

Gheorghe CRĂCIUN

Fiction-Ltd

Femei albastre

Gheorghe CRĂCIUN

Fiction-Ltd

Femei albastre

Femei din gama sensibilu
Femei albastre, dinți tociți

roman

POLIROM
2013

© 2013 by Editura POLIROM

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-2872-8

ISBN PDF: 978-973-46-2873-5

ISBN print: 978-973-46-2639-7

Coperta: Laurențiu Midvichi

Pe copertă: © Shutterstock.com

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright și este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

GHEORGHE CRĂCIUN (1950-2007), prozator, eseist, teoretician literar și editor, unul dintre reprezentanții de marcă ai postmodernismului românesc, a absolvit Facultatea de Filologie din București și a fost profesor la Facultatea de Litere a Universității „Transilvania” din Brașov și director editorial la Editura Paralela 45. A publicat romane – *Acte originale/Copii legalizate* (1982), *Compunere cu paralele inegale* (1988), tradus în limba franceză de Odile Serre și publicat în 2001, cu titlul *Composition aux parallèles inégales*, la Editura Maurice Nadeau, însoțit de o consistentă prefață, semnată de Serge Fauchereau, *Frumoasa fără corp* (1993), *Pupa russa* (2004) –, volume de eseuri, teorie literară și publicistică, precum și volumul de proză scurtă, desene și fotografii *Mecanica fluidului* (2003). Este prezent în numeroase antologii de proză, între care *Desant '83* (1983), *The Phantom Church and Other Stories from Romania* (1996), *Romanian Fiction of the '80s and '90s* (1999). A primit Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor din România (1983), Premiul Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova (1995, 2003), premiul ASPRO pentru cea mai bună carte de critică

Un roman inedit

O frază ce poartă semnătura inconfundabilă a lui Wittgenstein, citată de Gheorghe Crăciun în *Trupul știe mai mult. Fals jurnal la Pupa russa (1993-2000)*, poate figura ca moto al romanului de față: „Indicibilul (ceea ce mie mi se pare plin de mister și nu-l pot exprima) – scria Wittgenstein – formează poate fundalul pe care ceea ce pot să exprim capătă semnificație“. *Femei albastre*, romanul la care Gheorghe Crăciun lucra când s-a stins, este în mod esențial o explorare a indicibilului, a pluralității obiectelor și limbajului, o investigație narativă a stărilor de spirit, a sentimentelor, gândurilor și dramelor ce definesc existența umană. Într-un interviu publicat în 2005, în revista *Astra*, Crăciun menționează, vorbind despre *Femei albastre*, preocuparea sa pentru indicibil și se descrie ca fiind „un prozator care încearcă să aibă în vedere acele lucruri despre care aparent nu se poate vorbi decât în poezie și în eseistica de idei. În ceea ce-l privește pe cititor, important nu mi se pare să-i spui o poveste care să-l țină cu sufletul la gură – adaugă el –, ci să-l copleșești cu intermitențele și detaliile nevăzute ale existenței, să-i arăți neobișnuitul din obișnuit, prospețimea a ceea ce pare banal, caracterul hipnotic al stărilor diurne, infinita metafizică a gesturilor și senzațiilor celor mai mărunte. *Femei albastre* nu se îndepărtează în nici un fel de aceste deziderate, în ciuda scenariului său epic destul de spectaculos“.

Scriitorul continuă, în acest ultim roman, un demers evident încă de la prima sa carte, *Acte originale, copii legalizate*, omniprezent în *Compunere cu paralele inegale* și desăvârșit în *Frumoasa fără corp* și în

Pupa russa: acela al reprezentării sinestezice a lumii, dublate de ceea tot el indica, în interviul amintit mai sus, ca fiind un „periplu erotic“. Unul dintre cei mai subtili comentatori ai prozei lui Gheorghe Crăciun, Virgil Podoabă, semnală, de altfel, modul în care autorul imaginează dragostea, în *Frumoasa fără corp* (și nu numai), ca „epifanie a simțurilor“ și formă de cunoaștere.

La fel ca și *Pupa russa*, despre care prozatorul nota, într-o însemnare de jurnal, că „nu este un roman narativ“, pentru că „nu urmărește un destin, ci simptomele și devenirea unui caz individual“¹, *Femei albastre* înregistrează, cu acuitate, o complexă (și complicată) simptomatologie a pierderii și regăsirii de sine. Roman al sensibilității masculine hipertrofiate, ce spune povestea unor succesive îndrăgostiri și dezamăgiri, pe fundalul tranziției post-comuniste, *Femei albastre* este, înainte de toate, o narațiune centrată pe capacitatea exploratorie a simțurilor: polifoniile simțurilor, ca și polifoniile limbajului reflectând, în viziunea lui Gheorghe Crăciun, polifoniile vieții. Scriitorul, aidoma naratorului său din *Femei albastre* – un eu lipsit de nume, a cărui existență prinde contur în relație cu celelalte personaje –, este un vânător, unul interesat să „vâneze“ viața de zi cu zi, în cele mai mici detalii: „Îmi plac poveștile cu oameni adevărați. Viața te obligă să vezi destinul ascuns în măruntaiele ei. Ești în stare sau nu ești în stare. Restul e piele“, mărturisește eroul romanului de față. De aici, din această dorință obsesivă de a surprinde realitatea existenței umane în concretețea sa elementară, vine și interesul prozatorului pentru reprezentarea narativă a senzorialității, pentru forjarea unui limbaj capabil să exprime ceea ce Virginia Woolf numea, într-un tulburător eseu din 1926, „On Being Ill“, „the daily drama of the body“², drama cotidiană a trupului. Un trup a cărui solitudine fundamentală e la fel de acută în suferință, ca și în dragoste – ambele forme de „explorare pînă la capăt“, două ipostaze majore ale procesului de ficționalizare a propriei existențe, operațiune frecventă la marii prozatori preocupați să

experimenteze posibilitățile multiple ale metamorfozelor unui eu polimorf³. O însemnare din *Trupul știe mai mult* este relevantă pentru preocuparea lui Gheorghe Crăciun pentru relativitatea frontierelor dintre ficțiune și scriitura diaristică: „Ca natură, în ficțiune sînt mai adevărat. Asta simt. Pentru că ficțiunea are nevoie de un eu polimorf. Jurnalul e monovalent. Îți restrînge posibilul, îți anulează eul posibil. Te îngustează, și astfel ajungi să te concentrezi numai asupra rănilor tale“⁴. Ficțiunea devine, astfel, spațiul predilect pentru în-scenarea unui număr considerabil de variante ale sinelui, imposibil de prins în jurnal. Vieții cotidiene îi este aplicat, sistematic, un „tratament fabulatoriu“, în virtutea căruia trecerile de la real la imaginar și de la amintire la proză se petrec aproape insesizabil, în mare viteză.

Secvența din biroul lui Dani Carada, personaj episodic, dar foarte puternic, din *Femei albastre*, e semnificativă pentru modul preponderent vizual în care autorul își concepe personajele și evenimentele. Fotografiat insistent, din mai multe unghiuri, „prins“ de obiectivul aparatului pe care jurnalista îl mînuiește cu dexteritate și „transferat“ apoi, în momentul în care fotografia apare pe prima pagină a revistei conduse de Dani, într-o *image*, percepută ca fiind un chip străin, personajul-narator descoperă, ca din întîmplare, un nou ritm al scriiturii: „Deși cred că deja inventez și trec de la amintire la proză. Țac, alt macaz, o altă linie. Așa se întîmplă întotdeauna cu scrisul, simți nevoia să schimbi macazul. Țac, altă fotografie. Privirea confuză a celui care încearcă să se acomodeze cu noua distanță. De cîțiva ani buni încoace mă tot acomodam. Confuzia din mintea mea creștea. Gata, știam că se terminase cu vechea mea pereche de ochelari. Trebuie să scriu repede, tot mai repede. Așa cum face Dani fotografii. Azi în New York, mâine la Cracovia, poimîine în redacția de pe bulevardul Magheru. Îmi cumpărasem un laptop și începusem să descopăr viteza. Repede și tăios. Scurt și precis“. Descoperirea vitezei se produce într-un moment în care naratorul mărturisește, nu fără o umbră de regret:

„mă simțeam din ce în ce mai amenințat de propria mea lentoare“. Scrisul încet, întors anume asupra mecanismelor scriiturii și asupra articulațiilor limbajului, caracterizat prin lentoare, specific primelor trei romane ale lui Gheorghe Crăciun, e înlocuit în *Femei albastre* printr-o scriitură alertă, o „aglutinare de rupturi“⁵ menită să redea dinamica flotantă a situațiilor de viață. Convins că „lumea e descriptibilă, nu narabilă“ și că „întâmplarea e un accident produs în întinderea imaginilor“ – și ea „un obiect pur descriptibil“⁶ –, prozatorul surprinde în acest ultim roman punctele de contact și suprapunerile inevitabile între ficțiune și viață, între trecut și prezent. La fel ca aparatul de fotografiat al lui Dani Carada, mereu în mișcare, mereu căutându-și un unghi potrivit, altul de fiecare dată, care să surprindă o ipostază grăitoare a obiectului fixat, vocea naratorului se mișcă dintr-un punct în altul, de la o situație la alta, cu aceeași febrilitate cu care explorează „sutele de ipostaze ale naturii feminine ascunse straturi-straturi în orice femeie adevărată“. Și sînt, într-adevăr, multe femeile „disecate“ de privirea scormonitoare a personajului-narator. Amestec inedit de Don Juan și de Don Quijote, naratorul din *Femei albastre* este, în fond, un „vînător de imagini“, avid în egală măsură de real și de iluzia realului, preocupat să „transfere“ situații de viață în registru ficțional. Privirea lui are aceeași capacitate atribuită, în *Frumoasa fără corp*, oglinzii sferice a Ioanei Jighira, oglinda ce absoarbe chipurile oamenilor, transformîndu-le nu doar în „umbre“, ci și în „urme“. Pasiunea scriitorului pentru fotografie – și există, în arhiva Crăciun, nenumărate fotografii făcute de el de-a lungul timpului, unele publicate în *Mecanica fluidului*, altele rămase încă inedite –, precum și paginile eseistice consacrate fotografiei și cinematografului stau mărturie pentru preocuparea sa constantă de a imprima narațiunii tendințele realismului fotografic. O spune el însuși, de altfel, explicit, în *Mecanica fluidului*: „Decupajul ferm și încadrarea de multe ori abruptă a faptelor în povestire, insolitul și pregnanța obținute prin izolarea imaginilor în contextul lor

specific, evidențierea amănuntului revelator, schimbarea succesivă a distanței față de obiect, ruperea în detalii a unui cadru dat, montajul de elemente disparate, toate acestea sînt cîștiguri ale prozei, dar nu în puține situații și ale poeziei, despre care nu se poate vorbi în absența unei conștiințe a realului reprezentat fotografic⁷. Această „conștiință a realului reprezentat fotografic” devine, în *Femei albastre*, o conștiință a realului reprezentat și, mai ales, interpretat cinematografic.

Privirea are și aici, ca în toate scrierile precedente ale lui Crăciun, un rol major – privirea care alunecă asupra lumii exterioare, dublată permanent de privirea interioară, capabilă să scruteze ființa în profunzimea ei temporală și corporală, relevînd astfel nebanuite nuanțe ale sinelui și ale realității exterioare. Privind îndelung una dintre fotografiile ce o înfățișează pe Nicole Kidman, mai bine zis personajul interpretat de actriță în *Dogville*, naratorul remarcă, desigur, privirea acesteia, „o privire aruncată departe, într-un fel de depărtare interioară, o privire care atinge un obiect sau o ființă și se întoarce la sine împreună cu toată lumina prin care a trecut”. S-ar spune că o astfel de privire are capacitatea de a vedea ceea ce se află dincolo de aparențe, transformînd obiectele imediate, vizibile pentru ochi, în obiecte mentale, ce pot fi percepute doar cu mintea. O descoperire de acest fel face naratorul însuși, în momentul în care își mărturisește, în *Femei albastre*, foamea de concret, nevoia irepresibilă „de a vedea mai mult, de a mări imaginea pînă la insuportabil”, într-o mereu reluată tentativă de a transforma informațiile percepute prin intermediul simțurilor în lumi de sine stătătoare. „De fapt, mărturisește naratorul din acest ultim roman, eu nu vreau niciodată să înțeleg lumea, eu vreau să înțeleg lumea din capul meu. Lumea ascunsă în degetele ochilor mei și lumea ascunsă în unghiile pumnului strîns în buzunar.” Este și aceasta o temă wittgensteiniană, de vreme ce accentul cade, la Crăciun ca și la Wittgenstein, pe *experiența percepției*, pe modul în care obiectele lumii exterioare, efemere și disparate, devin obiecte

mentale. Fraza lui Gheorghe Crăciun, citată mai sus, menționează afinitatea structurală dintre *a vedea* – nu doar cu ochii, ci cu toate simțurile și, în plus, cu ochii minții – și *a înțelege*, a experimenta, adică sensul cuvintelor ce exprimă nu lumea, ci viziunea subiectivă a lumii, reprezentată în orice narațiune.

Una dintre obsesiile lui Gheorghe Crăciun, recurentă în întreaga sa operă, este aceea de a „povesti detaliul“, convins că „descrierea la care te invită aparatul de fotografiat este de fapt un alt fel de narațiune“⁸, o narațiune marcată de „o foarte acută foame de concretețe“, la fel de evidentă în acest ultim roman ca și în cele anterioare. Deosebirea majoră este însă una de ritm, mult mai alert în *Femei albastre* decât în cărțile de până acum, poate și pentru că, fără să renunțe la imagine ca mijloc de investigare a pliurilor realului, accentul cade aici pe rapiditatea cu care imaginile se succedă în secvența cinematografică. Altfel spus, Gheorghe Crăciun a parcurs, în proza sa, drumul de la imaginea statică, surprinsă de aparatul de fotografiat (care întârzie îndelung asupra detaliului, care mărește și apropie obiectele pentru a scoate la lumină structura lor de adâncime), la dinamismul caleidoscopic al aparatului de filmat, ce creează iluzia mișcării. Aidoma naratorului, autorul romanului „știe că cele mai frumoase povești sînt poveștile vieții și că aparatul de filmat e un hoț care fură imagini și le îndeasă în traista scenariului, amestecînd peisaje și fizionomii, hainele acoperite de noroi ale soldaților morți și buruienile unei grădini parăginite, irizațiile de petromax ale unei ferestre în care bate ploaia și transpirația unei frunți pămîntii, cai și arme, cești de cafea și pete de zăpadă, fotografii sepia și împrejmuiți de bușteni. Și el știe că în spatele vieții se află istoria și că oamenii obișnuiți nu-și dau întotdeauna seama de asta“. De altfel, în *Femei albastre*, ca și în *Pupa russa*, Crăciun proiectează destinele personajelor sale pe fundalul unor evenimente istorice majore, a căror intruziune în viețile acestora are consecințe dintre cele mai dramatice. Istoria nu curge undeva, în afara măruntelor existențe

umane, fluxul ei nu e unul paralel, ci, dimpotrivă, influențează și modelează, necruțător și impasibil, devenirea cotidiană a oamenilor obișnuiți. Performanța pe care o reușește Gheorghe Crăciun în ultimele sale romane este de a integra firesc în pasta densă a ficțiunii sale episoade din istoria noastră recentă, conferindu-le acestora o adâncime narativă ce le sporește capacitatea de semnificare. Căci, dincolo de individualitatea fiecărui destin în parte, personajele acestea sînt „urme“ pe pînza unor vremuri mișcătoare, roțițe anonime în marele mecanism al Istoriei.

Cititor asiduu al lui Wittgenstein, pe care îl citează frecvent în eseurile sale, Crăciun caută să descifreze misterul eternului feminin, dar și pe acela al „eului“⁹, mister amplificat de limbajul care ascunde în aceeași măsură în care dezvăluie. „Nimic din ceea ce se poate vedea cu ochiul liber nu-mi poate fi inaccesibil, am constatat asta de nenumărate ori“, mărturisește naratorul la un moment dat, vorbind despre obiceiul său de a „scociorî“ cu privirea orizontul, în căutarea unor noi provocări (vezi pagina 57, în ediția de față). Aș fi tentată să spun că, în viziunea lui Gheorghe Crăciun, influențată evident de gîndirea lui Wittgenstein, eul narator, ca și eul filozofic descris de filozoful austriac, nu este o parte a lumii narate, ci granița însăși a acestei lumi¹⁰, una instituită prin intermediul limbajului, despre care tot Wittgenstein nota că „*granițele limbajului meu* semnifică granițele lumii mele“¹¹.

Diferența pe care o instituie Wittgenstein între cele două utilizări ale pronumelui „eu“ – una în care cuvîntul „eu“ indică dimensiunea obiectuală (cu referire precisă la corporalitate și la trăsăturile sale caracteristice), cealaltă în care „eu“ e folosit ca subiect (cînd se referă la stări de spirit, la procese mentale sau la senzații: eu văd, gîndesc, simt etc.) – corespunde distincției între eul narat și eul narator. Conceput ca o confesiune ficțională a unui eu care trăiește totul „ca pe o halucinație, ca pe un vis palpitant în care nu mai există rău și bine, azi și mîine, căldură și frig“, un eu predispus să privească „totul ca pe un vis monstruos,

seducător și atroce, în care nu mai exiști decît tu“ (tu, cititor ipocrit, „*mon semblable, mon frère*“!), romanul lui Gheorghe Crăciun ia naștere la intersecția tensionată dintre ficțiune și autobiografie, dintre trecut și prezent, dintre eul narat și eul narator, aflate într-o permanentă interdependență. Observația pe care rememorarea evenimentelor din decembrie 1989 i-o prilejuiește naratorului – „toți voiam să înlocuim fosta noastră ființă cu altă ființă“ – semnalizează profunda criză de identitate pe care o traversează atît naratorul, cît și personajele relatării sale, pendulînd frenetic între planuri ontologice distincte, migrînd din viața cotidiană în ficțiune și dinspre pelicula cinematografică înspre lumea reală, dinspre trecut spre prezent și din prezent, mai departe, spre teritoriile ascunse ale imaginarului narativ.

Tema scrisului ca „operație de îmblînzire a cuvintelor“, precum și „dorința furibundă de a transfera viața în ficțiune, de a renunța la vechile filtre“ revin în romanul de față, chiar dacă, în *Femei albastre*, dimensiunea metadiscursivă, atît de pregnantă în volumele anterioare, este mult diminuată, abia sugerată în notații răzlețe, risipite în text.

Chiar și „neterminat“, romanul de față – poate cel mai camilpetrescian dintre toate scrierile autorului – are toate atributele specifice prozei lui Gheorghe Crăciun: arhitectură narativă atent elaborată, subtilitate și inteligență analitică și, nu în ultimul rînd, o turnură impecabilă a frazei. Cu multă vervă și autoironie discretă, *Femei albastre* spune povestea unui personaj aflat în căutarea propriului destin, predispus să-și retrăiască poveștile de dragoste *d’antan* cu o intensitate ce pare absentă din existența sa actuală. Suspendat între trecut și prezent – căruia îi conferă adîncime prin succesive întoarceri în trecut și proiecții în imaginar –, personajul lui Gheorghe Crăciun este extrem de viu, mișcîndu-se cu dezinvoltură într-o lume asaltată de imagini: fotografii ale unor femei reale, dar inaccesibile (cum e Nicole Kidman), chipuri de femei iubite cîndva sau doar întrezărite (în realitate sau în vis), cadre de film ce se suprapun periculos

peste secvențe din realitatea imediată, toate întipărite în memoria naratorului.

*

În computerul lui Gheorghe Crăciun, într-un folder intitulat „blue_s“, există două fișiere cu titlul „Femei albastre“ – unul, modificat ultima oară în 8 mai 2005, are 261 de pagini și, pe pagina de gardă, o singură mențiune, cea a datei – 2004; celălalt, modificat în 27 iulie 2006, poartă mențiunea „roman ok“, are subtitlul „Femei din gama sensibilu. Femei albastre, dinți tociți“ și doar 242 de pagini. Explicația celor două subtitluri apare în penultima mențiune a unor posibile evoluții epice: „După întoarcerea de la Bruxelles, criză de anxietate. Naratorul intră într-o farmacie Sensibilu să cumpere aspacardin și calciu. Revista *Blu* pe care o răsfoiește. O tipă care seamănă în același timp cu Ada și Nicole. Considerații despre femeile sensibilu. Cuvîntul prezentat ca logo“. Probabil că, dacă nu s-ar fi stins atît de repede, Gheorghe Crăciun ar fi continuat să lucreze la acest roman, pînă s-ar fi hotărît să-l dea publicității. Așa s-a întîmplat cu *Pupa russa*, care, între 2000 și 2004 (anul apariției) are mai multe variante „ok“, în computer și în „arhiva de hîrtie“, fiecare dintre ele datată exact. Cîteva capitole din *Femei albastre* – intitulat, inițial, *Blue(s)* – au fost publicate, între 2004 și 2006, în presa culturală: e vorba de revistele *Vatra*, *Observator cultural* și *Tomis*, de suplimentul *Bucureștiul cultural* și, probabil, de ziarul *Ziua* (există, în folderul „blue_s“, două fișiere ce conțin fragmente de roman, intitulate „proza_ZIUA_ok.doc“). În același folder apar și fișiere cu pasaje inexistente în corpul romanului, pe care autorul fie intenționa să le introducă ulterior în text, fie le-a scos pentru a le modifica ulterior. Ultimele două pagini, reproduse în ediția de față, conțin posibile

dezvoltări ale poveștilor personajelor. Cu excepția ultimelor două paragrafe, ce apar doar în varianta din 2006 – care a stat la baza prezentei ediții –, toate celelalte se regăsesc și în fișierul din 2005. Nu știu dacă, în timp, revenind asupra romanului, Gheorghe Crăciun ar fi renunțat la unele dintre capitolele schițate aici sau, dimpotrivă, le-ar fi extins și, poate, ar fi adăugat și altele noi. Procesul de creație nu se încheie decît, eventual, în momentul apariției unei cărți și, în unele cazuri, nici măcar atunci. Dar așa cum este acum, *Femei albastre* are toate elementele necesare unei povești cu final deschis.

Cuvîntul scriitorului

Despre *Femei albastre*, Gheorghe Crăciun a vorbit, de altfel, și în cîteva dintre interviurile pe care le-a dat în intervalul scurs de la apariția romanului *Pupa russa* pînă la dispariția sa prematură. Întrebat despre proiectele sale literare, el răspundea, într-un interviu din 2006, pentru revista *Bucovina literară*:

Nu prea îmi place să vorbesc despre proiectele mele. Dar, pentru că am apucat deja să public unele secvențe din romanul *Femei albastre*, voi spune că acest roman neterminat încă e ultima mea carte de proză. Nu mă grăbesc s-o termin, probabil nici nu cred prea mult în ea. E o carte prin care am încercat să mă relaxez, în care nu m-am implicat, care de la un punct încolo a ajuns să mă agaseze. Acum am abandonat totul și încerc să pun la punct cîteva cărți de critică și eseistică rezultate din intervențiile mele în presa culturală a ultimilor ani.

În februarie 2005, vorbind despre romanul la care lucra, într-un interviu publicat în revista *Vatra*, sublinia cîteva dintre trăsăturile

specifice ale acestuia, în raport cu volumele anterioare:

Nu știu dacă romanul se poate povesti, pentru că el e scris în manieră confesivă, în baza unor memorii comentate și prin circumscriere de experiențe directe. Personajul principal e un bărbat (o voce anonimă) care încearcă atât o autoradiografie existențială, cât și alcătuirea unor fișe de caz pentru cei cu care intră în contact. Nu face lucrul acesta de pe poziția unui observator neimplicat, ci pentru că viața lui e prinsă într-un păienjenis de relații dispersive. Dominant e elementul feminin. Unul din personajele cărții e, de pildă, Nicole Kidman. Ea reprezintă latura fantasmatică, irealizabilă a dorinței. Altă femeie, mult mai tangibilă și care joacă un rol important în universul cărții, e Ada, o tânără specialistă în drept din România, a cărei existență se află (prin voința personajului narator) în raport de omologie cu Ada Monroe din filmul *Could Mountain*. Se adaugă ziariste, funcționare, femei de ocazie, numite Ondina, Dani, Adriana, Mia etc. Există, firește, și personaje masculine cu care, firește, naratorul intră în competiție și în conflict. Modul său de viață dă impresia unui soi de donjuanism accidental, neasumat. Un fel de Păcală postmodern e sasul Roland, plecat în Austria imediat după 1990, trecut în scurtă vreme în categoria șomerilor și repede transformat într-un filozof al relativismului nihilist. Spre deosebire de el, Alain și Teacher, alte două personaje de prim-plan, sînt pragmatici în fața vieții și neputincioși în fața seducției feminine. Ada joacă în carte rolul femeii fatale. Naratorul e un profitor al fatalităților vieții. Printre altele, el e și un fost revoluționar decembrist fără carnet, condiție care-i asigură o anume detașare în raport cu ceea ce-l înconjoară. Finalul cărții evoluează spre o intrigă polițistă (Teacher, expert în drept al UE, dispare cu ocazia unei deplasări la Bruxelles). Două personaje, un cuplu, pornesc în căutarea lui. Așa văd lucrurile acum. Am ajuns cu

scrierea romanului în acest punct. Ca și celelalte romane ale mele, și acesta e focalizat asupra erosului, cu nu puține deschideri spre erotism, senzualitate și explorare somatică. E aspectul care mă preocupă cel mai mult. Pentru mine, indiferent că epicul îți aparține sau nu, el rămîne o schemă, un schelet. Normal ar fi ca un romancier să știe de la bun început conformația scheletului căruia încearcă să-i insuflă viață și apoi să îmbrace totul în carne. Or, eu nu procedez așa. Nu sînt în stare. Construiesc o parte din schelet și mă grăbesc imediat să o ascund sub un înveliș de mușchi, nervi, vase de sînge, epiteliu și materiale textile. Chiar și în această situație mereu mă întorc înapoi pentru permanente ajustări și reechilibrări ale materiei. O fac și în funcție de nuanța dominantă de lumină în care se scaldă acest corp incomplet al textului. De data aceasta mă preocupă albastrul, cu toată simbolistica sa, iar urmele prezenței lui se risipesc prin toate interstițiile construcției. În funcție de dozajele culorii, în timp ce scriu se modifică și unele părți ale subiectului.

Reflecțiile prozatorului sînt foarte importante pentru înțelegerea modului în care își proiecta cărțile. Redau, în continuare, un alt pasaj din interviul publicat în *Vatra*, în 2005, cu atît mai important acum, cu cît romanul s-a oprit într-un punct din care ar fi fost posibile o multitudine de evoluții epice:

Deși confesiunea personajului meu se desfășoară sub forma unor fragmente scrise direct la calculator, încerc cît pot să-mi feresc textul de abstracțiune și teorie. Ceea ce nu înseamnă că între timpul enunțării și cel al enunțului nu apar falii, contradicții, disimetrii pe care scriitura le conștientizează și încearcă să le rezolve. Fără gravitate însă, pe linia unei anume dezabuzări. Cu un anume dezgust în fața implacabilului. Începe să-mi fie aproape clar că personajul-narator din acest roman nu

crede în ceea ce face. El vrea să vorbească despre ceea ce i se întâmplă, n-are cu cine și atunci scrie. Fără pretenții sau aspirații de scriitor, chiar dacă două-trei personaje din mediul său îl iau în serios și încearcă să-l promoveze, să-i construiască o imagine publică. El e mai degrabă un prizonier egoist al propriilor sale voluptăți, reale și imaginare. E fascinat de implicațiile sublime (în sens propriu) ale tranzitoriului, dar și de grotescul și absurdul mediului cotidian de viață, românesc sau occidental. Am încercat să construiesc acest tip de personaj, parțial oblomovian, parțial camusian, parțial ieșit de sub mantaua lui Holban, tocmai pentru că nu mă lasă deloc indiferent publicul căruia mă adresez. Într-un anume fel acest bărbat anonim e o identitate dislocată, devenită astfel după evenimentele din decembrie '89. Caută plăcerea acolo unde ea se ivește din întâmplare, se autoanalizează fără a reuși să se înțeleagă, nu refuză beneficiile hazardului, alunecă spre amoralitate, încearcă să se situeze pe un aliniament de viață care să-i permită o viziune integratoare și totalizantă asupra lucrurilor, practicînd reducția sensurilor la nivelul simțului comun. E un cinic de nevoie și un hedonist fără ideologie. Cred că el seamănă cu mulți compatrioți de-ai noștri din această Românie a tranziției și posttranziției. Sper ca unii dintre ei să devină și cititorii acestei cărți.

Și tot aici, Gheorghe Crăciun precizează contextul în care a apărut și s-a materializat ideea romanului *Femei albastre*:

După ce am terminat *Pupa russa* și am avut norocul unei burse de creație în străinătate, am început să scriu o carte mai ușoară, prin care aș fi vrut să mă destind, inclusiv stilistic. Aveam în minte un discurs masculin pe un ton șmecheresc, deși superior intelectual, care să înainteze în pagină fără nici un fel de calcul compozițional, în funcție

de dispozițiile mele de moment. Așa am început să scriu *Femei albastre* – carte care în prima ei variantă s-a numit *Blue(s)*. Totul a fost declanșat de o fotografie cu Nicole Kidman văzută într-un ziar austriac. Am descoperit însă că nu pot să scriu un roman simplu și liniar. Problema a fost aceea că multă vreme, timp de zeci de pagini, n-am reușit să mă stabilesc într-o convenție care să-mi fie și mie clară. Textul evolua în zigzag de la autobiografie la autoficțiune și ficțiune. În cele din urmă am ales ficțiunea și totul a trebuit remodelat. Nu sînt nici acum mulțumit de configurația nouă a textului. Una dintre carențele scrisului meu se află la acest nivel al lipsei de curaj în a construi ficțiuni. Discursul la persoana I e extraordinar de autarhic și el sugerează nepermis de multă substanță din biografia ta de autor. E greu să te aperi de așa ceva. În primele mele cărți – care formează un triptic construit în jurul a două personaje recurente, Vlad Ștefan și Octavian Costin – acest conflict între biografie și ficțiune s-a rezolvat mai ușor, și asta din două motive. Explorările în limbaj și căutarea unor soluții narrative noi m-au îndepărtat într-o oarecare măsură de aspectele ontologice ale scrisului. Dincolo de asta, personaje amintite mai înainte și-au putut disputa cu egală îndreptățire sensibilitatea și istoria ființei mele de autor, permițându-mi un grad de ficționalizare destul de confortabil. În *Femei albastre* pornesc de la rolurile unei actrițe văzute doar pe ecran și de la un personaj întruchipat de ea pentru a inventa o femeie reală în lumea iluzorie a textului. Aici, nimic special, lucrurile merg bine. Complicațiile apar în planul celui care povestește. Personajul narator (un admirator al lui Nicole Kidman, ceea ce spune totul despre limitele orizontului său de viață) nu seamănă în principiu cu mine și de cîte ori descopăr că el seamănă totuși cu mine asta mă enervează. N-am mai trecut printr-o astfel de situație, am parte în continuare de multe blocaje, dar mă bucur în același timp și de faptul că am găsit o tensiune stimulativă, oricît de neplăcută ar fi ea. Nu știu

dacă această carte va fi mai bună decât celelalte, dar ea mă obligă la o experiență nouă și asta mi se pare deocamdată de ajuns.

Carmen Mușat

1. Însemnare manuscrisă, reprodusă în *Pupa russa*, ediția a II-a, augmentată, București, Editura Art, 2007, p. 473.
2. Scris la cererea lui T.S. Eliot, pentru primul număr al revistei inițiate și conduse de el, *The New Criterion*, articolul Virginiei Woolf avea să fie ulterior rescris de mai multe ori, ultima versiune, cea din 1930, publicată de Hogarth Press în 250 de exemplare, cu puțin timp înaintea morții autoarei, fiind cea mai cunoscută. De altfel, această versiune este și cea tradusă în limba română, cu titlul „Despre boală ca stare de spirit“, în volumul Virginia Woolf, *Eseuri alese. Arta lecturii*, traducere de Monica Pillat, Editura RAO, București, 2005.
3. Posibilitate enunțată și de Virginia Woolf, în eseul citat: „...nu-i nici un rău să alegem, să trăim iar și iar, când ca bărbat, când ca femeie, când căpitan pe mare, când doamnă la Curte, când împărat, când nevestă de fermier, în orașe somptuoase sau în îndepărtate ținuturi mlăștinoase, pe vremea lui Pericle sau Arthur, a lui Carol cel Mare sau a lui George al IV-lea – să trăim și să tot trăim, spre a duce la bun sfârșit viețile embrionare care ne bântuie în frageda tinerețe până când eul nostru le reprimă“, ed. cit., p. 165.
4. *Trupul știe mai mult. Fals jurnal la Pupa russa (1993-2000)*, Editura Paralela 45, Pitești, 2006, p. 222.
5. „Viața e o aglutinare de rupturi – scrie Gheorghe Crăciun în *Trupul știe mai mult*. Iată prin urmare ipoteza unui Dumnezeu pervers, care concepe viața ca pe o continuă fragmentare și construiește profunzimea umană pe contradicțiile cele mai flagrante. E aici o teleologie fără scăpare, ce ne împinge în schizofrenie și ne cere să

acceptăm această condiție ca pe o stare de normalitate“ (ed. cit., p. 217).

[6.](#) *Trupul știe mai mult*, ed. cit., p. 206.

[7.](#) *Mecanica fluidului*, Editura Cartier, Chișinău, 2003, p. 149.

[8.](#) *Ibidem*, p. 150.

[9.](#) „The I, the I is what is deeply misterious“, scria Wittgenstein în însemnările sale. Vezi L. Wittgenstein, *Notebooks, 1914-1916*. Eds. G.H. von Wright and G.E. M. Anscombe, trans. G.E.M. Anscombe. Oxford: Blackwell, 1979, p. 80.

[10.](#) „Există, așadar, în mod real un sens în care în filozofie se poate vorbi despre eu într-un mod nepsihologic. Eul pătrunde în filozofie prin aceea că «lumea este lumea mea». Eul filozofic nu este omul, nu este corpul omenesc sau sufletul omenesc, despre care tratează psihologia, ci subiectul metafizic, granița lumii – nu o parte a lumii“, scrie Wittgenstein în *Tractatus logico-philosophicus*, 5.641, traducere din germană de Mircea Flonta și Mircea Dumitru, Editura Humanitas, București, 2012, p. 169.

[11.](#) *Ibidem*, 5.6, p. 167.

Partea I

Nu mi-au plăcut niciodată actrițele de film. Orice frumusețe de celuloid mă lasă rece. Cu Nicole Kidman a fost altceva. Figura ei de femeiuță fragilă, sălbatică și voluntară m-a cucerit imediat, a devenit în timp un fel de obsesie. Mi se întâmplă, de pildă, să-mi cadă în mână vreo revistă colorată cu vipuri feminine la modă și să mă surprind răsfoind-o grăbit căutînd-o pe frumoasa Nicole. „Nicoleta aia a ta...“, zice Ondina, și mă privește cu o mutră dezamăgită, superioară. Bine, n-are decît! Pentru că de cele mai multe ori n-o găsesc pe Nicoleta aia a mea și mă reîntorc la preocupările mele cît se poate de liniștit. N-a fost să fie, poate altă dată. Și uit.

În urmă cu vreo două săptămîni, aici, la Welk, pe malul Dunării, am văzut într-un ziar două fotografii. În prima dintre ele, Nicole poartă o bluză albă, texturată și moale, legată pe sub guler cu o enormă lavalieră aurie de mătase cu franjuri. Blonda cîrlionțată din fotografie pare o femeie fără gît. Autorul fotografiei încercase să decupeze figura actriței printr-un mic racursi, plasîndu-și aparatul undeva la înălțimea genunchilor ei, dar ratase efectul. Descopeream portretul unei tinere femei ambițioase, cu fruntea largă și rotundă, căzută pe gînduri, zîmbindu-și sieși cu buzele strînse, pe jumătate rigide, fără pic de senzualitate. Neîndemînicul fotograf îi anulasе gîtul și-i scosese prea mult în evidență pomeții. O transformase fără să vrea într-o blondină cît se poate de comună. Doar că în mintea ei dormea ascuns drăcușorul nu știu cărei frivole răzbunări. Cel puțin, asta înțelegeam studiindu-i privirea.

Nu-mi plac femeile cu pomeții largi, rotunzi, ca niște promontorii osoase de care pare să se lege în secret toată conformația feței. Obrajii

astfel croiți mă fac să mă gîndesc la bătrînețe. Și dacă mă atrage ceva în frumusețea anglo-saxonă, atunci e vorba de cazurile atipice, în care oasele obrazilor nu sînt nici teșite nici rotunde, dar suficient de evidente pentru a marca misterul unei figuri voluntare. „Speculații, *my dear*, speculații!..“, m-ar taxa imediat Ondina și zău că ar avea dreptate. Cine poate să iasă din propria lui piele? De cîte ori mă prinde cu mîta în sac, Ondina zîmbește ironic, sardonice. Știu că nu-i plac sclifoselile. Știe că-i dau dreptate.

În cea de-a doua fotografie blonda Nicole e îmbrăcată într-o rochie albastră cu gulerul transparent, mare și ascuțit, brodat cu flori. Gîtul ei gol e aplecat spre dreapta, într-o poză de amărăciune visătoare. S-o tot privești și să nu te mai sature. Să vrei să ți se împînzească și ție ochii de ceața din mintea ei. Să te chinui să înțelegi ce naiba e în depărtarea aia paralizantă. Și să nu descoperi nimic. Apoi am aflat că fotografiile în discuție reproduceau două cadre din filmul *Cold Mountain*. Starul australian, fosta nevastă a lui Tom Cruise, joacă în această peliculă rolul unei tinere femei care se numește pur și simplu Ada. Ada Monroe, fiica unui pastor de țară.

Cînd am citit numele Ada, am simțit cum mi se chircește inima și m-am grăbit să-mi torn un pahar de vin. Povestea mea cu Ada nu s-a terminat încă. N-am cum să mi-o scot din memorie. Vibrează în organele mele obosite. Se expandează în firele de păr, îmi colorează unghiile și epiderma, cutreieră împreună cu mine străduțele vechi, cenușii, lustruite cu grijă, pe care pot vedea din cînd în cînd oameni singuri și eleganți. Ies la plimbare și fantasma Adei îmi invadează memoria. Parfumul ei, pielea ei, carnea ei satinată de vrăjitoare cu buze reci. Am venit în acest orașel din Austria și ca să fug de această poveste. Da, o poveste bizară, bezmetică, ușor copilărească, în care m-am lăsat tîrît ca sub efectul unui drog, fără nici un sentiment de vinovăție.

Am capul gol de gânduri și trăiesc pentru prima dată sentimentul că sînt un om rătăcit în timp. Umblu prin cameră ca un leopard jigărit într-o cușcă. Descopăr că mi-a amortit un picior, că mi se zbate o pleoapă. De cîte ori îmi arunc ochii pe geam, mușchii gîtului mi se încordează inexplicabil. Acoperișuri roșii și fum. Cer și copaci scheletici, bătrîni. Zăpadă și soare. Noi doi îmbrățișați într-o zi de duminică, aplecați peste apa mîloasă a Dîmboviței, parapetul metalic al podului, fulgii albi de ninsoare, apusul, depărtarea, vîjîitul mașinilor. Buzele ei de gheață roșie, roșie-vînată. Iată de ce, cînd văd în fața mea, pe masa de lucru, oglinda neagră a monitorului, simt cum mă furnică degetele și mi se umflă plămîinii de o emoție grea. Senzația că mintea mi-ar putea zbura oricînd din cap. Senzația de carne fluidă.

Coincidența numelor fusese ca o lovitură de pumn în plină figură. Priveam fotografia din ziar. O hîrtie gălbuie, subțire, de proastă calitate. Culoarea rochiei mă atrăsese nu doar prin intensitatea ei rece, ci și prin fierbințeala adormitoare pe care mi-o răspîndea în pielea capului. Era seară și mă despărțisem de Roland. Duceam în brațe o sticlă împachetată la repezeală într-un ziar vechi. Am intrat și am aprins lumina. Am pus sticla pe masă și am rămas cu ziarul în mînă. Mi-am tras un scaun în mijloc, cît mai aproape de plafoniera din tavan. Camera mi se părea prea înaltă, lumina prea slabă. Era seara tîrziu și ochelarii mei de vedere se dovedeau deodată mult prea întunecați. Țineam ziarul deschis pe genunchi și-i netezeam aiurea, cu dosul palmei, paginile mototolite. Apoi am început să-l răsfoiesc.

Am ezitat în fața plăcerii de a contempla în voie chipul extrem de atrăgător al femeii în rochie albastră. Mă deranja puterea redusă a lentilelor. Alunecam în acel gol din stomac care mă făcuse să tremur de o teribilă senzație de hipoglicemie în noaptea în care am văzut-o pe Nicole beată sau drogată, abia ascunsă de o bluziță subțire și de chiloții albi care-i scoteau în evidență picioarele kilometrice. „Nicoleta aia a ta, cu picioare de barză...“, ricana câteodată Ondina.

Nicoleta aia a mea vorbea, fuma, se fîțîia nervoasă printr-o încăpere cu lumina aprinsă în care se afla Tom Cruise, partenerul ei din film. Un papițoi cu cărare pe mijloc și părul în ochi. Nu mi-a plăcut niciodată de el. Păi nici ție nu-ți place, te enervează, observam eu. Și Ondina era de acord. Iar insul ăsta, doctorul ăsta îmbrăcat la costum, cu figura duplicitară și calmă, era obligat s-o asculte și s-o privească nedumerit. Soția lui trebuia să țină un speech, să pună întrebări scormonitoare, să rînjească, să strige, să explodeze în rîs, să-l facă praf pe mincinosul din fața ei care o înșelase cu nu se știe cine, vreo pipiță de lux.

Cred însă că am încurcat filmul cu o altă peliculă. Țin minte că atunci, cînd am văzut-o pe Nicole în bikinii ei fini prin care aproape că-i puteam ghici pata întunecată a părului pubian era noapte de-a binelea. Mă trezisem din somn, cu ochii înfiți în televizor. Lîngă mine dormea Ondina. N-o auzeam că respiră, vedeam doar plapuma care ne acoperea pe amîndoi ridicată și coborîta egal. Am luat-o în brațe și am început s-o mîngîi încet, grijuliu, cu pupilele lipite hipnotic de lumina ecranului. Discuția celor doi soți mă atrăgea. Trupul pe jumătate dezbrăcat al femeii blonde, cu gesturile lui ușoare și somnambulice, stîrnea în mine un fel de plăcere otrăvită, insuportabilă. O contemplam încîntat, ca pe o mică sălbăticiune prizonieră care știe că nu-și merită soarta. Devenisem supporterul ei și o urmăream cum punctează. Dorința de a mă iubi cu Ondina mă curența. Dar într-un fel mă și bucuram să-i aud respirația ușoară, împăcată, străină de mine.

Televizorul mergea înainte, iar femeia de pe ecran devenise o creatură monstruos de adevărată care se mișca vorbind prin fața mea, pregătită pentru nu știu ce nebunie. Poate că totul ar fi trebuit să se termine cu o scenă de strip-tease. Nu mai puteam fi atent la ceea ce se întâmpla în încăpere. E posibil (îmi dau seama acum) ca subiectul filmului să se fi sedimentat în memoria mea destul de confuz. Însă Nicole pare anume făcută pentru rolul femeii care nu se lasă niciodată înfrântă și-i aduce pe ceilalți la paroxism. Are o privire limpede și tăioasă, de ființă pe care n-o poți minți. Trupul ei de adolescentă, de domnișoară frivolă ce pare să nu se fi culcat niciodată cu vreun bărbat, te scoate din minți. Gesturile ei nervoase, degetele ei subțiri, pulpele și coapsele ei prelungi te omoară. Are probabil o piele roz, foarte sensibilă la soare și vînt, o piele prin care trece tot timpul curentul electric al unei sensibilități ultragiante.

Dar acela era un simplu film. În filmul acela Nicole e o actriță și nu o femeie. E inutil să mă mint. Mi-au plăcut de cînd mă știu actrițele, însă tocmai faptul că ele sînt emanațiile unor roluri și nu niște prezențe feminine tangibile, în carne și oase, îmi cenzurează această plăcere și o face să semene mai degrabă cu indiferența și suferința. O indiferență mascată, perfect cunoscută de toți bărbații. O suferință secretă, cu atît mai primejdioasă cînd tangibilul ți se oferă ca un pahar de whisky înainte de un mare ospăț.

Există însă și petreceri reci, frugale, cu băuturi abia scoase din frigider care te fac să sughiți. Pe colega mea Ada am atins-o fără nici un fel de premeditare. Prima dată pur și simplu oficial, în ziua cînd ne-am cunoscut și ne-am strîns mîinile în sala de protocol a firmei. Era iarnă ca și acum. Am văzut imediat că Ada Comenschi își vopsește părul, mi-am dat seama că obișnuința asta a ei de a se vopsi era un moft. Pletele-i zburlete, roșcate aveau o lucire metalică. Fruntea acoperită de breton m-a descumpănit. Părea o școlăriță, o țigancă, o fetișcană crudă, incomplet dezvoltată. Tenul

ei măsliniu îmi sugera ceva din fadoarea fructelor cu pielița prea uscată. Ochii ei de cafea nu arătau nimic din umezeala lor voluptuoasă de mai târziu. Când i-am strîns palma în palma mea, am văzut că nu poartă manichiură. Faptul mi s-a părut de o stridentă revoltătoare. Buzele puternic rujate cu un roșu sîngeriu, ușor hepatic, și unghiile tăiate direct în carne. Deschisă, dar tăcută, retractilă, însă oricum aceasta fusese doar cunoștința noastră și ea era o nouă angajată în prima ei zi de serviciu. Nu-mi aduc aminte dacă se și parfumase. Cred că da.

Nu mai știu exact cum a fost. Grupul de mironosițe agresiv-simpatice pe care Alain tocmai le angajase, într-un elan managerial destul de riscant, în cabinetul nostru de avocatură era prea mare și prea divers. La început, mi-a fost greu să individualizez fiecare prezență. Pe atunci, Stela, de pildă, era încă o puștoaică, cu un trup incert, aproape famelic, în același timp de băiat și de fată, ce nu părea să mai aibă vreo șansă de a-și găsi altă formă. Purta părul drept, lăsat pe umeri, era îmbrăcată în blugi și avea sînii atît de minusculi, că-ți venea să te întrebi de ce dracu' își mai pune sutien pe sub bluza aia a ei lipsită de orice farmec cumpărată de la magazinele *Les plus bas prix*. Era înaltă, osoasă, cuminte, avea o privire ascultătoare, inexpresivă, de oiță, și-și acoperea buzele cu un fel de ruj rozaliu, strălucitor, care te ținea la distanță.

O altă nouă angajată era Iasmina, o blondă, prognată, cu dantura strîmbă și cenușie, ca de mic animal rozător. Nimic mai spălăcit pe lumea asta decît pielea, părul și culoarea irișilor ei verzi. Avea un mers smucit, de ființă pe care totul o deranjează, și vorbea repede, neglijent, transformînd cuvintele într-un fel de rumeguș sticlos. Era respingătoare și ea știa asta. Uneori devenea obraznică. Nu-mi plăcea să discut cu ea. Prezența ei stîrnea în mine un fel de milă agresivă pe care nu mi-o puteam reprima.

N-are rost să mai vorbesc și despre celelalte, despre Cora, Adriana, Codruța, Viky. Nu știu cum se va termina totul. Nu-mi dau încă seama ce rol va juca împlinirea în faptul că am fugit aici ca un laș. De cînd am ajuns la Welk, m-am tot învîrtit ca un cîine în jurul cozii. În primele zile simțeam nevoia să fac ceva și nu știam ce. Încă mai credeam în puterea mea de a împinge cu doi-trei pași înainte spectrul acestei teze de doctorat.

Ei bine, puterea asta nu există. E 11 dimineața și eu abia m-am sculat din pat. Nu mi-am băut cafeaua, nu mi-am făcut dușul. Am să intru în baie și am să stau acolo o jumătate de oră. Și după asta?

După asta cai verzi pe pereți, plictiseală, prostii. Să mă înfund în biblioteca de documente și manuscrise a Institutului? Asta am făcut ieri și mi-a fost bine. Astăzi ideea nu mă atrage deloc. E prea frumos afară. Și apoi, chiar și fără să fac nimic, tot aș simți că pierd ceva esențial. Cu câteva zile în urmă, am intrat în magazinul „Pagro“ din apropiere și mi-am cumpărat hârtie de desen și pixuri cu vîrf ceramic. Poate niște crochiuri cu clădiri medievale și dealuri acoperite cu viță de vie. Crochiuri, pe dracu'! Prefer să mă prefac că am treabă, să pîndesc o întîmplare oricît de minoră care să mă scoată din această stare *morne*. Morozitate, aș putea spune cu un cuvînt prețios.

În general, aici sufăr de morozitate și tocmai de aceea încerc să mă țin de un mic ritual cotidian. Intru în sala cu fișiere și caut fără nici o tragere de inimă bibliografia pentru doctorat. *Oh, God*, totul e atît de insipid! De cele mai multe ori sfîrșesc prin a mă opri la fondul documentar. Aleg la întîmplare vreun codex de legi medievale sau vreo culegere de acte, documente, decizii, depoziții de la procese, sentințe de condamnare la moarte. Pot citi două-trei ore, latina juridică începe să-mi devină din ce în ce mai accesibilă și nu s-ar spune că nu trec uneori și prin reale momente de delectare. O lume îngropată în hîrtii față de care simt o atracție inexplicabilă.

M-aș putea întreba, de pildă, cum era să trăiești într-un oraș ca acesta în urmă cu cinci-șase sute de ani? Și atunci, ca și acum, oamenii veneau pe lume, se căsătoreau, făceau copii, își dădeau obștescul sfîrșit, se luptau între ei pentru putere și bani. Comiteau fărădelegi, furau fete și cai, oi și vite, se dădeau în judecată, se împăcau sau se ucideau cu furie la vreo petrecere. Bărbații beau pînă cădeau în șanțuri, muierile își dădeau fustele peste cap, cerșetorii se milogeau pe la colțurile străzilor mirosind a fîn și

lături, baronele se scăldau în lapte de iapă și așa mai departe. Toți aveau sărbătorile lor, locurile lor de chef, dorințele lor nemărturisite și îndreptările lor de viață. Unii deschideau birturi, cariere de piatră, afaceri cu păcură și sare, ateliere de tâmplărie, mori de apă, distilerii de rachiu și mine de cărbune. Alții construiau case, sicrie, biserici, trăsură, bărci cu pânze, arme și unelte agricole. Tăiau stejari și fagi din pădure, îi încărcău în corăbii și porneau cu ei la vale, pe firul Dunării, până la intrarea în Ungaria. Sau mai departe, spre ținuturile românești peste care stăpânea contele Dracula, spaima sașilor brașoveni. Unii erau dogari, alții dulgheri, alții spițeri, unii construiau roate de căruță, alții creșteau cai. Negustorii aduceau de la cîmpie grâu și brutarii coceau pîinea. Credeau în Dumnezeu, în farmece, în Diavol, în amulete, în păpușile de ceară străpunse cu acul, în otrăvuri și leacuri băbești. Își creșteau copiii, își îngropau părinții, aveau familii numeroase, mureau de tineri, cu crucea pe piept.

Dar ce naiba m-a apucat? Cîteodată descopăr în mine porniri fabulatorii imposibil de stăpînit. Stau cu Ondina la măsuta noastră de pe balcon, ne bem cafeaua și deodată pleosc! un bolovan care se scufundă neauzit în apa tulbure a autismului melancolic. „Iar te-ai cufundat în noură?...“, mă trezește ea la realitate ca o mămică grijulie. Și eu revin buimac la ceea ce mă înconjoară, fac figura unui pîsoi zgribulit care abia a deschis ochii. Ondina are întotdeauna dreptate. Însă partea proastă a lucrurilor e că aici n-am văzut deocamdată nici o femeie care să-mi atragă atenția. E ca și cum femeile nici n-ar vrea să se lase văzute.

Roland are o altă părere. După el, speciemenle feminine ale acestor locuri sînt niște ființe extrem de disponibile. Și asta tocmai pentru că le lipsește acel „vino-ncoace“ de care România nu duce lipsă. Sînt prezente, fac totul ca să fie prezente, dar n-au șarm, n-au căldură, stau prost cu feromonii. Așa că pur și simplu nu le vezi. „Chestie de îmbătrînire biologică prematură“, îmi spune Roland. „Acum sînt la modă sîrboaicele, româncele, rusoaicele. Pe astea le ocheschi imediat!“

Eram la el în vizită, jucam șptic, vorbeam nimicuri și apucasem să-i spun că m-ar tenta să gătesc niște spaghetti *à l'italienne*, cu coajă rasă de lămîie și parmezan. Atunci Roland s-a sculat de pe scaun și a luat din cămară o sticlă. „Uite, e pentru tine, de la sursă, ulei extra! Însă grecoaicele nu mi-au plăcut, domnule, sînt mici și îndesate, plus că majoritatea sînt vopsite, am văzut o mulțime de blonde, și nu merge, la tenul lor nu ține, sînt ca dracu’...” A cotrobăit o vreme prin debara și pînă la urmă a împachetat sticla într-un ziar: „Sînt curios ce-ți iese. Să mă chemi și pe mine să gust!”.

Și iat-o deodată în fața mea pe Nicole Kidman. Cu părul ei cel blond, aproape cînepiu, ondulat și rebel, cu gîtul ei subțire și puternic, pe care pot distinge nervura groasă a arterei jugulare. Iat-o aici pe vulpița asta cu nas obraznic care privește într-o parte, pe lîngă trunchiul unui copac, îmbrăcată într-o rochie care-i subțiază amețitor talia, abia lăsînd să se ghicească forma sînilor. Iată privirea ei aruncată pe sub gene, sprîncenele ei pronunțate, deschise ca niște aripi de fluture, fața ei plină, buza de jos răsfrîntă, nasul obraznic, părul zburlit de vînt, şuvița subțire de pe frunte, părul ei strîns într-o coadă groasă care-i acoperă ceafa, și urechea ei dreaptă, dezgolită, lipită de încheietura maxilarului, urechea ei de care atîrnă mănunchiul lung de fire al unui cercei de aur.

Am pus ziarul într-un dosar și l-am aruncat pe etajeră. E prea mult, nu mai vreau. Tremur cu dinții strînși, deschid aparatul de radio și încerc să fac pe indiferentul. Ce caraghios! Ada Comenschi n-a rămas în România. Ada e peste tot și mă urmărește nevăzută din aer. Mirosul amărui al trupului ei îmi împînzește mintea. Vocea ei mi s-a impregnat în memorie ca fumul în haine. Și obiceiul acela al ei de a-și strecura din cînd în cînd o mîină în păr și de a mă privi resemnată, întrebătoare, cu ochii ficși. Ce voia de la mine?

Am încercat s-o uit și nu pot. E o prostie, nu sînt în stare. La început trăiam un fel de muzică. Fusese o victorie rapidă, neașteptată, de care nu puteam să nu mă bucur. Ada era a mea și mie prea puțin îmi păsa de sufletul ei. O învinsesem și gata. Eram nedumerit. La vîrsta mea pasiunile încep să-mi pară ridicole. Dar e și nespus de greu să afli ce vor cu adevărat femeile. Sentimentele lor își bat joc de cunoștințele noastre. Psihologii fac pe deșteptii degeaba. Eu unul nu i-am crezut niciodată.

Îmi plac bărbații în vîrstă care se îndrăgostesc de femei tinere. Știu că asta nu ține nici de voință, nici de curaj. Dar ei îmi plac tocmai prin puterea lor de a nu se lăsa îngropați în zgură, în pleavă, în praful cenușiu, unsuros, mărunț ca o mătreață, al vîrstei. E adevărat că unii fac pe grozavii și se dau în stambă pe unde apucă. Pun laba pe cîte o pipiță pimpantă, cu frustrări de copil nefericit care și-a găsit, în sfîrșit, o împlinire de moment, și se afișează cu ea peste tot, pe la teatre, pe la restaurante, pe la prietenii burlaci, pînă și pe la susțineri de doctorate.

Tipii ăștia mi se par cu totul neinteresanți, ba chiar îmi inspiră un fel de milă, pentru că nu-și dau seama cît sînt de stupizi. Mie îmi plac bărbații discreți, cărunții cu fețe de sfinx, fizionomiile ridate asociate cu tunsori băiețești, bărbații de vîrsta a doua cu preferințe pentru cămășile scumpe, în culori pastel, călcate impecabil, cu dungă pe mîneci. Poartă în ei o resemnare de oțel, dincolo de care n-ar trebui să se afle decît concentratul pur al unei experiențe intelectuale curate ca aerul rarefiat. Te privesc de la o distanță astronomică, cu îngăduință și răceală, iau act de faptul că, la rîndul tău, ești un bărbat ca și ei, chiar dacă mai puțin dezabuzat și vindecat de toate.

Însă asta e tot, această privire îngăduitoare, această răceală penetrantă ca un frig de decembrie fără zăpadă. N-au nevoie de admirația sau devoțiunea ta. Nu mai au timp pentru asta. Sîngele le fierbe încă în vene, e aproape incandescent, și bătrînețea se apropie de ei cu pași repezi de gumă. Nu mai au vanități, nu mai vor să cîștige războaie. Privirea lor, care a sfărîmat de mult toate aparențele și a patinat destulă vreme pe coaja subțire a lucrurilor, știe acum să se odihnească pe formele exterioare fără să dea nimic de bănuț. Ei au văzut și au spus, ei s-au întors înapoi în

lumea noastră profană și pot fi oricînd întrebați. Sînt niște filozofi ai profesiei lor, ceea ce-i absolvă de toate.

Unul dintre acești indivizi este Teacher, decanul cabinetului nostru de avocatură. Înalt, subțire, tăcut, imperturbabil, distant, cu părul blond aranjat într-o parte pînă la ultimul fir, profesorul e un ochelarist rasat, care nu poartă verighetă, în ciuda evidentei armonii care domnește între el și viforoasa-i soție de origine transilvană. Așa mi-l amintesc chiar de la prima noastră întîlnire, deși de atunci au trecut aproape douăzeci de ani. Și-a păstrat elasticitatea mersului, ținuta dreaptă a umerilor, aura de eleganță tinerească a oricărui gest. E în continuare un englez. Se poartă ca un englez supermanierat. E drept, nu mai are părul la fel de bogat, pe pielea gîtului i-au apărut zbîrcituri, însă fularele lui de mătase purtate pe sub gulerul cămășii nu par deloc niște subterfugii ale bătrîneții. Le arborează cu nonșalanță, ca pe niște semne ale aderenței sale la noua libertate vestimentară de după căderea comunismului. Pare să fi decis în sfîrșit să se lase în voia unor mai vechi înclinații boeme. Pînă și culorile sacourilor lui schimbate zilnic au devenit mai vesele. De multe ori vestimentația lui te lasă perplex. Nu atît prin aspect, cît prin intenția vădită de a masca esența unei vîrste prin accesoriile alteia.

Da, iubitul meu Roland, Teacher ăsta chiar e un tip. Imposibil să nu-ți atragă atenția, imposibil să nu cazi în admirația lui. Ada Comenschi, cel puțin, n-a rezistat. La început, cînd se afla foarte aproape de el, încerca să-și țină respirația, pentru a nu-i simți parfumul de tabac al hainelor și răcoarea mentolată ce părea să emane din părul lui atît de exact pieptănat. Evita să-l privească și prefera să-l asculte. Vocea lui granulată îi înfiora pielea. Respirația ei cu lungi întreruperi o dădea de gol. Teacher se oprea din vorbit și o privea lung, insistent, pînă cînd ea nu mai avea ce face și-și ridica pleoapele.

„Încercam să-i înfrunt strălucirea irișilor și simțeam că leșin. Nu știa că mai am puțin și leșin, de aceea mă fixa insistent. Eram de fiecare dată

singuri acolo, la el în birou, cu transperantele trase. Știi, el suferă de o mică fotofobie...” Dar aceasta e o mărturisire pe care Ada mi-a făcut-o mult mai târziu, în după-amiezele noastre de pur amor sexual, stînd unul lîngă altul cu fața în sus, prăbușiți în pat, epuizați de încleștare și de căldura toridă a bine-cunoscutei veri bucureștene. Vezi, Roland, n-am nici un interes să prezint lucrurile într-o lumină defavorabilă. Defavorabilă cui, la urma urmelor? Care e rolul jucat de mine în această poveste? Și de ce aș fi eu neapărat personajul cel bun?

Într-o sîmbătă dimineața, cînd practic la cabinet nu se lucrează, Teacher a apărut ca din senin, mai destins decît de obicei, însă foarte grăbit, îmbrăcat într-un superb costum de blugi. Pleca într-o excursie împreună cu o delegație de străini veniți în România la nu știu ce simpozion. Eram în fața calculatorului și „făceam curățenie” prin documente și foldere. Mă delectam cu *sound*-urile unei vechi formații de rock, Uriah Heep. Muzicieni nervoși și sensibili, mai ales organistul și solistul vocal. Le știu pe din afară muzica mai bine decît îmi știu studenția, o perioadă a vieții mele aproape de neimaginat fără *feeling*-ul și ritmurile acestor băieți de ispravă. Muzica lor curată, impetuoasă, bine făcută, fără obișnuitele explozii de visceralitate zgomotoasă ale trupelor *hard*, era tocmai potrivită pentru ceea ce făceam. Ștergeam și rearanjam documente, le mutam dintr-o arhivă într-alta, eram hotărît să termin cît mai repede acea operație igienică și așa prea mult amînată.

I-am văzut costumul de blugi și m-am enervat imediat. Prea îi dădea un aer tineresc și aproape distrat. Prea mă simțeam anulat de lipsa lui de griji. Trecuse doar ca să-și vadă mesajele e-mail, aștepta un răspuns important, n-a stat decît cinci-șase minute, dar el pleca și eu rămîneam.

Mă uitam cu invidie la costumul care-i venea ca turnat și mă întrebam de unde naiba și l-o fi adus, din Germania sau din Elveția, din Franța sau din Italia? N-avea deloc culoarea obișnuită a costumului clasic, de fermier adevărat. Nici culoarea și nici tăietura. Materialul părea mai pufos și mai

moale. Cusăturile nu erau marcate cu tradiționala ață galbenă, buzunarele pantalonilor erau altfel rotunjite, geaca avea revere scurte și înguste, numai bune pentru a pune în evidență o cravată subțire de piele neagră, exact cravata pe care el o purta atunci la gât.

A zăbovit o vreme în hol pentru a-și xeroxa niște foi. Ușa de la biroul meu rămăsese deschisă și culoarea hainelor lui mi se scurgea în colțul ochiului vie și catifelată ca flacăra de la aragaz. Un albastru pe care mi-l aminteam din unele picturi ale lui Van Gogh. Așa că minutele treceau și eu mă enervam și mai tare. Mai bine spus, n-aveam nici un motiv să iau în serios legătura dintre pictorul meu preferat și costumul lui de blugi. Dar în momentul în care el a închis ușa, am dat muzica la maximum și m-am trântit ca un bolovan pe canapea. Nu mai aveam chef de nimic, nici măcar să beau o bere pe terasa restaurantului de la colț. Nici măcar să mă gândesc la Ada și la vestimentațiile ei aiuritor de rafinate, pe care de cele mai multe ori, la serviciu, încercam să nu le bag în seamă. Mi-am acoperit fața cu palmele și m-am trezit că plîng. Nu înțeleg nici acum de ce.

Pînă la urmă n-am mai rezistat și am început să-i spun lui Roland cîte ceva despre toată povestea asta. Acum stau în camera mea de sub acoperișul Institutului și scriu. Îndeletnicirea începe să-mi placă. Poate că n-am primit chiar degeaba acest stipendiu al statului austriac. Din păcate, calculatorul pe care mi l-au pus la dispoziție gazdele mele n-are și un program pentru diacritice. Ceea ce nu mă deranjează prea tare. Lipsa diacriticelor, vreau să spun.

Văd însă că pe tastatură au fost lipite cu scotch bucățele de hîrtie cu semne alfabetice cehești. Așa le-am găsit, așa le-am lăsat. Nu m-am gîndit prea mult la rostul lor. Adevărul e că, de cîte ori le văd, literele astea caligrafice, scrise de mînă și acoperind cîteva taste periferice, îmi fac bine, mai ales că aparțin unei fete. Ursula Rukova, o tînră absolventă de Drept din Cehia, ultimul oaspete al camerei, a stat aici mai bine de o jumătate de an și a studiat în arhivele de legi ale Imperiului. Fire din părul ei cel blond și lung încă mai apar prin colțurile camerei atunci cînd fac curățenie. Urme ale trecerii ei pe aici care mă fac să-mi bată inima ceva mai tare, mă aruncă în tot soiul de fantezii.

Mi-ar fi plăcut s-o cunosc. În general, îmi place să cunosc cît mai multe femei și cît mai diferite. Îmi plac ciudățeniile femeilor, îmi place felul lor de a-și croșeta cu discreție viața. Spiritul lor de prevedere mă înduioșează, deși părul care le cade la pieptănat le dă de gol. Ursula, de pildă, a plecat de acasă luînd cu ea nu doar trusa de igienă intimă, ci și un soft cu diacritice cehești. Poate că un bărbat, în locul ei, nu s-ar fi gîndit neapărat la așa ceva. Mie, de pildă, mi-a lipsit precauția de a veni aici înarmat cu stupidele noastre virgule și căciulițe. De fapt, abia acum descopăr cît sîntem noi românii de marginali și de încuiați, îmbrobodiți în

noaptea consoanelor și vocalelor noastre, în ă-urile noastre arhaice, în ț-urile noastre stridente și provinciale.

Noi bîjbîim, şușotim, țîțîim de frică și nerăbdare, iar istoria trece pe lîngă noi ca o doamnă elegantă și inaccesibilă. Din cîte am auzit, românii s-ar asemana cu portughezii, și ei la fel de prăpăstioși și speriați de lumină ca și noi. Nu știu, nu prea m-a interesat problema asta. N-am cunoscut niciodată un portughez în carne și oase. Dar e sigur că față de francezi, de exemplu, pe care i-am auzit vorbind la ei acasă, pe stradă, prin metrou și prin bistrouri, noi, românii, sîntem mai guturali, deși nu exagerat de guturali.

Cu cine să ne comparăm, cu nordicii? Nu, între daci și vikingi au existat diferențe enorme. Dacii n-au fost niște oameni ai mării. Ei nu fumau pipă. Vikingii nu cunoșteau vinul de struguri și mămăliga de mei. Ei construiau corăbii, bărci, case de piatră, trăiau într-o lume de frînghii, fiorduri, furtuni, paloșe, pînze, năvoade, nisipuri negre și neguri albe. Iar romanii n-au devenit celebri ca infanteriști? Romanii au fost un fel de *globe-trotteri* bolnavi de claustrofobie, abia trăgîndu-și sufletul de greutatea armelor din dotare. Și tunsorile lor Cicero, și sandalele lor prăfuite, de pifani incurabili? Uite că și noi, românii, sîntem un popor de pifani! Batem ca proștii drumurile noastre deal-vale, deal-vale, înconjurați de behăitul oilor, învăluți în colb, lătrați de cîini, rupți de sete și limba noastră traforează peisajul, unduiește împreună cu noi. Cu abrazivitatea ei milenară putem toci și munții, darmite trotuarele de lux ale Europei!

Stau aici într-o mansardă austriacă și urechile mele romane fac exerciții de adaptare la mediul teuton. Oriunde te-ai afla, ești tot timpul scaldat într-o melasă de diferențe sonore. Acum aparatul de radio este deschis și aerul e inundat de un șuvoi dulceag de cuvinte neînțelese. Un fel de muzică vorbită, pieptănată. Ascultată la radio, la buletinele de știri, austriaca mi se pare o limbă mai cîntată decît germana. E mai subțire, mai înaltă, mai calmă? Ceva de genul ăsta, dar și un fel de afectare, un fel de.

Sigur că nu-mi pot da seama. Numai viața de aici mă va ajuta să-mi dau seama.

Viața? Dar lumea asta pare cu totul lipsită de viață. Pe stradă abia dacă zărești vreo siluetă interesantă, cu mâini și picioare care se mișcă. Aici nu prea auzi oameni vorbind. Gazdele mele, Melinda, secretara, Kraus, directorul Institutului, și Andreas, șeful cabinetului de documentare, sporovăiesc între ei pe nemțește, dar de câte ori apar eu, trec pe engleză. E o dovadă de bună creștere, desigur, cum tot o dovadă de bună creștere e și să saluți orice persoană întâlnită pe coridoarele Institutului, zîmbind apoi de câte ori o reîntâlnești. Pînă te doare gura de atîta amabilitate. Da, am intrat într-o țară în care n-am văzut încă nici o ființă umană cu dinți lipsă. Numai danturi etanșe, perfecte, televizive. Aici oricine are motive de rîs poate să rîdă fără jenă. Deși nimeni n-o face.

Nu mă consider un tip orgolios. Uneori stau prost în loc și mă uit la mine ca la un fel de papă-lapte bun la toate. Cred că sînt un bărbat lipsit de ambiții, deși felul în care mă văd ceilalți nu mi-a fost niciodată indiferent. Sînt genul care nu suportă să fie călcat pe coadă. Mai ales relațiile mele cu Alain sînt în măsură să-mi arate aproape zilnic pînă unde merge capacitatea mea de rezistență. Nu suport unele gesturi, sînt cuvinte care-mi repugnă, cinismul afișat al prietenului meu mă lasă cu gura căscată. Vreau cîteodată să spun ceva și parcă nu mai am aer. Simt că aș întâmpina dificultăți la articularea cuvintelor. Așa că tac și înghit șoarecele mort al neputinței mele de a avea o replică tăioasă, scîrboasă, irefutabilă. Lipsa mea de spontaneitate în înfruntările directe mă crispează. Nu pot să vorbesc urît, nu pot să fiu rău, egoismul meu vital e o formă de generozitate.

Dar ce ar fi putut să înțeleagă Ada din toate acestea? Mă uitam la ea cum se dezbracă, eram fascinat de gesturile mecanice ale degetelor, de detașarea placidă a mîinilor ei care se răsuceau încet spre spate pentru a-și descheia sutienul. O priveam în tăcere și voiam s-o văd cît mai repede goală. Se obișnuise cu privirea mea. Trăgea în jos nici repede, nici încet fermoarul fustei și picioarele i se ridicau fără nici cea mai mică diferență de încordare musculară, la aceeași înălțime a genunchilor, în aceeași cîtime de timp, pentru a face din fusta aceea *pasată* o bucată oarecare de stofă, fără formă și rost, ridicat, de pe covor și aruncat, pe scaun. Coapsele ei, picioarele ei lungi, cu gleznele nu foarte bine șlefuite, extrase din acea ascunzătoare străvezie și înfundate goale în aer. Știam că nu era vorba de resemnare în gesturile ei, știam că Ada e o femeie pudică. Ea îmi făcea un cadou și eu n-aveam nici un motiv să fac nazuri față de modul în care mi-l

făcea. Descopeream placiditatea disprețuitoare a tălpilor ei trecute peste bariera fustei. Nu era în stare de mai mult, înțelegeam asta. Avea nevoie pur și simplu de un bărbat. Prin minte îmi trecea și această penibilă descoperire, dar mi s-ar fi părut o măgărie s-o analizez. Voisem oare altceva? Sau ar fi trebuit să-i spun ceva care s-o jignească, ceva de genul: „Știi ce mi se pare aiurea la tine, faptul că te dezbraci ca o curvă de lux cu orgoliul rănit. Curvele măcar o fac pe bani...“. Dar de ce să-i spun așa ceva, când ea rămînea în chiloți și-mi încăleca coapsele, lipindu-și buzele reci de buzele mele? Știa să sărute, dar poate că avea nevoie de acele atingeri doar pentru a se dezmoști și a uita ce face.

Ca să nu mai vorbesc de palmele mele plimbate peste omoplații ei înfrigurați și care nu primeau nici un răspuns. Nu-mi respingea nici un gest, era a mea. Numai că între noi rămînea tot timpul același ecran nevăzut. Trupul ei părea învelit într-o peliculă de indiferență. Și atunci mă simțeam obligat să mă gîndesc la mulțimea nesfîrșită de bărbați nefericiți căzuți în limbă după cîte o femeie și care sînt în stare să facă orice nebunie pentru a o avea și pentru a se bucura mai departe de năpasta acelei posesiuni. Trebuie s-o răsfete, s-o supună, s-o supravegheze cu acea intensitate dementă care să le arate că ea le aparține, că ea le distruge liniștea și viața, dar că ei merită să li se întîmple așa ceva și să devină astfel niște eroi.

Alături de Ada Comenschi n-am visat niciodată la această postură de erou. N-aveam nici chef, nici energie. Dar mai ales nu voiam să par în ochii mei un gogoman. Bref, în relația mea cu ea m-am purtat ca un somnambul rănit din neatenție cu propriul cuțit. Cred că am venit aici, la Welk, și pentru a mă trezi din somnambulism și a-mi studia pe îndelete rana. Poate și cu speranța obscură că timpul va trece cu totul altfel, într-o formă care să mă izbăvească de vanitate și de rușine. Ce-mi lipsește, de fapt? Ondina e a mea. Pe ea nu mai trebuie s-o cuceresc, pe ea trebuie s-o păstrez. Uneori mă uit cu milă la resemnarea acestei ființe extraordinare,

dar știu că nu pot face mai mult. Poate că nici n-o merit. Mă întreb dacă sînt doar un imoral sau și un mic ticălos lipsit de scrupule. Ceea ce mă irită e faptul că n-am fost în stare s-o cuceresc și pe Ada. Mă gîndesc la ce s-a întîmplat între noi și nu pot să accept că Ada mi-a cedat fără să mă dorească. Nu înțeleg de ce a făcut-o. Și faptul ăsta mă înnebunește.

Iar în 21 decembrie pe la prînz eram cu toții în cabinetul juridic și ne uitam la televizor. Eu, Liviu, Mia, Otilia, Barbu, dar și Gorgan, șmecherul ăla de secretar de partid. Că situația era urîță de tot. De aproape o săptămîină era așa. Păi, toată România asculta Europa Liberă, toți știam ce se întîmpla la Timișoara, dar oricît de mult ne-am fi gîndit la un deznodămînt care să arunce totul în aer, nu prea aveam curajul să ne vorbim deschis. Începusem, în schimb, domnule Kraus, aproape fără să ne dăm seama, să ne privim cu mai multă atenție. Cred că în acele zile am exersat mult jocul privirilor și am făcut progrese remarcabile în citirea fizionomiilor celor care mă înconjurau. Am putut, de pildă, să văd atunci toate implicațiile imponderabile ale gesturilor prin care comunica Mia și Barbu, colegii mei, cu care eram prieten. Mia era traducătoare de italiană, Barbu ocupa un post de grafician în serviciul de imprimerie. Birourile lor se aflau ușă-n ușă. Ieșeau împreună pe coridor, la o țigară, își povesteau filme, schimbau între ei reviste italienești și nemțești (pentru că Barbu avea o mătușă în Germania), toată lumea bănuia că sînt cuplați, deși nimeni n-a putut trece vreodată de acest stadiu, al bănuielii. Își jucau extraordinar rolurile, îmbrăcînd totul (priviri, rîsete, bîlbîieli) într-o perfectă pojghiță de colegialitate. Însă în acele zile de decembrie am avut deodată toate semnele că relația lor era adevărată. Nu se mai puteau preface, se temeau unul pentru celălalt, gesturile lor se transformau cu repeziciune în izbucniri de tandrețe și îngrijorare, vorbele lor căpătaseră alte accente, scoțînd la iveală inflexiuni ale vocilor pe care numai adevărata intimitate dintre un bărbat și o femeie le poate justifica.

Fără acele zile în care la Timișoara se trăgea pe străzi, în timp ce postul național de radio transmitea o sufocantă muzică simfonică care-ți

vîra frica în oase, n-aş fi ştiut vreodată cît de bine pot fi ascunse iubirile clandestine ale colegilor de serviciu. Mă înţelegi, Herr Andreas? Într-un anume fel, Barbu semăna cu Teacher, altfel nici nu mi-aş fi amintit acum de el. Barbu putea să-şi tragă oricînd peste faţă, dacă era nevoie, palida mască de ceară a gravităţii. Părea dotat cu o infinită răbdare şi stăpînire de sine. Îl văzusem de cîteva ori pus în situaţii mai mult decît incomode, acuzat, de pildă, de un politruc, în plină şedinţă de partid, de sabotarea economiei naţionale (proiecte întîrziate, nepredare la timp etc.). Nu-i tremurase nici măcar un deget. Nici o picătură de sudoare pe frunte. O stare de spirit aproape identică cu aceea afişată de Teacher în înfruntările sale directe cu Alain. Spatele relaxat şi privirea plictisită trimisă înainte, pe geam, spre zidurile negre ale halelor. Ăsta era Barbu, dragă Melinda şi dragul meu Roland. La fel, nici cel mai mic tremur al glasului atunci cînd se întîlnea cu Mia pe coridor, nici o privire scăpată de sub control. Rîdea şi glumea cu ea la fel cum făcea cu toate femeile din secţia noastră. Era dincolo de orice bănuială. Pînă într-o zi, cînd nu mai ştiu cine, poate Iulian excursionistul, cel care bătea ţara-n lung şi-n lat pe motocicletă lui cu ataş, a venit cu vestea că a dat nas în nas cu Mia şi Barbu într-un motel din nordul ţării şi că amîndoi se uitaseră la el ca prin sticlă, atît erau de posedaţi. Unii l-au crezut pe Iulian, alţii nu. În orice caz, nenumăraţii aspiranţi la farmecele Miei, cei care purtau clipă de clipă pe buze eterna întrebare „Bă, cine o fute pe asta?“, au devenit destul de repede mai rezervaţi.

Cît despre momentul în care pe balconul Comitetului Central de la care vorbea Ceauşescu au început să se vadă feţele neliniştite ale celor care-l însoţeau (în stînga lui era nevastă-sa, Elena) şi în spatele lor să se mişte draperiile întunecate, dezvăluind un mic fragment dintr-o nouă treaptă a istoriei (nu voi uita niciodată faţa descompusă de nedumerire şi privirea speriată, rătăcită a micului dictator cu căciulă de astrahan care simţise că i-a venit ceasul), ceea ce l-a făcut pe Gorgan, şeful nostru de

BOB, să ia repede de pe birou fotografia standard cu sceptrul prezidențial și tricolorul tras în diagonală peste piept și s-o izbească de dușumea, urlînd ca nebunul „Asta a fost!“, vreau să spun că în momentul acela mi s-a părut normal ca Barbu s-o cuprindă pe Mia în brațe și să-i sărute speriat, ca înaintea unei despărțiri fatale, creștetul blond de scandinavă. Dar numai în acel moment în care totul putea fi scuzat.

Fusese, domnule Kraus, mai mult decît o stare nervoasă imposibil de controlat. Iubirea lor ieșise la suprafață ca aburul fierbinte dintr-un cazan sub presiune care cedează. Toată lumea rămăsese cu gura căscată și toți se prefăceau că scena oferită de cei doi nu-i surprinde deloc. Transmisia directă a cuvîntării lui Ceaușescu fusese întreruptă, nu înainte însă de a se auzi cum în piață încep țipetele, fluierăturile, strigătele celor aduși acolo cu forța. Gorgan s-a repezit la aparatul de radio în speranța unor știri de ultima oră, însă acolo muzica devenise de-a dreptul funebră.

Adevărul e că nu prea știam ce să facem. Treceam cu toții printr-o extraordinară stare de incertitudine, muream de frică și de nerăbdare, iar privirile ne rămăseseră fixate prosteste pe brațele lui Barbu care o strîngea pe Mia la piept, lipindu-i fața de veșnicul lui sacou în carouri, ca pentru a-i apăra ochii de nu știu ce înfiorătoare priveliște. Brațele lui Barbu tremurau. Aveam în față un stupefiant grup statuar, reprezentând un tată și o fiică, așa mi-au rămas în memorie cei doi. Poate am să par un exaltat, dar de cîte ori mi-i amintesc îmbrățișați în acea situație, mă cuprinde o satisfacție inexplicabilă. Cu Barbu am fost prieten și faptul că el a știut să ascundă atît de bine secretul iubirii lui pentru o femeie care mă atrăgea și pe mine (ceea ce i-am mărturisit de nenumărate ori) nu m-a făcut să-l disprețuiesc sau să-l șterg de pe lista apropiaților mei. M-am gîndit mult la această extraordinară capacitate de disimulare a lui Barbu și în cele din urmă i-am dat dreptate. Trecerea timpului mi-a făcut apoi cadou un bizar sentiment de bucurie.

De unde bucuria asta, habar n-am. Barbu e un individ destul de comun. E departe de anvergura lui Teacher, de aerul lui de imperturbabilă superioritate. E un tip tare, dar el nu știe și poate nici nu vrea să-și transforme această tărie în poză, în mijloc de seducție. Nu caută să-i intimideze pe cei din jur, nu face nimic pentru a-și dovedi calitățile dominante. Se mulțumește cu ce are, nu vrea mai mult, e stăpînul unui teritoriu pe care și-l apără. E un om cinstit și curajos, crede-mă, Roland, de aceea s-a și căsătorit cu Mia, care e mai tânără decît el cu douăzeci de ani. O iubește și gata. Restul nu-l mai interesează.

Pe cînd spațiul de preferință al lui Teacher e tocmai acest rest enorm de viață socială, fojgăind de femei adevărate și curvulițe ieftine, pe care el, cu farmecul lui de mascul intelectualizat, reușește să-l administreze cu o măiestrie inegalabilă. Își cunoaște prea bine interesele, și asta în toate planurile vieții, pentru a nu rămîne un simplu rentier al micului său ducat profesional.

Teacher e o personalitate recunoscută, iar această condiție nu-i displace deloc. Gesturile lui nu se discută. Relațiile lui cu ceilalți sînt motivate de rațiuni superioare care n-au nevoie de explicații. Femeile care-i stau aproape ajung să-l viseze în somn. E cenzorul nimicniciei lor de ființe care-și poartă sub vintre stigmatul cîrlionțat al păcatului. E micul lor idol de carne și gheață. Iată de ce Teacher a fost tot timpul dincolo de orice bănuială. Ce a făcut el în ziua de 21 decembrie și în zilele care au urmat a rămas pentru toată lumea care-l cunoaște o întrebare lipsită de sens. Doar nu era să iasă în stradă și să țipe împreună cu mulțimea aia dezlănțuită. Oricum, glasul lui nu s-ar fi auzit. Și ce să caute el la televiziune, în brambureala aia de nedescris de după fuga lui Ceaușescu? Poate că el a stat acasă, în biroul lui cu storurile trase, și s-a gîndit că începe o nouă lume, în care va avea un rol important de jucat.

Sau poate că, scumpul meu Roland, evenimentele l-au surprins în patul vreunei admiratoare care pînă atunci îi frecventase cu asiduitate

cursurile, melancolică și fără speranță. Domnișoara putea fi, de pildă, o studentă care locuia în gazdă, într-o încăpere cochetă, cu intrare separată, așa încât Teacher n-ar fi avut de ce să-și facă griji. Situația devenise teribil de tulbure, iar clipa trebuia trăită cu toată intensitatea, pentru că, nu-i așa? niciodată nu se știe ce va fi mâine.

Prin urmare, Teacher a dat acasă un telefon pentru a-și liniști familia că trebuie să-și piardă noaptea în nu știu ce birou al guvernului provizoriu, care deja emitea comunicate pentru țară, și a rămas la ea. Da, Melinda, cred că așa a făcut. Și-a pus în ordine gândurile, a examinat la rece situația creată, apoi a asigurat-o pe tânăra lui admiratoare că soarta fostului președinte al României era pecetluită. Puteau să facă dragoste pe îndelete, fără să țină seama de știrile isterice de la televizor. Pentru că omul e menit să gândească și să se bucure de viață în orice circumstanță. Ceea ce frumoasa studentă a înțeles imediat.

Nu sînt oare și ușor schizofren? Dacă las deoparte relația mea cu Ondina (care a ajuns în ultima vreme la o formulă aproape maritală), sînt un bărbat care se zbate între alte două femei. Una e blondă și cealaltă brunetă. Una e în viața mea o stafie de celuloid, cealaltă a fost pînă nu demult o prezență de fiecare zi. De fapt, pînă acum singura legătură dintre Nicole Kidman și Ada Comenschi e această nuanță de albastru descoperită în fotografia din ziar. Dacă aș fi pictor sau profesor de desen, aș putea probabil să precizez cum se numește acest albastru. În orice caz, nu poate fi vorba de *cyano* sau de albastrul lucrărilor lui Yves Klein (tip care – în paranteză fie spus – îmi place teribil de mult). Pentru mine, care sînt un neinițiat în lumea culorilor, rochia în care am văzut-o pe Ada în ziua cînd am cunoscut-o avea culoarea aprinsă și blîndă a florilor de gențiană cultivate în grădină. Bănuiesc totuși că fenomenul e rar. La piață n-am văzut niciodată țigănci care să vîndă astfel de flori. N-au de unde să le procure. Mai mult ca sigur, nici nu le cunosc.

Dar uite cum se leagă lucrurile! Zici să nu crezi în semne... Gențiana sălbatică face o floare mică, de un albastru întunecat, aproape violet. Cu mai mulți ani în urmă, într-o primăvară, după ce terminasem de încheiat toate socotelile cu fosta mea nevastă și mă retrăsesem pentru o vreme la țară, ieșisem pe cîmpul din apropierea casei părintești, dincolo de cantonul părăsit. Pur și simplu simțeam nevoia de aer. Privisem de mii de ori acel cîmp, îl străbătusem cu pasul, în copilărie strînsesem de pe el cartofi sau spice de grîu, păzisem acolo caii, tîrîsem după mine pînă în capul locului unde se aflau zilierii angajați de bunicul Simion damigeana cu apă. Deasupra cîmpului, un brîu de dealuri sau mai degrabă un lat povîrniș care împarte pămînturile satului în alte două cîmpuri, cel de sus și cel de

jos. Pe locurile coborîtoare dintre ele crește iarbă. Dar și tufe de măceș și păducel, aluni și mărăcini. Același peisaj de zeci de ani.

M-am oprit acolo, atras de vegetația care abia începea să crească. Era o lumină crudă, saturată, bătea un vînt rece, uscat. Am văzut pîlcul de gențiane la marginea unei tufe de alun. Culoarea lor tactilă, vîrtoasă m-a curentat. Era ceva cu totul neobișuit pentru privirea mea desensibilizată de cenușiul orașului în care trăisem pînă atunci, cîteva pete chimice, strident de umede și dense, de parcă cineva ar fi spart fără să vrea acolo o sticlă cu tuș violet. O vreme nici nu mi-am putut da seama ce fel de flori sînt. Le vedeam pentru prima dată. Știam că fac un sacrilegiu, dar am scos briceagul din buzunar și am desprins o plantă cu rădăcină cu tot. Mai făcusem astfel de încercări cu ghioceii din șaua mare a Bucegilor și reușisem. Rondul de flori din curtea casei părintești e presărat și acum cu ghiocei care înfloresc primăvara de trei ori mai mari decît frații lor sălbatici.

Am pus gențiana mea în pămînt într-un loc mai adăpostit și am încercuit-o cu cîteva bețe pentru a nu fi confundată cu vreo buruiănă. I-am spus mamei să aibă grijă de ea atunci cînd sapă rondul, iar în primăvara următoare am rămas uluit să descopăr cupa ei prelungă și cărnoasă de un albastru intens. Domesticită astfel, floarea își schimbase culoarea. Petalele ei absorbau mai multă lumină. Planta creștea destinsă, împăcată cu noul loc de viață. Sălbăticia ei cromatică nu dispăruse cu totul, se retrăsese parcă într-un fel de somn, gata la orice primejdie să-și scoată în fața ochilor mei ghearele violete.

Așa și cu costumația de epocă a blondei Nicole în *Cold Mountain*. Așa și cu rochia Adei. Participam cu toții la o întîlnire de protocol și fetele se adunaseră, ca de fiecare dată, în formația lor strînsă, de vrăbiuțe nedumerite, adoptînd o solemnitate de nevoie. Într-un fel, acest refuz al lor de a se individualiza mi se părea amuzant. Cultivau un fel de spirit gregar în același timp autoprotector și ironic. Formau un grup, le plăcea să

rîdă în grup, ca niște proaste. Refuzau să se maturizeze, deși fiecare luată în parte avea orgolii de profesionistă. Ada le domina de departe. Era cea mai fragilă dintre ele, avea mersul cel mai puțin format, mai avea pînă să devină femeie. Dar nu mai era nici o fată oarecare de douăzeci și trei de ani.

Cam la o lună după angajarea ei la firmă, timp în care schimbase în fiecare săptămînă aproape matematic două-trei perechi de blugi și cinci-șase bluze, pentru a o lua în săptămîna următoare de la început cu aceleași haine, Ada a început să-și arboreze vestimentațiile. Nu părea deloc conștientă de reacțiile pe care le provoca în jur. În profunzimea firii ei nu se modificase nimic, deși astfel îmbrăcată, în ținute de mare rafinament, devenise o altă femeie. Întîi mi-a trecut prin cap ideea că s-o fi cuplat cu vreun tip mai în vîrstă și plin de bani. Totuși, hainele de pe ea nu erau noi. Se vedea că le mai purtase, se vedea că e vorba de o întreagă garderobă cît se poate de studiată și purtînd marca feminității ei.

Rochia albastră era probabil și cea mai simplă rochie a Adei. Îi venea ca turnată, mulîndu-i-se cu naturalețe pe toate rotunjimile corpului. Nu avea mîneci și-i lăsa tot gîtul dezgolit pînă la jumătatea sternului. Abia așa am putut observa că brațele Adei nu mai erau de mult brațele neîmplinite ale unei fete. Umerii i se reliefa plini și catifelați, carnea ei dezgolită nu mai avea nimic posomorît și răsfața privirii mele o netezime dulce, densă, proaspătă. Strînsă tare pe corp pînă deasupra coapselor, rochia devenea deodată bogată, largă, lăsînd să se ghicească, mai mult ca o promisiune, arcuirea feselor. Purta ciorapi de culoarea pielii bine bronzate. Se fardase în aceeași culoare, aproape imperceptibil diferită de epiderma umerilor. Arăta ca o gagică brun-roșcată din filmele franțuzești de artă. Cît despre pantofiorii ei cu toc, n-o mai văzusem niciodată pe Ada să se miște atît de voluptuos, de exact, de amețitor. Pantofii aveau exact culoarea rochiei, ceea ce mi se părea imposibil în România aceluia moment, caracterizată de o ofertă de produse vestimentare destul de precară. Am privit-o tot timpul,

pînă cînd mi-am dat seama că nu mă mai suporta și o cuprinde neliniștea. Vedea bine că nu mă uitam la ea așa cum se uită de obicei un bărbat la o femeie și tocmai faptul acesta o descumpănea. Nu cred că era obișnuită cu admirația dezinteresată, n-avea încă atîta cap să vadă în ochii unui bărbat și altceva decît pura pornire lubrică. Își arunca cu nepăsare în jur privirile ei superioare de regină, dar mereu trăgea cu coada ochiului spre mine, nu știa cum să facă să mă avertizeze că ar prefera s-o las în pace.

Urmăream micile ei zbateri cu un amuzament superior. De cînd o iubesc pe Ondina și dragostea noastră s-a transformat într-un fel de bucurie calmă care nu mai ia în seamă măruntele neplăceri ale vieții, mi-e mult mai ușor în relațiile mele cu femeile. Altădată privirea mea se grăbea să împingă sub pielea lor seringi întregi de metafizică. Mereu mă temeam să nu le simplific ca ființe. Făceam totul pentru a slăbi cît mai mult curenții subconștienți ai comportamentului meu falocratic. Mi-era teamă că nu sînt în stare să le văd în toată măreția și tragismul procreativ al condiției lor. Mi-era teamă ca urîtenia sau lipsa de farmec a unora dintre ele să nu facă din mine o brută imprudentă, gata să le minimalizeze misterul. Cu teama asta am rămas și acum. Și tocmai teama asta mă face să mă uit la Nicole ca la o femeie reală, posibilă doar în film, în veci inabordabilă.

N-am însă de ce să mă plîng, acum ar trebui să declar că sînt un bărbat aproape fericit. Imunizat, în orice caz. Contradicțiile vieții nu mă mai sperie ca altădată. Răul de existență mă încearcă din ce în ce mai rar. Cred că Ondina m-a lecuit de toate. Altă explicație n-am. O iubesc atît de mult și atît de egal, încît uneori, ore întregi, uit că ea există. Dar e ca atunci cînd, prins cu nu știu ce ocupație care nu mai suportă amîinare, uit că mă doare un rinichi sau vertebrele cervicale. O uit pe Ondina ca și cum mi-aș uita bolile, conștient însă de faptul că această femeie și aceste boli aparțin organismului meu, metabolismului meu de om sănătos. Dacă metabolismul merge înainte, totul este ok. Nu trebuie însă să scapi din

vedere că timpul e scurt. Iată de ce eu unul încep să nu mai am răbdare cu femeile. Le văd, le simt parfumul, le mîngîi cu privirea rotunjimile pulpelor, le apreciez în gînd îngustimea minunii lor genitale și le las în pace. Mi le fac adică prietene. Ajung să vorbesc cu ele tot felul de porcării cu cea mai mare naturalețe din lume. Unele cuvinte sînt atît de vulgare, că nu îndrăznesc să le pronunț în fața Ondinei.

Ar mai trebui poate să spun că albastrul e culoarea preferată și a Ondinei, nu doar a subalternei mele de la birou. Dar la Ondina e pe bune, cum se zice. Poartă cercei albaștri, inele cu piatră albastră, ciorapi albaștri, pulovere, fuste, genți, eșarfe, agrafe. Aceeași culoare și în fardul de pleoape. Îmi place de ea. Însă în ziua cînd am văzut-o cu unghiile albastre, n-am mai rezistat și i-am spus că exagerează. „De ce?” m-a întrebat ea. „Pentru că ce-i prea mult nu-i sănătos”, i-am răspuns. Nu cred că m-a înțeles, dar și-a șters imediat unghiile pentru a-mi arăta cît de supusă poate să fie. Adică să-mi fie. E aici o nuanță.

Pentru Ada, în schimb, albastrul acelei zile care mi-a marcat atît de tare sensibilitatea vizuală a fost probabil o alegere întîmplătoare. Așa mi-a și rămas în memorie. Ca o culoare care uneori i se potrivește de minune. Și totuși, ce i se potrivește ei de fapt? Ondina e născută în zodia peștilor, e o femeie de apă, de privit în oglindă, de pus în rama de porțelan a unei căzi. Ondina se spală tot timpul ca o pisică. Se gătește, se aranjează, se dă cu creme și loțiuni, își lustruiește fără încetare pielea și tot nu e mulțumită. Despre Ada nu știu nimic. Și Nicole? De ce blonda Nicole iese atît de bine în evidență în același albastru de gențiană? N-are nimic dintr-o femeie-floare, nu cred că moare după miresmele vegetației și viața în natură, n-are o piele atît de palidă încît, pentru a da frumuseții ei de adolescentă obraznică un aer de-a dreptul fatal, să prefere culorile închise, aristocratice, proprii acelor misterioase personaje feminine din palatele renascentiste cu ziduri roșcate de piatră poroasă.

Pînă să ajung aici, la Welk, în acest *kindergarten* al oamenilor în toată firea, m-am mulțumit s-o urmăresc pe Nicole Kidman ca pe oricare altă actriță de top, doar că avînd pentru ea o simpatie cu totul specială. Altfel, nu-i cunosc viața, n-am devenit încă un fan mort de curiozitate al capriciilor ei. Fanatisme nu sînt de mine, nu mi se potrivesc. Mi-e imposibil să înțeleg subtilele resorturi ale adorației. Deși poate că ar trebui să devin mai atent, mai puțin egoist, mai uman. Și să nu mai trăiesc cu senzația că sînt un fir de sîrmă oțelită legănată de vînt, o membrană de aluminiu vibrînd sub darabana picăturilor de ploaie. Nu sînt un mizantrop și nici măcar un cinic. Nu sînt o natură placidă, cu înclinații spre lene și nepăsare. Sînt un om care știe să sufere. Totuși, superficialitatea mea e reală și de multe ori mi se face rușine de ușurința cu care trec peste unele lucruri care ulterior se dovedesc esențiale pentru viața mea. Exact situația de față.

Nu-mi place să zbor cu avionul. Mi-e atît de frică, stau în scaun atît de încordat, că mi-e imposibil să mă bucur cu adevărat de senzația lucrurilor privite de la mare înălțime. Cînd avionul e deasupra norilor, pot închide liniștit ochii, așteptînd cu răbdare momentul paharului servit în zbor. De obicei aleg whisky și nu las niciodată paharul neumplut și a doua oară. Stewardesele sînt amabile. Alcoolul e un fel de analgezic. Mărunțului meu suflet îi place să înoate în apa rece și amorteitoare a extractului de malt scoțian. Dacă însă ziua e luminoasă și pot privi pe geam întinderea pămîntului de dedesubt, am senzația de abis. Formele și culorile mă atrag, dar depărtarea de la care le văd aproape că mă face să vomit. E vorba de privirea în jos, care prefăce totul în albastru, galben, negru și cenușiu.

Cînd avionul trece pe deasupra munților, cum s-a întîmplat în timpul zborului meu de la București la Viena, totul devine mult mai suportabil. Depărtarea privită pe orizontală nu mă sperie, ea e întotdeauna o sursă de melancolie. Crestele acoperite de zăpadă sînt ca niște pilote de puf. Mi s-a întîmplat de multe ori să stau culcat vara în iarbă, cu mîinile sub cap, și să privesc cerul. N-am amețit niciodată, n-am avut niciodată acea senzație de scufundare în sus de care am citit prin cărți. Cerul privit de jos, pe verticală, nu-mi spune mare lucru, nici măcar noaptea. Poate doar senzația că pămîntul se mișcă odată cu mine, dedesubtul întinderii devoratoare a bolții, și o ușoară stare de greață, ca atunci cînd ai mîncat prea mult și aștepți ca metabolismul organismului să revină la ritmurile lui obișnuite.

N-am, după cum se vede, simțul metafizicii cerului, nu-mi place să călătoresc prin aer, în general nu-mi plac riscurile care mă pun de la bun început în postura de ființă anulată. Poza romantică a geniului cățarat în vîrfurile unei stînci mi s-a părut întotdeauna o chestie de un sinistru prost

gust. Ce are în fond prisma piscului cu prefectura sufletului? Sufletul meu e un rahat, o lipitoare somnoroasă și fără minte, o picătură bezmetică de mercur argintiu. Simțirea mea are nevoie de valori suportabile. Sufletul e mereu dornic de relaxare. Nu mi-e frică de infinit pentru că refuz să mi-l reprezint. Curajul meu e de altă natură. Îmi place să înfrunt lucrurile pe măsura mea. Pentru asta ne e dată viața, ca să arătăm cine sîntem. A, că pot privi cerul prin telescop și îi pot număra stelele, asta e cu totul altceva. Într-o atare îndeletnicire metafizica este exclusă. Cel puțin numărul stelelor nu te poate face să te simți vierme.

Deși unii iubesc această condiție de vierme. E vorba de poeți. Nu există printre ei nici măcar unul care să nu găsească în lumea înconjurătoare o cauză metafizică numai bună să-i reveleze măreția drumului spre moarte. Pe mine acest drum nu mă interesează. Mie mi-au plăcut întotdeauna drumurile terestre, oricît de lungi și de obositoare, care duc între picioarele femeilor. E adevărat că uneori aceste drumuri s-au dovedit foarte scurte și dezamăgitoare. Dar eu iubesc banalitatea vieții. Nu plictiseala, ci banalitatea ei. Toate minunile existenței mele se află aici. Pe această orizontală melancolică, viguroasă și foarte palpabilă, înfiptă în gaura orizontului.

De cîte ori m-am îndrăgostit de o femeie, am conștientizat că asta s-a întîmplat datorită melancoliei privirii mele aruncate în depărtare. De melancolie nu pot scăpa, nu e o stare care să vină la comandă. Așa s-a întîmplat cu Ondina, pe care prima dată am văzut-o la o petrecere de adolescenți, rătăcită în mulțime, aferată și foarte neliniștită. Era foarte departe de mine și n-aveam cum să mă apropii de ea, pentru că mă aflam acolo din pură întîmplare, căutîndu-mi un prieten profesor. Dar nu știu cum, chiar depărtarea aceea m-a stîrnit. Oriunde m-aș afla, după o vreme, cînd m-am obișnuit deja cu locul, privirea mea începe să scociorască orizontul. De acolo pot să apară sau primejdia, sau fericirea. Iată de ce îmi

plac aruncătorii de sulii și trăgătorii la țintă. Nimic din ceea ce se poate vedea cu ochiul liber nu-mi poate fi inaccesibil, am constatat asta de nenumărate ori. Cazul Ada m-a convins încă o dată. Sînt, prin urmare, destul de liniștit și nu prea știu ce să fac cu liniștea asta.

N-am fost mereu așa. În ziua în care Melania mi-a spus că vrea să mă părăsească, am făcut o criză romantică, mi s-au întunecat ochii și am simțit cum pielea capului începe să-mi ardă ca spălată cu acid. Din fericire, îmi lipsea acel pisc singuratic și îngrozitor de sublim pe care mai întîi să rămîn paralizat în meditație, de pe care apoi să mă arunc în gol. Aveam o părere atît de bună despre mine, mă consideram un bărbat atît de demn de respect, mi se părea că sînt un mascul atît de rar, încît am rămas pur și simplu cu gura căscată în fața ei, ca unul care și-a pierdut darul vorbirii. Soția mea a rîs mulțumită (doar mi-o trăsese, nu?) și și-a văzut mai departe de gîndurile ei de libertate. Și așa mă suportase prea mult.

Nu m-am căsătorit dintr-un capriciu. Cînd m-am hotărît să o fac, eram deja un bărbat cu capul pe umeri, mă pregătisem de multă vreme pentru această formă de plăcută resemnare. Și cînd colo? După nici zece ani nevastă-mea mă părăsea ca și cum decizia ei ar fi fost cel mai normal lucru din lume. Se îndrăgostise de unul mai tînăr și gata. Ne-a fost însă imposibil să discutăm. Melania era mult prea calmă și eu mult prea nervos. Așa că am pornit-o razna pe străzi.

Orașul mă primea indiferent. Ferestrele, balcoanele, intrările în blocuri n-aveau nici o legătură cu mine. Trotuarul era spart. Mașinile scoteau fum. Unii trecători purtau pălării. Frunzele copacilor n-aveau culoare. Fața mea era albă ca varul nestins. Pașii mei nu mai aparțineau picioarelor mele. Femeile veneau de la piață, iar Melania stătea pe divan și fuma. Nevasta mea mă lovise în plin. O uram și-o înțelegeam. Mi-era milă de ea și aș fi vrut s-o recîștig. Mi-era rușine de mine și-i admiram curajul. Femeile adevărate sînt rare. Melania era o astfel de creatură. M-aș fi întors la ea, dar mă năpădise dezgustul. Sigur că mi-ar fi trîntit ușa-n nas. Prin nervii

mei optici curgea nisipul unor viziuni catastrofice. Unde să dorm, prin parcuri și săli de așteptare? Strada mă înghițea ca pe un *homeless*, mă transforma într-o ființă gregară, precară. Strada mă absorbea în mugetul ei uniform, metalic și bovin.

Încercasem și eu să-mi trăiesc viața, clipa, să prind din zbor câte un mic moment de fericire. Sigur că încercasem. Nu eram o excepție. Mă prefăceam că mi-e bine, dar și simțeam, din când în când, un fel de jenă, un fel de anulare perpetuă. Simțeam, e drept, că viața mea nu contează decît la grămadă, că mi-e rușine să scriu, cînd trebuia să scriu pe vreo hîrtie oficială, aceste cuvinte imposibile: Republica Socialistă România.

Chestia asta suna ca dracu'. Era un nume de o emfază insuportabilă. Nu mă gîndisem niciodată la mine ca la un individ socialist român. Nu eram un bărbat cu mîini socialiste, nu mă trezeam niciodată astăzi mai socialist decît ieri. Nu beam apă socialistă, nu mîncam pîine socialistă, nu exista nimic socialist în nevoia mea de a urina sau defeca. Ce era aia *socialist*? Dacă la ședințele noastre de învățămînt politico-ideologic mi-ar fi pus cineva întrebarea asta, n-aș fi știut ce să răspund. Aș fi ridicat din umeri. Aș fi rîs. Toată lumea se prefăcea vorbea repeta reproducea se evidenția. Eu nu eram în stare. Eu nu eram în stare să fiu un politruc. Eu nu eram un papagal. Nu eram un ventriloc un magnetofon o păpușă cu mecanismul vorbitor în burtă. Nu eram o oaie pierdută de turmă. Nu eram o găină o curcă un gîscan îndopat cu castane un șoricel pe o sîrmă de circ. Nu eram un palavragiu un gargaragiu un aparatcik. Mai bine mi-aș fi tăiat pielea cu lama decît să ajung un astfel de ins. Mai bine mi-aș fi crestat limba, fruntea, tendoanele. Nu suportam să mint, deși puteam accepta necesitatea înțeleasă a minciunii. Într-un fel eram un mutilat, dar asta era numai problema mea. Nu suportam să simulez că gîndesc pentru a ajunge să spun un neadevăr conștient. Eram un mutilat al normalității. Un handicapat al idealului, un autist. Acceptam fără prea mari complicații minciuna din jur. Minciuna se plimba pe stradă în uniformă, iar eu mă

mințeam cu bună știință. Supraviețuiam, suportam. Eram în stare încă multă vreme să suport.

Mergeam la întâmplare pe străzi și înțelegeam uluit că lumea lui Ceaușescu era și lumea mea. Iar lumea aceasta era urâtă. Tocmai această stare de stupefacție subiectivă mă aducea în situația de a vedea această lume stupefiant de obiectivă. Magazinele erau întunecate și urâte. Blocurile erau cenușii și întunecate. Parcurile erau urâte și murdare. Oamenii erau întunecați și străvezii. Uram această urâtenie murdară. Vitrinele goale erau goale. Mergeam în gol. Mă goleam de mine mergând. Vedeam ceea ce revedeam. Simțeam ceea ce crezusem că simt deja. Auzeam ceea ce mi se impregnase de mult în auz. Înțelegeam ceea ce nu avusesem chef să înțeleg pîna atunci.

Nu se putea face nimic. Străzile erau prea întortocheate, oamenii prea obosiți, milițienii prea grași. Bancurile noastre erau prea demobilizatoare, băutura noastră prea de proastă calitate, necazurile noastre prea mari. Mințile noastre tulburi. Cuvintele de rumeguș. Picioarele de plumb. Nu mai era nimic de făcut. Nici măcar să vagabondezi. Nici măcar să urli de nedumerire. Nici măcar să-ți tai un deget și să-l trimiți prin poștă la cabinetul secretarului de partid pe județ. Aveai în schimb dreptul să divorțezi. Dreptul s-o părăsești pe Melania. Te puteai folosi de acest drept. Puteai să rămîi singur. Puteai să devii liber. Puteai să-ți alegi altă cale. Femeile rămîneau mai departe aceleași ființe generoase și imposibil de înțeles. Puteai să încerci. Puteai să te reciclezi. Puteai să devii și tu un om ca oricare altul și să-ți bagi pîul în acel enorm vagin care era lumea femeilor din România.

Așa am și făcut. Am început să-mi bag instrumentul pe rupte. Pîna cînd nici nu mai știam cum le cheamă. Pîna cînd am început să le confund numele și fețele, fesele și cefe, strigătele și strigoii care-mi bîntuiau tot mai des somnul. Pîna cînd mi s-a făcut lehamite de lipsa mea de gust. Pîna

cînd mi s-a făcut milă de ele și căința a început să roadă din carnea mea subțiată, fibroasă, epuizată de performanțe. Apoi destinul mi-a scos-o în cale pe Ondina și viața mea s-a schimbat.

Nu însă și năravurile mele în raport cu femeile. În scurtă vreme, la câteva luni de la angajarea ei la firmă, a venit și ziua în care am simțit nevoia să-i ating Adei mîna și s-o fac să înțeleagă faptul că atingerea mea fusese intenționată. Atingerea întâmplătoare și atingerea intenționată. La dracu', e aici o întreagă istorie a luptei dintre barbarie și civilizație! Cred că în aceste două moduri de atingere se joacă de cînd lumea marele spectacol al dragostei și al seducției. Nu toți bărbații înțeleg asta. Cei mai mulți dintre ei mizează pe efectul unei atingeri întâmplătoare, așteptînd un răspuns în aceeași notă. De obicei răspunsurile vin. Multe relații erotice se nasc astfel, ca și cum un bărbat și o femeie și-ar fi atins fără să vrea trupurile, constatînd imediat că trupurile acestea se atrag.

Sigur, mai există și jocul, mimarea acestei responsabilități, și acesta a fost sensul gestului meu din acea zi. Atingerea mea era un test. Devenisem un bărbat pervers care încerca să descopere care erau disponibilitățile unei femei fără prea mare experiență. Felul în care o priveam pe Ada de cîte ori aveam ocazia o zăpăcise cu totul. Pur și simplu nu înțelegea ce vreau. Era cu siguranță în stare să priceapă faptul că nu orice privire masculină e o formă de explorare a unor eventualități sexuale, dar îi era greu să accepte că asta era în realitate situația.

Care era cu adevărat situația n-aș fi putut nici eu să spun. Ada era o femeie frumoasă, o femeie vie, cu o frumusețe schimbătoare, și asta mă ținea într-o stare de continuă alertă, dar știam în același timp că depinde numai de mine ca ea să devină obiectul unei pasiuni nimicitoare. Sînt sigur că nu s-ar fi opus. O priveam și mă întrebam dacă mai eram în stare de așa ceva. O priveam și încercam să aflu ceva despre nebunia ascunsă în carnea ei de ciocolată cu lapte, acea nebunie pe care nici ea nu și-ar mai fi

putut-o stăpîni la un moment dat. Vedeam atît de bine că Ada nu e o femeie liberă, că sentimentele ei se împrăstie în niște direc ii necunoscute, că via a ei interioară se compunea din frustrări  i interdic ii pe care singură  i le impunea. Vedeam prea bine că Ada e o femeie care nu se poate lăsa iubită dec t prin admira ie, că ea vrea ori totul, ori nimic. Ambi ioas  cum era,   i dăduse probabil seama că nu e în stare de mari performan e intelectuale sau de altă natură  i aștepta ca via a să o răsplătească cu o iubire totală. Totală ca-n filme.

A a  nc t, în momentul c nd ea mi-a pus pe birou un dosar la care lucrase mai multe zile –  mi amintesc  i acum fa a ei ofilită de oboseală, cu pleoapele vine ii, pentru că în ziua aceea purta albastru (nu însă aceeași rochie)  i   i machiasse  i ochii într-o culoare asemănătoare cu petalele bleu cretoase de topora i –, i-am atins mîna  i mi-am ridicat privirea spre gura ei. I-am văzut tremurul scurt, mirat, speriat al buzelor, ridicarea genelor, pielea r sfr nt  peste curbura globului ocular, sclerotica albă  i strălucitoare. Am privit-o intens, dar parcă am simțit totul  i cu v rfurile coastelor, cu mucoasele calde ale pl m nilor, pentru că ea nu- i retrăsese m na, pentru că mâna ei aștepta.

Degetele mele au început să se mi te cu mare  ncentineal  pe dosul palmei ei, care încă mai ținea dosarul. Nu era o m ng iere, ci un fel de b jb ial  în căutarea unui sens care să ducă ini iativa mea mai departe  i să facă mai limpede caracterul inten ionat al gestului. M-am oprit pe încheietura m inii  i a teptam să simt măcar o zv cnire, o căldură care să-mi spună dacă trebuie să i-o cuprind sau nu. Dar mâna ei era placidă  i în continuare nedumerită pentru că m ng ierea mea nu-i spusese încă nimic. Poate că era vorba, ca  i p n  atunci, doar de o simplă explorare estetică, transferată în registru tactil. Degeaba a  fi a teptat ca ea să-mi răspundă, ca mâna ei să se întoarcă cu palma în sus  i să se lipească de palma mea.

Atunci mi-am amintit de unghii, de senza ia de contrarietate pe care mi-o provocau de fiecare dată unghiile ei fără v rfuri, tăiate din carne, cu

buricele degetelor înroșite, ca după o muncă epuizantă de dactilografă. Mi-am retras mîna pînă cînd degetele ei au alunecat între degetele mele făcute mănunchi și am început să-i mîngîi unghiile într-o parte și alta, mecanic, ca și cum aș fi vrut să-i alin o durere, ca și cum aș fi vrut s-o încurajez și s-o cert în același timp.

Totul se simplificase, devenise aproape banal. „De ce nu-ți lași unghiile să crească? Ți-ar sta bine, să știi!“ „Pentru că și așa sînt o femeie cu gheare. Și nu-mi place. Dar asta e natura mea“, mi-a răspuns și și-a retras mîna ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic, ca și cum toată fîstîceala aia a noastră care durase mai mult de un minut s-ar fi petrecut în vis. „Mai aveți astăzi treabă cu mine? Aș vrea să plec.“ Ce puteam face decît să ridic nedumerit din umeri. Nu se așteptase la un gest atît de confuz. Cîteva secunde m-a privit întrebătoare, indecisă. Mi s-a părut chiar că pot distinge pe buzele ei o umbră de zîmbet. Apoi mi-a întors spatele și a ieșit.

Nu-mi place să tac. Nu-mi plac pozele mele cu buzele strînse. Nu-mi plac așa-numitele momente de liniște interioară. Mie-mi place să vorbesc, să mă ascult, să strălucesc ca un bulgăre de gheață înconjurat de pulberea sticloasă a cuvintelor. De cînd mă știu, mi-au plăcut șerpilor, mi-a plăcut inteligența din ochii cobrei, îmi place fixitatea interiorizată a pupilei. Mă fascinează neclintirea pleoapelor, mușchii încremeniți ai gurii, starea de așteptare binevoitoare a cuvintelor celuilalt marcată de ușoara curbare a sprîncenelor. Mă tulbură mai ales chipurile imobile, cu pielea tînă, în care se acumulează tăcerea placidă de dinaintea furtunii. Tu vorbești și privești, știi bine că vorbele tale sînt auzite doar pe jumătate, pe sfert, că ele curg în urechile celuilalt ca bucățelele mărunte de fruct dintr-un lichid energizant. Și deodată fața lui explodează în zeci de mișcări simultane. Inevitabilul s-a declanșat. El vorbește și tu îl urmărești impasibil, ca un expert în revoluții tectonice.

La liceul în care, pînă în urmă cu zece ani, am fost profesor, toată lumea se uita la mine ca la un fenomen atipic. Dar și ca la un ins suspect. Prea eram liber la gură, prea făceam bancuri. Și totuși, le plăcea retorica mea, le plăcea sobrietatea gesturilor mele ample și liniștitoare în care se afla depozitată doar o parte din deșteptăciunea mea. Cuvintele mele nu reușeau să transmită totul și asta făcea impresie. În clasă, de cele mai multe ori stăteam la catedră, cu foile în față. Le scoteam din servietă și mi le așezam sub ochi ca pe niște adjuvante neglijabile.

Nu voiam să fac pe prestidigitatorul, nu-mi înconjuram obiectele care mă însoțeau (ceasul de buzunar, stiloul cu peniță de aur primit cîndva de la o iubită care acum s-a stabilit în America, cutia de piele a ochelarilor) cu gesturile vrăjitoarești ale celui care știe că de blîndețea lor depinde buna

desfășurare a trucului pe care vrea să-l arate. Obiectele mi-erău indifferente le purtam cu mine de nevoie, mă puteam lipsi oricînd de ele, mai ales de foile bătute la mașină pe care-mi așternusem lecția. Asta făcea impresie, vedeam figurile topite ale fetelor, le surprindeam aranjîndu-și cordeluțele, trăgîndu-și cît mai mult sarafanele deasupra genunchilor, luînd în mînă instrumentele de scris ca niște soldați gata de atac. Începea o chestie serioasă.

Lăsam un lung moment de pauză și tot nu mă hotăram să vorbesc, mă desprindeam cu greu de privirea mea somnoroasă, de pielea plictisită, dar proaspătă a feței mele de ins interesant și-mi exersam în gînd suplețea mușchilor, mișcările degetelor. Corpul trebuia să vorbească odată cu mine. Orice altă strategie ar fi dus la apariția unei poliloghii de robot, monotonă și enervantă. Din momentul în care începeam să vorbesc, elevele mă ascultau transpuse, convinse, cu ochii strălucind de atenție. Le debitam cele mai mari banalități din lume, dar vocea mea făcea totul și ele nu-și dădeau seama.

Acum știu că vocea îmbătrînește odată cu mine. Oboselile și resemnările mele se depozitează fără să vreau în materia ei sonoră. Știu asta. Știu și cum trebuie să rîd, să hohotesc să-mi revărs mirările și revoltele în interjecții pentru a falsifica aparențele. O prelungire a unei vechi strategii. Pentru că bătrînețea e ca o boală, e un sindrom de care începi să te molipsești încet-încet încă de pe la treizeci de ani. Mă irită îngrozitor să-i aud pe bărbații care au apucat să facă devreme copii cum se laudă că peste cîtiva ani vor fi niște bunici tineri. În general, oamenii se așază pe la casele lor pentru a îmbătrîni frumos. Merg ca și înainte la petreceri, se întîlnesc cu prietenii, fac din cînd în cînd cîte o partidă de baschet sau tenis, dar au devenit deja mai prudenți, mai vulgari și mai gomoși. Le e frică de bătrînețe și sfîrșesc prin a o accepta împăcați. Vocea îi trădează întotdeauna: cînd rîd, cînd se ceartă, cînd înjură, cînd se pomenesc tam-nesam făcînd complimente unei femei.

Dar ce complimente să fac eu aici, în acest oraș atît de vechi și de aseptîc? Și mai ales cui? Manechinelor din vitrine, caselor medievale cu pereții pictați în *sfumatto*, gardianului din turnul de sticlă al pușcării sau gălăgioaselor rațe cafenii rămase la iernat pe un canal subțire al Dunării și auzite noapte de noapte, prin fereastra deschisă a camerei, de cîte ori trece prin zona lor cineva, vreun amator singuratic de aer curat? Unii locuitori ai orașului sînt plini de ciudățenii. Aleargă plini de disperare pe fîșia de asfalt de pe malul stîng al apei, cu fața chinuită și transpirată, îmbrăcați în niște costume de trening cu porțiuni fosforescente care-mi aduc aminte de protagoniștii concursurilor de *ski jumping*. Unii aleargă, dar alții merg, e un nou tip de jogging, după modelul concurenților de marș, mai puțin bețele, pentru că într-o seară, pe stradă, am văzut un tip între două vîrste îmbrăcat într-un fel de uniformă de camuflaj fosforescentă înaintînd cu picioarele și mîinile țepene, ca un paralytic. Noroc cu bețele în care se sprijinea, pe care le arunca în față cu atîta hotărîre, de parcă ar fi vrut să găurească cu ele asfaltul. Și ce asfalt, tare ca piatra vulcanică! Individul nu deranja pe nimeni, își luase toate măsurile de siguranță și disloca aerul ca un enorm licurici cu mers mecanic. Eu mă oprisem în loc și mă uitam la el ca un român care nu e în stare să-și controleze stupoarea.

Plăcerea nu e deloc un simplu moft. Cît despre plăcerea pe care i-o poți oferi celuilalt, aici lucrurile sînt și mai complicate. La început, cu Ondina nu știam niciodată pînă unde pot merge. Exista în stările ei de abandon și satisfacție sexuală și ceva care aproape mă speria. N-am studiat problema sensibilității feminine în dragoste. N-am citit cărți despre asta, vreau să spun. M-am mulțumit întotdeauna cu propria-mi experiență, ghidat probabil în subconștient de ideea că bucuria sexuală trebuie să fie naturală, să fie adică rezultatul unor căutări și descoperiri reciproce. Așa am ajuns să descopăr că orgasmul Ondinei scotea întotdeauna la suprafața chipului ei și o componentă letală sau, mai degrabă, cataleptică. O vedeam cum începe să-și muște buzele uscate, asprite și subțiate de un fel de suferință zîmbitoare care mie-mi era inaccesibilă. Îi descopeream fața albită ca înaintea unui leșin și trăsăturile devenite rigide, străine. Stăteam deasupra ei sprijinit în palme și mă împingeam din ce în ce mai repede spre străfundurile sexului ei insuficient umectat, neprimitor și aspru. Voiam să-mi recîștig energia inițială și urmăream fericit cum intram și ieșeam din cupa de gențiană cu petale groase, albastre și liliachii, a rușinii ei femeiești.

Nu trebuia să-mi imaginez culoarea, îi cunoșteam toate nuanțele, pentru că de multe ori nu mai înduram s-o văd chinuindu-se în senzația de vertij și uscăciune care-i cerea să-și plimbe din ce în ce mai des limba peste buze și mă smulgeam din încleștare pentru a-i arunca brusc picioarele peste umerii mei coborîți și a-mi înfunda fața, gura și limba în văgăuna tivită de lucirea ațîțătoare a părului pubian. Încercam astfel s-o liniștesc, îi mîngîiam cu bărbia clitorisul și pielea friguroasă de pe interiorul coapselor, îmi plimbam încet degetele peste tendoanele ei

crispate, tremurătoare. Dacă îmi ridicam capul și-i priveam, peste palma deschisă care i se apropia de sînii umflați, fața tînără de femeie transfigurată care se chinuie să ajungă la un Dumnezeu numai al ei și nu reușește, descopeream aceeași culoare a obrazilor, neliniștitor de palidă, dar visătoare. Starea ei de la început nu mai avea aceeași intensitate, dar asta însemna o plăcere sau o durere neterminată de care ea nu dorea să se despartă. Așa că reveneam cu și mai multă îndîrjire, într-un fel de sălbăticie a asaltului, ușurat mult acum de umezeala cu care limba mea îi învăluisese labiile turgescence. Și poate că totul ar fi fost mai simplu de suportat și elanul meu s-ar fi consumat nestingherit dacă nu i-aș fi văzut maxilarele încordate, dacă nu i-aș fi auzit dinții scrîșnind.

Mintea mi-era răvășită de plăcerea a ceea ce făceam și pe lîngă instinctul de a o proteja, știam că înmugurește în mine și instinctul de a o ucide. Creierul mi se tulbura ca o apă amestecată cu mîl, degetele mi se încordau nerăbdătoare. Dar nu ajungeam niciodată nici măcar la intenția unui gest. Îi scormoneam mai departe despicătura înfierbîntată, ambiționat să mă topesc cît mai mult în această mișcare de dus-întors. O priveam, o vedeam că așteaptă ceva ce întîrzia să se întîmple, știam că-i făceam rău, dar ea avea nevoie de răul acela, asta trebuia să înțeleg. Ochii ei închiși, fruntea ei boltită și rece, sprîncenele ei desenate deasupra ochilor cu creionul gros al unei mîini înghețate mă umpleau de o teamă nelămurită.

Aș fi putut continua să-i frec la nesfîrșit pereții genitali, cu aceeași stranie putere negrăbită în nici un fel de presimțirea climaxului, însă gemetele ei reținute, înfundate, de ființă agresată, obișnuită să-și cenzureze reacțiile exterioare, mă crispau pînă la dorința de a mă lăsa să cad peste trupul ei întins, lipindu-mi buzele de artera ei jugulară și închizînd ochii. O lăsam să se liniștească, dar între timp sexul ei își pierduse suplețea de la început, pereții vaginului ei granulos se apropiaseră unul de altul ca un furtun contractat de frig. Și atunci îi redescopeream gura uscată, dinții reci, și mă repezeam asupra ei cu furie,

încercînd să-i mîngîi gingiile cu învelișul buzelor, s-o oblig să mă lase să-i pipăi cu vârful limbii partea din spate a molarilor de sus, nervura boltei palatale. De cele mai multe ori nu reușeam, pentru că ea își întorcea capul, oferind gurii mele bărbia sau un obraz, dar îmi trăgea mîinile peste sînii ei brusc moleșiți, la fel de mari, însă lipsiți de viață, expurgați de sînge, palizi și cu sfîrcurile îngropate în piele.

Știam că trebuie să-i retrezesc din răceala tanathică a ciudatului ei orgasm neconsumat pînă la capăt vîrfurile zmeurii ale mameloanelor, frecîndu-le între degete, strîngîndu-le între unghii pînă deveneau tari, înalte, înțepătoare, roșii de-a binelea și furnicîndu-mi pielea ca frunza de mentă. Își mișca cu nerușinare capul înfipt în pernă pentru a-mi oferi gîtul ei lung și alb ca o burtă de pește. Făcea toate acestea ca un fel de ființă fără sex, ca și cum actul nostru de dragoste ar fi trebuit să se împlinească doar în aceste mîngîieri și săruturi. Îi plăcea să-mi plimb vârful limbii peste pielea ei nerăbdătoare, înfrigurată, peste încheietura ascuțită a maxilarelor și cochilia urechii, îi plăcea să-i sărut tîmplele, îi simțeam înfiorările, tremurul amortit al pielii și asta mă stîrnea încă o dată și mă scotea din starea de semianestezie în care căzusem.

Abandonat în acest ritual intermediar al săruturilor, cîteodată membrul meu zăvorît înăuntrul căldurii ei umede începea să-și piardă duritatea. Îl simțeam mic, chircit, resemnat, aproape străin de mine, dar mîna ei se strecura speriată în jos, între picioarele depărtate, să-i pipăie rădăcina de mușchi, să mi-l mîngîie și să mi-l răsucescă în fel și chip, pentru a-și regăsi astfel și propria-i piele, partea interioară a coapselor. Se lăsa răpită de acea dublă mîngîiere, a falusului meu și a inghinalelor ei, și simțeam cum obrajii i se îmbujorează, îi surprindeam tresăltările esofagului și-i vedeam brusca lucire a ochilor. Erau nespuse de luminoși și parcă privirea ei se contopea cu lumina din jur. Cred că nici nu mă vedea. Atunci declanșam atacul final, o furtună necruțătoare, scurtă și violentă, urmată de o năucitoare întindere de liniște.

Nu ne vorbeam aproape deloc în timp ce făceam dragoste și am rămas cu obiceiul ăsta pînă azi. Întotdeauna mi s-a părut că suferim amîndoi de o anume jenă de a vorbi, mai ales atunci cînd trupurile noastre se zbat înlănțuite. Ne călărim unul pe altul și ne înțelegem din priviri, din gesturi, din tremurul mușchilor și părul zburlit al pielii. Ne acceptăm reciproc dorințele, plăcerile pentru că somnambulismul nostru e o formă de mîntuire și tot ceea ce facem noi în intimitate e de o mare inocență, de o mare naturalețe. Cel mult, mi se poate întîmpla ca Ondina să-mi reamintească de zonele ei erogene de care am uitat și să-mi îndrepte acolo palmele. Atunci o mîngîi pierdut, împăcat, bucuros că-i e bine în brațele mele. Îi sărut pleoapele ca unui copil. Ondina este liniștea mea, linia mea de normalitate. Mi-e ca un fel de soră. Parcă am avea același sînge. Viața mea fără ea mi s-ar părea imposibilă.

Ce caut eu aici? Uneori zac ore în șir pe pat încercînd să rememorez trecutul apropiat. Analizez lucrurile, caut explicații. Fac ce fac și mă întorc la oamenii din imediata mea apropiere. Trăiesc aici, dar mă gîndesc la lumea mea de acasă. Constat că aversiunea față de prietenul meu Alain crește pe zi ce trece. N-ar trebui să văd în asta un semn de neputință? Alain e mai tînăr decît mine și mai plin de energie. De altfel, ideea cabinetului nostru privat de avocatură îi aparține. E un tip care știe să riște. S-a zbatut enorm și a reușit. E tare ca un taur. E și bine făcut, un individ care rupe cîntarul. Zice că doarme doar trei-patru ore pe noapte și-l cred. E în stare, i se citește asta pe față, în pungile cenușii de sub ochi, în nevoia continuă de a da peste cap cîte un pahar de whisky energizant. O face des și fără măsură. L-am văzut în nenumărate situații. A fost însurat de trei ori. Cine l-ar suporta? Și-a făcut viața harcea-parcea și tot nu se lasă. De o vreme încoace se îmbracă tot mai elegant, a început să-și joace gesturile, rigiditățile cuvenite de șef. Uneori o face și-n fața mea, ceea ce mi stîrnește un rîs interior de-a dreptul nevrotic. Nu-și dă seama că mă enervează. Se vede că presimțirea bătrîneții l-a luat pe nepregătite.

Iar felul în care segmentează el planurile vieții mă stupefiază. Dacă-i place o femeie, mai întîi o ironizează pentru a-i arăta cît de deștept e, apoi, după alte cîteva replici, face ce face și-i atinge ca din întîmplare umerii, talia, fesele. Rîde zgomotos și dezlănțuit ca un afacerist analfabet mulțumit de situația la care a ajuns. Povestește bancuri porcoase și vocea lui capătă gîjîieli de babă proxenetă. E sfătos și le știe pe toate. Dar cine i-ar putea contesta inteligența? În orice caz, nu eu. Are o minte brici, ce-i a lui e a lui, chiar dacă unii l-ar putea confunda cu un jucător de *kick-boxing*. Se tunde în fiecare săptămînă, are un păr sîrmos și des, negru

încă, se bărbierește cu grijă și se parfumează, când stă la birou își aranjează mereu haina, trăgînd-o în jos de revere, își încrucișează picioarele sub scaun și vorbește pînă te apucă amețeala. El înțelege tot, a aflat tot, știe tot și oamenii care le știu pe toate nu mai sînt atenți la modulații, tonalități, accente, pauze, formulări. La ei totul e nepremeditat. Regia lor se reduce la inflexiunea trufașă, vag amenințătoare a vocii și cam atît.

Alain e ușor graseiat, dar graseierea vocii lui pare un defect achiziționat în timp. Botezat Alain, după numele unui străbunic al lui care a luptat pe baricadele Comunei din Paris și care în momentul în care s-a declanșat teroarea iacobină a fugit undeva în Estul Europei, prietenul meu e un bucureștean tipic, un palavragiu care, paradoxal, cu franceza se descurcă greu, pentru că nu-i plac conjugările, nici accentele grave, nici nazalizarea consoanelor. Dacă pleacă în Franța (și o face destul de des, ca unul care știe că Parisul e buricul lumii), își ia întotdeauna cu el șoferul și interpretul (de obicei o studentă pimpantă și fără prejudecăți cu care se culcă din cînd în cînd). Crede că asta face impresie. Și ce dacă-l costă? Nu se poate plînge de lipsa banilor, îi face praf cu o ușurință demnă de invidiat. Zice că se răzbună. De fapt, nici el nu știe prea bine pe ce se răzbună.

Eu sînt altfel croit. Între mine și Alain e o diferență ca de la cer la pămînt. În raport cu pragmatismul lui, eu sînt un aerian. Stau prost cu simțul măsurii și sînt gata să mă lansez în tot soiul de chestii fără să mă gîndesc la consecințe. În copilărie am cîntat în corul școlii și vocea mea, chiar dacă falsă, se auzea întotdeauna cel mai tare. Cîntam de mă dureau plămîinii. Luasem foarte în serios obligația de a cînta. Pînă la urmă, profesorul de muzică m-a dat definitiv afară. Stricam treaba. Adevărul e că aveam o voce pițigăiată și, ca prostul, eram mîndru de pițigăiala mea. Urlam din toate puterile și pe terenul de fotbal. Nu suportam nedreptatea,

golurile anulate după îndelungi parlamentări. Ce te răţoieşti, bă, aşa, morţii mă-tii?, striga ameninţător cîte un vlăjgan mult mai mare decît mine şi eu nu înţelegeam de ce-l deranjează atît de tare felul meu de a vorbi.

Eram deja adolescent şi mi-era aproape ruşine să vorbesc pentru că ajunseseam peste noapte posesorul unei voci ridicol de străine, cînd am descoperit că lumea cuvintelor e o lume de şmirghel, de sticlă sau de catifea. Atunci am început să observ diferitele calităţi şi texturi ale catifelei. Eram student şi toate fetele din jurul meu ciripeau. Asta era senzaţia mea permanentă. Un continuu aer de primăvară, cu păsările care sporovăiesc gureşe. În rest, zgomot de fond, mormăituri academice, monotonie, nimic nu se lipea de mine. Ştiam că nu sînt făcut pentru Facultatea de Drept, dar mergeam înainte din inerţie. N-aveam încredere într-o vocaţie a mea specială pentru ceva.

Eram student în anul I şi printre bolboroselile profesorilor mei am început la un moment dat să disting o voce care m-a făcut să deschid tare urechile. Cursurile mă plictiseau, unii conferenţieri îşi citeau prelegerile urmărind pînă şi despărţirea în silabe a textului de pe hîrtie. Alţii făceau circ şi-şi modulau vocile crescătoare sau descrescătoare ca nişte preoţi fără amvon. Moda Călinescu nu trecuse încă. Nimeni nu se mai speria de vocile cîntate, nici de gesturile ample şi solemne care te făceau să te gîndeşti la George Vraca recitînd din Eminescu. Zidurile de gheaţă ale moralei şi conduitei staliniste începeau să se topească. Profesorii începeau să-şi aducă aminte de vechea lor demnitate de fiinţe burgheze de seră. Îşi controlau tot mai atent expresia. Erau timizi, dar deveneau ei înşişi. Fiecare după puteri. Cei mai mulţi după gesturi şi voce. De aici şi acea aspră monotonie care bolborosea în urechile mele de tînăr cu pieptul puternic.

În seara în care am auzit prima dată vocea lui, am tresărit. Picoteam, mîzgăleam cu pixul pe o cutie de chibrituri forme aiurea. Şi brusc am

ridicat capul și am început să mă uit la el cu mai mare atenție. Aici trebuie să fac o mică paranteză. De obicei noi nu-i vedem pe cei din fața noastră, nu le memorăm chipul. Îi identificăm după cu totul alte trăsături, după gesturi, după haine, după conformația trupului sau culoarea părului și a feței. De aceea ni se întâmplă de multe ori să nu mai recunoaștem imediat persoane cu care nu ne-am văzut o lungă perioadă de timp. Pentru a vedea cu adevărat pe cineva, trebuie să fii curentat. Există ceva în ființa lui, în felul lui de a fi care face să treacă prin tine un flux de atracție. În general, noi spunem că e vorba de simpatie. Dar e mai mult decât atât. Cu femeia aceea care ți-a săgetat privirea ai vrea să petreci o noapte de dragoste și asta ți-ar ajunge toată viața, cu bărbatul acela a cărui prezență ți-a învolburat sângele de admirație ai vrea să fii prieten. *And so on.*

Așa că am ridicat capul și am început încetul cu încetul să-l privesc. Nu mă grăbeam. Timpul îmi stătea înaintea și oricum vocea lui îmi plăcea. Stătea pe scaun, cu pieptul ușor aplecat peste suprafața catedrei, și ținea între degete niște foicele, niște bucăți de hârtie înguste de care părea să se despartă cu mare greutate. De la distanța la care mă aflam nu puteam să-i văd scrisul, mic și dezordonat probabil, cu aliniate marcate de liniuțe grăbite ca niște puncte abia atinse de hârtie și cu cuvinte prescurtate, aproape ilizibile, tot mai mărunte spre capătul rîndului. Tot ce avea el acolo erau niște idei. Probabil că niște idei pe care nu apucase să le clarifice îndeajuns și pe care avea curajul să le limpezească în fața noastră, transformându-și ezitățile în certitudini.

Multe dintre colegile mele, mai ales cele din primele rînduri de bănci, scriau de zor. Nu mai pridideau să umple foile caietelor studentești cu afirmațiile lui. Scriau atât de repede și cu atîta pasiune, încît le simțeau teama de a încerca să și înțeleagă ceea ce scriau. Uneori își întorceau disperate capetele la stînga sau la dreapta. Ce-a spus? Ce-a spus? Dar răspunsurile celor din jur nu puteau fi decât aproximative. Nimeni n-ar fi putut să reformuleze exact acea afirmație a lui care conținea în sine

propria-i negație. Era uluitor ce se întâmpla. Chiar își bătea joc de noi sau mă aflam în fața unui om extraordinar de adevărat, care venea în fața noastră pentru a ne arăta cum se gîndește, cum se naște gîndirea, cum gîndurile au o logică ciudată care le face să se nege unul pe altul, cum logica nu folosește la nimic?

Însă felul acela al lui de a-și frunzări hîrtiuțele, de a le scoate una de sub alta și de a le reordona, parcă fără să știe ce face, părea o simplă joacă, pentru că în tot acest timp vocea lui înainta la fel de seducătoare prin aerul amorțit al amfiteatrului și pe buzele lui uscate zîmbetul întîrzia să apară. Își privea în tăcere hîrtiuțele și apoi ridica pe neașteptate capul, ca și cum ar fi descoperit brusc, fără s-o dorească neapărat, ce avea să spună. Vocea lui își articula mersul înainte din mici zvîcniri, prin reluări ale unor cuvinte abia pronunțate, de parcă n-ar fi avut suficientă încredere în ele, oprindu-se din cînd în cînd în loc, lăsînd în aer o tensiune viitoare, un spațiu gol și tensionat pe care tot ea avea să-l umple la un moment dat. Îi urmăreai demonstrația și descopereai uluit că tocmai ai trecut peste o groapă de sens pe care mintea lui o astupase provizoriu cu un material antiderapant destul de rezistent, în care puteai avea toată încrederea.

Teacher cultiva în fața noastră îndoiala metodică, însă la el totul era intuiție, poezie a gîndului ivit în inconsistența prezentului și lăsat așa să înghețe, fără nici o responsabilitate, în urechile noastre, sub forma unui adevăr paradoxal. N-avea pic de spirit pedagogic, n-avea nici un fel de claritate imediată în ceea ce afirma, nu-l interesa probabil dacă se face înțeles sau nu, de vreme ce nici el nu venea acolo, în fața noastră, înarmat cu niște adevăruri repetabile, a căror fadoare ne-ar fi adormit pe toți pentru tot anul. Urmărindu-i gesturile și figura, ascultîndu-i vocea și încercînd să descopăr dincolo de modulațiile acesteia existența unor adevăruri ascunse care i-ar fi permis să joace în fața noastră un fel de teatru al autenticității instituite ad-hoc, mi-am dat seama că farmecul lui avea ceva din nebunia calmă a unui posedat. Așa m-a cucerit.

După consumarea revelației cu hîrtiuțele lui Teacher, am început să vin cu regularitate la cursuri și să nu mă mai retrag în ultimele rînduri de bănci. Am început să-mi iau notițe, descoperind că deși eram foarte atent, nu reușeam să notez pe foile mele mai nimic. Nu vedeam rostul unor astfel de notițe. Ceea ce le stupefia pe colegele mele, care erau convinse că în tot ceea ce spunea profesorul exista un rost. Dacă ele nu-l vedeau imediat, asta era pentru că disciplina pe care ne-o predă el, Dreptul internațional, era cu totul nouă și lor le lipseau cele mai elementare noțiuni. Sau și mai simplu, dacă nu vedeau acest rost, înseamnă că ele erau niște proaste. Dar numai niște proaste de moment, pentru că din cauza asta se hotărîseră să facă o facultate, ca să-și depășească prostia (pe care ele o confundau cu ignoranța, deși n-aveam nici un chef să le explic ce greșeală făceau).

În general le dădeam dreptate colegelor mele. Mergeam cu ele la cafea, le ascultam bîrfele, le cunoșteam iubiții și pretendenții, le împrumutam cu bani, încercam să le oblojesc sufletele rănite de deziluzii, le susțineam cauza și eu eram întotdeauna primul care se repezea să afirme că toți bărbații din lume sînt niște porci. Îmi plăcea jocul lor de-a ghicitul în dicționar, vedeam în distracția asta o încercare meritorie de a-și proba inteligența și imaginația, chiar dovedeau talent în premonițiile lor și rîdeau tot timpul ca niște apucate.

Rîdeam și eu împreună cu ele. Ce mă costa, în fond? Nu era mai bine să am o viață ușoară, lipsită de inutile contradicții, și să mă fac simpatizat de toată lumea? De cîte ori mi se ivea ocazia, eram o mină de bunăvoință, m-aș fi putut culca cu oricare dintre ele și uneori o și făceam. Ele știau prea bine că sînt un tip ciudat, care nu pune suflet în nimic, și atunci

bunăvoința mea era răsplătită cît se poate de camaraderește, ca într-o joacă de prieteni.

Cred că de aici a pornit totul, de la această nouă poziție a mea, de măgar între oi. Teacher începuse să mă remarce, nu prea înțelegea ce e cu mine acolo, în mijlocul fetelor, alături de cei doi-trei tocilari cu fețe încruntate și frunți înguste, predestinați la o carieră de procurori. Uneori mi se părea că se uită la mine anume și-mi aruncă priviri întrebătoare. De cîte ori mătura cu privirea populația amfiteatrului, ochii lui se opreau măcar o fracțiune de secundă asupra mea. Părea să se împiedice de capul meu pletos și de nasul meu coroiat, ar fi vrut să se oprească și să se uite mai bine, dar n-avea timp sau poate că o atare ocupație nu merita.

Oricum, eu eram gata să-i răspund. Știam că întâlnirea mea cu el e iminentă și de aceea mă mulțumeam să-i ascult mai departe vocea cu inflexiuni cerebrale, vocea lui compusă din propoziții și din tăceri, care n-avea nevoie pentru a deveni seducătoare decît de gîndirea lui vie și necontrafăcută, riscant de sigură. Vocea lui mă făcea să mă simt mai deștept. Descopeream că puterea de atracție a unui om se află mai degrabă în felul lui de a vorbi decît în ceea ce el spune efectiv. Mi-am dat seama de asta chiar în ziua în care, la terminarea cursului, l-am întâlnit în hol, gata să plece acasă, și el s-a uitat la mine cîntărindu-mă, dîndu-mi răgazul să apreciez bine importanța acelui moment, pentru a-mi spune simplu, ca unui vechi prieten: „Ce faci, ai timp, nu vii la o cafea?“.

Acum, după atîția ani, nici nu mai știu ce să înțeleg. Trec peste faptul că lumea oamenilor, oricît de cunoscuți ți-ar fi ei, e la fel de complicată ca o junglă braziliană împînzită de triburi sălbatice. Însă în noua lui calitate de expert al cabinetului nostru de avocatură, Teacher mă descumpănește teribil. Are un aer atît de ermetic, încît de cîte ori îl văd, îngheț. Derutant e puțin spus. Comportamentul lui mă dizolvă. Toate vechile noastre relații și complicități par uitate de mult. Afișează un aer de vedetă ce pare să fi intrat în ființa lui ca rîia în piele. Confundă firma noastră cu universitatea și atitudinea ex cathedra, însă n-ai cum să-i reproșezi așa ceva. S-ar declara jignit, te-ar trece imediat în categoria suspectilor și s-ar uita la tine pe sub sprîncene. Știe că e intangibil, își cunoaște și își cultivă cota și în general nu iartă nici o deplasare în străinătate pe la tot soiul de întîlniri internaționale.

De curînd (chiar cu vreo două luni înainte de plecarea mea la Welk), a fost numit expert al UE în România și asta pare să fi pus capac la toate. I se ploconesc în față secretari de stat și șefi de partide, iar noi, ceilalți, muritorii de rînd, am ajuns un fel de pigmei. Ar trebui să devenim o hoardă de adulatori și nu sîntem în stare. Ne-o arată de cîte ori are ocazia, păstrîndu-și însă intactă civilitatea. Nu are cum să ne jignească, e prea fin. Dar pe Alain fițele lui îl scot din minți. Și nu doar fițele, ci și derogările. Problemele concrete ale biroului îl interesează tot mai puțin. Pentru că ceea ce cîștigă el de pe urma relației cu noi sînt bani de buzunar, de whisky și țigări. Nu s-a putut abține și i-a spus-o lui Alain în față. Ba a mai și adăugat că el ne face imaginea, că noua lui însărcinare ne-a ridicat nesperat de mult cota. Sînt sigur că n-a plusat. Este exact ceea ce crede. Lucrează împreună cu noi și asta i se pare de ajuns. În rest, scrie cărți. Stă

acasă, în București, sau se retrage la casa lui de vacanță de la Pasărea și scrie tratate juridice. Țara are nevoie de el, ceea ce face el e un fel de sacrificiu de nevoie, a primit o funcție plătită din afară și ar trebui să-l doară undeva, numai că el nu și nu, el e un adevărat patriot – asta ne dă de înțeles. Trece pe la birou când are chef (sau timp) nu mai mult de o oră-două, câteodată nu vine deloc.

Cum-necum, dar Ada i-a devenit un fel de asistentă. Ea îi face corespondența pe e-mail, ea îi programează întâlnirile și de multe ori îi traduce din engleză tot felul de chestii de care el pare să aibă urgentă nevoie. Alain strânge din dinți și mormăie în barbă. Ce să facă? Cît despre Ada, ea se simte onorată ca Teacher s-o pună la treabă. Face pe ea de plăcere, îl admiră, ce mai, o chestie aproape bolnăvicioasă, o chestie solemnă și gravă, foarte-foarte gravă, puțin cam artificială.

O vreme mi s-a părut că asta e totul. Nu dădeam nici o atenție faptului că de câte ori venea la birou, Teacher o convoca imediat la el pe Ada și rămînea nas în nas cu ea, de cele mai multe ori cu ușa închisă, pînă la plecare. Nu băgam mofturile astea în seamă, îl lăsam să se desfășoare. Despre multe probleme ale firmei Teacher ar fi trebuit să discute cu mine, dar n-o făcea. Mă lăsa să cred că acesta e un mod al lui special de a-mi acorda încredere. Se deducea de la sine că tot ceea ce făceam eu era bine, nu mai era nevoie și de implicarea lui. La urma urmelor, rolurile erau roluri. Asta ar fi trebuit să mă flateze, dar nu se întîmpla așa. Ajunsesem să nu-mi mai văd capul de treburi. Aveam în față zeci de dosare de cazuri și uneori nu mă ridicam de pe scaun ore în șir. Fetele erau săritoare, e adevărat, mai ales Viky, care abia aștepta să joace pe lîngă mine rolul Adei din relația ei specială cu Teacher, dar ce încredere poți avea în niște stagiare fără experiență?

Ada era cea mai bună, fără nici o discuție. De multe ori mă sfătuia și eu cu ea. Avea idei, gîndea repede, găsea imediat soluții. Însă Ada nu era o ființă făcută pentru munca de jos. Putea fi generoasă, dar nu-și trăda

niciodată independența. Capriciile ei nici nu puteau fi puse la socoteală. Și apoi eu eram eu, nimic mai mult decât atât. Dacă-i spuneam că am urgentă nevoie de traducerea nu știu cărei hîrtii, ea îmi răspundea că e ocupată cu problemele lui Teacher și că a ajuns să se culce tot pe la două-trei noaptea. N-avea timp pentru mine, nu rămînea niciodată peste program. Mă prețuia poate ca șef. Nu-mi accepta nici glumele, nici măruntele insinuări. O aricioaică. Întotdeauna grăbită, aferată, preocupată, abia așteptînd să se arunce în viața ei personală ca într-un tunel de fugă numai al ei, la care nimeni nu avea acces, nici măcar fetele. Unele dintre ele foste colege.

Toate aveau limba ascuțită. Cora, de pildă, zicea că. Iasmina își amintea cum. Nu știu care dintre ele jura pe mamă și întărea spusele celeilalte. Ca studentă, Ada fusese o întreținută. Așa povesteau ele. Învîrtea bărbații pe degete. Îi amețea pînă-i plesnea amocul. Le mîncea banii și-i părăsea cu zîmbetul pe buze. Ada era o perversă, o femeie fatală, cu gheare ascuțite de linx. Ada era o profitoare fără scrupule și plină de nazuri. O prefăcută de mare calibru, o duplicitară sadea. O femeie cu două fețe și două vieți de care era bine să te ferești. Cam asta spunea gura lumii. Iar eu făceam pe surdul.

Pe de altă parte, n-aș putea spune că nu începuse să-mi placă ce vedeam în jurul meu. Iasmina se hotărîse să-i facă ochi dulci lui Alain. Cora îl vîna cu insistență pe Mircea (uite că de el am uitat pînă acum!), ultimul venit în firmă, un băiețaș drăgălaș, inhibat, parfumat, brunet și cu părul creț, speriat și de umbra lui. Adriana tăcea, pîndea, oricum nici ea nu părea să stea degeaba, doar că era tot timpul supărată, în ciuda aurei de liniște pe care o răspîndea în jur. Codruța n-avea nimic de spus. Era absentă ca un perete alb și nu puteai ști ce face înapoia ochelarilor ei cu lentile heliomate. Iar Viky exaspera pe toată lumea.

Și totuși, Ada avea prea mult *feeling* în ea ca să fie o fată ca oricare alta. De cele mai multe ori privirile ei rămîneau inofensive, imperturbabile, retrase într-un fel de somn al obișnuinței. Cîteodată ochii

ei luceau straniu, obosiți, plutind în lichidul uleios al unei nopți albe abia consumate. Era tristă, morocănoasă, răvășită, golită de energie. Dar oboseala pupilelor ei nu ascundea nimic din zgura translucidă a satisfacției erotice. Trupul ei își păstra intact parfumul ațîțător al dorinței. Rămăsese, ca și cu o zi în urmă, aceeași „femeie nefutută în căutare de pulă“, cum îmi explica filozofic Alain de câte ori avea ocazia, aceeași femeie mîndră și mofturoasă, asaltată de porniri autodevoratoare, iar eu nu mai reușeam să-mi desprind privirea de ea și o urmăream interzis.

În realitate, Ada își pierdea nopțile vorbind, tăcînd și luptîndu-se cu complexe ei de femeie nu deosebit de inteligentă, dar asta am aflat mult mai tîrziu, la cîteva luni de cînd am cunoscut-o. Pleca de la serviciu, se oprea pentru o oră-două la maică-sa să-și vadă fetița, apoi, pe seară, se întîlnea cu Teacher într-un fel de club privat, cu funcționare închisă. Cuvîntul „fetița“ apăruse de multe ori în intermitentele ei porniri confesive. Multă vreme n-am știut prea bine cum să-l interpretez. Întotdeauna era legat de mama ei, de casa de la periferia Bucureștiului în care copilărise. Întîi am crezut că e vorba de o soră a ei mult mai mică. Apoi am descoperit că „fetița“ era propriul ei copil. Nu știam dacă ea fusese căsătorită sau nu. N-am întrebat-o niciodată nimic, însă în timp am început să fiu tot mai convins că „fetița“ e un copil din flori. Relațiile ei cu Teacher deveneau astfel mai ușor de înțeles. Copilul ei era un stigmat. Ada căuta un bărbat suficient de matur și de înțelept care să nu-i condamne trecutul. Poate că îl găsisese. Nici ea nu știa.

Teacher ajungea întotdeauna înaintea ei și o aștepta răbdător, imperial, în față cu un pahar de Bourbon aproape neatins. Fuma, urmărea vreun meci de fotbal din campionatele europene, o întîmpina cu gesturi tandre și îi săruta mîna. Aveau masa lor rezervată într-un mic separeu cu două scaune și un divan, un televizor și o săliță de baie îmbrăcată în oglinzi, cu ușa ascunsă în perete. De multe ori îi povestea cazuri, crime pasionale și relații incestuoase, și cazurile acestea se transformau în niște romane extraordinar de palpitate. Cădea într-un fel de contemplație visătoare. Se auzea vîjîitul ventilatorului. Apa curgea fîșîind prin pereți. Se priveau. Nu putea rezista ochilor lui, n-avea curajul să-i înfrunte intensitatea irișilor

sau să-și retragă mîna pe care el i-o cuprindea, peste masă, ca într-un clește. Îi săruta unghiile, vîrfurile degetelor, încheietura subțire în care bătea pulsul ei tulburat. Era din ce în ce mai speriată de pasiunea lui calculată, elegantă, învăluită în cenușa fierbinte a siguranței de sine. Își plimba alene degetele peste obraji ei care nu sufereau fardul, îi înconjura cu mîngîieri buzele. Buzele ei erau rujate, degetele lui îi electrizau puful invizibil de sub nări. Amețea. Nu se putea opune, i se părea că dacă ar fi încercat să se retragă din ceea ce i se întîmpla atunci, ar fi pierdut ceva esențial din viața ei.

În acele nopți Teacher părea un cu totul alt om decît acela pe care avea să-l revadă a doua zi la birou. „Nu pot să-ți spun exact ce se petrece cu el atunci, cum poate fi atît de diferit“ – continua să mi se confeseze Ada – „și nici nu mă simt în stare să analizez așa ceva. Eu nu sînt scriitoare și citesc psihanaliză dintr-o simplă curiozitate. Sînt prizoniera lui, asta e. Da, ai dreptate, cred că mă atrage lumea lui, îmi plac indivizii superiori, dar întîlnirile noastre sînt atît de simple și de clandestine. Am senzația că o tîrîi așa de o viață. Mă obosește, m-a obosit de la bun început. Dar e o oboseală care-mi place. De cîte ori nu ne-am certat! Eram studentă și eu făcusem deja prostia aia, fetița era la mama. Nu prea știam ce vreau. L-am acceptat, am făcut cu el dragoste. Parcă intrase în mine ceva murdar, un fel de boală. Am stat cu el trei zile într-o garsonieră închiriată și am fugit. Dar și el trecea prin niște remușcări groaznice, plîngea ca un copil. M-a găsit și ne-am văzut din nou. Își cerea iertare, îmi umplea mîinile de sărutări și mă ruga să-l primesc înapoi. Doamne, cum puteam să-l părăsesc? Mi-ar fi fost rușine de mine. Și cîte nu poate să-mi spună... Mă copleșește cu ideile lui, mă face să mă simt un fel de rîmă, un gîndac. E sclipitor, sclipitor! Tu n-ai de unde să știi, degeaba mă iei peste picior. Bovarismele mele, spui tu? Aura lui de bărbat rasat și inteligent? Nu știu, nu pot să-ți dau dreptate. El nu e un Don Juan. Nu, nici vorbă! E cald, e teribil de cald și de neajutorat. Ca să nu mai vorbesc de timiditatea lui! Ne

întîlneam acolo, pe Batiștei, într-un subsol. Dar acum gata! Nu mai suport locul ăla. Știi, se spune că în subsoluri se strînge toată energia negativă. De multe ori, cînd ieșeam afară, mă durea capul. Abia acolo, în fața lui, descopeream cît sînt de singură, cît de cumplit e să fii singur. Aveam senzația că mă aflu cu el undeva la capătul lumii, ruptă de toate obișnuințele mele, încremenită de presimțirea unei întîmplări implacabile, ca o șopîrlă care așteaptă să-și schimbe pielea. Și că el îmi dă foarte mult curaj, că trebuie să fac asta, să fiu cu el pînă la sfîrșit. Tot timpul îmi spunea că nu mai poate trăi fără mine, că e prima dată în viață cînd simte că i se întîmplă așa ceva, că degeaba încearcă să lupte cu sine, că e un om distrus și că numai eu mai pot împiedica prăbușirea lui. Asta îmi spunea acum trei ani, pe cînd eram încă la facultate și muream de frica părinților. Asta îmi spune și acum, și e la fel de vinovat, de chinuit. Nu știe s-o arate, dar sînt convinsă că mă iubește. Iar cînd își aduce aminte de Silvia, fata lui, plînge în hohote. Urlă că nu mai vrea să mă vadă. Îmi spune că mă urăște, că i-am distrus familia și liniștea, că eu sînt de vină și peste un minut iar îmi sărută mîinile. Mi-e rușine de Silvia. De cîte ori o văd, îmi vine să intru în pămînt. Da, mi-e rușine. Am cunoscut-o încă de pe vremea studenției. Știam că e mai mare decît mine cu doi ani. Pe atunci încă mai aveam puterea să rîd de mine. Dacă m-aș fi căsătorit cu el, ea ar fi devenit fiica mea...”

Și brusc gura Adei se deschide într-un mic zîmbet de surpriză. Parcă nici ei nu-i vine să creadă ce a spus. Dar ce a spus a spus. E chiar un adevăr, așa încît buzele ei continuă să se deschidă, se subțiază deasupra corolei albe a dinților și ultimele ei cuvinte își fac brusc efectul. Ada rîde, hohotește subțire ținîndu-se cu mîinile de burtă, rîde ca proasta, rîde cum rîdea drogata de Nicole în *Eyes Wide Shut*, a uitat că rolul ei e acela al unei femeiuțe grave și elegante care trece prin viață cu grija să nu se murdărească, să n-o atingă nici măcar un fir de praf. E frumoasă așa și

ochii ei sclipesc ștregărește. E prea frumoasă ca să nu se nască în mine dorința amară de a-mi atinge dinții de dinții ei. Înainte ca proteza mea să intre definitiv în lucru, dentistul mi-a ales culoarea. M-a pus să deschid gura, s-a uitat cu atenție, apoi a început să scoată dintr-o mapă cu buzunare o mulțime de cartonașe. Nuanțele erau aproape imperceptibile. Unele îți dădeau impresia de culoare îmbătrânită. Până la urmă a găsit ce căuta. Dacă-mi pusesem în sfârșit dantura la punct și puteam să par ceva mai tânăr, atunci trebuia să rămân așa cum eram, un bărbat de treizeci și nouă de ani. Teacher avea cu zece ani mai mult și o dantură perfect lucrată, mai albă decât a mea, poate că de aceea pentru Ada el era un bărbat fără vîrstă. Da, pe lume există și astfel de femei, care trăiesc și mor fericite. În orice caz, nu mai puțin decât altele. Nu mai puțin.

Nu mai puțin, firește, pentru că eu stăteam în patul Adei gol pușcă și transpirația îmi țîșnea prin toți porii. Senzația de irealitate a ceea ce mi se întâmpla era astfel și mai puternică. Din ziua în care simțisem brusc dorința de a-mi atinge dinții mei de plastic de dinții ei cei adevărați nu trecuse mai mult de o lună. Afară era o zi caniculară, cu miros de asfalt, beton, fiare încinse și praf lînced. Ada dăduse drumul ventilatorului care abia dacă reușea să miște aerul din încăpere. Mai degrabă zumzetul lui era acela care ne transmitea o senzație de răcoare. Beam bere. Știam amîndoi că asta nu folosește la nimic, dar beam bere. Frigiderul Adei gema de sticle puse la răcit. Combina ei muzicală desfășura la nesfîrșit CD-uri cu Mariah Carey, era acceptabil, mai mult decît acceptabil pentru o asemenea zi, în care ți se poate întâmpla să te îngrozească gîndul că vei muri prin sufocare. Nu ne atingeam nici măcar cu vîrfurile degetelor. Orice atingere ar fi devenit o suferință în plus.

Apoi Ada s-a sculat din pat și s-a dus să caute un prosop. Nu-mi mai suporta transpirația. Era doar în sutien și chiloți, așa cum rămăsese și în timp ce am făcut dragoste. Îmi spusese că nu era obișnuită să rămînă goală în fața unui bărbat și eu rîsesem de ea. Asta a îndîrjit-o și mai tare și pînă la urmă așa s-a petrecut totul, cu sîinii ei smulși afară, deasupra cupelor sutienului, cu sexul meu vîrît în scoica ei sidefie pe lîngă limba îngustă a chilotului tras într-o parte. Chiar că nu mă așteptasem la atîta pudoare. I-am strîns șoldurile între palme ca pe două obiecte de porțelan. Iar acum constataam că-i stătea bine în negru. Avea fesele aproape goale, acoperite de o pereche de chiloți subțiri, de dantelă, foarte înguști, dar nu tanga, la care nu apucasem să mă uit prea bine pînă atunci. Coapse puternice, bine arcuite și lungi, însă pe măsură ce coborau în jos, picioarele ei își pierdeau

suplețea, nu reușeau să-și subțieze de ajuns grosimea pentru a-i desena armonios partea inferioară a pulpelor și a-i scoate în evidență maleolele minuscule.

Era un amănunt pe care-l observasem imediat, în ziua în care o cunoscusem. Pantofii ei păreau prea mici pentru niște picioare atât de puternice. Dar era ca și cum imperfecțiunea mușchilor ei articulați pe tendoanele gleznei ar fi fost doar ceva provizoriu, ceva ce ar fi putut fi oricând retușat, șlefuit, cu condiția ca această femeie să intre pe mâinile tale și să te ocupe tu de ea, desăvârșindu-i, cu știința ta de a o mângâia și iubi, formele atât de provocatoare.

Ada intrase în baie de mai multe minute. Bănuiam că se privește în oglindă, că a luat sticluța de parfum în mână și ezită dacă s-o deschidă sau nu. I-aș fi simțit fără doar și poate noul parfum. Ar fi fost o nouă dovadă de frivolitate. Dar de ce atâtea scrupule? Oricum, ea mi se dăruise din frivolitate. Înțelesesem asta de la bun început. Și poate că în decizia ei avusese un rol și sentimentul de camaraderie. Făcusem dragoste cu ea, dar fără plăcere. Mă simțisem atât de responsabil de faptul că-i posedam fără nici o pregătire trupul gol și cuminte, aproape placid, că nu mai reușisem să ajung la senzația de plăcere. Totuși, nu mă făcusem de rușine în fața ei. Îi arătasem că sînt puternic și rece. Un fel de Teacher mai mic. Îi arătasem că am cu ce. Îi dovedisem că poate avea încredere în mine. Știa de acum înainte la ce să se aștepte. Dacă ar fi fost pusă vreodată în situația de a alege, știa că trebuie să mă ia și pe mine în calcul.

Ea încă mai zăbovea în fața oglinzii, iar eu nu mă gîndeam la Ondina și la vinovăția mea față de ea, ci la Mia și Barbu. Îmbrățișarea lor din ziua în care gura strîmbă a lui Ceaușescu încremenise o clipă pe ecranul televizorului nu-mi mai ieșea din minte. Transmisiunea directă fusese întreruptă, noua istorie începea deja să ne prindă în vârtejul ei amețitor și eu rămăsesem blocat de instinctul de apărare al celor doi. Nu mai aveau

nimic de ascuns și iubirea lor ieșise la suprafață într-o clipă, fără nici o precauție, ștergînd cu violență în urmă tot trecutul lor clandestin. Pentru că îi văzusem atunci pe ei, mi-a fost apoi mult mai ușor, dragul meu Kraus, să înțeleg de ce în România un partid de patru milioane de membri a putut să dispară peste noapte. Ca și cum nimeni n-ar fi spus fraze sforăitoare prin ședințe, ca și cum nimeni n-ar fi strigat lozinci la manifestații, ca și cum am fi trăit cu toții pînă atunci într-o țară în care nu mai puteam de bine. Ca și cum relația ascunsă dintre Mia și Barbu ar fi fost o simplă închipuire a unor colegi invidioși.

Percepeam diferențele dintre o situație și alta, și totuși fuga lui Ceaușescu și îmbrățișarea dintre Mia și Barbu mi se păreau gesturi teribile de asemănătoare, care spuneau enorm de mult despre noi, cei care ne aflam acolo, în încăperea cabinetului juridic al uzinei, și călcam deja pe cioburile portretului dictatorului pe care Gorgan îl izbise cu atîta furie de dușumea, îmbrățișîndu-ne, bătîndu-ne bărbătește pe spate, ridicînd pumnii strînși. Asta a fost, domnișoară Melinda, gestul lui ne arătase într-adevăr că gata, se ridicase bariera, puteam să ambreiem motoarele, aveam lumină verde. Din clipa aia încolo fiecare putea să apuce încotro vedea cu ochii, era treaba lui. Ne cunoscusem bine pînă atunci, dar iată că începeau alte reguli, rămîneam singuri și neajutorați. N-aveam decît să ne iubim și să ne urîm, să ne devorăm unul pe altul și să ne aruncăm orbește în valurile vijelioase ale oceanului care deja începuse să se reverse pe străzile Bucureștiului. Pe nimeni nu mai interesa asta. N-aveam decît să triumfăm sau să crăpăm. Șansele noastre erau egale, mai mult nici că puteam pretinde. Și dacă nu eram în stare să pricepem miracolul care se petrecuse, atunci eram niște proști. Iată de ce Mia și Barbu se îmbrățișaseră cu atîta disperare în fața noastră. Ei măcar aveau ce să salveze. Erau singurii care știau ce au de apărut.

Ada nu se întorcea încă din baie și gândurile mele se apropiau cu mare viteză de o descoperire pe care ar fi trebuit s-o fac de mult. Nimeni nu mai era același. Nici Ondina, nici Alain, nici Teacher, nici eu. Mia și Barbu nu mai erau nici ei aceiași, înlocuind un tip de viață cu altul, toți voiam să înlocuim fosta noastră ființă cu altă ființă. Toți căutam să înlocuim vechiul întuneric cu noua lumină și vechea lumină cu un nou întuneric, dar un întuneric dulce și parfumat, numai al nostru și cât mai excitant. Toți ne târîiam prin noua lume românească mai repede sau mai încet, ca niște gînganii frumos colorate (magazinele erau pline de haine turcești!), neobișnuite cu aerul proaspăt al primăverii. Toți aveam nevoie de altceva, de un alt bărbat sau de o altă femeie, de o mașină nouă, de un televizor adevărat cu cincizeci de canale, de un prăjitor de pâine Phillips, de un set de vase Zepter, de un aparat de fotografiat digital, de gresie importată din Spania, de pereți de rigips, de geamuri termopan, de altă slujbă și de altă casă, de mai mulți bani și de mai multă libertate. Toți simțeam nevoia să apărăm ceva, să găsim ceva esențial care să merite viața noastră, bolile noastre, complexe, orgoliile, frustrările, îmbrățișările, senzorii noștri amortiți și flămânzi. Teacher o găsisse pe Ada și aparent se sacrifică pentru ea. Ada era prea tânără ca să simtă apăsarea trecutului și se sacrifică și ea pentru Teacher, căci în mintea ei viața era un sacrificiu frumos și nesfârșit. Ondina mă iubea, și dacă ea mă iubea în mintea ei totul căpăta o limpezime desăvîrșită. Alain nu-și găsisse încă prada, prada cea mare, și pășea înainte sigur de sine, înfiorător de sigur, ca un prinț bolnav de mizantropie. El juca pe cai mari, mari de tot.

În schimb, eu trădam. Eu nu voiam să mă transform. Mă schimbam și eu, deși nu-mi dorisem așa ceva. Eu voiam să mă răzbun pe fosta soție. Voiam să mă răzbun pe mine. Voiam să mă pedepsesc. Voiam să-mi încerc puterea de rezistență. Voiam să mă gândesc în secret la Nicole Kidman. Voiam să nu-mi mai pese și nu reușeam. Eu trăiam totul ca pe o halucinație, ca pe un vis palpitant în care nu mai există rău și bine, azi și

mîine, căldură și frig, eu priveam totul ca pe un vis monstruos, seducător și atroce, în care nu mai exiști decît tu.

Roland a fost mai întâi un *ausländer* ca oricare altul. De doi ani încoace a devenit cetățean austriac și a început să aibă pretențiile unui cetățean austriac. De aici drama lui. Nimic nu-l mulțumește, se gîndește să se întoarcă în România. „Am nevoie de mai mult spațiu“, îmi spune el. „Ăștia sînt niște tipi foarte ascunși, joacă tot timpul teatru, simulează că te acceptă și te bagă în seamă, dar în realitate n-au nevoie de tine. N-au, de unde să aibă!“

Drama lui Roland vine din faptul că nu se simte recunoscut, că n-are prieteni printre oamenii de aici, că mașina lui e o rablă cumpărată la *second hand*, că de cîte ori intră într-un magazin, se uită imediat la prețurile cele mai ieftine. N-are altă soluție, cîștigă puțin, își calculează fiecare bănuț. Nici o șansă să devină vreodată un veritabil cetățean austriac. Stă în casă și pierde timpul uitîndu-se pe pereți, nu-i place televizorul, din cînd în cînd ascultă un post de muzică simfonică („Ăștia sînt morți după muzică, aici nu există o casă mai de Doamne-ajută fără pian! Da, domnule, altă civilizație!“), nu iese pe malul Dunării să facă jogging, n-a ajuns încă în situația să privească pierdut la șlepurile încărcate cu carburanți sau cherestea care despică firul apei. Pufăie de necaz și-și plimbă cîinele. Noaptea, cînd nu e nimeni pe stradă, iese cu el și-i dă drumul în vreun părculeț luminat *a giorno*, cu tufișuri aranjate din foarfecă.

Măcar cîinele să simtă din cînd în cînd că e liber, își spune în sinea lui Roland. Pentru că el, ca om, e liber doar teoretic. Nu poate scăpa din lesa condiției de fost *ausländer*. Nu poate și gata, o recunoaște singur. Își macină viața cu tot felul de frustrări, dar nu-și pierde mîndria. În cazul lui mîndria e o chestie constitutivă. Ori mîndrie, ori nimic, pare să spună

ființa lui prin toți porii. Iată de ce el s-ar întoarce și parcă nu s-ar întoarce. „Chestie de identitate“, îmi spune. „Vin, mă, în România și-mi fac buletin, le fut muma-n cur.“ Nu spune cui. Poate că nici nu știe. Sau știe atât de bine, că-i e rușine să recunoască. „Aici lumea e altfel. La nouă seara străzile sînt pustii. Ăștia se culcă devreme, mă! De luni pînă joi seara nu le mai stă capul la nimic. *Arbeit* și iar *arbeit*. Și pe la magazine, nu-i vezi? Toți calculează. Asta atît, aia atît. Nu vezi ce case? Cum crezi, mă, că se fac? Și uite-i cum se îmbracă. Fac pe modeștii, dar adevărul e că nici n-au haine ca lumea. Păi se compară ei cu Italia? Nu se compară. Acum a apărut și moda asta cu haine urîte și scumpe, cu blugi gata mucegăiți. Tinerii sînt înnebuniți. Sute de euro, pe cuvînt. Iar de futut, doar vinerea și sîmbăta, joia ies pe la baruri la agățat, se cunosc, beau ceva, se pipăie pe sub mese și vinerea și-o trag prin mașini, în parcări. Te-apucă scîrba, mă! Te-apucă și nu te mai lasă.“

Roland are într-adevăr o față de om scîrbit. Dacă îl iei din scurt, n-are de ce să se plîngă. Dar scîrba lui e continuă, ca o urticarie purulentă. Nici o zi fără o sticlă de vin franțuzesc. „Măcar atît, mă!“ Asta e filozofia lui de prim ajutor. Bea și fumează. Dă paharul peste cap și vorbește despre fetele lui, pe care le vede destul de rar pentru că proasta de nevastă-sa le-a luat cu ea tocmai la Graz. El nu bea ca toți românii, din disperare și inconștiență, el bea cu măsură. El bea cu năduf și resemnare. Privește paharul cu îngăduință, apoi îi face hatîrul de a-l goli. Își aprinde o nouă țigară și se înfige mai bine în scaun. Ce să facă? Să stea. Trăiește într-o țară în care orice ideal e imposibil. Ascultă muzică, îi place Johann Strauss și Buxtehude, dar îi place și jazzul, e prieten cu Arion Nicoleanu, trompetistul, care trăiește la Stuttgart. Cîteodată, seara, cînd nu mai suportă, iese din casă, o apucă în sus pe strada lui cu clădiri medievale și se oprește în vîrfurile dealului, printre spalierele cu viță-de-vie. De acolo privește orașul, acoperișurile, copacii, apa. „Austria e țara psihanalizei. Ce, crezi că treaba asta e întâmplătoare? Unii sar de pe poduri, alții se

spînzură-n pivniță. Uite, de cîțiva ani am început și eu să am depresii. Da, sînt un depresiv, adică un austriac get-beget. Mi-am pierdut energia, mi-am pierdut plăcerile. Nu mă mai interesează nimic, mă! Ba da, să-mi ajut prietenii. Asta e tot ce mai pot să fac. Mi-e milă de români, mă doare sufletul. Sînt tratați, săracii, ca niște țigani. Pe cînd polonezii, ungurii, sîrbii... Și gem pușcăriile de ei. Numai că ăștia au imagine, ăștia pică, mă, în picioare. Noi nu. Noi sîntem vopsiți și nu știu de unde dracu' vine asta. Încerc să le explic, dar ăștia de pe-aici nici nu vor să audă. Nu-i interesează, domnule! Da' nimic, mă, nimic! Nici măcar geografia, istoria, nici măcar cît o ceapă degerată. Uite, mi-am adus din România albume cu Moldova, cu Maramureșul, cu Delta și pe ăștia îi doare în pulă. Nici de futut nu mai sînt buni. Femeile lor, și majoritatea sînt măritate, dau anunțuri în ziare, fac oferte directe. Te-ai dus la ea acasă și-ai pîrlit-o. Da, mă, așa e! Unii trăiesc din asta. Mie mi-e silă. Eu nu mă cobor, eu nu pot. Stau și observ. Stau și le studiez frica. Le e frică de noi, de voi, le e frică de estici, de ruși, tremură nădragii pe ei. Să nu-și piardă slujbele, mă, să nu le-o iei înainte. Mie mi-au spus pe șleau că sînt prea căpos. De-aia m-au dat afară. M-au dat afară și mă plătesc. Păi e bine, că mie mi-ajunge! Puțin, da' îmi ajunge, asta e.“

Roland e un austriac care trăiește din ajutorul de șomaj. Se scoală, se culcă, mănîncă, pleacă și vine, bea și fumează, citește și gîndește și tot nu e bine. Nicăieri nu mai e bine. Ar pleca în Canada, dar ce să facă el în Canada, să trăiască sub pămînt ca o cîrțiță? „Am auzit că ăia trăiesc acolo, în orașele lor subterane, ca niște cîrțițe, mă!“ Ar pleca în Australia, dar ce să caute el la dracu-n praznic, oricît de mortale ar fi femeile lor? Mai bine s-ar duce în Italia, dar cine-l mai angajează pe el la cincizeci de ani? În România are pămînt. O să-l cultive. Își cumpără mai întîi un cal, apoi o vacă, zece găini, un porc. Își cumpără apoi un tractor, o camionetă, își construiește o șură, își construiește o casă modestă, captează un izvor și-l face să treacă prin mijlocul curții. E moca! Își plantează brazi, paltini,

cireși sălbatici, mesteceni, aluni. Se apucă de cultivat flori. Cumpără o livadă și se apucă de făcut dulcețuri. Totul bio! Face o crescătorie de struți sau de iepuri, de fazani sau de bibilici. Foarte la modă în Occident sînt ouăle de prepeliță. Se pune pe crescut prepelițe. Își face o fazanerie sau niște depozite frigorifice, o hală de uscat scîndură, un atelier de umplut sifoane. Nu moare el, cum să moară? La o adică își face o colibă în pădure și se retrage acolo, își construiește o moară și-și face singur pîine. Se face pustnic. Orice, dar numai în Austria nu. Vrea să îmbătrînească frumos și liniștit, curat și cinstit. Vrea să îmbătrînească împăcat. El vrea acasă.

Muzica nu e făcută pentru mușchi. Nici pentru creier. Urechile sînt două găuri subțiri prin care se poate scurge în tine orice, inclusiv muzica. Muzica nu e făcută nici pentru urechi, nici pentru excitarea timpanelor. Ea trezește în noi altceva, un organ neidentificabil, ascuns în carnea noastră ca un clitoris vibratil, învelit în miile de senzori ai plăcerii posibile. O priveam pe Ada, încercam să mă agăț de colțul zîmbetului ei pierdut pe deasupra biroului acoperit cu hîrtii în semiopacitatea ferestrei ce dădea spre curtea interioară. Încercam să înțeleg mai bine ce se întîmpla în momentul acela cu ea și mă gîndeam la prostii. Eram naserios, dar numai pe jumătate. Prea sexualizam totul. Însă nu puteam să scap de componenta sexuală a acelei voci voalate de dorință (Kylie Minogue) cu care ființa ei se identifica atunci. Hai, să fi fost Janis Joplin, să fi fost Tina Turner sau Laurie Anderson (cu erotismele ei electrice și austere de femeie cu carnea de fibră de sticlă), atunci mi-ar fi fost mai ușor să-i accept starea de reverie încordată, faptul că respira mai agitat, ca o ființă la pîndă, gata să ia urma prăzii ce i-ar fi trecut întîmplător prin apropiere, gata în același timp să renunțe.

Ascultam amîndoi muzica. Fizionomia mea exigentă de bărbat care n-avea de gînd să cedeze nimic în fața vîrstei făcea probabil această pauză de vorbire și mai apăsătoare. Cunoșteam aceste apăsări ale aerului, aceste tăceri ale urechilor pe care le crea aproape în orice situație propria mea prezență. Frica de ridicol mă face întotdeauna vivace, dorința de a evita momentele de jenă ale unui dialog brusc întrerupt din lipsă de combustibil verbal mă constrînge să vorbesc cu o pasiune pe care trupul meu n-o mai are. Dar Ada își încheiase brusc confesiunea, atît de brusc, încît pe buzele mele a apărut doar o senzație de uscăciune, nu și sunetele articulate ale

unei remarci de care sufletul ei avea atunci infinită nevoie. Ar fi dorit ca eu să spun câteva cuvinte de bine despre Teacher, dar eu tăceam, amînam. Și atunci ea a pornit CD-player-ul.

Poate că muzica e făcută numai și numai pentru suflet, iar noi nu știm unde se află sufletul, iar noi nu sîntem în stare să spunem de ce vacile care consumă odată cu furajele lor uscate și piese simfonice devin brusc mai productive. Noi nu sîntem capabili să explicăm de ce cîteodată muzica pulverizează ființa, cum am citit într-o carte. Eu nu spuneam nimic, iar Ada își căuta sufletul, simțea în ea un gol și încerca să-i depisteze locul ascuns. Așa se explica și alunecarea ei în nisipul sonor al melodiei. O, cît i-ar fi plăcut să fie și ea un fel de Kylie Minogue a acelei după-amieze copleșite de arșiță, lăsîndu-se în voia propriului *body language*. Ea nu știa că sufletul e un fel de cavernă ce se deschide instantaneu în plămîn sau în inimă, în creier sau în talpa piciorului tău care o fracțiune de secundă a avut fericirea să-și reamintească exact iarba înrourată a unui cîmp din copilărie.

Ada nu știe, ce să știe Ada, această femeiușcă frivolă (sigur, sînt cît se poate de rău!), ajunsă mamă la nici douăzeci de ani, obsedată de Hélène Cixous, Maria Bonaparte și de Luce Irigaray (dar cine mai sînt și cucoanele astea de care îmi tot vorbește ea?), de studiile psihiatrice ale nu știu cărui doctor ungur specialist în frigiditatea femeilor tinere de cartier, de Anaïs Nin și de micuța japoneză împreună cu care Henry Miller l-a vizitat cîndva, cu puțin înainte de moarte, într-un Paris fără iluzii și fără splendoare, pe uriașul Maurice Nadeau, unul dintre ultimii purtători de centură neagră ai suprarealismului european. Ce se întîmplase cu această focoașă japoneză cu ochi înguști și tălpișoare de copil, mari cît un buzunar de la haină, care acolo, în acea vizită, găsise de cuviință să se arunce de gîtul lui Lawrence Durrell, alt invitat al casei, și să se mozolească cu el în plină lumină, printre obiectele superbe și negre ale artei africane? Nu erau femeile astea tinere nebune de legat? Și nu era ea, Ada Comenschi, o

astfel de femeie iresponsabilă și masochistă, care s-a trezit iubind cu ardoare adâncile șanțuri ale inteligenței săpate de trecerea timpului pe fața lui uscată de profesor? Îmi făcuse o mulțime de mărturisiri, fără a fi însă în stare și să-mi explice de ce îl iubește, ce o vrăjește, ce o sperie. Când îmi povestea despre el, își pleca pleoapele grele de fard și, cu privirea abia mijită, întoarsă înăuntru, începea să vorbească încet, cu vocea ei ușor răgușită, purtată înainte prin mici jeturi de energie verbală, lăsând câteodată cuvintele să-i moară nu pe buze, ci în fundul gâtului, în șoapte surdinizate care dădeau o notă de seducătoare profunzime acestei deprinderi.

Sînt rău, firește, pentru că nu putea fi vorba de o îndeletnicire repetabilă în această impudoare a ei. Ada nu se confesa oricui, însă ceea ce-mi spusese mie mai mărturisise cu siguranță și altcuiva, tot un bărbat, eram sigur de asta. Și dacă eu tăcusem atunci, când și cuvintele ei se opriseră brusc, a fost pentru că n-avusesem curajul să-i pun întrebarea. Ai mai vorbit cu cineva despre asta? atît aș fi întrebat-o, dar cred că mai degrabă mi se făcuse milă de ea și n-aș fi vrut ca replica mea s-o rănească. Nu merita. Nu exista absolut nici un motiv ca eu să fiu unicul ei confesor. Asta în ciuda faptului că făcuse dragoste cu mine, și nu pentru prima și ultima oară. Speriată de ceea ce i se întîmpla în relația ei cu Teacher, Ada pornise probabil în căutarea unor repere exterioare și încerca să înțeleagă mai bine natura bărbatului matur, disponibilitățile lui, capacitatea lui de a ține pasul cu mersul ei hotărît și nervos, punctele lui slabe, incorrigibile. Eram unul dintre aceste repere. Devenisem hîrtia ei de turnesol, materialul testului ei cu privire la stranietățile erosului. Eram de fapt un substitut al lui Teacher, un bărbat de probă, dotat cu toate atributele generice pe care ea simțise nevoia să le pună sub lupă, un fel de pilot de încercare mult mai plin de curaj decît fostul meu maestru, pentru că eu nu avusesem încă ocazia să mă molipsesc de frumusețea otrăvitoare a celei care mă prinsese în laț. Ce fericire pe mine! Aveam această revelație acum, exact în acel

lung moment de tăcere, și simțeam cu repeziciune că lumina neagră din creierul meu va face aerul care ne înconjură și mai apăsător, și mai electric, ca înaintea unei ploii ratate.

Stăteam pe canapeaua de pluș, cu spatele răsturnat în pernele ei detașabile, și priveam trupul încremenit al Adei, în picioare și cu brațele încrucișate sub sâni, profilată din creștet pînă-n tălpi, ca o siluetă în manieră Jugendstil, pe geamul ușii de la balcon. Vocea de catifea bine periată a lui Kylie Minogue îmi îneca timpanele. Distingeam foarte clar chemarea *come and dance me*. Apoi cuvîntul *stone* sau cuvîntul *slow*, în care vibra un fel de expirație sexuală șoptită, mentolată, paralizantă. Coapsele lungi ale Adei se lăsau devorate puțin cîte puțin de șarpele acelei melodii aproape obscene. Mușchii ei fremătau într-un tremur ascuns, abia vizibil. Se identifica puțin cîte puțin cu acea melodie excitantă. Îi descoperise ritmul alert și uitase aproape cu totul de mine.

În august 1990 mă aflam la Paris, în casa unor prieteni români pe care îi vedeam pentru prima dată după fuga lor din România, din urmă cu câțiva ani. Încă nu divorțasem. Ondina nu exista pe atunci și nici Ada. Stăteam la o masă încărcată cu fructe exotice, mîncam avocado cu brînză Roquefort, de afară se auzea zgomotul străzii și era prima dată cînd mă simțeam invadat de sonoritățile unei artere de circulație occidentale. Din cînd în cînd, sorbeam dintr-un pahar cu vin roșu, priveam obiectele camerei și simțeam cum se naște în mine bucuria stranie a unei lumi necunoscute în care mi-aș fi putut găsi oricînd un loc. Prietenii mei erau reali și puțin mai bătrîni decît cînd îi văzusem ultima dată în România, apa din sticla de plastic părea albastră, computerul de pe consolă era negru, cremona ferestrei sclipea într-o rază de soare, micul bistrâu de la parterul blocului, din care cu puțin înainte îmi cumpărasem un pachet de Gauloise, era și el un spațiu cît se poate de material, totul putea fi atins. Totul părea extrem de adevărat și de sigur. Nici nu-mi doream altceva decît această senzație de realitate indubitabilă.

În fața mea se afla un inginer geolog. Era român ca și mine, purta barbă și ochelari și continua să le povestească prietenilor mei ce făcuseră minerii la București în 13-15 iunie. Fusesse unul dintre cei care luaseră bătaie pentru nimic. Pur și simplu trecea pe stradă și n-avea actele la el. A stat cîteva săptămîni în spital cu două coaste rupte. Da, el chiar o pățise, deși au existat și cazuri mai grave. Fețe scăldate în sînge, dinți zdrobiți, nasuri sparte, urechi smulse. Mîini strivite cu bîta, spinări învinețite cu ranga. Femei tîrîte de păr și lovite în cap. Studenți izbiți cu cizma în burtă. Inginerul văzuse totul și-l cuprinsese frica. Atunci s-a hotărît. Unii spuneau că sălbăticia minerilor lăsase și cadavre pe străzi și că totul fusese

atît de bine muşamalizat de poliție, încît ziarele n-au putut consemna nimic sigur. Lumea vorbea de zeci de morți. Văzuți la morgă, la colțul străzii, în holul Facultății de Arhitectură. Prietenii mei erau numai ochi și urechi. Inginerul se inflamase, îi tremura vocea, i se aprindeau pupilele, vorbea despre clădiri în flăcări, explozii, oameni beți cu topoare în mîini, tancuri și tunuri cu apă. Și despre gospodinele cu flori în mînă, și despre cei care strigau „Moarte intelectualilor!“, și despre sînge, pietre, benzină arsă, cauciucuri incendiate, autobuze cu trupe de mascați.

Îl urmăream și eu cu atenție pentru că pe atunci, în vara lui 1990, eu nu eram încă un locuitor al Bucureștiului și n-avusesem cum să trăiesc experiența pe viu a acelor orori. Dar îl urmăream insensibil și oarecum plictisit, mă aflam departe de România, ce-mi mai păsa, lumea din care plecasem plutea în ceața densă a improbabilului. Nu mă puteam desprinde de vocea lui și în același timp mă simțeam conectat la rumoarea indistinctă care urca de afară. Era un fond sonor răcoros și curat, străpuns din cînd în cînd de sirenele salvărilor și ale mașinilor de poliție. Mă încerca un sentiment de siguranță și, cu toate acestea, simțeam cum urcă în mine o neliniște ce nu mai părea să aparțină persoanei mele din acea încăpere cu ușa de la balcon deschisă, ci unei ființe inferioare și primitive, de care în secret mi-era rușine, o ființă apărută acolo din etajele de jos ale lanțului antropologic, încă nedesprinsă cu totul de regnul animal. Chiar dacă nu-mi doream altceva decît normalitatea acelei după-amieze pariziene cu miros de Roquefort și avocado, cu gust de Côte du Rhône și parfum de Gauloise, descopeream că nu pot face pe indiferentul și că-mi vine să urlu de ciudă pentru tot ceea ce se întîmplase. Mi-era rușine și nu aveam curajul s-o recunosc.

Problema era că geologul voia să ceară azil politic. Pînă să pună piciorul pe asfaltul Parisului, trecuse printr-un șir întreg de aventuri. Era epuizat și încordat ca un arc. Pentru el totul era clar. Adică negru. Dar pentru mine? Pentru mine, situația era discutabilă, adică deschisă, nu

foarte clară. Nu, pentru mine lucrurile nu erau la fel de limpezi și nici la fel de întunecate. Intenția lui ne luase pe toți trei pe nepregătite. Eu nu știam ce să zic și, după cum vedeam, nici prietenii mei nu prea erau în măsură să-l ajute pe inginer. Nu cunoșteau procedurile. Cu ei fusese o altă poveste. Pentru a ajunge în Franța, stătuseră mai întâi într-un lagăr din Iugoslavia, apoi într-un lagăr din Austria, unde strânseseră ceva bani, prestînd cele mai ignobile munci, și așa mai departe. Pe cînd el, geologul, se afla deja la Paris și poate că cel mai bun lucru era să se deplaseze la prefectura poliției. În rest, văzînd și făcînd, nu se putea să nu reușească. Și totuși, insista inginerul, chiar nu-mi dădeam seama, n-aș fi vrut să-l însoțesc și eu? Mîine, de pildă? Pentru că el nu mai voia să amîne. Bine, mă bîlbîiam eu, bine, dar eu aveam niște proiecte, aveam o situație confuză cu Melania, nevastă-mea, o mașină abia cumpărată, niște părinți bolnavi, niște prieteni. Eu aveam de gînd să scriu cărți, eu scrisesem deja un roman polițist care urma să apară și mai aveam în cap încă vreo trei subiecte.

Geologul izbucnise în rîs. Minerii omorîseră oameni nevinovați care treceau pe stradă și eu aveam de scris cărți?! Chiar nu eram în toate mințile? Păi, cărți se puteau scrie oriunde, și în Franța, și în România, și în insulele Seychelles, și în Patagonia. Totul era să ai condiții. Și timp. Și talent. Și bani ca să nu mori de foame. Și o gagică apetisantă ca să nu devii onanist. Și gustul libertății, firește. Aici era după el marea problemă, cu libertatea, cu ruperea lanțului. Geologul se inflama și mai tare. Totuși, prietenii mei tăceau, nici ei nu păreau să-l aprobe. Așa că individul mi-a rîs în nas: „Uite cum sînteți voi, românii, uite cum sînteți, toată istoria ați plîns după căpăstru și ham, dar o să vă mușcați pumnii de ciudă! O să vreți și n-o să mai puteți, te asigur! Sînteți cu toții lași, masochiști și operați la creier. De-asta vă meritați soarta. Voi și cu steagul vostru găurit!“.

Se supărase rău pe toți trei și devenise brusc justițiar, apatrid. S-a repezit pe ușă fără să ne salute. Ne-am privit, am zîmbit încurcați, am ridicat din umeri și din sprîncene. Nu eram foarte convingși de reacția noastră. Vuietul străzii urca pînă la noi la fel de muzical, la fel de anonim. Aerul vălurea pînza lucioasă a perdelei. Din cînd în cînd cîte o voce mai stridentă venită de jos se risipea distinctă în spațiul încăperii. Oamenii intrau și ieșeau în bistroul de la parter. Viața mergea înainte. Ce se întîmplase, de fapt? Nu se întîmplase nimic. Doar că privirile noastre întrebătoare spuneau altceva.

De atunci au trecut cîțiva ani. Între timp, am revenit de mai multe ori în Franța, și ca turist, și ca avocat, și de fiecare dată am uitat să-mi întreb prietenii dacă mai știu ceva despre acel inginer geolog. De fapt, nu am uitat, mi-a fost rușine. În seara asta mi-am amintit brusc de el și m-am gîndit la viața mea încă neașezată, la datoriile neonorate, la amorțeala voinței, la despărțirea mea de Melania și la toate celelalte femei. Nu mai sînt profesor de liceu, lucrez într-un cabinet de avocatură și nu prea cîștig bani, m-am înscris la doctorat, îmi place tot mai mult să scriu. Trăiesc de azi pe mîine, fără a fi un om sărac. Mi-am cumpărat o mașină și încă plătesc rate, îmi văd rar părinții și nu am copii. Trăiesc cu Ondina și nu-i pot fi fidel. Mă mișc într-o lume bezmetică, alunec împreună cu ea într-o direcție necunoscută, încerc să fac pe durul și nu reușesc.

Partea a II-a

Prima dată am crezut că e fotograf. Așa l-am și cunoscut pe Marvin Leach, chiar în primele zile ale instalării mele la Institut: stătea în fața unei ferestre, pe coridor, și fotografia pușcăria. Își instalase aparatul pe un trepied și aștepta. Mi-a explicat că dorește să prindă în obiectiv nu doar zidurile și turnurile impozante ale clădirii, ci și un cârd negru de ciori profilate pe cerul albastru. Găsise unghiul bun, căuta un efect anume. Își aprinsese pipa și nu dădea semne că s-ar grăbi. De fapt, de câte ori ne întâlneam din întâmplare în biblioteca Institutului sau pur și simplu pe stradă, el îmi dă impresia stranie că e un ins care nu are nimic de făcut. Poartă tot timpul în spinare un rucsac pe jumătate gol, iar sub braț o mapă de fotografii. N-am înțeles care e explicația prezenței lui aici, ce fel de cercetări face. Nici nu l-am întrebat, nu-i frumos.

În ziua când ne-am cunoscut, m-a invitat la un ceai. Am intrat în atelierul lui cu transperantele trase și prima imagine care mi-a izbit ochii a fost poarta cea mare a pușcăriei. Geamul prin care o vedeam părea lipit de piatra veche a zidurilor cenușii. Pe lângă cele două turnuri laterale țîșnea în valuri lumina alb-albastră care se agăța de obiectele camerei. Efectul era incredibil. Între suprafața lucitoare a unei tabachere de os, lama îngustă a unui coupe-papier așezat pe un teanc de albume, gura rotundă a unui ibric de aramă – obiectele pe care le-am recunoscut atunci instantaneu – și frontispiciul porții stabilimentului de peste drum, în care se afla încastrat imensul cadran baroc al ceasului public, părea să existe o legătură subtilă de reciprocă absorbție. Obiectele atelierului lui Marvin ar fi vrut parcă să iasă din cameră, în timp ce rotundul ceasului cu cele două limbi de formă teutonică părea să curgă lent, ca o imagine transfocată, spre transparența ferestrei prin care priveam. Nu puteam ști de ce Marvin

acoperise toate geamurile și lăsase liber unul singur. Poate pentru a putea contempla în voie configurația obiectului său de studiu. N-am zis nimic, deși atmosfera aceea a atelierului nu mi se părea deloc firească. Abia peste câteva zile, rătăcind prin orașul de sus, prin zona căutată de turiști, am trăit șocul întâlnirii cu imensele fotografii ale lui Marvin panotate pe zidurile medievale. Toate fotografiile aveau un aer kafkian, din care nu lipsea însă și o ușoară undă de veselie. Cel mai mult m-a surprins să constat că toate spațiile pușcăriei – curtea, celulele, coridoarele, sala de mese – erau de o curățenie impecabilă. În rest, nici țipenie de om. Însă atunci, la prima mea vizită, doar la câteva secunde de la intrarea în atelier, el s-a grăbit să aprindă lumina și să se scuze în engleză: *Sorry! But I work every day...*

Așa că am băut ceai și Marvin a început să-mi povestească despre prietena lui din satul de peste deal, bruneta Annelise, a *black-haired woman*. Îmi spunea că în fiecare zi, dimineața, după micul dejun, el ia autobuzul și se duce la ea, în casa veche de piatră cu grinzi de stejar și acoperiș de ardezie. Are o grădină fantastică, semi-sălbatică, cu plantații de peri și cu o mulțime de stupi de care nu se mai ocupă nimeni, *that is the truth!* Vara e o nebunie acolo. Iar el studiază vegetația, umbrele, pânzele de păianjen, mușuroaiele de furnici, picăturile de apă, polenul, florile, pământul ud, gărgărițele. Acum, că era iarnă, îl interesau pietrele, frigul, degradarea lemnului, lumina de la amiază, vântul, iarba uscată, crengile goale, *all these things!* Da, el face studii pe viu, încearcă să împace meteorologia cu botanica și sociologia cu psihologia. Are două mari teme: metamorfozele naturii și privarea de libertate. Aproape nici o legătură între una și alta, el știe că e așa, *but I am an explorer!* Prietena lui austriacă îl consideră puțin cam nebun și poate tocmai din cauza asta îi place să facă dragoste cu el și să-i spună tot ce-i trece prin minte. E învățătoare și trăiește singură, n-are nici patruzeci de ani, iubește singurătatea, e puțin masochistă, puțin cinică, puțin frivolă, puțin într-o dungă *and very very beautiful!* Bea și lui nu-i place asta. Uite, dacă

doresc, putem ciocni un păhărel cu rachiu de pere, e de la ea. Că în câte o seară nu mai rezistă singură și se trezește cu ea la atelier, *with a bottle, even two bottles*. Întotdeauna îi aduce câte ceva. Doarme la el, îi place să facă dragoste cu ușa deschisă, are ceva de exhibiționistă în ea sau poate că inconștientul ei are tot timpul nevoie de un spațiu de fugă, așa că să nu-mi fac griji dacă aud în vreo noapte ceva, sînt ei doi, *she and me, dear colleague, no problems!* Numai că treaba asta cu ușa deschisă îi complică lui un tabiet pe care-l știe toată lumea din institut, și cei vechi, și cei noi, că el, dacă gătește ceva bun, întotdeauna așteaptă un oaspete, *a possible friend*. Lasă ușa deschisă, e bine să știi și eu, cunoaște ca nimeni altul bucătăria popoarelor baltice, a stat acolo mai multe luni, a predat cursuri la Riga, cursuri de fotografie, exact, el e acum la pensie, dar încă mai predă, *a photographer, a sort of freelancer, you see*, a făcut Dreptul și Artele, e prieten cu directorul, da, am ghicit, vine aici la Welk de câte ori are ocazia, și apoi mai e și Annelise, așa o cheamă, o iubește, el e văduv, el n-are copii, o iubește pe austriaca asta și-i place aici, *wonderful, a good world!*

Cu toate acestea, trec zilnic prin fața atelierului lui Marvin și nu găsesc niciodată ușa deschisă. Să fie Marvin un lăudăros care în realitate nu gătește nimic și nu simte nevoia de oaspeți? Sau programele noastre sînt tot timpul în contratimp? Uneori, noaptea, înainte să adorm, după ce am aerisit și am închis fereastra camerei, devin foarte atent și încerc să ascult liniștea. Caut acea senzație de liniște în care s-o aud, în sfîrșit, pe Annelise. Nu se întîmplă niciodată nimic. Nici o șoaptă, nici un ecou. Institutul e un paralelipiped compact de întuneric, un imens cavou cu birouri, cărți, documente, aparate de xerografiat, computere și oameni care dorm. Nimeni nu face dragoste în acest spațiu, nici măcar simpaticul Marvin, pensionarul fotograf. Annelise e o fantasmă a unei minți prea

odihnite. Aici totul e inventat și foarte bine ascuns. Nimeni nu trage apa la WC, nu bate cuie în pereți, nu ascultă manele.

La București, în nopțile în care rămâneam împreună, intram sub plapumă și o luam pe Ondina în brațe. Era târziu și ne simțeam străini unul de altul. Îi sărutam umerii și-i spuneam noapte bună. Vecinii de deasupra cheuiau. Vocile lor indistincte și vesele perforau armătura plafonului. Ne perpeleam o vreme în pat, ne linișteam. Ondina adormea prima. După o vreme porneam televizorul și zapam fără scop. Imaginile mi se perindau prin fața ochilor ca niște cărți de joc aruncate în întuneric. Nu mai puteam să adorm, viața secretă a blocului îmi ocupa încet, încet auzul. Robinete deschise și închise, uși de dulapuri, pantofi aruncați pe parchet, şușoteli și ecouri, pași târșâiți, lovituri în perete, murmure, primul țipăt. Brusc auzeam primul țipăt. De fapt îl așteptam. Undeva, nu știu unde, poate dedesubtul nostru, poate în apartamentul alăturat, începea o partidă de sex.

Senzație acută de dislocare. Singurătatea e un acid. De câteva zile încoace Ondina e la Londra la un *training* pentru tinerii jurnaliști (o bursă de care, trebuie să recunosc, i-a făcut rost Alain). Mă sună zilnic la telefon. „Ești cuminte?” mă întreabă. „Da, sînt cuminte. Dar tu?” „Eu?!...” se scandalizează ea. „Eu nu-mi văd capul de cursuri și seminarii, am un program de groază, seara cad lată de oboseală.” Nu mă poate minți, ar trăda-o vocea. Și eu știu bine asta. Așa încît continuăm să ne spunem tot felul de nimicuri, ce-am mîncat, ce-am citit, ce-am mai văzut la televizor, cît de rău e să fii singur și toate celelalte. O situație destul de ciudată. Nici unul dintre noi nu e acasă. Ne putem face reciproc de cap. Ceva mai complicat e cu mine, de aceea Ondina nu merge niciodată prea departe cu întrebările. Nu mă întreabă nimic despre femeile din Welk, despre prezențele feminine din Institut. N-ar suporta să o înșel. Preferă să nu știe.

Ondina e o femeie extrem de îngăduitoare, care înțelege viața ca pe un nesfîrșit lanț de experiențe noi. De aici vine libertatea mea, din faptul că Ondina crede în nevoia mea de continuă schimbare. E convinsă că bărbații sînt nestatornici prin definiție și n-ai ce le face. Mă lasă să-mi reîncarc bateriile și-mi explică naiv că în cele din urmă tot ea are de cîștigat. Pentru Ondina eu trebuie să fiu tot timpul o ființă nouă. Nu vrea să mă vadă bătrîn, n-ar accepta să rămîn lîngă ea pentru a mă îneca în alcool. Și dincolo de asta, în secret, ea simte nevoia să mă protejeze. Știe că nu mi-a fost bine ca soț, nu îndrăznește să viseze la condiția de noua mea soție și pentru a mă ține lîngă ea, mă lasă de capul meu. E și asta o tehnică. Sau e mai mult o chestie de instinct, îmi sondează cu precauție plăcerile, nu întinde coarda, se retrage, se ascunde în ea și-mi zîmbește, tace și mă

așteaptă, trage draperiile și se învâluie în misterul ei feminin de care nu știu cât e de conștientă și, da, îmi face cadouri, mă răzgâie, îmi cumpără brelocuri, curele de ceas din piele adevărată, cămăși cu gulerul scurt, sticle de băuturi ciudate și scumpe, cravate, creioane de desen, cutii de halva, CD-uri cu Moody Blues, Aretha Franklin, Jeff Beck, Family, Chick Corea, Ten Years After, Ravi Shankar, Cream, Chicago, Led Zeppelin. Vine de pildă acasă, e seară, își pune poșeta pe biroul de lucru, se aruncă în fotoliu și-și deschide picioarele în evantai, apoi se uită lung la mine și-mi spune: „Astăzi ascultăm Led Zeppelin“, iar eu caut două pahare, iau sticla de whisky din frigider și torn. „Un deget, ca de obicei?“ o întreb. „Mai bine o unghie“, și atunci eu simt nevoia să-i iau un deget și să i-l sărut cât mai ceremonios cu putință. După care ascultăm împreună, ca doi oameni legați unul de altul fără scăpare, *Sweet Child In Time*.

Scriu aici despre lucruri la care nu m-am gândit niciodată, pe care nu am avut niciodată curiozitatea să le analizez. Ondina e unul dintre marile mele secrete pe care le știe toată lumea. Și totuși, eu continuu să mă port ca și cum nimeni n-ar ști nimic. Am evitat să mă afișez cu ea mai ales în fața apropiaților mei. Singurul care știe ce și cum e Alain. Nu e cu totul aiurea? Nu e, pe de altă parte, ridicol să mă prefac în sinea mea că Ada nu mă atrage în nici un fel, când am făcut deja dragoste cu ea de nenumărate ori și aș fi oricând gata s-o fac din nou, oricât mi-ar fi de frică să nu se repete aceeași senzație neplăcută că țin în brațe un manechin? Știu că Teacher mă consideră un tăntălău, cinstit și loial. Nu cred același lucru despre Alain. El mă suspectează continuu și-mi poartă pică, fie și pentru faptul că și lui îi place Ondina. Mi-a spus-o, și nu o dată. Dacă nu eram eu, era el, s-ar fi dat imediat la ea. Din nefericire pentru prietenul meu Alain, el are o părere mult prea bună despre sine și crede că pe lume banii sînt totul. În mintea lui relațiile dintre oameni sînt false de la un cap la altul. În mintea lui toate femeile sînt niște maimuțe cu pizda roșie de

dorință, ușor de cumpărat cu oglinjoare, inele, excursii, localuri elegante și limuzine de lux. Pe când eu am ajuns să mă culc cu Ada fără să-mi fac nici un plan. Cui i-ar putea trece prin cap că se poate și așa, într-o doară, din ambiția și lehamitea unei femei nevrozate? Nici nu îndrăznesc să-mi închipui ce s-ar putea întâmpla dacă cei doi rivali ai mei ar afla asta. M-ar sfișia pe loc fără nici o remușcare. Și ar avea și de ce.

Totul e atît de inimaginabil, încît nici nu sînt în stare să apreciez proporțiile triumfului meu. Trăiesc de o vreme în acest orașel din Austria și mă limitez să reexaminez în memorie caracterele celor doi și să le pun note proaste. Doi vanitoși lipsiți de simțul realității. Culmea e că Alain suferă de dorința de a fi iubit, fără a înceta să se poarte ca un grobian. Iar atunci când i-a cedat o femeie, s-a zis cu ea, devine obiectul lui, preșul pe care-și șterge el picioarele, maimuțica sexuală căreia el e oricînd gata să-i dea un șut în cur pentru o altă maimuțică cu o fofoloancă mai grasă și mai nervoasă. Drace, cum am ajuns să vorbesc! Dar simt o plăcere enormă să-l bat aici în cuie pe Alain. O merită. Nu e un tip sportiv, nu e în stare adică de *fair play*. Dar parcă Teacher e altfel? Lipsa de onestitate și grandomania n-au nici o legătură cu stilul. E diabolic de deștept și incredibil de egoist. Cert este că nu-mi face nici o plăcere să mă gîndesc la asta. Eleganța lui mă dezarmează, e prea subtilă, prea epidermică. O eleganță impusă dincolo de orice gest, dincolo de hainele lui de cea mai bună calitate. O eleganță care-l face ridicol, pentru că el e un om în vîrstă și toate mișcările lui sînt cu o zecime de secundă mai lente decît mișcările mele. Mi-e într-un fel milă de el, dar e vorba de o milă abstractă, provocată mai degrabă de ideea că el e un exemplu viu al faptului că bătrînețea vine, se instalează, nu ne mai lasă din ghearele ei. Da, mila mea e un fel de sentiment metafizic care pleacă de la un om pentru a ajunge pe negîndite la problema timpului, la abrazivitatea vieții, la cenușa pielii noastre de pe care zboară zilnic celule moarte, epiteliile microscopice, mirosuri pe care le pot detecta doar cîinii polițiști.

Aventura mea continua. Timpul trecea și lucrurile se complicau. Voiam să scap, să uit. Mi-era frică sau poate că pur și simplu nu mai puteam. Aveam nevoie de un spațiu de fugă. Speriat de placiditatea tenebroasă a Adei, revoltat tot mai mult de condiția de înlocuitor pe care ea mi-o acorda cu atîta mărinimie, cîntarul senzualității mele începea să încline din ce în ce mai mult spre Adriana. Blonda și pistriuta Adriana Moraru. De cîte ori rîdea, mi se părea că am în față o figură cunoscută de multă vreme. Abia acum îmi dau seama că pomeții ei puternici și largi mă făceau să mă gîndesc în același timp la bătrînețe și la Nicole Kidman-așacum-nu-mi-place-s-o-văd-cîteodată. Dar Adriana mă liniștea, îmi însenina nervii și carnea.

Adriana era o fată cu o fizionomie nespus de luminoasă, de la bărbia rotundă, cu gropiță, la urechile mici, copilărești, de care-și atîrna tot felul de cercei cu forme cabalistice. Și pielea ei untoasă de mămicuță. Vocea ei liniștitoare ca laptele cald. Avea ochi albaștri și mari. Avea degete lungi și unghii roz. Vara purta sandale fără baretă. Iubea fustele largi. Dacă se întîmpla să se afle undeva, în plină lumină, oricine îi putea zări în soare coapsele zvelte, chiloții înguști, cu dantelă. Ei nu-i păsa. Își strîngea părul în coc. Nu-și expunea bustul, nu voia să iasă în față și să cîștige premii. Sîni mari, cu sfîrcuri lungi de viitoare mămică nepricepută. Lasă, că se va descurca ea. N-a murit nimeni din asta. Își dorea doi copii. Știa cum e să fii nevastă și nu avea nimic de comentat. Se măritase din prostie, ca o gîscă. O făcuse și gata. Nici n-ai fi bănuț că are un soț care o neglijează. Nu ajunsese să se masturbeze. Își administra în secret pedepse și recompense. Era mîndră. Își respecta condiția de femeie nefericită. Îi rămăsese fidelă celui cu care se măritase. Trăia lîngă un bolovan cu mîini

și picioare și-i rămînea credincioasă. Soțul ei o confundase cu. Crezuse că. Și se izbise de pudoarea ei, de austeritatea ei morală. Dar Adriana era o femeie frumoasă și el n-ar fi vrut s-o lase din mînă. Nici n-o lăsa. Din cînd în cînd, cîte o buză spartă, cîte un obraz învinețit. Adriana strîngea din dinți și nu ceda. Ajunsese să-i placă bătaia. Ajunsese să-și machieze violent pielea mătăsoasă a chipului. Noroc cu ochelarii de soare. Din cînd în cînd o vedeam la birou ascunsă sub lentilele negre. Așa am ajuns s-o privesc cu atenție. Mă contraria.

Într-o zi m-am pomenit vorbindu-i despre Nicole, cu care i-am și spus că seamănă puțin, și despre furia ei dintr-o scenă de film, cînd bate un bărbat cu pantoful. Pur și simplu îi sparge nasul. Îi sfîșie cu dinții urechea. O scenă cu adevărat magistrală, care ea singură făcea un Oscar. Ea nu văzuse filmul și eu nu eram sigur dacă nu cumva confundam încă o dată borcanele. O văzusem pe Nicole într-o astfel de postură sau aș fi vrut s-o văd? Nu-mi dădeam seama. De unde știam totuși cum i se încordează spatele, cum îi zvîcnește brațul, cum i se împurpurează obrajii de diavoliță blondă? De unde aveam eu în memorie acea mișcare de lovire repercutată în fese și gambe, în mușchii ei subțiri ca niște șerpi cu pielea lucioasă? Adriana habar n-avea. Ea nu mergea la filme.

Cînd în drumurile ei prin oraș întîlnea vreo galerie de artă, intra să se mai răcorească (sau să se mai încălzească dacă era iarnă). Încet-încet descoperise că-i plăceau culorile. N-o interesau subiectele. Nici în viață n-o interesau subiectele, ci amintirile. Îi plăceau ingredientele vieții, culorile anotimpurilor și lumina, marea și nisipul, iarba bătută de vînt și zăpada spulberată. Îi plăceau ochii bărbaților, umerii femeilor, pletele copiilor, barba albă a bătrînilor, tapiseriile, agatele, broșele de argint, baticurile colorate, rachetele de tenis, pălăriile din pai de orez. Uneori își lega părul blond cu eșarfe. Își înșira pe mîna stîngă cîte cinci-șase brățări de baga, își prindea deasupra gleznei unui picior o curelușă subțire de piele. Atunci de unde venea aerul ei de discreție? De unde aura ei de femeie inaccesibilă?

Alain o socotea o îmbrobodită cu mofturi. Comportamentul ei era prea transparent. Amabilă cu toată lumea, mult prea amabilă. Mult prea colegială. Viky era topită după ea. Toate fetele o simpatizau. Cît despre mine, pînă la urmă a trebuit în cîteva rînduri să-i sar în ajutor și s-o îmbărbătez. Am cucerit-o fără să vreau. Apoi a început să mi se facă milă de abținerea ei autoimpusă și i-am devenit pentru o vreme amant.

E seară, afară fulguie rar. Stau cu Roland la un pahar de vin în camera mea de la Institut. Acum știu că una din marile mele greșeli a fost aceea că n-am rămas în Franța atunci când mi s-a oferit ocazia. Poate că mi-a fost teamă de complicații. Îi mărturisesc faptul acesta lui Roland, mai mult pentru a-i da apă la moară. În realitate nu știu nici acum cum ar fi fost mai bine. Nu știu și nici nu-mi dau prea bine seama ce ar trebui să fac pentru a câștiga mai mult timp pentru mine. Cabinetul de avocatură a ajuns să-mi mănânce viața. Merge mai prost decât mă așteptam. Nu prea avem clienți de calibru. Concurența e mare. Nu prea câștigăm banii visați. Noua însărcinare primită de Teacher n-a schimbat prea mult lucrurile. Alain încearcă să-mi ridice moralul, spunându-mi că trebuie „să mai strângem puțin din cur“, pentru că nu se poate, sîntem mai buni decât alții și pînă la urmă iese soarele și pe ulița noastră. Nu-i împărtășesc deloc optimismul. M-am cam plictisit de dosare și procese și am deja prea multe polițe de plătit pentru a nu mă revolta împotriva acestei condiții de cal de rasă care trage la plug.

Vezi, Roland, cam asta e. Tu cel puțin ai o viață liniștită. Nu înjuri degeaba, dar asta înseamnă că ai măcar timp să reflectezi asupra lucrurilor care te deranjează. Asta îmi vine să-i spun. Dar Roland dă paharul peste cap și nu zice nimic. Bine, atunci să văd ce-aș mai putea adăuga. Aș mai putea adăuga că în România e isterie. Te uiți la oamenii de pe stradă și te sperii. Toți au priviri încrîncenate, toți fug după ocazii, toți caută o plească. Toți vor bani pe nimic. Toți luptă pentru secunda următoare, pentru un loc în față, pentru ceva care să-i facă să simtă că n-au murit. Unii își fac palate cu piscine, alții caută prin tomberoane. Nimeni nu stă. Nimeni nu pare sigur de nimic. Unii descarcă lăzi cu roșii din Turcia, alții

mașini cu baxuri de Philip Morris. Unii cerșesc, alții se îndură să dea. Toți vor sponsorizări. Toți pîndesc pe la colțuri. Toți visează să pună laba pe pasărea cu ouă de aur. Nimeni nu se așază pe un scaun ca să se așeze pe scaun. Statul pe scaun e o treabă pasageră. Statul degeaba e un fel de pîndă. Fiecare visează să țîșnească pe vreo turnantă. Toți joacă la loto. Toți și-ar face agenții imobiliare, case de schimb, buticuri, tarabe, ateliere de pus etichete pe blugi, frizerii, garaje, garduri, balcoane, tripouri cu biliard, fabrici de lapte și aracet, internet cafe-uri, covrigării, fabrici de spirt, piscine, terenuri de golf. Toți vor să facă negoț cu carne. Fie și cu carne vie. Fie și cu propriile organe. Toți vor caviar. Toți vor să bea whisky de calitate. Toți se simt condamnați, nedreptățiți, uitați de lume, abandonați în noroi, îndreptățiți să. Toți vor mașini Mercedes, aventuri, combine muzicale, pantofi cu șpiț, casete cu femei goale, ceasuri Rolex, toale de lux, jacuzzi, petreceri cu lăutari, țigări scumpe, spaghete și pizza. Toți ar vrea să fie italieni, spanioli, nemți, americani, ruși înecați în șampanie, țigani specialiști în săbii ninja, sîrbi cu cuțitul în dinți. Toți vor să plece și n-au destul curaj. Toți vor să dea lovitura. Toți vor o țeapă, o țeavă de pușcă, o tavă cu galbeni, o cutie cu dinamită. Nimeni nu vrea să se întoarcă acasă cu coada între picioare. Cu pantalonii ruți în cur. Cu adidașii spărți în talpă. Mai bine culegător de căpșuni. Mai bine salahor la făcut tenci pentru o casă de vacanță în Apenini. Fiecare știe ce vrea și nimeni n-are cu adevărat condiții. Țștia sînt oamenii, asta e țara. Așa ne știe lumea.

Stăm unul în fața altuia și tăcem. E cel mai obișnuit lucru din lume. Tăcerea nu-l împiedică pe Roland să bea în continuare și să nu zică nimic. De fapt, Roland se îndoiește. Mă privește cu neîncredere. Bănuiește ce-mi trece prin cap, dar își închipuie că sînt victima unui puseu pasager. Nici n-ar putea să creadă altceva. Ar înnebuni pe loc. S-ar arunca pe geam cu paharul de vin în mîină. Pentru că în mintea lui Roland România e o speranță, e o soluție, e leacul lui din vis. Nu așa credea el. Nu se poate

aşa. În România el are o casă, o mamă şi un câine legat cu lanţul, el are amintiri şi plăceri pe care nu le poate uita, el are un mormînt de beton în care zace tatăl său mort de cancer şi o bicicletă stricată, o ladă cu caietele de şcoală, o colecţie cu ziarul *Scînteia* şi alta cu revista *Magazin*, o diplomă de la un concurs de alpinism, o potcoavă bătută în peretele casei, un dulap cu sticle goale, un pahar cu flori de colţ uscate, un căpăstru şi o haină de blană mîncată de molii, o pivniţă cu pereţii crăpaţi, o bucată de funie într-un coş de nuiiele, o găleată spartă cu urme de var. Toate acestea au rămas în el pe vecie. Nu aşa îşi închipuia el şi eu îi dau dreptate.

Adriana nu era deloc o femeie oarecare. Era o fată melancolică și visătoare căreia îi plăcea să povestească tot felul de mărunțișuri. Iar eu, așa cum e convins și Alain, sînt un tip care știe să asculte. Cu mine Adriana se simțea bine. Mi-o spunea des. Partidele noastre erotice erau urmate de stări total opuse. Eu tăceam epuizat de energie, cu ceafa înfundată în pernă și ochii în tavan. Din cînd în cînd îmi simțeam pleoapele atingîndu-se una de alta ca două membrane uscate. Nu fac niciodată excepție de la regula *post coitum omne creatura triste*. Pe mine dragostea fizică mă aruncă într-un fel de tunel luminos și paralizat. Adriana, în schimb, era tot timpul veselă, se simțea cumva descătușată. Va îmbătrîni frumos și repede, n-am nici o îndoială. Mereu își aducea aminte de copilărie, de oamenii care i-au marcat sensibilitatea. Îi plăcea viața la țară. Îi plăceau bătrînii și oamenii în vîrstă pentru că-i dădeau o senzație de siguranță. Îmi vorbea despre mătușa ei Veronica, o profesoară de științele naturii ieșită la pensie de la care a învățat să iubească florile și plimbările prin pădure. Mi-l evoca pe Sergiu, vărul ei care desena animale, mai ales cai, un copil care visa să ajungă doctor veterinar, dar care a murit într-o vară la mare la nici doisprezece ani. Amintirile Adrianei erau învăluite într-o ceață caldă, amară, strălucitoare și ei îi plăcea să rătăcească prin această umezeală a memoriei care roade contururile oamenilor și lucrurilor. Nici eu nu mă comport altfel și faptul ăsta mă face de obicei să devin foarte atent la cei asemenea mie.

Acum, de pildă, sînt în camera mea austriacă, dar de fapt trăiesc o după-amiază de primăvară, cu soare leșios și lumină aspră. Stau în patul ei cu ochii închiși. Sînt împăcat, mulțumit, gol de gînduri. Adriana și-a lipit

obrazul de pieptul meu și povestește. Îmi place vocea ei, îmi place ce-mi spune. Nu oricine e un bun povestitor, nu oricine știe să-și aleagă cuvintele. Cît despre inflexiunile vocii, ele sînt sau nu sînt ale trupului viu. Adriana e o ființă care iubește oamenii. Adriana a vrut să se facă actriță, dar n-a avut noroc. Au copleșit-o emoțiile, a uitat o parte din poezie, ceva de genul ăsta. Și a picat. Nici n-a avut pe cineva să-i pună o pilă. Dar visul ei a fost Institutul de Teatru, regretă și acum. Ea se gîndește și acum la un altfel de spațiu dramatic. Ceva foarte direct și real. Îi place să imite oamenii. Pe nașul Platon Orzan, unchiul ei din partea mamei, și-l amintește, de pildă, încă de pe vremea cînd abia ajungea cu creștetul la tăblia mesei. Unchiul ei, Platon (ce nume! mă mir eu în gînd), te cucerea imediat prin felul lui de a fi. Era viu, vorbea ca un om viu, fuma și bea ca un om viu care știe să prețuiască fiecare clipă a vieții. Și ce rîs vesel și zgomotos în toată ființa lui atunci cînd i se întîmpla să rîdă! O natură dominatoare, îmi explică Adriana. Nimeni nu putea să-l înfrunte, nimeni nu avea chef.

„În fața lui, tatăl meu devenea deodată un om cuminte, timid, nefiresc de îndatoritor, cu gesturi stîngace. Rîdea și el cu poftă ascultînd întîmplările unchiului Platon și-i dădea tot timpul dreptate. Venea la noi în casă rar, de cîteva ori pe an, la sărbători, și toată casa se lumina. Își scotea căciula neagră de oaie și fața lui prelungă devenea și mai osoasă, ochii lui mici și mai negri. Avea o frunte mult prea albă în comparație cu pielea bronzată a obrazilor și a gîtului, purta părul dat peste cap și părul lui era tot timpul lipit de creștet de apăsarea căciulii, știi, așa, ca o cască de cauciuc. Punea căciula pe masă și-și repezea rășchitoarea degetelor în plete. No, bună treabă și asta! spunea, ce mai faci, *hinule*? *Hinul* era tatăl meu. Deși nu aștepta să i se răspundă, se uita la mine, uite-o și pe pacostea asta mică! ce mai faci, mă cochilă, cîți dinți mai ai? și dacă eu încercam să-i zîmbesc și chiar să mă apropii, atrasă de buna lui dispoziție, el constata mirat: ptui, că ai rămas știrbă, bată-i să-i bată de dinți! sau ți i-a

furat iepurașu’? cum cîntați voi? iepuraș-drăgălaș a fugit de pe imaș, așa? chiar așa? da’ parcă vînătorul ce așteaptă? cum face vînătoru’, ia să vedem! și atunci, cum să-ți spun? întindea arătătorul spre mine, cu celelalte degete închise în palmă, și asta mă speria și mă făcea curioasă, păi vînătorul face pooooc! pușca face bummm! și scoate fum, poc-poc! bum, bum, bum! te-am prins, gîgîlice, și eu era deja pe genunchii lui, îmi dai obrazu’? hai dă-mi obrazu’ să ți-l mănînc, ai fost cuminte? ce zice mama? ce zici, *hină* (asta era maică-mea), a fost cuminte? a fost, a fost, nașule, spunea mama, aha, ai fost cuminte, păi atunci ia să vedem noi ce are vînătoru’ în tolă, el are, el are, vînătorul are în tolă, și atunci deschidea palma, o bombă! ba nu, o bomboană, o bomboană mare cît o bombă, o vezi ce mare e? e a ta! Și bomboana aceea fondantă trasă în ciocolată, învelită în hîrtie de staniol, era, crede-mă, cea mai bună bomboană din lume, deși semăna cu orice bomboană învelită în hîrtie de staniol care se pune în bradul de Crăciun. După care nașul apuca paharul de țuică și spunea hai noroc, să trăiți, *hinilor*, să trăiți și să fiți fericiți, că viața-i scurtă, mă, viața-i scurtă, dădea paharul peste cap de parcă ar fi înghițit un medicament neplăcut și imediat și-l mai umplea o dată, lăsîndu-l în așteptare pe masă. Începeam să mîncăm, pe masă erau farfurii cu felii de caltaboș și cîrnaț, un platou cu salată de boeuf, farfurioare cu măsline și cu mai multe feluri de brînză, un castronaș cu icre, o tavă cu bucăți de slănină fiartă în vin și felii groase de tobă, uite că-mi lasă gura apă cînd îmi amintesc, un borcănaș cu muștar și altul cu hrean amestecat cu mere rase, mama era o gospodină desăvîrșită, toată lumea mîncă, degetele rupeau din pîinea de casă cu coaja groasă, toți aveam buzele unsuroase și nașul Platon vorbea cu gura plină: da’ voi trebuie să-l știți, *hinilor*, pe nea Ion ăsta a lu’ Tănase care face și iel căraușie, că m-am întîlnit astăzi cu iel pă vale și a-mbătrînit rău săracu’ păi la viața lui cred și io că i-a mîncat sănătatea și pușcăria, știi, *hinule*, că iel a fost chiabur și l-

a băgat la zdup comuniștii, no, da' cu băiatu ăsta io am făcut războiu, mi-e drag de iel cînd îl văd, păi uite că trăim amîndoi...”

Cam așa povestea nașul Platon și Adriana îl imită cu mare talent. Îl mai ascultase și cu alte ocazii, cînd ea crescuse mare și el nu-i mai aducea bomboane fondante îmbrăcate în ciocolată și n-o mai ținea pe genunchi și n-o mai alinta și n-o mai întreba „Ce mai faci, gîgîlice?”. În cîțiva ani îmbătrînise mult, nu mai era la fel de vorbăreț și nici la fel de energic, dar rămăsese același bărbat cuceritor care te convingea imediat că viața merită să fie trăită clipă de clipă, dacă se poate cu cît mai multă veselie. „A murit repede și fără nici un fir de păr alb în cap chiar în toamna plecării mele la liceu, îți dai seama? L-am văzut cu o săptămînă înainte să moară și m-am speriat. Trupul i se împuținase, ochii îi erau duși în fundul capului, avea brațele subțiri ca de copil, boala îi strivise orice tărie. Zăcea în pat și mă privea ca o ființă de pe altă lume, trecînd prin carnea mea ca prin sticlă. Crede-mă. Mi-era milă de el. Trupul i se pierdea, împuținat sub o plapumă roșie, și eu mi-am amintit atunci de pernuța lui vișinie de pluș pe care se aflau înfipite decorațiile. Mi le arătase într-o zi și tot atunci mi-a arătat și vîrfurile glonțului pe care l-a purtat toată viața în picior, imediat sub fluier, pe partea dreaptă. Glonțul avea un ascuțiș pe care-l puteai pipăi cu degetul prin piele, aproape că îi distingeai culoarea galbenă. Nu-l supărase niciodată și de aceea nici n-a încercat vreodată să se opereze. Multă vreme, cît am fost mică, pentru mine existența glonțului din pulpă era direct legată de cizmele de care nașul nu se despărțea niciodată. Abia mai tîrziu mi-am dat seama că el era un om de modă veche și că avea o slăbiciune specială pentru cizmele nemțești cu șiret, cu care îl vedeai încălțat peste tot, în căruța trasă de Ghiuri și Șuri, cei doi armăsari cumpărați din *ungurime* cu care făcea cărăușie, la biserică sau la restaurant, la zilele onomastice ale părinților mei. Nașul era un om simplu, dar avea în el și ceva boieros, poate ai întîlnit și tu genul acesta de om, de

bărbat care se respectă pe sine pentru că respectă munca și viața. Muncea de dimineața pînă seara, încercînd și descercînd cîte zece căruțe de pietriș pe zi. Nu se plîngea niciodată de nimic, înjura cu patimă și nu-și bătea niciodată caii. Îi îndemna din gură și caii îi știau mlădierile glasului. Cînd era singur, vorbea cu ei și-și alunga plictiseala. Cu prietenii și cunoscuții glumea tot timpul, deși glumele lui erau croite cam din topor. Toți îl iubeau. Da, toți îl iubeau“, repetă Adriana, în timp ce o lacrimă mare și limpede i se rostogolește pe obraz. Pe obrazul ei stîng sprijinit de umărul meu drept cu deltoidul bine pronunțat.

Povestea m-a emoționat și pe mine. Fac eu pe durul, dar îmi plac poveștile. Îmi plac poveștile cu oameni adevărați. Viața te obligă să vezi destinul ascuns în măruntaiele ei. Ești în stare sau nu ești în stare. Restul e piele. Amănuntele sînt neglijabile. Ce spui tu, Adriana, nu-i așa că amănuntele sînt neglijabile? Iar Adriana își înalță capul și mă privește. Ochii ei au devenit un microscop de mare putere. Îi simt cum mi se plimbă peste întinderea obrazului, cum se aruncă în adîncimea verde a irișilor mei de leopard împlînzit, cum urcă peste șaua nasului în sus, spre fruntea pîrjolită de soare, mai tot timpul întunecată. Bine, dar dragostea îți pretinde și ea o anume fidelitate, dragostea e și ea o formă de explorare pînă la capăt, dragostea îți electrizează privirea. Nu, nimic nu poate fi neglijat pe lumea asta, absolut nimic. Asta îmi dă de înțeles Adriana și mă sărută pe gură.

E 12 noaptea și am deschis din nou calculatorul. N-aveam de gând s-o fac, dar simțeam că o pierd pe Nicole, că nu m-am mai gândit la ea de zile bune și că așa ceva este exclus. N-am reușit însă să aflu conținutul articolului însoțit de cele două fotografii, cea cu rochia galbenă și cea cu rochia albastră. Roland s-a oferit să mi-l traducă. Dar nu voiam să destram un mister de care am nevoie în continuare. I-am cerut un dicționar german-român, în speranța că voi reuși de unul singur ceva. Din păcate, timpul trece atât de repede, iar stările mele de trîndăveală și autism sînt atât de plăcute.

Am abandonat repede ziarul, lipsit de orice voință de a mă chinui cu traducerea pînă la capăt. Cînd eram mai tînăr, pornirile mele masochiste se manifestau cu mai multă vigoare, cu un fel de insistență păguboasă de care eram perfect conștient. *Et pour cause*, îmi spuneam și mergeam mai departe. Îmi plăcea suferința, mi se părea probabil că e o stare care merge mîna în mîna cu profunzimea interioară. Astăzi știu însă că asta e o mare prostie.

Nicole Kidman e într-adevăr o actriță care-mi place, dar nu mă simt în stare să fac nu știu ce sacrificii pentru ea. Nici să mă deplasez de la un capăt la altul al Bucureștiului pentru a-i devora silueta de celuloid pe ecranul vreunui cinematograf periferic (deși, pentru a o vedea în *Orele*, a trebuit să fac exact asta). Nu-i urmăresc viața, nu-i cunosc biografia, nu m-am dus special la Brașov atunci cînd ea a fost în România pentru a încerca să-i zăresc măcar o clipă silueta coborînd din mașină și intrînd în holul hotelului unde a stat, Aro parcă, e singurul mai de Doamne-ajută din tot orașul. Cînd îmi cade în mîna vreo revistă în care-i găsesc pozele, atunci da, mă opresc îndelung și mă uit la ea cu încîntare și curiozitate.

Simt că pornirile mele spre ea sînt sub nivelul fascinației pe care o încerc. Inertția e însă mai puternică și nu fac nimic în plus. Nici măcar imaginația nu mi se înfierbîntă prea tare și nu încerc niciodată să-mi închipui ce face Nicole în viața ei particulară. Dar cîte întrebări fără răspuns n-aș putea să-mi pun, cîte n-aș putea să fabulez în legătură cu persoana ei. Zău că mă simt în stare s-o transform într-o eroină de roman.

Acum de pildă, la ora 2 noaptea din Austria, cînd în America e dimineată, aș putea să văd mai întîi degetele ei grăbite încheind bareta unei sandale. E în holul casei sale din New York (căci unde în altă parte ar putea ea să locuiască, doar nu în atît de provinciala Australie?), și-a tras pe mîneci un sacou de mătase verde, cu ape mate, și se uită pentru ultima oară în oglindă. A dormit prost ca întotdeauna, dar cosmeticiana ei personală care-i reface imaginea în fiecare dimineată, și-a dat silința și a reușit. Arată bine, încă arată bine, în ciuda strălucirii obosite a ochilor și a pudrei de pe obraz. Are o întîlnire cu producătorul filmului în care urmează să joace peste cîteva săptămîni (primele filmări sînt programate pentru începutul primăverii) și e puțin nervoasă. Simte cum începe să o mănînce pielea palmelor. Coboară grăbită scările casei cu un canin înfipt inconștient în colțul buzei de jos. Se gîndește la ce are de spus. Unele condiții din contract ar trebui reformulate. Avocatul ei va fi și el acolo, deși uneori i se pare că reacțiile lui sînt prea încete. N-ar fi mai bine să caute pe altcineva? Simte mirosul trandafirilor albaștri din jardinierele atîrnate pe pereții holului, îi place aerul răcoros al dimineții, dar de ce naiba a ajuns să-și muște buzele, are prea multe pe cap, uneori simte că nu mai e stăpîină pe ea, nu face destulă mișcare, ar trebui să mărească timpul afectat ședințelor de gimnastică aerobică, ar trebui să mănînce mai puțină ciocolată și să treacă pe o altă gamă de sucuri naturale, ar trebui să. Ridică o clipă privirea din pămînt și bliz bliz bliz bliz bliz, apoi o siluetă fugară sare gardul de fier forjat al grădinii. Nicole țipă, iar o urmăresc ăștia, unde

naiba e bodyguardul?, scoate din poșetă telefonul mobil, fotografia fuge, dar ea nu-l vede, aude pe stradă sirena poliției și renunță la telefon, sigur că n-are nici o legătură, dar uite cum apare sentimentul de siguranță, își scoate oglinjoara și se privește, vai, cum i s-au crispat buzele, cum i-au înghețat obraji, are o figură de moartă, o față de păpușă de porțelan, *puppet*, așa-i spuneau la școală, și pe ea o enerva teribil să-i audă, trecea printre ei ca o mică prințesă, toți spuneau ca are o ținută sfidătoare, dar ei nu-i păsa, era topită de admirație după costumația albă și bine apretată a doctorițelor, odată s-a lovit la un genunchi, abia mai călca, a fost dusă la spital, îi plăcea mirosul spitalului, îi plăceau și saloanele de frumusețe, îi plăceau cinematografele cu aer condiționat și scaune plușate, ar fi fost în stare să vadă și zece filme pe zi, dar îi plăceau și prăjiturile cu frișcă, fisticul, crema de zahăr ars, bluza de mohair a profesoarei de anatomie, bicicleta lui Ralf, fiul brutarului de pe strada lor, de când n-a mai văzut casa în care a copilărit, ce emoție brutală care îi pune același nod în gât! Și care se repetă tot mai des. Medicul? nu, fără medic de data asta, dar de ce naiba se oprește și se uită în jur ca și cum ar vedea pentru prima dată tot ceea ce o înconjoară? ce se întâmplă cu ea? camera ei cu păpuși, interdicția de a alerga și a sări, mama?... A avut o mamă aspră, de ce nu poate uita? încă doi-trei pași, mîna pe clanță, ah, a uitat! sprayul de gură! deschide poarta, zîmbetul cunoscut al șoferului, ce mult îi place mașina asta! Ce mult îi place să șofeze, nu, ea nu poate, e tot timpul prea concentrată la rolurile ei, uneori parcă și-ar fi părăsit pielea, parcă ar locui în alt trup, face așa cîte un gest și vede ce face de parcă ar fi vorba de mîna altcuiva, atunci cum Dumnezeu să conducă, să se concentreze la toată nebunia asta a traficului, a auzit că noaptea pe nu știu ce porțiune dezafectată de autostradă se organizează concursuri de viteză, numai lume bună, actori și baschetbaliști, jucători de tenis și tipi înnebuniți de surf, asta da, aproape că-i îngheață inima de plăcere, știe că are mania vitezei, dar e crispată, iar e crispată, uite cum a pus mîna pe geantă, uite cum mîna

ei seamăna cu o gheară. Uite cum! în timp ce morții ies din locurile unde au fost îngropați, nici un firicel de pământ pe hainele lor, se apropie de treptele casei, bat la ușă, zguduie geamurile, vorbesc, așteaptă cuvincioși la intrare, spun că au nevoie de tine, să nu te sperii, să nu mai alergi ca disperata prin casă, Nicole, nu, dragă doamnă, nu vă mai faceți atâtea griji, spune bătrîna, mama femeii mute, morții trebuie să trăiască împreună cu viii, ce prostie înspăimîntătoare, ce rol ingrat, și cum mai smulgea ea draperiile de la geamuri în căutarea fantomelor, iar copiii fugeau prin pădure, tatăl lor întors de pe front sau poate stafia lui, un firicel roșu de sînge în colțul buzelor, apasă pe trăgaci și curcanul sălbatic se prăbușește în zăpada subțire ca o pudră, ca o pudră de zahăr.

Prima mea întâlnire privată cu Ondina a fost la o terasă cu bere, votcă și mici de la Muzeul Cărții. Pe vremea aceea ea lucra la o revistă pentru femei și ducea o viață cât se poate de agitată. Era în căutare de vipuri și dacă nu le găsea, le inventa. Așa și cu mine. Aflase unde lucrez și voia să-mi ia un scurt interviu pe tema legii drepturilor de autor. Făcuse rost de numărul meu de telefon și m-a sunat, întrebându-mă dacă m-ar deranja să ne întâlnim acolo, la muzeu, unde urma să vină și binecunoscuta D.C., șefa ei, care, la rîndu-i, voia să mă cunoască mai bine și care desigur ar fi vrut să afle mai multe în legătură cu această lege. Am acceptat fără să stau prea mult pe gînduri. Locul îmi convenea. Din cînd în cînd îmi place să fac cîte o scurtă baie de atmosferă boemă.

Era seară și terasa era plină ochi. Prima senzație a fost aceea că am greșit locul de întâlnire și că am nimerit în localul unei autogări. Mese lungi de lemn, păduri de halbe, gălăgie și vînzoleală. Sus coroanele unite ale cîtorva arțari bătrîni, jos un pietriș ordinar în care, mergînd, ți se îngropa piciorul. M-am uitat la Ondina, dar ea era ok. Mai fusese acolo și-i plăcuse. Totul era să ai norocul de a nimeri la o masă la care-și făceau numerele preferate lunganul de Conti Solcanu sau mititelul de Grozăvescu, americanul de Fredy Macovei sau păienjenița de Neli Bădin, care-și intra în metabolism abia de la o sticlă de votcă în sus. Dar și așa, în general, merita. Nu ai în fiecare zi ocazia să vezi un scriitor în carne și oase. Și apoi, să fim serioși, nu ai prea des ocazia să descoperi la o terasă din București o lume atît de deșteaptă în continuă fierbere.

Șefa Ondinei nu venise încă. Am început să ne chiorîm pe la mese în căutarea unor locuri libere. Consumatorii se simțeau ca la nuntă. Sau ca la

pomană, în mahala, făcându-te să-ți amintești filmele lui Kusturica. Lipseau alămurile, lipseau copiii, găinile și porcii. Lipseau balabustele. Erau, în schimb, destule bașoldine artistice. Era și multă veselie. Tipi care perorau neîntrerupt și tipe care te haleau din ochi, fără nici o pudoare. Erau eleve de la Liceul de Artă și autori de reportaje eroice din anii Agnita-Botorca și Dunăre-Marea Neagră, cu părul alb sau țeste pleșuve, traducătoare din bulgară cu părul platinat, traducători din germană cu barbă, aspiranți și aspirante, ratați și genii, fripturiști și disperați metafizici, cuconițe plăcut rujate și câțiva purtători de genți diplomat cu ochelarii de soare pe nas. Lume, nu glumă. Să tot alegi, să tot privești. Dar pe atunci eu n-aveam ochi decît pentru ea, pentru superba Ondina.

În cele din urmă ne-am așezat la o masă unde un grup de tineri spuneau bancuri și rîdeau de mama focului. Ondina purta o bluză crem, fără mîneci, cu despicătură adîncă în față, și eu eram fascinat de promisiunea sînilor ei goi. Cînd se apleca mai mult peste masă, fanta umbroasă care-i despărțea îmi paraliza ochii. Era frumoasă, iar bustul ei făcea toți banii. Pusese în fața mea reportofonul și mă tot întreba dacă să începem sau nu. Dar ce-ar fi trebuit să începem? Interviu. Ținea în mînă o foaie de hîrtie cu întrebări, dar nu se putea concentra. Ochii ei zburau spre intrarea terasei, reveneau la mine și mă priveau scurt, cu un fel de neîncredere jenată, pentru ca imediat mai apoi să survoleze rapid celelalte mese ocupate de consumatori de bere, ale căror chipuri nu puteau fi distinse prea bine. Aceeași succesiune de mișcări de mai multe ori la rînd. Mă agasa, mă plictisea. Părea o pipiță cu pretenții, îngrozitor de superficială. Nu știam ce să fac. Și mai ales nu înțelegeam de ce trebuie să vină și D.C. pentru ca totul să fie în regulă. Din fericire, n-a trebuit să așteptăm prea mult, însă impresia că Ondina e o femeiușcă superficială și ambițioasă, eventual bună la pat, a rămas în mine multă vreme. Nici acum n-am încetat să cred că în ființa ei se află bine ascunsă o dimensiune frivolă, iresponsabilă, ce m-ar putea oricînd arunca într-o stare de criză.

Acesta e și motivul pentru care relațiile dintre noi sînt lipsite de orice
crispăre. Dacă Ondina m-ar părăsi, zău că n-aș ști ce să fac. Aș reuși în
orice caz să evit disperarea. Și n-ar fi puțin lucru.

Nu m-am gîndit niciodată, așa cum fac tot mai frecvent o mulțime de indivizi, dacă ziua de 21 decembrie 1989 a rupt sau nu viața mea în două. Cert este, dragă Melinda, că am mereu senzația unui alt timp, care m-a luat cu el ca un rîu dezlănțuit și m-a purtat la vale cu o viteză din ce în ce mai mare, izbindu-mă de tot felul de obiecte nou-nouțe, automobile de mare viteză, aragaze poloneze, frigidere și mașini de spălat asiatice, combine muzicale și televizoare extraplate, dar și cabine de duș, vase de plastic, cratițe de teflon, ghivece cu plante exotice, castroane, capsatoare, computere, creioane mecanice, cutii cu sardine, cartele telefonice. Totuși, memoria mea nu pare afectată atît de istorie, cît de viață. Vreau să spun, dragă Roland, că încercarea de a-mi aminti ce s-a întîmplat în ziua fugii lui Ceaușescu nu mă predispune deloc la nu știu ce considerații plicticoase despre insuportabilitatea comunismului românesc, ci mă trimite la întîmplări concrete, banale la urma urmelor și poate nu teribil de semnificative.

Mă aflu prin urmare în fața unui televizor cu ecranul negru. Nici un fel de explicație pentru întreruperea emisiunii. Uitaseră pînă și această sintagmă bună la toate, „defecțiune tehnică“. De fapt trăiam în plină defecțiune tehnică. Sistemul vieții noastre de pînă atunci suferise o avarie de proporții, eram năucii și nu știam ce să facem mai departe. Mia și Barbu rămăseseră îmbrățișați. Păreau să stea așa de cînd lumea. Priveam pe geamurile mari ale biroului. Curtea uzinei se umplea de muncitori în salopete de lucru murdare, pătate de motorină și vopsele. Printre ei, dragă domnule Kraus, și bărbați în halate albastre, curate, indivizi îmbrăcați de plecare, ca la sfîrșitul schimbului, în paltoane și cu căciulile pe cap, femei cu fețe îngrijorate, cîțiva șefi la cravată, în sacouri, cu mișcări țepene.

Lumina bătea în geamurile groase în care se oglindeau coroanele golașe ale plopilor. Nu mai știu cine deschisese o fereastră și atunci am auzit vuietul.

Nu mai avusesem niciodată pînă atunci o atît de pronunțată senzație că în fața mea se află o mulțime umană. Dar vuietul acela de voci indistincte, abia reușind să acopere zgomotul motoarelor din secții lăsate să funcționeze în gol, a trecut prin mine ca o undă galvanică de joasă intensitate, ca rîcîitul unui instrument metalic pe o bucată de sticlă. Nu-mi mai găseam rostul acolo, în încăperea strîmtă a biroului. Trebuia să ieșim și noi afară. Brusc m-am simțit mai important decît știam că sînt și am fost invadat de o senzație de măreție pe care știam că nu o merit. Oare tot ceea ce avea să se întîmple depindea de oamenii aceia din curtea uzinei, pe care în sinea mea îi disprețuiam? Dar prin ce mă deosebeam eu de ei? Nu făcusem oare parte și eu din același mare partid pe care îl înjuram în discuțiile cu prietenii? Nu fusesem și eu un vierme ca și ei, un fricos gata să scuipe, într-un moment în care nu l-ar fi văzut nimeni, pe portretul de hîrtie lucioasă al lui Ceaușescu? Acestea erau întrebările la care mă gîndeam atunci, amice Roland, și neliniștea mea creștea al naibii de repede. Gorgan dispăruse deja și începînd din acea zi, pînă la începutul lui februarie 1990, cînd s-au lăsat gerurile cele mari, el a fost de negăsit. Apoi, într-o zi l-am descoperit la un post local de televiziune ca purtător de cuvînt al FSN.

Multă vreme am rămas agățat de micul nostru grup, mișcîndu-mă înainte împreună cu el. Vînzoleala din curtea uzinei creștea, era un fel de mișcare browniană în care se formau din cînd în cînd turbioane de forțe și direcții de înaintare, pentru ca brusc totul să se risipească și oamenii să se oprească nedumeriți în loc, adăugîndu-se, ca niște albine rătăcite, altor și altor roiuri minuscule. Barbu o ținea pe Mia de mîină. Erau în față. Într-adevăr, lor nu le mai păsa, ei aleseseră și nu mai voiau să dea înapoi. Din cînd în cînd întorceau amîndoi capul să vadă dacă îi mai urmam sau nu.

Aș spune acum, iubită Melinda, că un fel de curaj general ne îmbătase pe toți de dorința de a face ceva, ca un gaz care-ți cuprinde euforic plămîinii și creierul. Mă grăbeam, făceam slalom printre cei opriți în loc, îmi venea să rîd și să țip. Mia și Barbu erau două personaje din abecedarul meu de clasa întîii. Mă cuprinsese veselia prostului. Nu-mi mai păsa nici mie și îmi venea să fluier o chestie virilă, corul vînătorilor din *Freischütz*, de pildă. Mia e acasă. Barbu are un arici. Mia îl vede. Ce ai acolo, Barbule? Nu vezi, am un arici! Ce frumos e! Da, e un arici mare. El trăiește în grădina noastră. Îți place, Mia? Îmi place. Mia pune mîna pe el. Ariciul se face ghem. Vai, ce m-am speriat! strigă Mia. Ea e o fată cuminte și harnică.

După care, ca întotdeauna, în abecedarul meu apar mama sau bunicul sau Nicușor sau Anca și tot farmecul poveștii se strică. Nu mi-au plăcut niciodată sfîrșiturile bruște, nemotivate, care lăsau în aer, fără nici o explicație, o realitate cu care abia începusem să mă obișnuiesc. Însă în clipa aceea lucrurile stăteau cu totul altfel. Ieșisem pe poarta uzinei și descoperisem acolo, pe fișia lată de asfalt care traversa cîmpul, o altă mare de oameni. Istoria ne-o luase deja înainte. Poate de aceea mergeam și noi mai repede, încercînd să recuperăm decalajul. Ne grăbeam să ieșim din zona deschisă a cîmpului de parcă acolo ne-ar fi putut pîndi o amenințare imposibil de înfruntat.

Am ajuns la primele blocuri și vedeam deja femei și copii care priveau pe ferestre. Unii ieșeau pe ușile blocurilor și se adăugau grupurilor spontane ce se înșiraseră în marș pe șosea. Mergînd în paralel cu noi pe trotuare, copiii țipau, alergau, săreau într-un picior, se îmbrînceau și-și dădeau ghionturi de parcă urmau să participe la nu știu ce petrecere nemaivăzută. Bă Roland, pe cuvînt că atmosfera era incredibilă. N-aș fi putut să spun atunci, imediat, ce anume mă umplea de o teribilă încîntare.

Apoi, peste doar cîteva zile, ziarele străine au început să scrie că, în sfîrșit, mămăliga românească făcuse explozie. Formula m-a jignit pe

moment. Formula asta era menită să ne jignească pe toți și să ne facă mai patrioți decât ne-o permitea instinctul nostru de conservare. Dar era o formulă pe care o meritam. Da, Andreas, recunosc, o meritam. Strada pe care mergeam părea plină de o mare de oameni care aflaseră că undeva, la nu știu ce magazin, începuse să se distribuie pe gratis mălai.

Dar nu numai mălai. Și unt, ulei, măslină, salam, pui congelați, ciocolată, bere, crenvurști, carne de vițel, pâine albă, lămâi, cozonaci cu mac, cartofi importati din Polonia, marmeladă de caise, votcă rusească, smântână, brânză de burduf, portocale, pantofi de piele, televizoare color, aragaze cu patru ochiuri, ciorapi de bumbac, mașini Dacia. Mergeam înainte pe asfaltul unui bulevard flancat de blocuri identice, fără nici o arhitectură, începuse exodul, începuse un *happening* uriaș, cu femei cu obraji palizi sub căciulile lor pleoștite din material sintetic de proastă calitate, cu bărbați nerași și cenușii la față și cu copii zgribuliți, sălbatici, mișcându-și brațele ca niște maimuțe dresate, cu milițieni și inși în civil, îmbrăcați în canadiene de piele, cu secretari de partid care-și părăsesc în goană birourile și nu știu unde să fugă, cu bărbați de acțiune care pun mîna pe telefon sau pe kalașnikov și încep să facă ordine. Da, în piață s-a tras, dragă Kraus. Au fost morți și răniți, domnișoară Melinda. Dar toate acestea se vor întîmpla ceva mai tîrziu, de-a lungul zilei următoare, cînd Barbu își va părăsi familia și va închiria o garsonieră, cînd Gorgan va primi ordine și dispoziții, pentru a da mai departe alte ordine și dispoziții unora mai mici decât el, cînd pereții unor clădiri considerate strategice vor fi ciuruite de gloanțe, ca la un concurs de tir lipsit de miză, și în oraș se va răspîndi zvonul că nu se știe cine a otrăvit apa, că nu se știe ce forțe ostile vor să arunce în aer nu știu ce pod care trebuie apărut, că teoriiștii poartă combinezoane negre și umblă în tanchete rapide, iuți ca niște stafii, că într-o noapte a fost deschisă ușa unui salon de spital și toți bolnavii au fost ciuruiți de gloanțe ca niște ținte pe poligonul de tir, că dictatorul a fost împușcat ca să scăpăm noi cu viață.

Roland m-a dus la un prieten al lui și am văzut filmul pe DVD. Am fost teribil de emoționat. Prietenul lui umpluse masa cu sticle de vin și farfurioare cu prăjituri. Am băut și am încercat să ne cunoaștem cât de cât. Fără prea mare succes, pentru că amicul lui Roland era un taciturn. Așa că s-a dat drumul la film. Eram sceptic și încordat, tremuram de îngrijorare, n-aș fi putut suporta un eșec. Nici acum nu-mi dau seama exact ce mi-a plăcut și ce nu. În *Orele* lui Stephen Daldry, din Nicole n-a mai rămas decât o încordare uscată, nervoasă, de femeie cu mersul grăbit, somnambulic. Ea poartă rochii oarecare, cu flori mici, întunecate, palide, coboară scările într-un fel de plutire gânditoare și fața ei cu nas fals e o coajă strălucitoare de voință și nebunie.

De la un punct încolo am rămas singur. Mă aflu într-o casă austriacă mobilată auster, Roland și prietenul lui, Matheus, nu mai terminau cu sporovăiala și eu o urmăream pe Nicole neatent, făcând eforturi să nu mă rătăcesc în cele trei planuri ale filmului, enervat la culme de pomeții și zîmbetul lui Meryl Streep, femeia din cealaltă lume, prietena lui Peter. De aceea mă uitam la Nicole ca la o ființă străină de amintirile mele, din când în când îi regăseam mișcarea buzelor, umerii calzi și drepti, formele lungi ale degetelor. Virginia Woolf s-a sărutat de câteva ori cu sora ei și de fiecare dată mi-am adus aminte de nasul fals al actriței. Mi-era teamă ca acel simulacru de carton să nu se desprindă de pe obrazul lui Nicole și s-o facă de rușine. Oricum, deghizamentul acesta mă enerva, cum mă enerva și senzația că ea e o femeie neglijentă, nespălată, prea obsedată de scris ca să mai aibă timp și să-și facă toaleta matinală, nimic din frumusețea ei din alte filme, ochii mult prea întunecați, picioarele mult prea absente, plus spinarea aia cocoșată, capul plecat în față în mers, gâtul retras între umeri,

balonzaidul ei cu aripile deschise, părul lînos, nepieptănat, fără nici o culoare. Mai oribil decît orice era pieptul ei plat, de bărbat slab, bolnav de tuberculoză. Ca să nu mai vorbesc de faptul că Nicole dispare cu totul în rol, și-a pierdut chipul, zîmbetul, mersul, seducția, eleganța, pentru a deveni o scriitoare înecată într-un soi de boemă casnică, obsedată de începutul cărții ei, o scriitoare cu față de morfinomană care scrie cu penița și fumează țigări fără filtru. Țigări sfrijite, scuturate, scurte.

Tocmai în acest moment al țigării aprinse și al primului fum tras în piept am simțit-o cu adevărat pe Nicole. Graba ei nervoasă, buzele ei strînse cu pasiune în jurul țigării, privirea ei care așteaptă un gând. Celelalte personaje feminine ale filmului, somnambulice și ele, m-au făcut să-mi aduc aminte de nefericirea femeilor singure cunoscute în viața mea reală, precum Viky și Adriana, Dani și Manuela (ah, despre ea n-am spus pînă acum nimic!).

Adevărul e că prima frază a romanului, felul în care ea a fost rezolvată cinematografic mi-a plăcut teribil de mult. Virginia cobora sau urca scările, n-are nici o importanță, o vedea sau nu pe bucătăreasa casei, era întîmpinată sau nu de soțul ei, toate acestea n-au importanță pentru că ea trăiește această stare de posesie și așteptare, de nemulțumire și căutare care înseamnă prima frază a cărții. Dacă n-ai găsit această primă frază, înseamnă că n-ai găsit ușa, că de fapt pentru tine nici nu există peretele în care să se deschidă această ușă, că n-ai în ce casă să intri și nici cu ce oameni să te întîlnești. Prima frază e băutura miraculoasă, cheia vrăjită, cartela magnetică de acces în camera de hotel în care o cititoare a romanului *Doamna Dalloway* încearcă să se sinucidă și nu poate pentru că fața ei e prea dulce, viața ei prea dulceagă, labele picioarelor ei extrase din sandale sînt prea cuminți, respectul ei față de existența burgheză e prea pronunțat.

Așa că Nicole cobora sau urca scările, se plimba sau nu se plimba prin cameră, cert este că nu mai putea suporta fotoliul și nici planșeta pe care o

punea pe genunchi ca să scrie. Îi lipsea ceva, nu mai simțea nevoia nici de țigară, vîna cuvinte și încerca să le ordoneze într-o frază, pînă la urmă a reușit. *Doamna Dalloway trebuia să cumpere singură florile*, sau ceva de genul ăsta, trebuie să mă uit în ediția englezească originală, poate că din fraza asta face parte și cuvîntul *dimineață*, pentru că imediat apoi am văzut-o pe Meryl Streep, ea era Ms. Dalloway și intra într-o florărie, cheia fusese găsită, intram împreună cu ea în florărie și apoi în alte și alte spații, mă reîntorceam în camera în care se auzea foșnetul aspru al peniței de la capătul tocului ținut în mînă de Nicole. Ea scria. Virginia scria. Doamna D. cumpăra flori. Peter se sprijinea într-o cîrjă. Apa ucigașă curgea la vale, acesta era genericul filmului, o apă care curge între maluri acoperite de iarbă, apoi femeia în loden se apleacă și își pune un pietroi în buzunar, are pantofi cu tocul jos, intră în apă și înaintează spre mijlocul rîului, Peter poetul stă și el într-un fotoliu, e un om chinuit, pe jumătate nebun, îmbrăcat într-un halat albastru, într-o cameră cu pereți cenușii, cu ferestrele închise, în care Doamna D. aduce mai multe buchete de flori. E un eveniment care trebuie sărbătorit. E dimineață în continuare. Meryl Streep e fericită. Nicole a găsit fraza și e și ea fericită, dar eu încă n-am de unde să știu că în filmul acesta ea nu va avea nimic strălucitor, nimic triumfător și profund, nimic de femeie frumoasă, nimic dintr-o femeie cu ochi irezistibili. Ea va juca rolul unei femei chinuite, măcinate de o boală pe care poate nimeni n-o înțelege, cu excepția soțului ei. Iar acum soțul ei coboară în tipografie. Nicole e o fantomă matinală. Apa curge. O femeie cu tocul în mînă e înghițită încet în burta unui monstru cu degete lichide. Iată o propoziție care nu-mi place deloc. Cred că am obosit.

Amintiri, analize, exasperări. Sînt din nou în biroul nostru din București, la sfîrșitul programului, și Alain îmi ține teoria că el e un ins cu o virilitate exacerbată. Cînd stă fără activitate prea mult, i se îngroașă sîngele și i se pune o pîclă pe creier. De aceea el n-are stare. De aceea orice femeie e bună. N-a stat prea mult pe gînduri și-a aranjat-o și pe Iasmina. I-a dat fetei ce căuta. De ce s-o lase să se chinuie? Dar lui nu-i place scaunul, nu-i place patul. El din picioare, ca misionarul. Tare și scurt, ca la box. Pentru că toate femeile sînt niște curve. Și dacă toate femeile sînt niște curve, n-ai nici un motiv să le iubești. Cu excepția Adei.

Precizarea mă lasă cu gura căscată. Îl privesc pe patronul casei noastre de avocatură și descopăr că ochii lui nu mai sînt ochi. Alain nu mai este Alain. Gura lui e o fantă vorbitoare. Nările lui freamătă, sufletul lui nechează. Îmi explică halucinat cît de mult o iubește el pe Ada. Iar eu știu că n-am voie să nu-l iau în serios. Eu știu că invincibilul Alain n-are cu cine vorbi și că trebuie să se descarce. Îmi spune că e mort după ea. Dar mort ca un cadavru pe picioare. Firește că mă mir. Ba chiar simulez că sînt uluit. De fapt, trebuie să arăt că pe mine Ada nu mă interesează nici cît negru sub unghie. Sînt obligat să-l ascult pe Alain și să-l încurajez, deși mi s-ar părea mult mai normal să-l trag de mîneacă și să-i spun: uite, îți curg balele și nu e frumos.

Pentru că lui Alain încep să-i curgă balele. Zilele trec și-l văd că și-a pierdut capul. Știu că-l doare ficatul și nu mai are somn. Descopăr că nu-și mai calcă pantalonii la dungă. Că nu-și mai schimbă zilnic cămășile. Păi da, el o visează pe Ada. O urmărește ca un alcoolic intrat în sevraj. Umblă în neștire pe străzi și coridoare, intră în pivnițe și-n poduri, în cafenele și-

n cluburi. El nu se lasă, nu poate. O caută. O ocolește. O pîndește. O devoră. O fură și-o aruncă pe cal. Zboară cu ea în galop pînă la capătul lumii. Îi construiește acolo un castel și trăiește cu ea pînă la adînci bătrîneți. Alain și-a pierdut mințile. De cîte ori sînt obligat să-l ascult, nu pot să-i spun ceea ce n-am curajul să-i spun: chestia asta cu aruncatul pe cal și fuga la castel e un basm. Cît despre capătul lumii și alte chestii, astea sînt vorbe. Nu există nici cotloane în care să te ascunzi cu adevărat. Există doar găuri de șoareci.

Cînd o vede pe Ada, prietenul meu își pierde orice curaj. Îmi spune că-i e teamă să-i vorbească. Abia dacă se uită la ea. Abia dacă-i adulmecă parfumul. Abia dacă-i privește buzele. Reduce totul la relațiile de serviciu, e mai simplu. Face pe durul, e autoritar, oficial, important, deștept. Îi dă sarcini și termene. Îi atrage atenția și-și notează ceva pe hîrtie. Nici lui nu-i vine să creadă că asta face, dar nu poate mai mult. N-are curajul s-o privească în ochi. N-are și gata.

Alain e un mascul cu timidități de copil. Descoperirea asta mă sperie. Alain e căpitanul unei corăbii care ia apă. Mîna cu care el ține timona e atinsă de Parkinson. Ochii lui de pasăre de pradă încep să confunde stîncile cu trupul argintiu al sirenelor. Virilitatea lui nesățioasă e obsedată de o singură scoică în care se ascunde perla cea mare. Sigur că nici nu se pune problema să-i sugerezi ceva. El nu primește sfaturi. Iar eu n-am nici un chef să i le dau. Sau mi-e teamă.

În cazul Adei, problema lui e simplă. El nu știe încă dacă ea e doar încăpățînată sau e și proastă. „Cu proastele, moșule, n-are rost să-ți faci de lucru. Toate au în creier o pulă și le e frică de ea. Pînă la urmă, descoperă că orice baston e bun, numai baston să fie. Uită-te bine pe stradă și o să vezi, moșule, tot felul de gagici mișto lîngă tot felul de nașparlii. Sînt atît de proaste, că-n loc să fie curve, devin fete cuminți. Încăpățînatele sînt și ele niște proaste cu moț. La ele importantă e demnitatea, pricepi tu? Ar fi în stare să-și transplanteze un creier între picioare, pricepi? Ceva să știe

ele că rămân ca uleiul deasupra și n-au fost păcălite. Îți spun eu că-i așa. Cea mai mare greșeală a lor e că se cred niște ființe superioare. Îți explică filozofic că nu vor să li se facă rușine, că demnitatea, că respectul, că tandă, că manda. Le mănâncă, dragă, în pizdă, dar nu se lasă. Nu se lasă nici picate cu ceară. Fac crize, au dureri de cap, își pierd echilibrul pe stradă, leșină, li se încinge carnea, li se scurge foliculina-n pantofi și ele nimic. Uneori mă întreb dacă merită să-mi pierd timpul cu fata asta. Tu ce zici, moșule, merită? Îmi tot spune că are pe unul și că i-a rămas credincioasă, că ăla-și face doctoratu-n Anglia și că o sună zilnic la telefon. Că vrea să se mărite cu el, moșule, că-l iubește și că iubirea asta a ei e foarte specială, că ce pricep eu, că nu sexul e totul. Bla-bla-bla, înțelegi! Și-a dracului, îmi face tot felul de fițe. Ea îmi dă telefon și-mi spune că are nevoie de mine, că vrea să mă întrebe nu știu ce. Zice că sînt un tip cu experiență și că poate să-mi vorbească fără jenă. Că ea n-a avut tată, că taică-său le-a părăsit cînd era mică și maică-sa, săraca, ea a crescut-o, dar maică-sa cu treburi, la serviciu, femeie simplă, așa că a crescut de capul ei ca o sălbatică, nici nu și-a dat seama cînd i-au apărut țîțele și-a început să umble cu vata în geantă, să simtă-n jurul ei ochii bărbaților. Așa că-mi dă telefon, moșule, are încredere în mine, a văzut că eu nu mă uit la ea ca la un animal bun de prăsilă, știe ea că nu sînt un dur, că eu așa și pe dincolo, și uite-așa, mergem la o cafea, mă cac pe mine de emoție, poate-poate, și ea nimic, prostii, îmi debitează prostii, șmechera asta mă anihilează, face din mine ce vrea ea și mă poartă cu vorbele pe unde vrea ea, e extraordinar de diplomată, eu încerc și ea se face că nu înțelege, nu pot să am nici cea mai mică inițiativă, m-ar face scrum cu privirea, aș pierde totul. Dar vezi tu, moșule, chestia e că asta-mi place mie la ea, că nu se lasă, că nici nu vrea să se uite la mine, și mie îmi place jocul ăsta periculos, îmi place să mă joc cu focul, întotdeauna mi-a plăcut, doar tu mă știi, și apoi gîndește-te, n-aș suporta să n-o văd, de-aia accept, de-aia îi dau apă la moară și încerc s-o educ.

Educ o pulă, că ea înțelege din ce-i spun doar ce-i convine, nu se uită la mine ca la un bărbat, dracu' știe cum se uită la mine, ca la un tată? În orice caz e nebună, zice că-l iubește pe ăla, da, îți spun eu, e nebună, îi mănâncă hormonii creierii și ea-mi explică altceva, că ar pleca și ea în Anglia, dar nu știe dacă se descurcă cu banii, iar eu, îți dai seama, moșule, ce pot eu să-i spun decât că Anglia e iadul pe pământ, numai arăbeți și indieni, și că mai bine să aștepte, că abia așa o să-și dea ea seama cât de tare-l iubește pe ăla, ce să fac, îmi fac și eu politica mea, încerc s-o dau pe brazdă, îi arăt și cealaltă față a lucrurilor, că în ziua de astăzi fără bani, spune și tu dacă poți să faci ceva fără bani! Numai că aici e importantă și mă-sa și mă-sa asta o susține, își trage de la gură numai s-o vadă pe ea că se afirmă și nu duce lipsă de nimic, n-ai văzut, moșule, ce țoale pe ea, aruncă o groază de bani pe țoale, mi-a și explicat că asta e singura ei plăcere, că ei îi place să se respecte, că nu poate altfel. O sclifosită, ce să-ți mai spun, mi-a tocat creierii, dar și dacă-mi cade în plasă, atunci să te ții, o despic, îi mut pizda în ceafă, moșule, că eu nu știu multe!“

Așa e Alain, un borfaș, un dur din cartierul Dămăroaia. El nu-și alege cuvintele, nu și le caută. Și de fapt, de ce-ar face-o? Când are în față vreun client mai simandicos, vorbește puțin, vorbește mai mult prin tăceri și afișează un aer de superioritate teribil de convingător. Borfașul de Alain le are cu viața, știe să se facă respectat, nu pune mare preț pe bunul-simț, n-are grețuri. Știe să-și arate mușchii, își umflă plămânii și cu toate acestea, ar fi de ajuns un singur moment de neatenție pentru ca orice țîști-bîști să-i aplice o lovitură mortală în piept. Dincolo de mușchii lui sînt oasele și dincolo de oasele lui nu mai e nimic. Nimic în afară de inima lui nesățioasă, însîngerată, cu pereți de beton, în care ar vrea s-o închidă pe Ada.

În seara cînd Ondina m-a invitat la Muzeul Cărții să-mi ia interviul, am stat mai mult de vorbă cu Dani Carada și am constatat că ne înțelegem de minune. M-a invitat la redacție. Și ea voia să-mi ia un interviu, însă pe alte teme, ba chiar să discutăm despre o posibilă colaborare. Am acceptat, m-am dus, eram curios ce-mi propune.

„Uauu, ce față de prozator ai!“ m-a întâmpinat noua mea prietenă. „Știi, scriitorii ăștia din perioada de tranziție sînt un fel de caricaturi, n-au pic de farmec... Iar pe tine lumea nu te știe...”

Știa de *Copilul cu fruntea crestată* și de *Ecorșeul de tigru*, cele două romane polițiste publicate sub pseudonim (o joacă a mea fără pretenții) și voia să mă încurajeze să mă apuc de lucruri mai serioase. Voia să mă facă să uit o vreme condiția mea de avocat, de conștopist. Mi-a și spus-o. Încă puțin și m-aș fi emoționat cu totul. Era ora 4 după amiază și în biroul ei de la etajul I urca rumoarea consumatorilor de bere și Sprite din curtea interioară a imobilului. Economia de piață își făcea datoria. Sub arțarii bătrîni, cu trunchiuri negre și groase, în umbra uscată a coroanelor, apăruse nu cu mult timp în urmă un fel de cafenea-berărie în aer liber, cu mese puține și lume multă, pe care Dani o putea oricînd survola prin ușa deschisă a balconului.

„Știi ce bine îți stă! Unde te-ai tuns?“ nu înceta Dani să mă admire în lumina stătută a încăperii, voalată de coroanele arțarilor de afară. Dani vîînd de pe balcon bărbații de la mesele din curte, studiindu-le cu interes fizionomiile, gesturile, vestimentația. Da, aproape normal pentru un om care scrie. Dar mai avea ea timp pentru astfel de incursiuni gratuite? Și ce să vadă ea acolo, de fapt? Multă „puștime“, cum îmi place mie să zic, băieți timizi și fete cu apucături băiețești, adolescenți de bani gata, pe ici

pe colo și câte un artist abulic, cu privirea opacă. Mă nimerisem și eu de vreo câteva ori acolo, în curte, la o masă rotundă de tablă groasă, pe un scaun de fier forjat cu pretenții de mobilier de epocă. De câteva ori mă adusesese acolo Ondina. Dar venisem și singur. Berea din față mă făcuse să mă simt rătăcit într-o lume pe care n-o prea înțelegeam, dar și golit de orice senzație, de orice impuls volitiv. Asta să fi fost plictiseala pe care o savurau ei, tinerii de la mese? Mai era oare și altceva? N-avusesem niciodată curiozitatea să intru în librăria de vizavi și să răsfoiesc la întâmplare cărți, cum era obiceiul locului. Ca și băutul berii de unul singur, ocupația asta mă irita.

N-a trecut de atunci nici o jumătate de an. Îmi amintesc toate acestea, chiar și cele mai mărunte detalii, de parcă s-ar fi petrecut ieri. Era o zi de vară călduroasă și eu mă aflam în redacția aceluia săptămînal de comentarii politice și culturale în care trebuia să-mi expun cu aplomb moaca de prozator. Asta îmi cerea Dani. Era și ea sătulă de gloriile intelectuale ale zilei și ar fi vrut să dea cu mine o mică lovitură de imagine. Nu-i mai suporta pe filozofii de stînga și pe filologii de dreapta, se plictisise de ei și simțea că trebuie să parieze pe oamenii din afară, pe outsiderii literari, iar eu puteam fi unul dintre ei, era dispusă să mă promoveze.

Rumoarea curții interioare se amesteca cu zumzetul sistemului de aer condiționat. Mă așezasem provizoriu pe un colț de scaun. Încercam să uit gustul de cauciuc al gingiei inflamate. Dani scosese din geanta ei lipsită de orice personalitate, mare cît un sac de bagaje, un aparat minuscul cu flash. Nu mai avea astîmpăr. Părea să nu observe nehotărîrea mea de a ocupa în întregime scaunul. Țac! prima fotografie. Dani nu pierdea timpul. Țac! a doua. Ochelarii de pe nas mă incomodau. Respiram și mai greu decît de obicei, cu gura pe jumătate deschisă. Simțeam în nări tot praful cenușiu al Bucureștiului și mă uitam la celebra ziaristă Dani Carada ca un tîmpit care tocmai înghițise o doctorie amară, o fiolă de vitamina E.

Gesturile femeii erau prea stridente, prezența mea acolo, în biroul ei, era marcată de o anume stîngăcie, de un fel de pudoare de neofit. Nu-mi puteam depăși crisparea, deși în general îmi place să mă las fotografiat. Îmi plac pozele cu mine, cu condiția ca ele să fie clare pînă la ultima cută a obrazului. Nimeni nu-mi mai spusese însă pînă atunci că am o față de prozator. Nici măcar Ondina, care se îndrăgostise de mine în primul rînd pentru cărțile mele, pe care le găsea deosebit de palpitante. A trebuit apoi să mă așez la birou, pe scaunul oficial, și să mă supun mai departe capriciilor ei de fotograf improvizat. Scaunul era moale, comod și îmbrăcat într-o piele sintetică ce-mi transmitea o neașteptată senzație de răcoare. Îmi sprijinisem spatele de spătarul lui și-mi trecusem un picior peste celălalt. Îmi îndreptasem gîtul și-mi ridicasem bărbia. Îmi aranjasem un colț al gulerului de la tricou. Crisparea inițială se desăvîrșea.

Sedusă cu totul de operația cadrajului și a apăsării pe buton, Dani nu-și dădea seama ce se întîmplă cu mine, nu-mi putea simți încremenirea. Ea descoperise ceva, mă descoperise pe mine, descoperise capul meu tuns băiețește și mergea înainte cu descoperirea ei. Țac! a treia fotografie. Doi pași la dreapta – Dani purta pantofi de piele întoarsă, cu talpa subțire –, Țac! a patra. Aparatul de care se folosea Dani era o chestie elementară, bună pentru turiștii grăbiți. Decît așa, mai bine un refuz politic. Dar catastrofa se produsese deja. Prin urmare, maxilarele mele din ce în ce mai strînse și limba care pipăia ușor crăpătura protezei. Rizurile limbii plimbate imperceptibil peste liniuța aceea ușor tăioasă, o mișcare reflexă de care n-am reușit să mă dezbar nici aici, în Austria, în momentele cînd mă cuprinde neliniștea. Dani era încîntată de ceea ce făcuse. Era sigură că pozele vor fi foarte reușite, mi-a spus asta. Un nou exces al ei, pe care nu prea știam cum să-l interpretez. Îmi făcea oare avansuri?

Înainte de întîlnirea noastră de la muzeu, mă văzusem cu Dani de mai multe ori, pe la tot felul de întîlniri. Odată, mergînd spre Sighișoara, călătorisem în același tren. La un moment dat trecuse pe la casa noastră de

avocatură pentru a-i cere lui Alain o consultație. O femeie grasă și delicată care nu-mi inspira nici un fel de atracție. Ne știam, ne salutăm și totuși, dacă schimbasem unul cu altul zece cuvinte pînă atunci. Însă Dani nu mai era aceeași ființă timidă și fragilă din urmă cu cîțiva ani. Devenise și ea o femeie aspră, directă și hotărîtă. Sau poate că ea fusese așa de la bun început și eu nu știusem s-o văd. N-ar fi fost singurul caz. Ceaușescu fusese împușcat ca un cîine, noua democrație începuse în forță, decisă parcă să schimbe o dictatură cu alta, Bucureștiul fusese invadat de mineri, în sediile țărăniștilor noua poliție confunda mașinile de scris cu mașinile de copiat bani, toată lumea simțea cum se pierde într-o atmosferă pîcloasă, nesigură și amenințătoare, iar Dani se aruncase cu exaltare în jurnalistică. Scria articole de fond, punea pe hîrtie proteste și strîngea semnături, lua interviuri și, iată, știa să facă și poze. Mă fotografia acum pe mine, deși eu nu eram nici Adam Michnik, nici Zinoviev, nici Bukovski, nici Havel, n-aveam o față de activist civic, n-aveam o figură de politician de opoziție, n-aveam o fizionomie de martir al drepturilor cetățenești.

Aveam, în schimb, o meclă de prozator. Dani Carada era o femeie cu fler. Flerul ei mă descoperise. Ceva o făcuse să-și amintească faptul că în acea lume tulbure și agresivă, brutală și falsă, cu care ea era obligată să se confrunte de dimineța pînă seara, mai existau și indivizi care încercau să scrie și altceva decît articole de ziar, proză, de pildă, romane în maniera lui Georges Simenon. Pînă și moaca mea de *old boy* încărunit înaintea de vreme și arborînd o tunsoare de recrut își putea găsi locul potrivit în marele panopticum al revistei pe care o conducea. Poate că-n mintea ei obosită de noua limbă de lemn a protestelor și apelurilor pe care le redacta aproape zilnic, recursul la numele și imaginea mea era pur și simplu o încercare de a mai colora peisajul. Dani știa și că eu nu-mi luam în serios cărțile, vorbind întotdeauna cu oarecare jenă despre ele. Știa, dar se prefăcea că nu știe. Chiar și în scurta prezentare din revistă mi-a exagerat importanța și valoarea.

În fapt, privite din afară, lucrurile stau exact pe dos. Alain, de pildă, nu scapă nici un prilej să rîdă de mine, văzînd în frecatul peniței pe hîrtie o îndeletnicire de labagiu (cuvîntul îi aparține). Teacher, pe de altă parte, îmi spune că e păcat de mintea mea și de simțul meu al nuanțelor, îndemnîndu-mă să intru în corpul de experți juridici ai guvernului. Cît despre Ada, căreia am făcut imprudența să-i dau să citească o proză scurtă (pentru că de o vreme înapoi m-am decis să nu mai scriu romane polițiste) publicată într-o revistă, ea a devenit extrem de suspicioasă și de tăcută, speriată probabil de faptul că aș putea oricînd să o transform într-un personaj.

În schimb Ondina e încîntată. În calitatea ei de redactor la revista lui Dani, face impresie bună să fie cuplată cu un tip cu preocupări literare. Îmi spune că ar trebui s-o termin cu cabinetul de avocatură și cu șmecherul de Alain și să mă apuc serios de romane adevărate. La cîte situații de viață am cunoscut eu, am toate șansele să devin celebru! Plus modul meu propriu de a nuanța lucrurile. Totul e să-ți iei subiectul în serios și să nu-l disprețuiești pe cititor. Mi-l dă exemplu pe Kundera, pe care toate colegele ei îl citesc în draci. Iar eu o necăjesc, spunîndu-i că marele ceh a fost și un mare gagicar, că toate subiectele lui sînt rupte din biografia lui, că și acum, la șaptezeci de ani, moșul a rămas un mare amator de femei și că tocmai faptul ăsta l-a îmbolnăvit de cinism. Fără cinism, nici stil, iar fără stil nici glorie, nu?

„Ce, vrei să devin și eu o piesă de muzeu, ca Breban sau Buzura?“ o întreb. „În România nici n-ai alte șanse“, îmi explic. „Fără țărani, fără inși în pufoaică și fără tineri plecați de la țară ca să-și uite originea umilă nu se poate. Fără ceva bizarerie levantină și fantasmagorie de Bărăgan iarăși nu merge. Fără sporovăială mioritică n-ai nici o șansă. Dacă scrii despre altceva, pari un scriitor fără subiecte și nu interesezi cu adevărat. Sau vrei să emigrez la Paris?“ „Da, să emigrăm la Paris“, îmi sare pe genunchi Ondina. „Hai, nu vrei?“ „Și o luăm și pe Dani cu noi?“ „Care Dani?“

„Cum care Dani, noua mea admiratoare, tipa de la revistă, prietena și șefa ta...” „A, nu, mai bine pe Alain” – îmi răspunde ea răutăcioasă – „că tot nu stai tu prea bine cu franceza și ai nevoie de un traducător...”

Cumpăr țigări de 3 euro pachetul, fumez ca un inconștient, mă doare stomacul, mă ustură plămînii, dar merg înainte, în unele nopți mă plimb cu Roland pe malul Dunării. Bate un vînt tăios și apa se izbește nervoasă de mal.

„Mie-mi place Italia“, îmi spune Roland. „Florența mă înnebunește. Mie-mi place la soare. Aici e o climă ca dracu’. Dimineața mă scol anchilozat. Nu mai ține. Și nu mă simt deloc bătrîn. La Florența l-am cunoscut de John. Biolog de meserie. Are doctoratul. Umblă ca un boschetar. Nu-i pasă. Dădea lecții de engleză acolo. S-a plictisit și a venit aici. Tot cu lecții de engleză. Cum-necum, dar le sucise mințile. Numai copii de familie bună. Și le dădea marijuana, mă. Erau proști, li se mișca greu mintea. El încerca să-i bage în viteză. Fuma împreună cu ei. Avea prieteni prin Olanda, prin Spania, tot felul de inși. Se drogau pînă se făceau zdrențe. Și John, rezistent ca un buhai. Cînd se plictisea, se suia pe bicicletă și tuleo, nene! Așa a ajuns și în România. S-a întors și a început să scrie un roman. Nu se putea lăsa de droguri. Ăștia puseseră ochii pe el. A vrut să plece în Tibet și nici n-a ieșit bine din oraș, că l-a călcat mașina, i-a rupt picioarele. Semn de la Dumnezeu, norocu’ lui. Că-l păpau fript chinezii! A stat șase luni în spital. Cînd a ieșit, mai avea 17 șilingi. Li s-a făcut milă de el, că era un intelectual, nu-i așa?, și i-au dat casă, bani, i-au adus haine. Însă el n-a mai vrut. E superstițios. Acum e din nou în Italia. Nu știu ce revistă scoate acolo. Proști sînt peste tot. Și John îi găsește tot timpul. De-aia e el atît de liniștit... Știu unde stă acum, dar nu-l caut. Îi cunosc obiceiurile și nu vreau s-o-ncurc. Eu mi-aș deschide o galerie de artă. Dacă mă mut în Italia, îmi deschid o galerie de artă. Cunosc doar atîția pictori în România. Cunoști și tu. Hai să deschidem o galerie! Luăm

bani de la bancă și o deschidem. Eu zic că merită. Ție nu-ți place soarele? Auzi întrebare! Sigur că-ți place. Cui nu-i place? Ăștia pe-aici nu înțeleg nimic. Sînt niște încuiați, mă. Încuiați și zgîrciți. Toți sînt bogați. Toți au de toate. Toți vor să mai aibă. Vezi, asta e civilizația. Zici tu de România, dar asta vrei? Că monumente, că străzi vechi, rahat. Nu vezi, la ora 9 nu mai e nimeni pe stradă. Uite-l pe unu' care face jogging. Fug ca proștii. Acum a apărut și moda asta, să fugă ca proștii. Ce i-aș mai pune eu pe ăștia la coasă! Un câmp întreg. N-aveți ce face? Cosiți! Luați și cosiți, că asta-i sănătate curată, he, he!“

Ah, Roland, iubitule, n-ar fi mai bine să nu te mai consumi atîta? Vrei să-ți spun eu una tare, dar tare de tot? Îți mai aduci aminte de Toni și Lala, prietenii mei? A, nu se poate, ți-i aduci aminte pentru că am fost împreună pe munte. Făcuseși o pasiune pentru ei, ți se păreau perechea ideală. Ei bine, se despart. S-au despărțit de fapt. Tipa a devenit o scorpie. I-a luat tot din casă. Iar el era la a doua căsătorie, închipuie-ți! Ceva ca-n filme. Și monologul meu continuă, Dunărea e o suprafață neagră de vaselină, pe malul celălalt se văd lumini, merg lîngă el cu mîinile vîrîte în buzunare, capul tras între umeri, ceafa rece, pustiu și tăcere, în față silueta metalică a podului.

Într-o zi am trecut peste pod și am ajuns în satul în care locuiește peruvianul Osia, un disident politic aciuat în Austria. M-am suit lîngă Roland în mașină și am traversat Dunărea, ne-am oprit la o casă ca o cetate. Parcă eram pe o stradă din Rîșnov sau Codlea. „Știi, Osia e comunist“, m-a anunțat, încîntat ca de o glumă bună, prietenul meu. „Stă aici, studiază și exportă revoluție. Bă, Austria asta e o placă turnantă pentru orice, ascultă ce-ți spun. Însă te rog să nu te pui cu el. E foarte sensibil și credincios. Are și mari probleme cu inima, palpitații, tahicardie, ceva de genul ăsta. Lasă-l să-ți spună toate prostiile. Mie-mi face morală tot timpul că n-am priceput nimic din istorie și că l-am împușcat pe Ceaușescu în loc să-i facem statuie. Și are o nevastă aztecă, ce să-ți spun,

o comoară de femeie! Eu mai mult pentru ea îi vizitez. Nevastă-sa asta face niște mîncăruri grozave. Și rîde tot timpul. Crește șapte copii și rîde. Bagă mașina de spălat în priză și cîntă. Copiii cirip-cirip. Unul învață la trompetă. O fată vrea să devină creator de modă și umple casa de zdrențe. Alta e cu pictura. O nebunie! Că așa zice Biblia, să crești și să te-nmulțești. Osia e credincios. Și Alfonsa, nevastă-sa, n-are griji. Cumpără și gătește. Toată ziua gătește. La ei în casă miroase a mîncare de cînd ai deschis ușa. Nu-i înțeleg de ce nu-și deschid un local. Cred că s-ar umple de bani. Bine'nțele că n-ai cu cine vorbi. Osia vrea dreptate, nu bani. Vrea arme, nu afaceri. Pe lîngă el Guevara a fost un dulce copil. Și parcă mi-e tot mai frică să trec pe la ei. Cred că m-a luat și pe mine poliția în colimator.“

Apoi l-am cunoscut pe Osia. Un bătrînel cu perciuni cîrlionțați și lavalieră. Cu ochelari și privirea lăcrimoasă. Cu o chelie impresionantă, strălucitoare, și semne cicatrizate de lovituri pe obraz. Cu o dantură albă de plastic și o engleză de baltă. Vorbea și dădea din mîini. Își scotea ochelarii de pe nas să-i șteargă cu batista și mai spunea o propoziție. Din cînd în cînd urla la Manuel, mezinul familiei, care cînta de mama focului la trompetă într-o cameră alăturată. Manuel se oprea cîteva clipe și revenea cu și mai mare forță. Iar masa se umplea de bunătăți. Osia era taciturn. Îmi arătase o carte a lui Che Guevara și eu nimic, nici măcar o aprobare din cap. Eu eram un străin dintr-o țară care făcuse prostia să renunțe la comunism. N-avea chef să-și piardă vremea cu mine. Îl întreba pe Roland ce mai scriu ziarele. Îi spunea că primise vești bune de acasă. Prindea din zbor privirea mea întrebătoare și repeta fără sens, cu un fel de ironie cinică: „*But Mister, you are a Romanian man, isn't it? Tell me, what happened in your country. Why did you shoot Ceaușescu?*“. Subtilitatea lui mă depășea. Naivitatea lui perversă mă indigna. Tequilla era bună, mîncarea îmi stătea în gît, Manuel începuse să exerseze cîteva acorduri din Louis Armstrong. Roland zîmbea încîntat de situație. Osia era trist și

dezgustat. La plecare ne-am strâns mâinile ca două ființe din regnuri diferite.

Nu știu ce se întâmplă cu mine aici, dar am continua senzație că trăiesc un happening. Orașul ăsta parcă face parte dintr-un film. Mă aflu pe un platou de filmare în care n-au început încă filmările. Trăiesc între decoruri. Oamenii de pe stradă fac figurație. Eu însumi mă prefac că pășesc. Merg cu un fel de nonșalanță îngrijorată, de parcă aș studia un rol. Înghit cu emoție. Respir conștient. Îmi scot batista din buzunar cu gesturi demonstrative și-mi suflu nasul cu prudență. Mașinile sînt prea noi și prea curate. Strada e prea stradă, pînă și noroiul din rigole prea seamănă cu noroiul adevărat. Oamenii sînt de ceară sau de cauciuc pînzat. Hainele lor imită calitatea hainelor adevărate. Chiar și atunci cînd rîd ei, par să ascundă faptul că rîd. Trec, iată, zilnic pe lîngă Karikatur Museum și din vitrină îmi zîmbește funebru un gras de ghips, cu o cămașă vișinie de mătase, scoțînd spre cine se nimerește, din prohabul nădragilor, un corn de elefant.

Totul e cinic, infantil și elegant. Într-o zi am văzut doi tineri care se uitau la acest derutant simbol al caricaturii și rîdeau de nu mai puteau. Ea, cel puțin, rîdea ca o actriță care joacă un rol de oligofrenă în convulsii. Trec zilnic și pe lîngă pușcăria cu ziduri perfecte. Regele caricaturii își bagă instrumentul de fildeș în ideea de pușcărie. Sfidarea e lipsită de urmări. Gardienii stau ascunși după perdele și se uită. Pușcăriașii sînt cuminți și cînd ninge, ies afară, se suie în niște tractorașe de jucărie și curăță cu ele zăpada. Să tot pușcăriezi, cum s-ar zice. Să faci shopping o zi întreagă, pînă ți-ai găsit perechea potrivită de blugi. Sînt negri și elastici, proaspeți și bine croiți. În magazinele cu uși rotitoare e cald și scump.

În cafeneaua din colț sînt puse pe la geamuri păpuși cu capete de porțelan. Ai o astfel de colecție, ai dat o lecție. Tu ești un tip bogat. Ți se rupe în paișpe. Dar cafeneaua e pustie, părăsită, păguboasă, prăfuită, pedantă, prea puțin profitabilă. Și ce dacă? Proprietarul ei e un prinț al păpușilor prețioase cu priviri parșive de peruzea. Privatul lui pare puțin prielnic potrivelilor prietenești ale politicii provinciale. Pisica picotește în pridvorul placat cu palisandru. Porcul pufăie placid. Pitpalacul pițigăiază. Pițigoiul planează în prun. Pitulicea pitică prinde purici de plantă. Pomii primesc păsările pofticioase. Porumbeii părăsesc protuberanțele palatului de piatră. Populația pășește prudent pe pardoseala podului. Văd pe stradă bătrînici spălăcite, cu sacoșa în mînă, care își tîrîie picioarele, dar sînt convins că ele se prefac pentru a mă simți eu bine și cu totul depeizat. De peisaj nu duc lipsă. Sticlele verzi și goale se aruncă în pubelele de plastic portocaliu pentru obiectele de sticlă verde. Sticlele albe și goale se aruncă în pubelele negre de plastic pentru obiectele de sticlă albă. Alimentele se consumă și resturile alimentare se aruncă împachetate în pungi albastre. Băutura se bea galbenă dacă e bere și roșie dacă e vin, ziarul se citește negru pe alb, lumina se aprinde, apa se utilizează, detergentul granulat se economisește, restaurantul se restaurează. Casele vechi de o mie de ani se recasează și ele, iarba verde se greblează, zăpada galbenă se curăță cu mătura, gheața se dezgheață, e ianuarie și vine primăvara bleu, ninge și iese soarele vînat, vine noaptea și se văd stelele argintii, se lipesc noi afișe policrome, se fac noi reduceri de prețuri fosforescente, realitatea se aprinde și se stinge ca un bec de lanternă cu filtre multiple. E ireal de bine.

În Bucureștiul postcomunist al primarilor Crin Halaicu și Viorel Lis, încercam să nu-mi uit vechii prieteni. Pe unii îi căutam fără motiv, dintr-un fel de nostalgie după vremurile de altădată. Mia și Barbu mă făceau să mă simt bine de câte ori îi vizitam. Erau atît de fericiți, că totul mi se părea ireal. Irealitatea dragostei lor devenise realitatea singurătății mele. Pe atunci nu-mi găsisem încă pe cineva. Divorțasem și atît. Reușisem să-mi cumpăr o garsonieră și făceam pe garsonul, eram liber.

Eram atît de liber, că nici nu știam ce să fac cu libertatea mea. Părăsisem liceul la care lucram și mă angajasem la un ziar de scandal. Inventam știri. Mergeam pe stradă, vedeam tot soiul de chestii și le exageram de zece ori, de o sută de ori, potrivit gustului de moment al redactorului-șef. Ca să nu mai vorbesc de comentariile mele juridice prin hățişul ordonanțelor de urgență. Sau de pamfletele mele legate de politica fiscală. Pur și simplu simțeam că pixul îmi ia foc. Mă aruncam orbește în luptă și mă simțeam bine, ca un reformator asiatic. Intrasem într-o lume de parașutiști și parașute. Parașutistele își desfăceau costumele de protecție și așteptau nerăbdătoare. Parașutiștii aterizau la punct fix. Un futing continuu, o isterie indescritibilă. Lumea trăia pe rupte. Inventam realitatea, o transforma în hîrtie de ziar și se puneau pe chefuit.

Bani erau. Nu atît de mulți cît să-ți cumperi cu ei un Mercedes de ultimul tip, dar erau. Mașinile au apărut mai tîrziu, ca și costumele italientești, deux-pièces-urile pariziene, gențile de piele cu cifru, pantofii cu talpa subțire ca o coajă de ou. Deocamdată se experimenta libertinajul, se desfăceau căsătorii, se făceau lipituri de o săptămînă, se învăța subtila artă origami a sexului oral. Zihariștii călăreau ziarizdele. Ele-și lipeau bucele de muchia biroului și ei le pompau din picioare. O activitate atît de

sportivă, că nu împiedica vorbitul la telefon. Plus votca și șampania. Abia începuse trecerea la whisky. Lumea încă se obișnuia cu Coca-Cola. Nu toți se treziseră din somnul cel de moarte, cum cerea noul nostru imn național. Dar cei mai mulți înțeleseră și se răzbunau.

Mia și Barbu se răzbunau și ei în felul lor. Continuam să le fac vizite. Erau ca doi porumbei. Dar maniera lor părea atît de desuetă. Atît de păguboasă. Și ce dacă se iubeau! Ce, a lui Barbu era de aur? Sau Mia o avea de diamant? Diamante din astea găseai peste tot. Cît despre aur, toată lumea știa că România e o țară bogată în zăcămintele. N-avea dreptate prietenul meu Alain, care reteza scurt orice pornire sentimentală a oricărui cunoscut de-al lui, spunîndu-i scurt „Bătrîne, tot o pizdă, nu fi prost!”. Galantarele Bucureștiului erau pline. Marfă, nu alta! Să te tot lingi pe bot. Să te sui în avion la Milano și să cobori la Otopeni. N-aveai nevoie de adrese. Strada era generoasă. Mai ales puștoaicele deveniseră de nerecunoscut. Săreau pe tine fără nici o rușine și te întrebau de unde ți-ai cumpărat cămașa aia șic, cu prezervativ la buzunar. Într-adevăr, omenirea intrase într-o perioadă grea. Prin unele medii începuse să circule cuvîntul vrăjit *feminism*. Bărbații se strîmbau de rîs sau zîmbeau frust. Frustratele, în schimb, începuseră să poarte ochelari cu lentile teoretice și să ocupe cafenelele de profil. Țăcăneau cu tocurile lor ascuțite, prin tot soiul de imobile cu gresie pe jos, zeci de depeșe prin care își cereau drepturile.

Despre astfel de fenomene vorbeam. Mia și Barbu aveau și ei opinii. Erau și ei niște eroi ai revoluției din decembrie, ce pizda mă-sii! Erau și ei niște dezamăgiți. Numai că ei se iubeau în continuare. Ei nu făcea propagandă. Ei se iubeau pe rupte, luptau cu viața, și-o trăgeau cu discreție, feriți de ochii lumii, noaptea înainte să se culce, ca oamenii normali.

Dar vine și o zi în care Alain e negru la față ca un metis. În care fața lui e rigidă și înghețată ca un prapure de înmormântare. M-a chemat în birou și a încuiat ușa cu cheia. A scos dintr-un dulap sticla de whisky și a turnat. S-a uitat la mine și a băut. El nu știusese că Teacher. El nu-și imaginase că Ada. Și, ceea ce era mult mai grav, el nu suporta ca imaginația lui să fie pusă în stare de inferioritate. „Bătrîne, mi-a tras-o! M-a dărâmat. Nici acum nu-mi pot reveni. Putoarea asta e de nota zece. A fost mai tare ca mine.“

Descoperise singur, văzuse și se frecase la ochi. N-am înțeles prea bine despre ce era vorba. Vorbea incoerent și dezlînat, nu mai lăsa paharul din mînă și-n scurtă vreme s-a îmbătat de tot, a adormit cu capul pe birou, ca un personaj de melodramă. Îl priveam și zîmbeam. O femeie și doi pretendenți. Victoria bărbatului cu mai multă experiență, nu a celui cu mai mulți bani. O victorie aparentă, înșelătoare și o rezolvare cinstită a cazului. Sigur, în filmul meu era altfel și puțin diferit. Juliette Binoche se mărita cu juniorul și continua să și-o tragă cu seniorul. Îmi plac maxilarele meditative ale lui Jeremy Irons. Îmi plac dinții lui nu foarte albi. Dar mai ales îmi place la el freamățul înghețat al buzelor. Fiul lui afișa o mutră de pămpălău. Măcar pentru asta. A deschis ușa, i-a văzut goi, ea l-a zărit pe el în oglindă și i-a paralizat fața. Jeremy era calm și pregătit să i se întîmple orice, ca orice condamnat pe viață. Plus căderea finală de la etaj, cu balustrada ruptă. Plus juniorul cu capul zdrobit. Seniorul în pielea goală care strînge cadavrul la piept. Și Juliette, cea atît de obișnuită să facă tot felul de victime. În general, în filmele ei, ea face victime și ciocolată. Prin urmare, ea deschide poarta imobilului și iese. Iar Jeremy lipește pe perete poza ei în mărime naturală și se apucă să mediteze.

Despre Nicole nu poate fi vorba aici, ea e altfel, ea n-ar putea juca într-un astfel de film. Sau mai știi? Actorii nu sînt oameni, sînt niște monștri gata să facă orice. Iar Ada e o femeie problemă. Senzualitatea ei devastatoare acționează în plină lumină. Privirea ei roade în carnea vie. Ea nu se joacă. Dar nici nu-și interzice. Ce să facă, să-și pună cocoașă? Să-și lege o mîină de gît? Să-și extirpe o nară? Să-și stingă pe obraz o țigară? Nu vreau deloc să fac versuri. Vreau să mă gîndesc la Alain. Complexitatea lui interioară se distribuie cu intermitențe. Delicatețea lui funcționează selectiv. El e vînătorul cu pușcă și suflet de copil. E feroce și egoist. Îi place să fie stăpîn. I se pare normal să-și piardă cumpătul. Pentru că el o iubește pe curva asta (acum nu-i poate spune altfel, mă asigură) și curva asta e o mică ticăloasă, un munte de minciuni, o putoare versată care o să-l bage pe ăla (Teacher adică) între patru scînduri.

Dar ăla nici nu merită altceva. Nu merită, porcul dracului, nu se mai poate abține Alain, pentru că într-o seară la un pahar de vin el i-a spus. Și ăla nimic. Să-i fi zis doar atît: că locul e ocupat, și el s-ar fi retras. Dar nu așa, fără pic de bărbăție, nu așa, că aia e mică și proastă și fandosită. Dar el, un profitor ordinar. Profită ca animalul de faptul că femeile se îndrăgostesc de bărbații deștepți. N-are maniere și nici caracter. O labă tristă, vai de capul lui. Mai rău ca un corupător de minore. Un ordinar de cea mai joasă speță. Alain se ambalează, se inflamează, încă puțin și-o să-i plesnească vreo venă la tîmplă. Alain caută cuvinte, grenade, săgeți otrăvite, gloanțe dum-dum, acid sulfuric. Și-a dat drumul pe panta asta și nu mai poate fi oprit. Nu joacă teatru, e clar. Mă uit la el și tac. Fac pe mortul în păpușoi. *Fuck it!*

Sîntem prieteni și nu putem să nu revenim la trecutul nostru românesc, la obidele noastre patriotice, la eșecurile noastre lamentabile ca niște piese de teatru boulevardier. Și pînă la urmă cum s-a terminat? mă întrebă Roland, care în 22 decembrie 1989 era deja în Austria și lucra la o fabrică de componente pentru automobile. Trecuse ilegal granița, a stat în lagăr, și-a făcut prieteni printre bosnieci și turci, a mîncat carne din conservele pentru cîini și pisici, a îndurat mizeria, dar a ajuns unde a vrut. În ziua în care în balconul Comitetului Central secretarul general al partidului ne-a arătat tuturor fața lui speriată, Roland era de mult un om liber. Își pusese ochelarii de soare pe nas și bea whisky pe o terasă. Iar noi abia pornisem pe aleea din fața uzinei și nu știam prea bine unde vrem să ajungem.

Grupul inițial rămăsese același. Mia și Barbu erau în față. Din spatele nostru veneau camioane încărcate cu oameni agitați, furioși și plini de încredere. Fluturau steaguri, auzeam strigăte, vedeam figuri neînfricate, famelice, hotărîte să facă totul, de data asta chiar să facă totul, vedeam pumni strînși, salopete îmbîcsite de murdărie, dinți strălucitori și guri știrbe, auzeam claxoanele nerăbdătoare ale celor care se aruncaseră în Daciile lor hodorogite de pe aleile blocurilor și încercau în felul acesta să câștige timpul pierdut, vedeam primul steag găurit.

Camionul lăsa în urmă o dîră groasă de fum și primul steag găurit era nou, abia scos din dulap. Cineva făcuse o gaură într-un steag, dar era ca și cum acel cineva decupase o bucată rotundă din viața noastră și o aruncase la gunoi. Apoi am înțeles că gaura steagului era un gol în care trebuia pus un plin. N-aveam încă idee cum va arăta plinul acela. Steagul avea nevoie de o altă țară. Țara avea nevoie de noi. Noi nu mai aveam stemă și mergeam înainte. Era o gaură destul de mare, prin care ar fi trecut cu

ușurință capul unui om. N-ar fi fost mai util un *poncho* mexican? Și sub acoperământul ăsta nu era mai bună o pușcă? Osia ar fi spus da. Dar noi nu aveam puști. Puștile au început să fie distribuite oricărui deținător de buletin abia pe seară. Deocamdată, mergeam înainte pe bulevard fără să ne cunoaștem prea bine, deși toți ne băgaserăm gâturile în gaura steagului. Era și ăsta un act de curaj. Atât ne permiteam pentru moment, o gaură, un gol de sens tăiat în grabă în materialul ros de molii al istoriei.

Mergeam fără grijă înainte, mă pierdusem de grup și tocmai pentru că mă pierdusem de grup mă simțeam mult mai solidar cu toată lumea. Sigur că și în creierul meu se căscase o gaură. Sufletul îmi căzuse într-o gaură fără fund. Privirile-mi alunecau în gol. Devenisem din nou gînditor, superior, curajos. Era un steag nou-nouț. Cineva îl avusese pînă cu o vreme în urmă pe inventar. Altcineva dăduse dispoziție ca el să fie scos din dulap și transformat în stindard. Nu se știe cine spărsese ușa cabinetului de partid și furase steagul patriei, scuiase pe steagul partidului, dăduse foc fișierului cu documente, urinasă pe covorul persan, izbise cu o rangă în portretul de pe perete, aruncase pe geam de la etaj un sertar cu hîrtii, luase o foarfecă și tăiasă!

Fără stemă, steagul nu mai avea partid, fără partid, steagul nu te mai putea face să te gîndești la Ceaușescu. Deși toată lumea se gîndea la Ceaușescu, toți îl văzuseră la televizor, toți îi simțiseră slăbiciunea, toți se speriaseră. Mia și Barbu s-au speriat primii și au simțit pentru prima dată nevoia să se strîngă în brațe în văzul lumii. Colegele mele s-au speriat și ele, acoperindu-și gurile cu mîinile, uitîndu-se una la alta fără nici un rezultat, Gorgan se speriasă și pusese mîna pe tablou, lumea din secții se speriasă și ieșise în curte. Curtea era mare. Muncitorii erau mulți. Afară era soare. Oamenii așteptau. Era mai bine în mulțime. Era mai sigur. Nimeni nu se gîndea că va muri. Fiecare dorea să se termine totul. Toți doreau altceva. Nimeni nu știa cum va fi. Nimeni nu știa ce va mai fi. Apoi steagul a început să fluture.

Pe străzi oamenii au început să huiduie. Vorbeau. Vociferau. Murmurau. Strigau. Susurau. Supurau. Scandau cu hotărîre. Bolboroseau fără măsură. Aruncau pietre. Agitau pumnii. Fornăiau. Mîrîiau. Bodogăneau. Se imitau unii pe alții. Voiau să cînte și nu știau ce. Au rupt crengi de plop și au pus în ele pere de plastilină. S-au descălțat și-au atîrnat de ramuri pantofii lor găuriți. Au scris cu creioanele lor chimice pe cartoane „Jos Dictatorul“. Au muiat pensulele lor de vopsitori cu plămîni mîncăți de acizi în bidoanele cu vopsea roșie și au început să deseneze litere. „Ceașescu – Dracula.“ Alfabetul era același. Cineva îl dezgropase din istorie pe Dracula ca să-l îngroape în pămînt pe Ceașescu. Monstrul trebuia băgat în pămînt. Partidul lui trebuia băgat în pămînt. Pămîntul lui trebuia băgat în pămînt. Ei voiau să trăiască pe un nou pămînt. Gura lui trebuia umplută cu pămînt. Stema lui trebuia îngropată în pămînt. Pămîntul era înghețat. Trebuia făcute găuri în pămîntul înghețat. Trebuiau săpate morminte în gheața cimitirului. El nu putea să moară de unul singur. Unii trebuiau și ei să moară pentru ca el să devină o amintire urîță. Ei trebuia să fie împușcați, ele trebuia să fie împușcate, tu trebuia să fii împușcat, era o conjugare pe care nimeni n-o mai exersase pînă atunci, pereții, zidurile, acoperișurile, copacii trebuia să fie improșcate de gloanțe ca într-un film cu scene de luptă. Era nevoie de cruci, era nevoie de morminte noi în cimitire vechi, era nevoie de marmură, lopeți, sicrie, pretexte. Apoi dictatorul a fost în sfîrșit omorît și toți au răsuflat ușurați. Au pus punct propoziției și și-au văzut mai departe de treburi. Plutonul de execuție și-a continuat instrucția. Unii au rămas mai departe în piață și au murit. Alții au plecat acasă și s-au îmbătat. Cei mai mulți s-au aruncat cu sălbăticie în pizdele fierbinți ale nevestelor și au făcut dragoste. În case era cald și bine. În magazine apăruseră pachete de unt, pui grași congelați, portocale și cașcaval. Caloriferele duduiau și istoria pornise greoaie spre larg, gemînd din încheieturile sale de fier ca un pachet obosit.

Cu Adriana știam de fiecare dată de la bun început că trebuie să trecem mai întâi printr-o lungă perioadă de pregătire a plăcerii și că în această aventură trebuie să avem mereu grijă unul de altul. Doi parteneri prevenitori și timizi. Aproape întotdeauna, la sfârșit, singura întrebare pe care ne-o puneam era asta: „Ți-a fost bine?“. Simțeam nevoia să ne punem întrebarea, pentru că satisfacțiile noastre nu erau niciodată aceleași. Uneori ea se excita enorm de repede, doar după câteva săruturi pe gură. Limbile noastre se căutau flămînde, luptîndu-se să cucerească teritoriul advers, să se strecoare în cavitatea lui bucală, pe care să o exploreze în zvîcniri disperate, de pește spadă, sau să-i astupe buzele cu totul, să i le frămînte cu dinții ca pe un mic animal nesupus, savuros de elastic, nemulțumit de pierderea libertății.

Adevărul e că gustul de lapte al buzelor Adrianei mă înnebunea. Mă aruncam cu voluptate în aceste săruturi devoratoare și o lăsam întotdeauna să mă domine, să mă ocrotească. O mîngîiam mecanic, fără ca degetele să-mi sporească în vreun fel excitația, și descopeream uimit și mulțumit că nici ea nu pune mare preț pe această mîngîiere, că trupul ei s-a concentrat întreg în suprafața buzelor, în elasticitatea lor fierbinte, fremătătoare. Cu o mișcare bruscă, hotărîtă, îi atingeam sexul și de fiecare dată eram tulburat să-i simt umezeala de glicerină. Era ca și cum aș fi atins, curențindu-mă, miezul dorinței ei și asta îmi dădea o stare de bucurie îmbătătoare. Îi era bine și mă dorea, deși nu imediat și nu oricum, pentru că gura ei scăldată de saliva gurii mele voia mai mult.

Se smulgea ca drogată din îmbrățișarea pe care ea o stăpînise pînă atunci și se arunca asupra sexului meu în erecție. Avea în față o creatură atît de oribilă, atît de vînată și lucioasă, cu vene umflate și pielea arămie,

că simțea nevoia s-o facă să-i dispară cât mai repede de sub ochi. Își cobora cu sfială pleoapele și o cuprindea aproape toată în adîncurile gurii. Nu prea știa ce să facă, era lipsită de orice ritual, nu știa să-și dozeze plăcerea, căuta și nu știa ce căuta. Mi-o mîngîia cu vârful limbii, mi-o învîrteja cu toată limba deschisă ca o petală, mi-o pipăia cu dinții și gingiile, cu partea interioară a obrazilor, începea să-și miște ritmic capul pentru a simți glandul izbit de cerul gurii. Totul ca într-o vrajă. Ca într-o dăruire tribală. Eu îi mîngîiam părul, îi sărutam creștetul, îmi plimbam mîinile peste umeri sau peste sînii ei de ninsoare. Mi-era rușine, dar îmi plăcea.

Eram un mare porc pentru că eu o învățasem toate astea. Și buzele ei fine și moi mi se plimbau în jos, pînă la rădăcina testiculelor. Ca deodată capul ei să se ridice și trupul ei să se rășchireze brusc sub mine, cu picioarele desfăcute. Dacă întîrziam puțin, îi simțeam degetele cuprinzîndu-mi cu delicatețe sexul și îndreptîndu-l spre vaginul ei ca o gură rămasă deschisă. Intram în ea doar din două-trei mișcări, pînă la fund, și îi vedeam fața care rîdea încîntată, cu ochii deschiși și cu dinții strălucitori de salivă. Începeam imediat să ne iubim cu furie, într-un fel de luptă care pe care, cu zvîrcoliri, atacuri furibunde și căutarea unor noi și noi poziții de tragere.

Dorința ei era atît de adîncă și puterea mea de a i-o satisface atît de nemulțumitoare, încît de multe ori îi simțeam unghiile înfigîndu-mi-se în coapse pentru a mă trage și mai mult înăuntrul ei, spre zone de plăcere pe care nici măcar nu le bănuiam. Gîngurea, mormăia, țipa și ar fi vrut ca mișcările noastre să nu se mai oprească niciodată. În momentul în care jetul de spermă îi împrôșca pereții vaginului, din gîtul ei porneau sunetele guturale, nefirești ale unui animal care moare. Grohăia, murmura, ciripea, fără să scoată nici un cuvînt, dar sunetele acelea nu erau niște adevărate grohăieli, murmure, ciripituri, erau altceva, niște expresii sonore cu care urechea mea nu era obișnuită, niște sunete mai vechi poate și decît

sunetele nearticulate ale ființelor nevorbitoare, sonoritate animală pură, de ființă lipsită de orice limbaj, de orice deprindere de a emite semnale de recunoaștere în cadrul speciei din care face parte. Cred că numai atunci, în momentul orgasmului, conștiința mea se înnegura și se rupea definitiv de trup, lăsându-mă să-mi savurez plăcerea, pentru ca imediat, percepînd încă felul cum se descărca în mine curentul de bucurie al acuplării, să o văd din nou pe ea, învăluită într-o lumină de o nesfîrșită mulțumire. Nu se mișca, era indiferentă la mîngîierile sau săruturile mele și era ca și cum eu fusesem un inamic învins și ea îmi furase ceva, un bun de a cărui posesie continua să se bucure de una singură.

Așa am înțeles că în dragoste există întotdeauna un egoism al plăcerii de unul singur, la care orice acces e interzis. Am înțeles de ce obișnuiesc bărbații să spună că în realitate nu noi posedăm femeile, ci că ele sînt acelea care ne posedă pe noi. Cu Adriana era însă altceva. Își cunoștea bine sexul și limitele naturii ei sexuale. Egoismul bucuriei ei nu-i aparținea ei ca individ, ci lumii feminine din care făcea parte. Știa asta. Și regreta întotdeauna că uneori i se putea întîmpla să mă uite, să nu mai țină seama de mine. Nu mi-a spus asta niciodată, dar i-am citit-o de fiecare dată pe chip. Tandrețea mîngîierilor ei de după consumarea acuplărilor noastre mă uluia. Eu devenisem rece și indiferent, îngîndurat și dezabuzat, pe cînd dragostea ei era din nou vie și intactă, supusă și admirativă. Eram pur și simplu bărbatul ei. A fost singura femeie din viața mea care m-a făcut să simt așa ceva, că sînt o ființă unică.

Ar trebui poate să mă gîndesc și la altceva. Adriana era o femeie maternă. Iubirea ei pentru mine a conținut tot timpul și un element matern. M-a iubit protejîndu-mă. M-a iubit știind prea bine că nevoia ei de a face dragoste depășea cu mult puterea mea de a-i rezista. M-a iubit ca pe un copil mare care-și are limitele lui de copil mare și care degeaba va mai continua să crească. De fapt, cred că așa iubesc femeile, ca niște mame

înțeleghătoare. Sînt mai puternice și mai nesățioase decît noi. Își controlează mai bine dorințele și dacă e nevoie, își limitează plăcerile. Dar au și un mare surplus de iubire. Ele ne fac față oricînd și-și pot învălui chipul într-un zîmbet indicibil, de Mona Lisa cu mustăți invizibile.

Nici nu m-am trezit bine din somn și ochii îmi zboară pe geam. Mă ridic de pe salteaua împrumutată aseară de la Herr Kraus și mă scarpin în cap. Privesc depărtarea. Dunărea curge placidă și cenușie. Pupila mea alunecă peste acoperișurile înzăpezite și latul pustiu de apă al Dunării pe care uneori, toată ziua, nu se mișcă nici un vaporeș, nici un șlep. Dar acum e o dimineață morocănoasă, statică, cu cer de leșie și păsări rare se scurg în grabă pe deasupra copacilor. În ramurile pleoștite ale mesteacănului dintre case se oprește acum o mierlă. Altădată am văzut corbi, sticleți, coțofene. Dar atunci era soare și aerul avea volum. Acum cerul e atît de închis, că peisajul pare bidimensional. Pe malul celălalt al Dunării, o lizieră de pădure înecată în fum, o limbă de pămînt pietros pe care Roland descoperă din cînd în cînd, în plimbările lui dezabuzate, cîte o mică amuletă neolitică. În patul meu încă doarme Dorin, prietenul meu din Germania. A sosit ieri cu trenul și mi-a spus că de cîte ori vede Dunărea, își simte ochii umezi și se gîndește la escapadele în Deltă din vremea studenției. Mă uit și la el, dar nu-l trezesc. Prefer să rămîn încă o vreme singur. Da, să-mi fac o cafea, să aprind o țigară, să mă așez pe scaunul din bucătărie și să nu mă mai uit la nimic.

Dorin stă în Germania, are doi băieți și și-a cumpărat acolo o casă la țară. Își ține orele de tenis la un club privat de lîngă Stuttgart și în rest stă și bea. Se închide în casă, dă drumul la televizor și bea whisky scoțian cu gust de fum. Și-a pus pe casă o antenă parabolică la care prinde aproape o mie de canale. Dar el zapează în căutarea posturilor românești și urmărește prostit tot felul de emisiuni stupide, nici nu știe cînd trece ziua. Soția lui nu mai pictează, nu mai face tapiserii, nu mai cîntă la flaut, e

ambalatoare de produse la o fabrică de conserve de fructe. Face naveta cu mașina 50 de kilometri, străbate sate, pîlcuri de copaci, cîteodată vede căprioare și vulpi trecînd în goană șoseaua asfaltată de țară. Într-o zi s-a întors acasă cu o veveriță rănită. A dus-o la veterinar și pînă la urmă a adoptat-o. I-a pus numele Lola și îi cumpără nuci.

Soția lui Dorin vine acasă și începe să vorbească cu florile, le udă, le mîngîie, le admiră. Parcă îi crește sufletul. De multe ori în viață e important și asta, să simți că un lucru cît de mic te face să-ți crească sufletul – îmi explica cu simplitate Dorin și mai desfăcea o sticlă de vin. Soția lui e o sedentară resemnată. O cunosc și eu din România și știu că Dorin are dreptate. El, pe de altă parte, e un nemulțumit care nu-și găsește locul. De aceea s-a și grăbit să vină să mă viziteze aici și să petrecem împreună două zile. Nu are prieteni. Stă într-un sat. Din cînd în cînd discută cu un profesor prăfuit care predă gramatica română la universitatea din Soblenk. E cunoscut de poliția locală și de multe ori e chemat ca interpret atunci cînd sînt interogați românii. E vorba de cele mai multe ori de hoți de buzunare sau de evadați. Hoții se țin de găinării, încercînd să profite de naivitatea și încrederea nemților. Evadații își bat joc de sistemele de siguranță din pușcăriile germane și declară senini că orice zid poate fi sărit cu condiția să faci rost de o bancă sau un scaun. Dorin rîde în sinea lui. Îl impresionează nepăsarea și șiretenia acestor oameni. Roland îi dă dreptate. Adică îi dădea. Era noaptea tîrziu și noi beam fără oprire. Nici nu mai știu cînd s-a spart cheful. La plecare cei doi s-au pupat. S-au luat în brațe și se legănav pe picioare. Încă puțin și lacrimile le-ar fi inundat obrazii.

Așa că mă întorc în atelier și mă uit la obrazul neras al lui Dorin. N-arată rău. Băutura încă nu l-a distrus. Îi văd pieptul puternic și gîtul gros. Într-o ureche îi descopăr un cerceluș. Are fața arsă de soare și-n colțurile ochilor i-au apărut dungi albe. Sforăie ușor, poate visează, poate se va trezi și nu va ști unde se află. Lumina de afară nu-l deranjează. Dorin e un

tip adaptabil. Ține sincer la mine. Vizita lui m-a bucurat. Ne-am amintit tot soiul de porcării la care am fost părtași. Am râs ca proștii. „Cum trece timpul!“ a observat la un moment dat Roland. Era ironic doar pe jumătate.

Nu-mi dau seama de ce, dar la începuturile relației noastre Ondina mă iubea cu totul altfel. Ar fi fost și atunci în stare de umilințe. Mi-ar fi îngăduit totul, dar ca o femeie care nu suportă să fie anulată. Ea avea viața ei, ființa ei, tăcerile ei. Oricât ar fi încercat, Ondina nu-mi putea dărui, pe lângă trupul ei superb și calineriile ei pline de prospețime, și viața ei interioară. Mă iubea, dar în același timp și încerca să-și rămână fidelă. Ar fi vrut să pună totul pe același plan și nu reușea. Viața ei interioară era plină de renunțări și sursa acelor renunțări eram eu. Îmi dădeam seama de asta și nu eram în stare să fac nimic. Totuși, o ajutam într-un fel: nu-i făceam scene de gelozie, nu trebuia să-mi maschez suspiciunile pentru că suspiciunile acestea nu existau. Era o chestiune de bun-simț. Eram un om cinstit.

Uneori îi spuneam mai în glumă, mai în serios că n-am de gând să-i distrug viitorul, că relația noastră nu mai poate dura, că ar trebui să-și găsească un tip și să se mărite cu el. Se uita la mine cu o privire muștrătoare, ucigașă și cu ochii înlăcrimați, ca un copil care și-a pierdut mama. N-avea pic de umor. Deși îmi accepta glumele. Uneori, în locul glumelor îmi ieșeau din gură mici răutăți. Nu le băga în seamă. Dacă mi se întâmpla să mă supăr pe ea, tăcea vinovată. Nu mai voia să scoată o vorbă. Se pedepsea, îi plăcea să mă privească în ochi și nu mă feream. Era întotdeauna gânditoare, întrebătoare. Zîmbea pierdută, dar nu ca atunci când făceam dragoste. Era un zîmbet în care se insinuau tristețea, resemnarea, frica să nu mă piardă.

Însă de obicei vorbeam cu ea de toate. Îi povesteam despre Viky și Ada, Cora și Iasmina, Alain și Teacher. Ea relativiza totul, observațiile ei îmi dădeau o foarte acută senzație de deriziune a ceea ce mi se întâmpla.

Mă simțeam mai destins, mă simțeam mai puțin vinovat. De Ada îi era însă frică. Nu mi-o spunea niciodată, dar o simțeam cum se zburlește și devine atentă, încercînd să treacă dincolo de sensul minciunilor mele. Credea în mine, dar se temea de imprevizibil. Oricînd s-ar fi putut întîmpla ceva fără ca eu să fiu vinovat. Era convinsă de natura diabolică a femeii. Nu avea prietene, se limita la amicitii întîmplătoare. Îi plăcea să se supere brusc și definitiv. În mintea ei, femeile nu erau în stare de afecțiune durabilă și dezinteresată. Asta o și făcea să găsească explicații pentru nestatornicia bărbaților.

Pe Alain îl disprețuia. Nu suporta aerele lui de baron, privirile lui uleioase, rînjite. Lăudăroșeniile lui o făceau să zîmbească ironic. Se purta băiețește cu el, îi interzicea accesul la feminitatea ei irezistibilă și, ca un fel de răzbunare, își fițîia cît mai mult prin fața lui fundul obraznic îmbrăcat în pantaloni stretch. „Asta nu-i pentru tine“, păreau să spună mișcările ei grăbite, distante, de femeie ocupată cu adusul farfuriilor din bucătărie. Dar fundul ei cel atît de apetisant nu era nici pentru mine. Cel puțin nu în astfel de situații. Nu-i plăcea să se dea în spectacol și nu mă mîngîia de față cu alții, nu mi se așeza pe genunchi și dacă îmi trecea cîteodată brațul pe după umeri, așezată lîngă mine, pe canapea, o făcea ca o studentă care fraternizează cu un coleg la o masă plină cu halbe de bere unde se sărbătorește trecerea celui mai greu examen.

Formam împreună un cuplu destul de glacial, ceea ce o făcea să pară o femeie mult peste vîrsta ei și asta îmi convenea. Cînd apăream împreună pe stradă, lumea nu se uita după noi, n-avea de ce. Eram o pereche normală, care ar fi putut foarte bine să se ducă la grădiniță pentru a-și lua copiii acasă. Și dacă în cîteva împrejurări a trebuit să intrăm împreună în holul unui hotel și să cerem o cameră, totul a fost ok, recepționera nu ne-a privit cu îngăduință și complicitate. Fețele noastre îi spusese deja că nu are motive.

Acum e puțin altfel, mult mai altfel. Dar ne-am obișnuit atât de tare unul cu altul, încât mă uit la Ondina ca la o nevastă înșelată și nu știu ce să fac. Depinde cu totul de mine, a renunțat la sufletul ei, dar a început să se îmbrace cu mai multă grijă. Pierde tot mai mult timp cu alesul hainelor. Cîteodată, dimineața, o văd în fața dulapului deschis și fața ei meditativă mă face să zîmbesc. E un domeniu al vieții ei în care nu mă pot amesteca. Ondina se iubește și ea, ca orice femeie. Viața ei a ajuns într-un punct de suferință acceptabilă, pe care multe femei l-ar invidia. Ondina merge înaintea alături de mine ca și cum ar muri de fericire. *That is the case.*

Dorin și Roland nu se cunosc de azi, de ieri. Se știu încă din România (eu le-am făcut cunoștință), însă aici, în Vest, au devenit prieteni, își spun bancuri la telefon, folosind o linie cu preț redus pe care vorbesc câte o jumătate de oră. Se văd rar, trenul din Germania în Austria e scump, distanța e mare. Se tachinează și-și fac cadouri. Dorin a făcut opt ore cu trenul și mi-a adus și mie o mulțime de daruri: un sacou, o haină de piele, o călimară veche de argint, o pereche de pantaloni de vară care pe el nu-l mai încap, un papion de culoarea vișinei putrede și o mulțime de pixuri. Lui Roland i-a adus un sac de cravate. Roland i-a umplut lui Dorin un gemantan cu perdele care nu se mai potriveau la geamurile casei lui. Și uite așa a început jocul. Dorin i-a făcut cadou un pachet de documente vechi, din vremea lui Napoleon și Wilhelm al II-lea, găsite la pubela pentru hîrtie. Roland a plusat cu o icoană gotică cumpărată de la Flohmarkt. Apoi neamțul a scos din buzunar un portchei nou-nouț, iar austriacul a scos din frigider o cutie de sardele rusești. Neamțul a admirat o farfurie de argint cu monogramă și austriacul i-a dat-o. A primit în schimb o tabacheră muzicală. A căutat prin casă și a găsit o pipă Bruyère. S-a despărțit de ea. Neamțul a primit-o și și-a tras peste cap puloverul. Oricum îi era mic, deși abia îl cumpărase. I l-a făcut cadou.

Apoi am mers cu toții la magazin. Șosetele din Austria erau mai scumpe decît șosetele din Germania. Încălțămintea din Austria era mai urîță decît încălțămintea din Germania. În schimb, carnea de porc era mai ieftină. Cafeaua Alvorada costa 50 de centime. Dorin a umplut toată sacoșa cu pungi de cafea. Roland i-a spus că nu prea are gust. Dorin a răspuns că e bună în România. Singurul român dintre ei eram eu. Le-am dat dreptate. În România nu se mai putea trăi. Ne omorau prețurile. Ne

scîrbeau scandalurile politice. Ne revoltau fetițele în fundul gol care făceau pe cîntărețele la TV. Dar mai mult și mai mult pe mine mă umpleau de dezgust reclamele la detergenți și pastă de dinți. Nu mai puteam să respir de praf. Nu mai puteam să-mi cumpăr o carte. Mă săturasem de roșiile importate din Turcia, de ceapa olandeză și de țelina belgiană. În România nu mai puteai să cumperi din magazin un măr adevărat. Țara era pe ducă, am tras concluzia și ei n-au încercat să protesteze.

După care, pe nepregătite, și Roland, și Dorin și-au adus brusc aminte de Adriana. Ce mai făcea Adriana, iubita mea? În urmă cu o jumătate de an, pe cînd Ondina se afla la Moscova, am plecat cu Adriana la Paris. Am împrumutat o mie de dolari, ne-am suit în mașina ei și am plecat. Ea tocmai terminase divorțul. Eu încă mai făceam dragoste cu Ada și ajunseseam la concluzia că frigiditatea ei nu are leac. Știam că nu pot renunța la ea, vedeam că nu-i pasă deloc de aventurile mele cu alte tipe și asta mă înfuria la culme. Continuam să-i rămîn prizonier. Cît despre Ondina, ea mă iubea ca și înainte, ca pe un explorator care nu poate să uite drumul spre casă și simte mereu nevoia să se întoarcă de unde a plecat. Era insuportabil, dar mă simțeam liber. Așa încît am sunat-o pe Adriana, ne-am urcat în mașină și am ajuns într-o noapte la Arad. Apoi a început autostrada. Zburam, fumam și beam sucuri naturale de fructe. Peste zece ore ne-am oprit la Welk și i-am dat lui Roland un cartuș de țigări bune, o sticlă de vin de Jidvei, un burduf de brînză și o pîine de casă. Adriana i s-a părut o fată superbă. Eu eram mîndru. Apoi drumul spre Heilbronn, în Germania. Noaptea ne-am oprit într-o parcare și am făcut dragoste. Adriana era într-adevăr o femeie de rasă. Cînd Dorin mi-a spus același lucru, am devenit și mai mîndru. Am dormit în camera lor de oaspeți, soția lui s-a uitat la mine urît pentru că era sătulă de escapadele propriului ei soț. Asta nu m-a împiedicat s-o satisfac pe Adriana de cîteva ori la rînd și să adorm împăcat.

Însă în gesturile noastre apăruse disperarea. Știam amîndoi că ne vom despărți și că nu e nimic serios în acuplările noastre pătimăse, dar ne prefăceam că totul e ok. La Paris ne-am ascuns în hotelul unui arab. N-am vrut să văd pe nimeni, deși aveam acolo cîțiva prieteni. Noaptea ieșeam pe străzi și ne plimbam. Cînd ne întorceam, făceam o vreme patul să scîrțîie din toate încheieturile, apoi o lăsam pe Adriana să plîngă în voie. Nici nu mai știu cum am ajuns în România. Ne-am despărțit sărutîndu-ne pe obraz. Ne-am întors la birou și am redevenit colegi. Nimeni nu știe nici acum nimic.

Le spun asta prietenilor mei și ei nu mă cred. Nici eu n-aș crede. Ciudată dimineață. Roland încă nu s-a trezit. M-ar fi sunat. Dorin a ajuns aseară acasă. A schimbat trei trenuri și a băut un sfert de sticlă de whisky. I-a plăcut la mine. S-a simțit bine. Ne-am adus aminte de tot felul de chestii, am vorbit porcării, am evocat tot felul de aventuri comune. Am vorbit despre Dorina cea grasă, cu fundul cît ușa, despre Ozana, profesoara de muzică, cu vocea ei cea frumos curgătoare și limpede ca cristalul, despre năvalnica Laruela și tăcuta, dar bine dotata soție a doctorului Culea, dar mai mult și mai mult am vorbit despre Gina, care avea o piele alunecoasă și rece ca spirtul și obiceiul să mă călărească în galop pînă scrișneau arcurile somierei. I-am spus asta lui Dorin și nu m-a crezut, pentru că Gina era pe atunci logodită cu un neamț din Germania Federală (motiv pentru care a și fost dată afară din învățămînt) și pioșenia ei de catolică practicantă părea să o fi transformat într-o statuie de marmură nesimțitoare. Uite că n-a fost așa, i-am spus prietenului meu, care m-a privit lung, meditativ, cu ochii sclipitori, însă deloc convins. Nu mai știa nimic despre Gina, deși amîndoi deveniseră cetățenii aceleiași țări. Mi-a lăsat un ultim cadou, o pereche de șosete noi, pe care le pusese în geanta de voiaj pentru orice eventualitate, și a plecat.

În urma lui a rămas o saltea care stă sprjinită de peretele despărțitor al camerei în care scriu. Îmi ridic ochii de pe tastatură și mă uit pe geam. Atmosfera pîcloasă din ultimele zile persistă. Acoperișurile sînt pline de zăpadă. Hornurile de aluminiu nu scot pic de fum. Locatarii sînt la lucru. Dunărea e la fel de placidă și pustie. Din cînd în cînd zgomotul cîte unei mașini care trece pe stradă. Îl aștept pe Roland. Am terminat cafeaua. Nu mai am țigări. N-am mîncat nimic azi. Îl aștept pe Roland să ducem salteaua la magazie. Vreme de futut sau de scris, cum ar spune Alain.

Sînt posesorul unei întregi colecții de femei. Mă întîlnesc cu ele zilnic, le sînt șef. Fiecare în felul ei e un caz. Fiecare în felul ei caută ceva, încearcă să descopere cu exactitate ce ar trebui să caute cu și mai multă consecvență. Toate sînt un fel de preotese ale viitorului lor cel plin de iluzii. Toate ar vrea să rupă gura tîrgului, să-și imprime surîsul pe un afiș, să facă o gaură cît de mică în cerul nostru de mucava. Ele au sîni și coapse, buze rujate și părul vopsit. Ele merg și se simt forfecate de genele metalice ale masculilor, țintuite pe ziduri, lipite pe vitrine, îndesate în scaune de privirile lor adezive. Toate sînt bune. Toate știu asta și n-au ce face. Trăiesc într-o lume de bărbați și o feminizează din instinct. N-au altă cale. N-au altă plăcere.

Am vorbit despre Stela și despre celelalte, dar ar fi trebuit să vorbesc în primul rînd despre Viky. De cînd mă știu, am fost convins că numai o fată grasă poate să poarte un astfel de nume. Victoria părea un nume prea lung pentru mișcările ei greoaie și pentru mersul ei legănat, de rață în șlapi. Așa că i-am spus Viky. De fapt venise cu numele ăsta. Îl avea încă din facultate și se simțea bine așa, lăfăită în igrecul lui final, ca într-un fotoliu încăpător și lasciv, de inspirație postmodernistă.

Viky avea o față de vițelușă ambetată. Se uita la mine cu ochii umezi. Încerca să mă asculte și atunci apлека pleoapele. Nu rezista mult. Mă scălda ca o fîntînă arteziană în admirația ei. Ascultatul o obosea. Munca o obosea și mai tare. Dar îi plăcea s-o frec de colo-colo cu tot felul de sarcini, să-i resping lucrările, s-o întreb nemulțumit de ce a greșit, s-o pun să refacă, să-i explic încă o dată, s-o muncesc pînă la epuizare, s-o trimit la cumpărături pentru birou. Îi plăcea să-i cer, să-i pretind, să-i atribui. Îi

plăcea s-o strig, s-o muștraluiesc, s-o ameninț. Nu-și mai încăpea în piele de fericire. Alte idealuri nici nu avea. Mă descoperise pe mine și căzuse în limbă de pasiune. Încerca să-mi atragă atenția. Îmi căuta apropierea fizică. Orice, dar măcar să mă atingă puțin cu țîțele ei ca doi tumuli cumani. Orice, dar măcar să-mi simtă parfumul și gustul de adrenalină, să se scurgă pe dîra parfumului meu pînă la umezirea chiloților ei cu dantelă, categoria grea.

Știam toate astea și eram rău. Viky era o fată atît de cuminte și supusă, că mă făcea să fiu rău. Ea m-a împins să descopăr în mine plăcerea de a chinui femeile. O chinuiam cu bună știință. Mai mult nu-i puteam oferi. Iar Viky, cît era ea de Viky, părea să înțeleagă foarte bine această neputință a mea.

Îmi trimitea SMS-uri. *A început brusc să plouă, apoi s-a lăsat liniștea. Nici un tablou pe peretele alb din camera mea. Ce gînduri sînt acestea?* Sender M.

Cîndva, în copilărie, am găsit într-o carte această propoziție: Bărbatul cu ochii albaștri mă privea devorîndu-mi buzele. N-am mai uitat-o niciodată. Sender M.

Mesajele ei veneau de obicei noaptea. Voia să-mi dea de înțeles că nu putea să doarmă. A doua zi privirea ei era și mai intensă. Se îmbrăcase mai frumos decît cu o zi înainte. Ochii ei erau atît de umezi, că îmi venea să-mi scot ochelarii de pe nas și să mi-i șterg. O alta în locul ei m-ar fi enervat. Cu Viky nu era cazul. Uneori mă uitam gînditor la bucle ei enorme, slăninoase. Mi le închipuiam albe și calde. Nu puteam face mai mult. Cu toate că și aceasta ar fi putut fi o plăcere. Scufundat fără rost între coapsele ei uriașe, aș fi avut poate șansa să regăsesc ceva din rușinoasele mele plăceri infantile. Coapsele ei cu moliciuni de pernă, fierbințeala sexului ei înecat în grăsime, picioarele ei dolofane, înfrigurate de așteptare. Unde mai văzusem așa ceva? Sau era doar o simplă

halucinație, o festă jucată de năstrușnicul meu subconștient îmbibat pînă la refuz de libido?

Culmea era că Viky o cunoștea pe Ondina. Mă văzuse cu ea pe stradă. Dar nu era în stare de comparații, nici de invidie. Ea mi se oferea. Sau nici măcar nu-și dădea seama de ce i se întîmpla. De aici curajul de a mă privi drept în ochi. Nu reușea niciodată să-mi prindă privirea. Ochii mei o puneau la respect ca pe o ființă inferioară. Știa că e o ființă inferioară și nu suferea. În fața mea suferința era exclusă, își promisese asta. În fața mea orice umilință era permisă. Acceptase fără crîcnire. Oricum, ea se simțea anulată. Dacă eu existam și mă putea vedea zilnic, atunci anularea ei nu mai conta. Eu puteam să fiu un tîmpit. Dar asta nu însemna că n-aș mai fi putut rămîne mai departe punctul ei de referință absolut. Puteam să fiu un pervers, un gagicar fără scrupule, un fustangiu de doi bani. Poziția mea în mintea ei nu se clintea nici măcar cu un milimetru. Mă gîndeam la toate acestea și descopeream că pînă și Viky, față de care n-aveam nici o obligație, mă făcea să mă simt vinovat.

Am văzut-o din nou pe Nicole. De data asta avea o pălărie pe cap și se uita în sus, cu ochii mari. N-am recunoscut-o de prima dată. Avea buzele strânse, amare și sprâncenele prea stufoase. Părea o femeie bătrână. Rujul nu-i acoperea în întregime buza de jos și acea pată albă și alungită din colțul gurii îi dădea un aer prea grav. Nu știu de ce privirea mi s-a oprit imediat acolo și nici de ce de data aceasta nările ei mi s-au părut prea mari, prea deschise. Îi simțeam neplăcut cartilagiile nasului și mi s-ar fi părut oribil să i le ating. Mi-am amintit încă o dată de rolul ei din *Orele* și n-am mai fost la fel de sigur de această senzație.

Apoi, sub lata cordeluță de mătase a pălăriei de pai, i-am descoperit urechea prea mare și prea frumos desenată. Mi s-a părut disproporționat de lungă în raport cu restul feței. Cît despre povârnișul neted de piele dintre pometele drept și arcu maxilarului, acolo am simțit cum mă cuprinde leșinul. Privirea mea simțea nevoia să adoarmă în acel loc, însă și dedesubtul buzei de jos, pe curbura de deasupra bărbiei, în moliciunea dulce a acelei depresiuni. Am văzut-o pe Nicole și prima dată n-am recunoscut-o. Aveam în față un portret de o prea mare severitate, cu o atitudine prea jucată. Nicole se transformase într-o copertă lucioasă. Aveam în mână programul trimestrial al filmelor din Polt-Sölten și nu eram deloc sigur că femeia din fotografie, îmbrăcată în rochia aceea gălbuie strînsă pe gît, cu benzi late de mătase de-o parte și de alta a cheurilor, era Ada. Nicole părea desprinsă dintr-un alt film. Dar nu asta era problema. Cred că am înțeles deodată, fără urmă de conștientizare, că Nicole e și ea o femeie care va îmbătrâni. Avea maxilarele încleștate, privirea fixă, gîtul drept, nasul subțire și mîndru. Era o doamnă, se uita undeva în sus, în gol, pieptul i se bomba sub rochia frumoasă, gălbuie,

alburie, aproape roz. O rochie de modă veche, strânsă tare pe bust, care-i presa înăuntru sfîrcurile sînilor mici.

Nicole purta pe cap o pălărie împodobită cu flori de pînză, ducînd în mîinile înmănuşate în mătase albă o tavă cu pahare de whisky şi arătîndu-mi din profil un obraz bucălat, un zîmbet parşiv de păpuşă cu părul curgîndu-i pe ceafă în bucle mari, aurii. În faţa ei se află un bărbat într-o cămaşă albastră în carouri, descheiată pînă în dreptul sternului, cu mînele suflecate, care lasă la vedere tricoul lui murdar de păzitor de vite şi om bun la toate. Îmi plac bretelele late, de culoare vişinie, ale bărbatului, îmi place părul lui transpirat, strîns deasupra gulerului ca o coadă de răţoi, îmi place gîtul lui puternic, cu muşchi pronunţaţi. Dar atît. El ţine stîngaci în mînă un pahar cu lichid gălbui-arămiu şi în spatele lui e o scară. Dedesubtul fotografiei stă scris

UNTERWEGS NACH COLD MOUNTAIN

şi mai departe urmează o scurtă caracterizare

Eine packende Story – mit viel Humor, Herz und Dynamik erzählt.

Cold Mountain. Sigur că voi vedea filmul în România, deşi neliniştea m-a invadat deja. Mi se pare insuportabil ca Nicole să joace rolul rigid al unei femei lipsite de mister, afişînd pe ecran o fizionomie de statuie de ceară sau de păpuşă cu obraji de carton lăcuit. De ce strigă Ada în film *Komm zu mir zurück!* (cum scrie dedesubtul unei fotografii) şi cît de adevărată poate fi vocea ei, dacă pe coperta aceasta a programului filmelor din Polt-Sölten totul pare contrafăcut. Dar mai există o Ada. În viaţa mea şi în viaţa lui Teacher şi în viaţa lui Alain sau în viaţa celui iubit imaginar din Anglia, această Ada de carne îşi păstrează misterul, suferinţa interioară, vraja mereu nesigură a privirii şi ea ar vrea să strige la fel de disperată *Întoarce-te la mine*, dar nu ştie cui. Nimeni nu merită asta şi ea rămîne o tînără femeie care caută şi aşteaptă, fuge şi se întoarce

înapoi, cade în deznădejde și își revine, lipsită de orice siguranță, de orice umilință a siguranței.

Ada din România e o femeie prea puțin trecută prin viață pentru a înțelege ce înseamnă cu adevărat întoarcerea, revenirea, regăsirea căldurii din palma unui bărbat care-ți mângâie umerii și obrajii îmbujorați de emoție. Ea a trăit prea puțin, trecutul ei nu are greutate. În sufletul ei s-a adunat prea multă cenușă, carnea ei tăvălită prin subțirea dulceață a posesiunilor întâmplătoare, trupul ei ca o peșteră cu buzele reci care aspiră și transformă totul în halucinație, în arsenic, în iluzie sînt impregnate de sânge. Oricît de des și-ar schimba toaletele, Ada e o femeie prea vie și prea complicată pentru a fi o bună actriță de film.

În clipa cînd Dani Carada m-a sunat la telefon pentru a-mi propune interviul, am avut un lung moment de ezitare. Ce-i venise? De ce tocmai eu? Ce urmărea, de fapt? Revista ei era plină de numele unor personalități impuse aproape peste noapte în viața publică, al căror prestigiu era într-o continuă ascensiune. Teacher, de pildă, semna acolo o rubrică săptămînală, plină de considerații adînci, bine cumpănite, serioase și importante. Plus nenumărate semnături în vogă, punînd problemele cu o vehemență de care opinia publică avea nevoie. Nimeni nu mai sta să se gîndească la ce fuseseră acești oameni înainte. E drept că aproape nimeni nu mai avea timp pentru literatură. Numele în discuție nu mai semnav de mult cărți de poezie sau proză. Dar ce conta asta? Realitatea le pretindea altceva: să apară la televizor și să spună NU, să vorbească la adunări sindicale și intelectuale și să spună NU; să scrie în ziarele zilei și să spună același lucru. Singura lor rațiune de a fi era protestul. Literatura nu mai putea fi o modalitate credibilă de a protesta. Iar eu mă apucasem ca prostul să scriu, începusem să scriu un roman. Țara arde și baba se piaptănă – cam asta era situația!

Înțelegeam că timpul trecuse cu mare viteză și mă prinsese pe picior greșit. Poate îmi pierdusem prea mult timp cu femeile. Poate pierdeam deja prea mult timp cu cabinetul de avocatură. Dar nu voiam să uit să mă pieptăn. Din cînd în cînd semnam și eu apeluri, scrisori deschise, îmi puneam numele pe vreo listă. Atît. Pe cînd ei și ele băteau în tastatura computerelor ca niște disperați, smulgeau foile calde din gura imprimantei și trînteau ușa apartamentului. Săreau transpirați dintr-un taxi într-altul, alergau prin birourile redacțiilor de la publicațiile cotidiene, ajungeau în ultima clipă la aeroport, schimbau pe fugă lei în dolari la un *change* și nu

se lăsau. Țineau *speech*-uri populare, țineau expuneri docte, strigau dacă era nevoie în megafoane, se aruncau în scaunele plușate ale conferințelor de presă și erau mereu în criză de pixuri. Literele scrisului lor de mână semănau tot mai mult cu niște mîzgălituri, dar ei zîmbeau fericiți, dormeau trei-patru ore pe noapte și gata, din nou pe cai. Mastan, prietenul meu, directorul de la Free Europe, își căra laptopul de la București la Timișoara și de la Timișoara la Berlin, pentru a rămîne în cele din urmă cîteva zile la Bruxelles. Dani era un as al reportofonului. Își scria articolele de fond prin viu grai, direct pe banda magnetică. Secretara copia totul, ea făcea o corectură grăbită și pac la tipar! Se întorcea din America cu geanta plină de casete cu interviuri, cu zeci de role de film fotografic, cu o nouă pereche de pantofiori moi, fără toc, în care tălpile ei late de față de la țară să se simtă bine. Trebuia să lupți. Important era să te simți comod, să nu lași nimic să-ți obstrucționeze energia vitală. Important era să ai ceva de respins, de contestat, de refuzat.

Dani vorbea fără întrerupere. Dar cuvintele ei sunau uscat, strident. Nu mai era femeia energică de altădată. O priveam prin lentilele ochelarilor ca printr-un abur. Îmi aminteam de mutra mea văzută dimineața prin oglinda aburită a băii. Ce se întîmplase între timp cu fața mea? De ce devenise fața mea mai interesantă? Pentru că pur și simplu îmbătrînisem. Buza de jos își pierduse senzualitatea de altădată și devenise mai palidă, retrasă sub buza de sus. Pomeții păreau și mai osoși, iar ridurile se scurgeau în jos pe piele, mai adînci sau mai superficiale, ca niște pîrîiașe. Ochii nici verzi, nici albaștri erau străjuiți de sprîncenele vizibil îngroșate din care sclipeau ici-colo fire albe. Cînd mă uitam în oglindă prin ochelarii de citit, smocurile mărunte de păr ce-mi țineau pavilioanele urechilor mă dezgustau. De la un an la altul începusem să mă tund tot mai scurt. De multe ori, vara, intram în frizerie și ceream o tunsoare elementară, la 2 centimetri, cu mașina electrică. Mă simțeam mai bine așa. Scăpam o vreme de senzația apăsătoare a părului alb. Aveam

patruzeci și patru de ani și mi se părea că sînt încă nespuns de tînăr. Seara îmi scoteam cu grijă proteza și o periam îndelung, resemnat, fără nici un fel de regret, ca pe un obiect pe care, de nevoie, trebuia să-l țin ascuns în gură.

Ce știa Dani despre toate astea? Ce știau scumpii ei dinți de porțelan – pentru că și ea era o ființă cu probleme dentare – despre adevărata mea față de prozator? Sau poate că tocmai de aici îmi venea farmecul. Poate că eu nici nu mai trebuia să scriu prin ziare sau să particip la adunări. Era de ajuns să fiu văzut și să primesc imediat certificatul de bună purtare. Nici eu nu stătusem degeaba. Eram și eu unul de-ai lor. O rudă mai săracă, e drept, dar de încredere și, înainte de toate, onestă. Poate că privirea mea spunea totul. La fel și dinții mei lipsă, pierduți unul cîte unul pe frontul nebuniei de a ține piept vieții. Fața mea se asprise. Liniile orizontale ale frunții formau portativele unui nou limbaj. Bărbia mea voluntară mă deconspira.

Partea a III-a

La întoarcerea în țară, dezastru! Alain nu mai putuse să reziste și într-o seară, în birou, sărise pe ea. Ada i-a zgâriat fața, el îi rupsesse bluza neagră de mătase și reușise să-i atingă un sân. Încă mai păstra în vârful degetelor curentul electric al rotunjimii lui otrăvite. Așa îmi explica prietenul meu, dar în acel moment ochii lui aveau ceva din deznădejdea nevindecabilă a unui rus. La prima ocazie, îi dăduse profesorului o palmă – „o labă și un șut în cur“, îmi explicase el cu năduf și plin de încântare –, dar asta era deja o chestiune minoră. Întâmplarea făcuse ca exact în acele zile Teacher să primească numirea în delegația permanentă a României pe lângă UE. Acum el era la Bruxelles. N-avea nici timp, nici spațiu să se ocupe direct de o chestiune atât de mărunță. „Asta o să te coste toată viața“, îi spusese el calm, aranjându-și părul căzut în ochi. Apoi îl dăduse pe Alain în judecată și își angajase un avocat. Dar îi lipseau probele. De aceea Alain trata totul cu nepăsare. Știa că Teacher n-are nici o șansă. Sau cel puțin așa îmi explica. Dar totul se futuse, asta descoperise Alain, asta era clar și pentru mine. Dacă voiam să supraviețuim seismului, trebuia să schimbăm regulile. Nu prea știam ce să fac. Devenisem dintr-odată temător și responsabil. O vreme cel puțin, pe Alain nu se putea conta.

Cît despre Ada, ea rămînea pe loc, fără să facă vreo mișcare pentru a clarifica lucrurile. Mă evita și se purta cu binecunoscuta ei nonșalanță de la birou. De parcă și eu aș fi fost vinovat. De parcă între noi doi n-ar fi existat niciodată nimic. Ar fi putut să mă invite la ea acasă să discutăm totul la rece, dar n-o făcea. Ar fi putut să plece de la casa noastră de avocatură, dar nu pleca. Ar fi putut să devină agresivă ca o mangustă față de toată lumea pentru că toată lumea știa de întâmplarea cu Alain, dar ea rămînea impasibilă. Se pregătea o furtună sau nu se pregătea? Aceasta era

întrebarea. Sau poate că asociatul meu fantazase, imaginația lui o luase razna și în lipsa mea nu se întâmplase, de fapt, nimic.

Partea proastă a lucrurilor era că Alain începuse să bea și o făcea cu o furie veselă care nu prevestea nimic bun. Zilnic câte două-trei sticle de vin alb italianesc. Sau chilian, austriac, portughez. Le încerca pe toate. Nu se mai ferea de nimeni și făcea eforturi vizibile să intre în pielea unui nabab. Nu-și dădea seama că pentru asta îți trebuie stil. Ținea sticla sub birou, ca un mic traficant de icre negre, și abia aștepta să apară cineva pe care să-l trateze cu un pahar. Turna vinul în pahare de whisky, dar ce importanță mai avea asta? Aștepta ceva, o întâmplare fericită sau un cataclism. Aștepta pur și simplu și ne sfida pe toți.

Mă întorsesem în România, la locul meu de muncă, și nimerisem în plin existențialism. Eram conștient că vremurile acelea ale disperării cronice trecuseră odată pentru totdeauna și cu toate acestea, pieptul mi-era străbătut de fiori în care mirosul de sânge se amesteca indiscernabil cu gustul de sodiu. Cîntăream cu tot mai mult interes limita infrangibilă dintre dulce și sărat, dintre alcool și abandon. Cu cîtă generoasă pasiune m-aș fi aruncat și eu într-o lungă beție! Să uit, să devin inactiv ca un vierme hrănit cu nămol, să mă las să alunec încetul cu încetul în acea înțeleaptă tăcere a dezabuzării fără leac. Mă trezeam cîteodată noaptea năpădit de cea mai pură neliniște a existenței. Mi-era teamă și nu mai găseam în nimic nici cel mai mărunț motiv de plăcere.

Și totuși, la venirea în țară, am regăsit-o imediat pe Nicole. De data aceasta sub forma unei puștoaice trecute, mult prea zîmbitoare, în blugi și bluză roz de lînă, expunîndu-și dințișorii pe coperta revistei *TVMania* ca orice gîsculiță naivă dotată cu ceva frumusețe. Nicole rîdea cu toată gura, bluza ei avea un decolteu decent prin care se putea zări foarte departe, în umbră, adîncitura dintre sîni. N-o mai văzusem niciodată în această postură. Era banală. Era ea-însăși-așa-cum-nici-ei-nu-i-plăcea-să-fie. Juca

rolul unei femei care face frumos la fotograf. Așa, ca să vadă lumea că ea poate fi și altfel, de duzină.

Ondina îmi păstrase special numărul din această revistă de programe TV. Când într-o seară am sunat-o din Welk și i-am spus la telefon că actrița devenise deja personaj în romanul meu, m-a asigurat că nu voi duce lipsă de informații pentru că un coleg de-al ei era căzut în limbă după irezistibila australiancă. Știa adică tot. O urmărea peste tot. Putea să-ți povestească filmele ei în amănunt. Îi știa toate cancanurile și toți amanții. Era înnebunit de rolul ei din filmul *Dogville*, pe care îl văzuse de trei ori și tot nu i se păruse de ajuns.

Am deschis revista și am citit articolul. Ca și în cazul Tinei Turner, adevărul era că despărțirea ei de soț însemnase o extraordinară țîșnire pe turnantă. Aici eram de acord cu semnătura articolului. Talentul actriței era imens, capacitatea ei de muncă era fabuloasă, deși putea părea mai degrabă un mod numai al ei de a-și îneca amarul atîtor eșecuri. O femeie frumoasă, sexoasă, celebră și fără noroc. Cel puțin așa susținea ziarista. N-am dat nici o importanță speculațiilor privitoare la relațiile ei pasagere cu Lenny Kravitz și Robbie Williams. Știam că astfel de bărbați erau oricum sub nivelul așteptărilor ei. La numele lui Russell Crowe m-am oprit cîteva secunde, ba chiar am căzut pe gânduri și pînă la urmă am zis da. Într-adevăr, un tip care și mie îmi plăcea oarecum. Apoi se intra în tot felul de cancanuri și de supoziții. Am vrut să arunc revista, dar am simțit nevoia să privesc cu atenție și poza care însoțea articolul. Altă poză, nu cea de pe copertă. Altă poză și parcă o altă femeie. Aici părul blondei Nicole pare alcătuit din onduleuri metalice, dure și foarte subțiri. E un fel de șpan auriu. Șuvițele te fac să te gîndești la pielea fierbinte a șerpilor de deșert, la limbile translucide de apă ale fîntînilor arteziene. Ochii sînt ochii ei. Gura, în schimb, e alta. De fapt gura e alta pentru că ochii ei privesc altfel. O față gînditor răzbunătoare, cu iriși roșii din cauza blițului. O privire aruncată departe, într-un fel de depărtare interioară, o privire

care atinge un obiect sau o ființă și se întoarce la sine împreună cu toată lumina prin care a trecut. Privirea unei egoiste însingurate. Buzele strânse produc un mic zîmbet șăgalnic. Un mic zîmbet pervers. Un zîmbet ambiguu. O pasageră crispă luminoasă a obrazului. O grimasă promițătoare. Senzualitatea gurii ei e intactă. Totuși, nasul e prea bine desenat. Aceeași senzație de tăietură artificială, de protuberanță lucrată din mînă, cu o dăltiță foarte fină de cristal. În sfîrșit, și o mînă care atinge bărbia cu dosul degetelor. Poate că tocmai această mînă care-i atinge bărbia mă face să văd în Nicole actrița și nu femeia.

O femeie care se expune. Exact cazul Adei. După tot ceea ce s-a întîmplat, Ada nu mai poate decît să pozeze. Are și cîțiva spectatori obligatorii: colegele ei, secretara, femeia de serviciu, eu și Alain. Își poartă hainele cu și mai multă eleganță. E mai rece decît înainte. Dar mișcările ei par rezultatul unei transe, al unui somn al simțurilor. A început să-și strîngă părul la spate într-o codiță, dezgolindu-și fruntea și tîmplele, și capul ei se desenează și mai frumos. E o femeie în toată puterea cuvîntului, dar o femeie care ocupă o scenă. Merge, se oprește, se apleacă, se așază, face un gest, își înalță gîtul, ridică pleoapele, iar spectatorii din sală o privesc înmărmuriți din scaunele lor capitonate. Undeva, în culise, se aud scîncetele lui Alain, se aud văicărelile lui de bărbat care se căiește, plînge, și-a pierdut controlul, se învîrte bezmetic în cerc precum un popîndău căruia i-a fost extirpată o parte din creier.

Dani vorbește în continuare, se plînge de munca epuizantă de la revistă, fără a-și lua ochii de la mine. Sînt tot acolo, în redacția ei, sînt tot atunci, în acea după-amiază leșioasă din vara trecută. Dani face o genuflexiune chiar în fața biroului la care m-a obligat să mă așez, pentru a-mi prinde moaca profilată deasupra unor munți de cărți, manuscrise, teancuri de reviste, desene, afișe făcute sul. Ceafa sprijinită de speteaza îmbrăcată în imitație de piele a scaunului. Brațele goale, aproape musculoase, și două palme mari, cu degete lungi, numai bune să se lipească pe suprafața unei mingi de handbal. Din fericire port o bluză nespus de comodă, cu o țesătură compusă din minuscule ochiuri hexagonale, de care sînt aproape îndrăgostit. În partea stîngă a pieptului inscripția „Lacoste“, scrisă cu ață roșie pe trupul alungit al unui crocodil verde. Bluza e neagră, dar a fost spălată de atîtea ori, încît culoarea ei pare tot timpul îmbîcsită de praf. Exact negrul care îmi place. Un fel de negru cernoziom. Un negru fumuriu și catifelat ca un steag de pirați. Bluza mea franțuzească, cumpărată în Paris, la Marché aux Puces (eram atunci împreună cu Alain), de la un magrebian cu gesturi alunecoase și priviri neliniștite care știa ce marfă de contrabandă vinde.

Am prins momentul în care Dani nu mai mă privește, preocupată să-și găsească un alt unghi pentru un nou cadru, și am reușit să-mi scot ochelarii. Îi țineam încă în mînă. Nu reușisem să-i depun repede pe suprafața biroului. Deși cred că deja inventez și trec de la amintire la proză. Țac, alt macaz, o altă linie. Așa se întîmplă întotdeauna cu scrisul, simți nevoia să schimbi macazul. Țac, altă fotografie. Privirea confuză a celui care încearcă să se acomodeze cu noua distanță. De cîtiva ani buni încoace mă tot acomodam. Confuzia din mintea mea creștea. Gata, știam

că se terminase cu vechea mea pereche de ochelari. Trebuie să scriu repede, tot mai repede. Așa cum face Dani fotografii. Azi în New York, mâine la Cracovia, poimîine în redacția de pe bulevardul Magheru. Îmi cumpărasem un laptop și începusem să descopăr viteza. Repede și tăios. Scurt și precis. Spuneam din cînd în cînd că tastatura computerului și loviturile degetelor mele în pătrățelele de cauciuc îmi dau senzația că trag cu mitraliera.

Și totuși, nu știam încă prea bine în ce să trag. Nu știam dacă țintele mele sînt suficient de bine alese. Devenisem un om viu care descoperea cu stupoare că nu mai are dușmani cu identitate precisă. Dușmanii lui erau acum peste tot, ascunși pînă și în cuvintele care-i ieșeau din gură. Mă întîlneam cu cutare față conspirativă și nu știam ce să zic. Descopeream cutare privire încărcată de enorme responsabilități colective și mă blocam. Într-o zi, la Restaurantul Artiștilor, îl descoperisem pe Vasian. Era beat și radios. Nu-l mai văzusem de multă vreme. Citeam despre el prin ziare. O personalitate a zilei. Cînd am vrut să-l îmbrățișez, mi-a șoptit la ureche tăios: „Hai, lasă-mă, ne vād ăștia și nu dă bine. În cîteva luni o să conduc cel mai mare sindicat din România!“. Mi s-a făcut rușine de gestul meu. Eram mic și meschin. În timp inhibițiile mele s-au accentuat. De obicei tăceam și dădeam din cap. De cele mai multe ori mă bîlbîiam și nu aveam timp să explic de ce mă bîlbîi. Nimeni nu mai voia să asculte. Se terminase cu ascultatul. Acum trebuia să țipăm. Toți trebuia să țipăm cît mai tare. Țara se ducea de rîpă oricum. Anatomia noastră precară, frica noastră de viitor, suspiciunile noastre că alții fac jocurile trebuiau cît mai bine ascunse. Frustrările nu puteau fi vindecate cu whisky. Cît despre literatură, aici lucrurile erau foarte clare: totul trebuia luat de la zero. Și nimeni nu avea curajul ăsta.

Simțeam în mine o dorință furibundă de a transfera viața în ficțiune, de a renunța la vechile filtre. Mă săturasem și într-un fel mi-era frică. Mă simțeam din ce în ce mai amenințat de propria mea lentoare, nu mai

voiam să stau pe loc și să îmbătrânesc înainte de vreme. Așa că într-o zi i-am spus. Mie unuia începuse să-mi pese din ce în ce mai puțin de afacerea noastră. Alain s-a uitat strâmb, iar eu am plecat în Austria. Dacă n-aș fi plecat în Austria, aș fi explodat ca o mămăligă cu trotil. Prea multă rutină. Prea multă zbatere inutilă. Mă doboră oboseala. Sau, cum spusese Ada într-o zi, simțeam că *mi s-a luat*. Simțeam că mi se luase. Mi se rupea în paișpe. A se scuti. Contradicțiile lui Alain mă oripilau, isteriile lui verbale mi se înfingeau în ficat ca niște alice. Nu mai suportam privirea lui de procuror, pupilele lui scăldate tot mai abundent în alcool, faptul că el își băga ceva în orice, faptul că totul exista doar pentru băgatul lui. Erotismele lui ieftine, machismele lui ridicole, libidoul lui de catîr nu mi se mai păreau de suportat nici în filme. Așa că m-am cărat. Eram departe. Trebuia să mă scol dimineața, să-mi fac cafeaua, să mă las scăldat de lumina soarelui care transforma suprafața Dunării într-o oglindă orbitoare și să scriu. Să deschid calculatorul și să scriu fără nici o pregătire, la întâmplare, în funcție de prima propoziție care-mi vine în minte.

Dar ce se întâmpla cu admiratoarea mea, a obosit, s-a plictisit? Poate că i s-a terminat filmul. Tace și mă privește. S-a așezat pe un scaun și și-a aprins o țigară. „Vrei să fumezi?“ Și îmi întinde o scrumieră de plastic cu inscripția „Camel“. Totuși, nu vreau să fumez. Îmi dau seama că de câteva ori, așteptînd cu inima chircită să fiu împușcat de lumina flash-ului, am încercat să zîmbesc. Crăpată cum este, proteza mea cu premolari de plastic lasă să se vadă între dinții din față un fel de strungăreață. Știu asta, m-am văzut dimineață în oglindă. Obișnuitul meu zîmbet ironic, cu pielea încrețită în colțurile ochilor, mi s-a părut atunci hidos. Mă simțeam prea bătrîn pentru un astfel de stigmat dentar.

Peste nici două săptămîni am văzut pe prima pagină a revistei o fotografie alb-negru, înfățișînd o mutră prăfuită, abstrasă. Dracu' știe unde priveam. În nici un caz direct în obiectivul minuscule al aparatului argintiu de care se folosea Dani Carada. Ochelarii cu brațe și rame metalice

prinseseră ici-colo câte ceva din sclipirile anemice ale flash-ului. Ochii abia dacă mi se ghiceau înapoia lentilelor învăluite într-un gri fotografic de proastă calitate. Poate că senzația aceea pe care o avusesem la un moment dat că privesc ca prin abur fusese reală. Sporovăisem cu Dani verzi și uscate. Părea să fi uitat cu totul de reportofon și de obiectivul vizitei mele. Timpul trecea și mă simțeam din ce în ce mai ușurat. Mă pregătisem pentru tirul întrebărilor ei și constatam surprins că îmi făcusem griji degeaba. În încăpere se lăsa întunericul. Ea își lepădase pantofii de piele întoarsă și-și trăsese picioarele sus, pe fotoliu, ascunzându-le sub fusta largă de pânză înflorată. Era un fotoliu masiv, îmbrăcat într-un pluș maroniu pe care parcă nici nu-l văzusem pînă atunci.

Stăteam departe unul de altul și descopeream surprins cum totul se muia în ea. Nu-i mai simțeam privirea curioasă, excitată de dorința de a face ceva. Pielea ei părea acum și mai măslinie, și mai uscată. Nespălat probabil de câteva zile, părul îi strălucea unsuros, ca de țigancă. Încordările ei nu semănau deloc cu încordările mele. Asta era de fapt. Uauu, ce față de prozator aveam! Eu nu aveam probleme exterioare la care să fiu obligat să răspund. Nu mă simțeam obligat să-mi apăr de posibile atacuri suburbane fața mea publică. Nu mă uitam neliniștit la ceas pentru a nu scăpa nu știu ce întâlnire conspirativă importantă. Eram un om ca oricare altul. Crispat de proasta funcționare a propriei sale ființe, obosit de momentele de sterilitate ale vieții, gata oricînd să abandoneze totul și să devină un umil secretar de primărie de țară. Iar Dani știa asta și mă invidia.

Am intrat în România prin vama Curtici și am găsit. N-am găsit ceea ce căutam. Am găsit ceea ce nu puteam să ocolesc. La urma urmelor, nimic nu se uită. Totul se acumulează și se repetă. Pielea se tăbăcește. Carnea devine mai indolentă. Sufletul se ascunde. Vameșul s-a uitat la valiza mea mult prea voluminoasă pentru exigențele lui și mi-a cerut s-o deschid. N-aveam nimic de declarat, dar mi-a cerut s-o deschid. Dimineața însoțitorul vagonului de dormit m-a întrebat dacă vreau cafea și eu am vrut și rău am făcut. Am băut-o cu noduri pe coridor, privind terasamentul, pietrele cenușii, cerul cenușiu, casele cenușii, răsăritul cenușiu, fără soare. Pe peron m-au întâmpinat oamenii cenușii, taximetriștii cenușii, lucrătorii cenușii în salopete portocalii. Starea mea interioară era portocalie. Părul Ondinei, care m-a întâmpinat cu lacrimi de bucurie în ochi, era și el portocaliu.

Ne-am suit într-un taxi portocaliu și am vorbit cu șoferul despre viața noastră cenușie. Politic situația era destul de portocalie. Ar fi putut să fie și mai albastră, dar încă nu era. Mai era mult pîna la iarba verde. Zăpada ar fi trebuit să fie albă, dar asfaltul era negru, mocirla era roșiatică. Blocurile erau galbene și spălăcite. Străzile erau gălbui și pline de găuri. Vitrinele erau opace, albastre, încetoșate, verzui, sărace, înghețate, albe și roz. Pielea mea era cenușie și obosită, orașul se sculase din somn. Oamenii purtau haine negre. Luminile semaforului erau și verzi, și roșii. Reclamele erau acoperite de o chiciură translucidă. Fumul țevilor de eșapament alcătuia un mediu prielnic pentru zgomotele de afară. Recunoșteam vechea muzică. Nu apăruseră melodii noi. Fețele erau la fel de încruntate ca și înainte de plecarea mea. Mașinile mergeau pe bulevard bară la bară. Încă se mai putea circula. Încă mai erau bani pentru a lua un

taxi. Pașaportul meu vișiniu se odihnea în buzunarul de la piept. O strîngeam la piept și pe Ondina. Șoferul ne privea prin oglindă și nouă nu ne păsa. Părul ei nu era de fapt portocaliu, ci roșcat, își schimbase însă rujul de buze. Nu-i stătea bine. Mi-au trebuit două-trei zile ca să i-o spun. Ea însă nu era cu totul convinsă că mă cucerise din nou. Își schimbase *look-ul* pentru a mă surprinde încă o dată. Voia să fie proaspătă și tânără. Eu însă eram liniștit, resemnat, aproape fericit că mă întorsesem acasă și că nici n-aș fi putut să fac altceva decît să mă întorc acasă. Printre blocurile mele galbene, printre copacii mei scheletici, printre prietenii mei pietonii și cîinii mei jigăriți, printre balcoanele mele cu rufe întinse la uscat.

În România mea oamenii scuipau la fel ca și înainte pe unde se nimerea, mergeau la fel ca și înainte pe asfaltul degradat al trotuarelor, înjurau la fel. Își spălau rufe și le întindeau în balcon, în aerul de silicon al cartierului. Strîngeau oasele de la prînz într-o pungă de plastic pentru a le arunca de la etajul IX în peluza populată de cîini vagabonzi. Spărgeau pereții să-și facă living, reparau mașini, mîncău semințe, cumpărau fasole, vin vărsat, napolitane și biscuiți. Intrau în supermarketurile capitalismului nostru postcomunist și hălăduiau ca prin junglă de la un raion la altul, de la o ofertă specială la alta. Între ei și prietenul meu Roland nu era o prea mare diferență. Și ei sperau într-un chilipir, și ei erau fericiți să facă o economie cît de mică din care putea rezulta o sticlă de vin în plus. Iar faptul că fostul cetățean român Roland Albu trăia la 1.000 de kilometri distanță de ei nu schimba prea tare esența lucrurilor.

Într-o zi, dimineața, chiar la intrarea în lift, Ada mi-a dat de înțeles că mă dorește din nou. De fapt, mi-a spus că vrea să vorbească cu mine între patru ochi. N-am putut rezista și în aceeași seară am regăsit-o în pat așa cum o știam. Toate vechile noastre obișnuințe erau intacte. Ada devenise și mai provocatoare. Simțeam nevoia s-o mângâi cu și mai multă solemnitate. Îi încurajam pornirile confesive. Nu mă mai săturam s-o privesc. Îmi spunea că ar vrea să înțeleagă ce se întâmplă cu ea și nu poate. Tot ceea ce trăia i se părea atît de straniu, încît, de frică să nu greșească, se lăsa pradă unui antivirus interior care aseptiza totul în jur, inclusiv aerul respirat de Alain.

Dar să revin chiar la prezentul acelor zile. Ne ducem viața de birou în aceeași meschinărie, într-un aer electrizat, împînzit de nisipul insidios și mizerabil de excitant al dorințelor. Pe lîngă dorințe, și stări. Pe lîngă dorința irepresibilă a lui Alain de a profita imediat de Ada, ca un marinăr abia coborît pe chei, și ura Iasminei. Ea o urăște pe Ada cu toți porii. Alain tînjește după ea ca după un elixir otrăvitor. Eu stau și privesc. Spre deosebire de Alain, eu sînt un tip de modă nouă. Eu reduc totul la ce se poate atinge. Alain e mai complicat decît mine, pentru că el nu se poate mulțumi doar cu ceea ce se lasă efectiv atins. El ar vrea să-și lipească pielea și de partea imposibil de atins a ceea ce poate fi atins. Dar Iasmina îl pîndește la colț. Așa e cînd îți faci de lucru cu cine nu trebuie. Situația devine pe zi ce trece tot mai jenantă. De cînd Alain i-a făcut bucuria, ochii Iasminei au devenit două sfredele cu cap vidia. Tot ceea ce cade sub ochii ei se umple de găuri. Trupurile colegelor ei sînt găurite din cap pînă-n picioare. Trupul Adei e ca o țintă mobilă ciuruită de gloanțe. „Ascultă,

Maica Domnului“, i-a spus într-o zi această fată blondă și palidă ca moartea, „știi că șefu’ ți-ar trage-o. Și încă cum! Te mănâncă din ochi. Dacă faci vreo mișcare, uită-te bine la mine, îți tai pielea cu lama, da’ știi cum, fîșii-fîșiuțe. Te fac pachet, te leg cu ea și te arunc în Dîmbovița, fir-ai a dracului să fii de bozgoroaică!“ Și a tăcut. S-a uitat o vreme la ea și a adăugat: „Fată dragă, io am copilărit în Obor, te fac rișcă de nu-ți mai recunoști fața! Scîrbă fandosită ce ești!“. Iasmina e pregătită să sară și-și mîngîie ghearele. Ada îi studiază potențialul agresiv, îi cîntărește pe îndelete urîtenia și îi întoarce fundul.

E unul dintre modurile ei obișnuite de a reacționa. De obicei nu răspunde la provocări și nu contează cine ești, îți întoarce fundul la propriu. Nu poți să concurezi cu ea, ești prea puțin dotată (mesaj pentru Iasmina), nu poți să lupți cu ea, n-ai atîta putere (mesaj pentru Alain). Deși, dacă stau bine să mă gîndesc, Ada e o ființă cu mult mai consecventă decît Alain. Metafizica lui Alain intră tot timpul în conflict cu realitatea. A Adei nu. Dacă Ada nu se poate înțelege cu sine, ea știe să nu cedeze în fața propriei isterii. N-are două chipuri, ci unul singur. Are două vieți, dar asta e cu totul altceva. Asta e latura privată a existenței. Ada e îndrăgostită de Teacher. E fascinată topită înnebunită îmbătată hipnotizată îmbălsămată de ființa lui. E numai bună de legat în propria ei piele făcută fîșiuțe.

Iar Teacher e acum la Bruxelles. El face lobby, semnează acte și comunicate, dinează cu tot soiul de figuri impozante, behăie franțuzește sau englezește, el a intrat în Europa, a uitat de deal și vale, de țăranul Ion și de dîmbovițeanul Mitică, de mici și bere, de praf și gunoaie, de ordonanțe de urgență și tunuri bancare. El îi trimite Adei e-mailuri în care se extaziază de picturile lui Delvaux. Procesul lui cu Alain trenează, salutăările pe care mi le transmite mie prin intermediul Adei sînt pur formale. Totuși îmi aduce la cunoștință că ar avea nevoie de un om de

încredere în biroul lui belgian și mă întreabă dacă nu m-am răzgîndit. Mersi de asemenea întrebare prin interpuși.

De fapt, subtextul comportamentului său e mai mult decît evident. Îi scrie Adei pentru a arăta că nu-i pasă de ce s-a întîmplat, că el e stăpînul, că mie îmi mai acordă totuși o șansă și că femeia care îl iubește e mult deasupra noastră. De celelalte fete nu amintește niciodată nimic. Nu uită să se lanseze în teorii și să vorbească despre raportul rizomatic de forțe, globalizarea inteligenței tehnologice, agricultura integrată, e-cultură, eurotaxe, legalitatea consensului pragmatic, salvagardarea multinaționalității umanului și alte fantasmagorii comunitare. De unde se vede că el lucrează, iubește de moare relativismul condiției de observator observat și a făcut pasul de la logocentrism la loyercentrism. A rămas la fel de bățos cum îl știam. Personal, nu mă așteptam la altceva. Alain, în schimb, își făcea nu știu ce iluzii, aștepta poate să-și ceară scuze. De aceea îi cenzura Adei corespondența și din cînd în cînd îmi puneă și mie în brațe cîte un teanc de e-mailuri. Ei, ce zici? mă întreba el, asta și pentru a-mi arăta că dracul nu e chiar atît de negru și că Teacher nu-și permite totuși să-i facă Adei declarații de dragoste în orice circumstanțe. Dar dacă n-o mai iubește, moșule? Dacă a pus laba pe el vreo mulatră din Martinica? Vreo pipiță malaieziană? Ce, ți se pare imposibil? N-ai mai văzut din astea? Să știi că n-am cedat, io am resurse, nu glumă, și o aștept pe fata asta pînă în pînzele albe.

Cert este că prietenul și șeful meu avea și motive să vorbească așa. Ada nu-l mai privea cu aceeași ochi firoși, obosise sau poate trecea printr-o perioadă de mai scăzută pasionalitate. De vină putea fi și un sentiment de resemnare față de prea marea distanță dintre București și Bruxelles. Pînă într-o zi, cînd ne-a anunțat că și-a cumpărat bilet de avion și că va lipsi o săptămînă. Alain a fost gata să facă infarct. S-a îmbătat ca un porc și trei zile n-a mai fost bun de nimic. Albastrul devenise indigo.

Ada nu era o gîsculiță. Războiul își deschidea noi fronturi, săpa alte tranșee, inventa alte arme.

Bărbatul e un bec. Femeia e o mașină de călcat. Bărbatul se aprinde și se stinge. Femeia se încinge încet și durabil. Iată de ce, după ce totul s-a consumat, bărbatul nu trebuie să pună cornul în pernă ca un animal. Nu-i păcat de femeia de lângă el? Bec și mașină de călcat. Ce aud îmi place. E o constatare banală, dar comparațiile subînțelese din cele două propoziții nu sînt deloc rău găsite. Ascult o emisiune la radio. De fapt, ascultăm amîndoi. Ascultătorii pun întrebări. Corin Teodorescu, sexologul de serviciu al României, le răspunde. L-am văzut și la televizor. Are o chelie impresionantă, dar asta îl face parcă și mai tînăr. Un bărbat între două vîrste, frivol și manierat. Mustață, zîmbet larg, dinți perfecți, adevărați. Asta dă bine. Vocea lui dă și ea bine. E o voce caldă, învăluitoare, convinsă, complice, difuză ca o culoare de apă absorbită de sugativă, o voce de succes. Ondina e de acord cu mine. Mi-o spune. Îi place tipul. Îmi cuprinde gîtul cu brațele. E mișto, pe cuvînt, nu-l auzi ce dezinvolt e! Pielea ei e fierbinte, catifelată, umezită ușor de acizii sudorifici ai plăcerii. Eu m-am aprins și m-am stins. Ea încă dogorăște de dragoste. Ea încă își savurează voluptatea. Mă privește cu ochii mici, strălucitori. Și nu spune prostii, nu-i așa. E un tip de bun-simț. Știe să vorbească și cu o puștoaică de șaișpe, și cu o tăntiță de cinzeci. Apoi îmi sărută tîmpla și îmi spune încă o dată că mă iubește. Ea mă iubește mă iubește mă iubește și nu mai poate fără mine pentru că mă iubește și ar strînge-o pe Ada de gît pentru că mă iubește și l-ar strînge de gît și pe Alain care mă chinuie îmi face viața amară mă răvășește cu stările lui care înseamnă inconsecvență capriciu beție vulgaritate grobianism suficiență isterie.

Ondina are oroare de isterie. Ondina are oroare de vulgaritate. Și eu am oroare de vulgaritate, dar eu tac. Asta e diferența dintre mine și ea. Ea înjură și eu strâng din dinți. Ea îmi spune să plec și să las dracului șandramaua. Eu știu că depind de banii lui Alain. Îi câștigăm împreună, dar el e bosul. Eu sînt ochiul care țintește și el e degetul care apasă pe trăgaci. Eu sînt sîngele, el e cordul. Între noi, o prăpastie franjurată. Viața e complicată fără bani. În viață orice calcul meschin e un calcul meschin și atît. Ești zgîrcit sau ești sărac. Din două una. Numai că mie nu-mi place să-mi sufle vîntul prin buzunare. Fenomenul în sine mă descumpănește. Nu mai sînt bun de nimic. Trebuie să mă gîndesc la bani și nu sînt în stare. Trebuie să fac planuri victorioase și nu am puterea să introduc în calculele mele riscul. Nu știu să fac bani și gata. Iată de ce în străfundurile ei ființa mea suferă și ea de un fel de metafizică a neputinței. Asta mă scoate din funcție și mă face să fiu mai bun decît ar fi normal. Nu și mai înțelept. Nu și mai detașat.

Stau și tac. Privesc și-mi mușc buzele. Tac tacticos, cum ar veni. Tac degeaba. Sînt singurul care vede că eu tac. Toți ceilalți cred că eu tac pentru că sînt posesorul unei naturi tăcute. Ondina are aceeași impresie, dar ea mă iubește. Ea încă n-a înțeles cît de vinovate sînt tăcerile mele. Ea n-a descoperit pînă acum că eu sînt o ființă handicapată. Sau poate că tocmai pentru asta mă iubește, pentru handicapurile mele strigătoare la cer.

M-am întors în România, știind că nu va trebui să aștept prea mult timp pînă să văd *Cold Mountain*. Între timp aş fi putut să mă duc la *Dogville*, care încă mai rula prin cîte o sală insalubră de cinematograf periferic. Ondina trăgea de mine să mergem și eu găseam mereu pretexte să nu. Ceva mă ținea în loc. Poate faptul că n-aș fi dorit ca Nicole să ocupe în această confesiune mai mult spațiu decît ar fi fost nevoie. De cele mai multe ori eram ocupat pînă peste cap cu munca de la birou și asta mă liniștea.

Ondina urmărea săptămîină de săptămîină programul filmelor din 7 seri, deschidea *Ghidul Bucureștiului* ca să localizeze cinematograful țintă, se interesa de liniile troleibuzelor și ale tramvaielor, iar eu trebuia să mențin pe linia de plutire o corabie ce risca să se scufunde. Singură loialitatea mea față de convingerile mele morale mai putea să motiveze această nebunie. Nu-mi puteam pune mîna în fund și să plec.

Ulucitor era și faptul că nici nu aveam pe cine să mă răzbun. Alain abandonase aproape totul. Păstrase pe listă cinci-șase clienți de calibru și în rarele perioade cînd era treaz, încerca să se ocupe de ei. Eu făceam ordine prin hîrtii, scoteam apa din cală, puneam în mișcare dosare acoperite de praf, aruncam peste bord hoiturile șobolanilor morți, mă gîndeam la tot soiul de improvizații pentru a astupa găurile, fisurile late de o palmă, golurile dintre scînduri. Le dădeam fetelor de lucru, le făceam să tragă cu seriozitate la pompe și mi-era milă de ele, încercam să repar din mers ba prova spartă de țărmurile ascuțite ale insulei Ada, ba catargul cu pînza ruptă pe care toată lumea îl numea Alain, ba relația cu o firmă de îmbuteliat butan aflată în proces de evaziune fiscală.

Una peste alta, apa în care ne bălăceam în fiecare zi picioarele nici nu creștea, nici nu scădea, doar că devenea tot mai tulbure. Seara târziu eșuam ca o brută insensibilă în patul Ondinei. Eram rupt de oboseală de parcă toată ziua aș fi tăiat lemne. Uitam de mine plin de o încântare fără seamăn că pot uita de mine. Descopeream uluit că Ada mi-era alături și că și ea face aceleași eforturi să ne salvăm. Nu mai comunicam, nu mi se mai confesa, dar iată că rămăseserăm fără să vrem complici. Dacă l-am fi abandonat pe Alain, ne-am fi abandonat pe noi. Și apoi unde să ne ducem, din ce să trăim?

Deși poate că astea erau niște întrebări prea banale. Nu mai aveam timp să mă ocup și de ființa mea secretă. Nici timp și nici putere. Îmi părea rău pentru Nicole, dar aș fi preferat ca reîntîlnirea mea cu identitatea ei de celuloid să se amîne cît mai mult posibil. Mi-era frică și de ea, și de mine. Ea mai avea totuși o șansă. Mă gîndeam tot mai mult la filmul ei făcut după un roman al Virginiei Woolf. O actriță genială, răvășitoare, otrăvitoare, totală, insuportabilă. Nicole nu și-ar fi putut găsi o mai bună întrebuintare pentru sistemul ei neuro-somatic decît într-un astfel de rol.

Îmi plac filmele cu personaje interiorizate, autoscopice, obsedate de negura din propriul lor inconștient. Îmi plac pentru că sînt cinstite. Îmi plac pentru că numai astfel de teme sînt cu adevărat reale. Un om și o cușcă. Un animal într-un om. Un șarpe în burta unei pisici. Un cîine sălbatic în creierul unui funcționar cu cravată. O femeie frumoasă și delicată cu viscere de dihor. Un sex cu dinți deschis în decolteul unei rochii de gală. Fața și reversul. Gorgan, secretarul nostru de partid, cel care trîntise de dușumea fotografia înrămată a lui Ceaușescu, avea dreptate, știa el ce știa. Realitatea unui chip devine un strat de gelatină care se topește. Oglinda unui lac se preschimbă într-o întindere încîlcită de ghimpi. Betonul se transformă în praf de ciment. Puterea e înlocuită de o piele rigidă, lividă, fetidă. Îmi plac filmele în care poți vedea cum sîngele fuge din obrajii eroului, cum pulsul unui gît sculptural scade pînă

la pîlpîitul letargic al pleoapelor, cum dinții unei fizionomii serafice devin atît de ascuțiți, încît ar fi în stare să sfîșie blana unui animal viu. Lumea nu poate fi citită decît pe fața cuiva. Lumea ta e lipită de fața ta și dedesubtul feței tale sînt alte straturi de materie, din ce în ce mai urîte, mai oribile, mai paleolitice. În peșterile acestei lumi de nervi și sînge, tehnologia cinematografică devine cu totul neputincioasă. În acest spațiu de umbră și muzică, de pietre lovite ritmic una de alta și de mațe uscate întinse peste craniul găurit al unui lup, ești sau nu ești. Și ca regizor, și ca actor. Și ca femeie, și ca bărbat.

Știam că în comparație cu *Orele*, *Cold Mountain* putea fi un film de duzină. Oricum, din cele două-trei fotografii văzute prin ziare și reviste mi-era clar că acolo Nicole face un rol și atît. Cu o față de împrumut, cu o privire de împrumut, ca un fel de ființă fără trup. Toată această tensiune sterilă ascundea probabil o chestie îngrozitoare. Știam că vreau să fug de ceva și oricît aș fi încercat să conștientizez despre ce e vorba, cuvintele-mi zburau prin creier ca o criblură de scoici.

Iată de ce în această dimineață de martie m-am așezat pe scaun în fața calculatorului Ondinei și am scris o singură propoziție. N-aveam curajul să merg mai departe, pentru că ar fi trebuit să ajung la monstruoasele mele înclinații infantile, la apucăturile mele de copil care duce totul la gură și sugă, mușcă, smulge, sfîșie, rupe, la natura mea făcută să maculeze totul, să pîrjolească, să ardă, să distrugă și să triumfe. Dacă îmi place Nicole, asta se întîmplă pentru că ea e o femeie copil, care vrea totul pentru că se vrea pe sine. Dacă îmi place Nicole Kidman, e pentru că mie îmi plac femeile care vor totul, dincolo de orice instinct de conservare, dincolo de orice rațiune a vieții lor de ființe supuse unui determinism genetic implacabil. Îmi plac frumusețea ei imatură, imaturitatea ei sălbatică, sălbăticia privirii ei de înger pedepsitor, tristețea ei agresivă, melancolia ei cu gust de oxid de fier, îmi place corpul ei de puștoaică nebună care-și

urăște de moarte părinții și care pentru a le face în ciudă, s-ar arunca fără nici un fel de regret în cea mai cumplită orgie. Stau în fața calculatorului Ondinei și scriu toate acestea cu sufletul liniștit și înghețat. Ondina doarme. Dacă mi-aș întoarce capul peste umărul stîng, aș putea să o văd, i-aș putea contempla capul răstignit pe pernă, pleoapele grele peste ochii mici, buzele pline și ușor crispate, părul răvășit, roșcat, dormind și el. Dar nu pot să întorc capul. Pur și simplu nu pot.

Prietenul Roland s-a născut la Rîșnov, dar iată că și Nicole Kidman a fost acolo. Acolo s-au făcut o parte din filmările la *Cold Mountain*. Aflu asta din gura lui Anthony Minghella, regizorul filmului, pe care îl văd într-o seară pe un canal TV la un talk-show. Și ce spune el? Că la Rîșnov a fost o vreme mizerabilă, cu temperaturi neașteptat de scăzute. Și că Nicole era vînată, abia își mai mișca mîinile. Și toaletele acelea de epocă destul de subțiri. La Rîșnov, în Transilvania contelui Dracula, ploaie și frig, vînt și umezeală, inconfort, condiții proaste, noroi, zăpadă, așteptare, nervi și rateuri, scene repetate, cadre proaste, duble și triple, soarele care refuză să iasă dintre nori, peisaj de Vest sălbatic cu lanuri galbene de porumb și case din secolul al XIX-lea, apă minerală, țigări, cafea și ceai, din cînd în cînd cîte o gură de whisky. Viață de actor, viață de personaj, mizeria trăită la propriu.

În schimb, în casa săsească în care locuia Roland era cald. Clanțele de alamă ale ușilor străluceau. În soba din bucătărie duduia focul. Mirosea a vanilie și a vin fiert. Mirosea a piele de copil care s-a întors de la joacă. A carne scoasă din borcanul cu untură și a cartofi la cuptor. Mirosea a lemn de fag și a cenușă fierbinte. Plus o senzație de bine, de ordine, de rînduială, de bună înțelegere, de fericire și de timp încremenit. Copilul acela era Roland. Nu putea fi altul decît prietenul meu austriac. După care au început să se audă avioanele, oamenii se ascundeau în adăposturi, povesteau, nu înțelegeau ce legătură aveau ei cu războiul, ieșeau la lumină și se întorceau pe la casele lor, apoi alte alarme, alimente scumpite, sărăcie, murdărie și într-o dimineață o formație de tancuri care trece pe strada principală, cîțiva oameni cu flori, drapele roșii, soldați flămînzi și blonzi, Stalin. O viață tot mai îngustă, tot mai ascunsă, tot mai tulbure și

Roland e abia un copil. Merge la școală și învață poezii, cântă în corul școlii, e făcut pionier. Roland e un copil greu de cap care nu înțelege nimic, crește odată cu nedumerirea care i se adună în minte ca o băltoacă umflată de ploaie. E foarte tânăr și nu mai are răbdare. Nu mai poate. Așa că Roland, care nu e sas decât pe jumătate, a lăsat România în urmă și a ales Austria, a ales un orașel care să semene cu Rîșnovul lui de pe vremuri.

Deși aceasta nu poate fi povestea lui Roland, care e un bărbat de vîrsta mea. E probabil povestea tatălui său. Sau povestea unchiului său. Pentru că după război toată lumea a vrut să plece. Toată lumea a vrut să fugă. Unii au reușit repede. Alții au reușit cînd erau deja bătrîni. Bătrîni și în sfîrșit liberi, ce poate fi mai frumos decât asta? Iar aici, în Austria, adevăratul Roland doarme cu o carte de poezie sub pernă. Cîteodată, seara, pune cartea în geantă, vine la mine, o deschide și-mi citește. Roland o cunoaște pe autoarea cărții, au copilărit împreună, au mers împreună la grădiniță, au fost colegi de școală primară. A găsit cartea într-un anticariat din Viena. Cum se potrivesc cîteodată lucrurile! Dumnezeu nu doarme. Cartea asta îl face să înțeleagă mai bine de ce a plecat. Pentru că oamenii din acel orașel cu parfum teutonic aveau dinții stricați, priviri de ființe hăituite, părul năclăit și netuns. Pentru că oamenii aceia erau niște ființe chinuite, îndîrjite, fără speranță, roase de boli și necazuri.

El nu știe probabil că tocmai această precaritate umană i-a adus pe americani acolo să filmeze înfruntări armate cu figuranți români flămînzi și costelivi ca niște americani din secolul al XIX-lea slabi și cu fețele sumbre ca niște imigranți germani epuizați de fantezmele Vestului sălbatic el nu știe și nici nu vreau să-i spun că eu știu pentru că producătorii filmului și Anthony Minghella n-au căutat în spațiul nostru mioritic doar peisajul ci și produsele umane ale acestui peisaj spiritualizat filozofic de un mare poet despre care Roland a învățat în liceu fără să tragă din asta nici un fel de învățătură pozitivă și patriotică fără să se fi gîndit vreodată

că România poate semăna cu America și că peisajul american poate fi substituit de peisajul rîșnovean nu însă și de casele localității construite de sași și locuite de sași pînă în clipa cînd Ceașcă a început să-i vîndă pe bani și ei au început să plece în Germania fără să se gîndească la faptul că acolo vor fi priviți ca niște țigani prost îmbrăcați prost hrăniți cu apucături de oameni flămînzi și curioși intrînd sfioși în supermarketuri ca niște infractori speriați de prețurile astronomice ale produselor de hainele prea frumoase și prea elegante de mașini și de tramvaie de căldura din casă și de filmele sexy de la televizor.

În *Cold Mountain* Ada e o tânără blondă și superficială. O scenă de gust îndoielnic e aceea în care ea cântă la pian într-o căruță, în timp ce tânărul Inman curăță de buruieni o grădină. Căruța trece prin fața bărbatului și cei doi se văd pentru prima oară. Tatăl Adei e preot și el moare sub un copac, la o masă pe care rămîne nebăută o ceașcă de cafea. Ada se ridică din fața pianului, iese afară, în ploaie și nu are curajul să-l atingă. Ada poartă rochia ei albastră, dar culoarea aceasta n-are nimic special, e un *bleu-gendarme* de duzină. Mai târziu va începe războiul, un adevărat carnagiu, chiar dacă soldații sudiști vor fi atît de înfometați, încît vor alerga înnebuniți după un iepure rătăcit în tranșee. De aceea exploziile îi vor lua pe nepregătite. Și atunci de unde elucubrația mea cu albastrul de gențiană? Probabil că o idealizez prea mult pe Nicole. Mi-a părut rău că am văzut acest film în care ea se luptă în zadar să intre cît mai bine în pielea Adei. Nici numele nu i se potrivește. Poate dacă ar fi jucat rolul unei tinere nemțoaice.

Iar Ada mea de la birou nu are nimic de-a face cu Ada din film. Ea n-ar fi în stare de atîta poezie ieftină în scrisorile pe care i le trimite lui Teacher la Bruxelles. N-ar fi în stare să pună mîna pe armă și să tragă într-un curcan sălbatic. N-ar fi în stare nici măcar să țină în mîini o tavă cu pahare de cidru și să-și ridice privirea spre scheletul unui acoperiș în construcție. Adei Comenschi i-ar sta bine într-un balansoar, n-ar simți nevoia să privească mereu fotografia lui, deși i-ar plăcea să călărească. I-ar plăcea să audă în jurul ei ploaia, să aștepte și să se gîndească la viitor, la iarba crudă, subțire, crescută pe tranșeea inutilă a infanteristului. I-ar plăcea să culeagă mere, să facă cidru, să spintece cu pana și toporul cîțiva bușteni de fag. Să pună mîna pe seceră sau pe coasă și să curețe un petec

de grădină de buruieni și tufișuri. Să aprindă un foc, să se așeze pe un bolovan și să se arunce cu toată privirea în acea strălucire mișcătoare, letală, care transformă totul în puritate și scrum.

Dar acum eu mă gîndesc la Ada Comenschi și la hainele ei albastre. La ciorapii ei de culoarea fumului de țigară, dimineața, într-o verandă întunecată în care soarele abia răsărit se albăstrește de frig. O văd îmbrăcată în paltonul ei cel scurt, pînă deasupra genunchilor, de un albastru intens și lăptos. Știu că îl poartă rar, dar mie-mi place. Aici, la București, iernile sînt destul de blînde, fularul ei de lînă pufoasă e inutil. Un șarpe cald încolăcit în jurul gîtului, un vălătuc violet ce face să sticlească aerul, capul ei de păpușă creolă, ochii ei de cafea, părul ei de castană coaptă, obrazul ei machiat. E intangibilă. O văd în paltonul albastru, înfolfită în fularul indigo de mohair, o aud spunîndu-mi ceva, deschide ușa și pleacă. Subțire și evanescentă, un amestec de cald și rece. Dar mai ales rece, ar trebui să-i dai jos paltonul, să-i scoți puloverul bej, bluza de culoarea cojii învechite de lămîie, să-i atingi pielea. Platitudinea misterului ei. De fapt doar o iluzie, iluzia mea. Platitudinea senzuală a oricărui mister feminin. Biocurenții ei instituie distanțe incomensurabile, degetele ei sînt banale, un fel de mici mecanisme agile, inexpresive, de școlăriță. Ada nu știe să mîngîie. Ada nu ascunde nimic, pielea ei e un sac în care a fost turnată materia unui organism oarecare. Ada e o frigidă însingurată, picioarele ei goale în sandale, primăvara pe o căldură incertă încă. Cînd am văzut-o prima dată așa, mi s-a făcut milă. Și brusc pornirea sălbatică de a o poseda chiar acolo, lîngă un stîlp, pe trotuarul însoțit din fața coloanelor de la Piața Romană. Explozie și fum. Fulger și carne carbonizată. Totul pînă la momentul atingerii. Lenjeria ei neagră, un fel de provocare-interdicție. Cu ea nu poți să faci dragoste, frumusețea ei e un veșmînt de paradă ca și costumul de blugi al profesorului. N-avea culoarea specifică a costumului clasic de blugi, buzunarele pantalonilor erau altfel rotunjite și mîinile intrau altfel în cuprinsul lor, pe sarafanul

albastru întunecat al Adei, două buzunărașe aplicate, pur și simplu decorative, ce ținea ea acolo? nici măcar o batistă, nici măcar două vîrfuri de degete cu miros de plastilină.

Dar simt că devin idiot. Ieri, de pildă, n-am mai putut, eram cu nervii zdrențe și am introdus numele lui Nicole pe Google. Fără să-mi dau prea bine seama ce fac, am ajuns direct la fotografiile ei în blugi. Ghemuită, meditativă, blondă și cu picioarele goale. Provocatoare, cu torsul împins înainte, melancolică, umerii ușor coborîți, mîini înfipite în șolduri. Tors de viespe. Brens, scurta mea vacanță din acea iarnă. Un orașel austriac în care nu-mi găsesc locul. Prea clar, prea luminos, prea curat, prea neobișnuit și inconfortabil. Și ce lipsă de cuvinte și zgomote, ce absență de semnificație zilnică. O așezare atît de liniștită, că ea riscă să pună în pericol viziunea mea despre viață. Fără Ada, Alain, Ondina, fără senzația de presiune, fără sentimentul de refuz. Fotografie cu o scenă de film. Într-un ziar pe care-l țin în mîini în camera mea de la Institut. Cu aparatul de radio deschis, cu o limbă străină și dulce impregnată încet în pîsla timpanelor. Eu pe un scaun. Rochia albastră, hîrtia lucioasă, dorința de a vedea mai mult, de a mări imaginea pînă la insuportabil. Filamentele de la capătul degetelor. Abia acum pot să verific un adevăr pe care-l am de multă vreme în minte. Sensul e peste tot. Dar în liniște e alt sens. Obstacolele au dispărut. De fapt eu nu vreau niciodată să înțeleg lumea, eu vreau să înțeleg lumea din capul meu. Lumea ascunsă în degetele ochilor mei și lumea ascunsă în unghiile pumnului strîns în buzunar. Ada în fața mea, în camera de observație din mintea mea, care stă împreună cu mine pe pat în camera de la Institut. Charles Sanders Pierce, împușcătura asurzitoare a unei arme de vînătoare, pasărea care cade și tăcerea egală de după. Senzația că am intrat fără să vreau într-o stare de convalescență. Starea albastră, ochi, haine, unghii, șuvițe de păr, celofan, geam gofrat, pantofi noi, sutien cu dantelă, eșarfă, buze și pleoape, gențiana sălbatică, seara peste colinele orașului, seara peste zidurile vechi ale orașului,

culoarea pusă pe pînză direct cu cuțitul, Dunărea cu brazdele ei lichide, apa de sticlă rece, apa străvezie a cerului, televizorul deschis, lampionul cu filtru violet, benzinăria, țigările și pachetul de biscuiți, femeia cu buze groase, coapsele ei opulente, cafeaua fierbinte, urme de bocanci peste stratul nisipos de zăpadă, *secondness*. Ada Comenschi, hainele ei albastre, soldații prăbușiți în noroi, fotografia voalată a bărbatului de pe front, vocea ei care scrie în aer, grunjoasă ca o sare de catifea. Întîi senzația violentă că s-a întîmplat ceva, apoi senzația la fel de violentă că nu se mai întîmplă nimic. Tocmai nimicul acesta bolborosește în mine.

În dimineața în care am părăsit Institutul era o zi geroasă și Roland m-a dus la gară cu mașina. Țin minte și acum scîrțîitul rece și înfundat al portierelor trîntite în grabă. Dar și grija cu care am tras după mine trolerul enorm în care îmi purtam bagajele, de la cărți la cămăși. Sigur că fusesem neinspirat. La plecarea din România îmi cumpărasem un ditamai geamantanul de proveniență chinezească. Cînd îl ridicam pe verticală, îmi ajungea mai sus de talie. Însă Roland e de felul lui un forțos. Îi place să-și încerce puterile. Cînd a venit dimineața să mă ajute, a văzut geamantanul tronînd în mijlocul camerei și imediat s-a repezit la el pentru a-i aprecia greutatea. Dezastrul s-a petrecut instantaneu. Mînerul a cedat din șuruburi, bucățile de metal au sărit pe parchet, camera goală a primit micile lor zgomote ca pe niște împușcături de armă cu alicie.

Mașina ne-a primit ca un sicriu. Era prima dată în Austria cînd respirația mi se transforma într-un abur gros, vătuit. Și atunci m-am gîndit la Ondina și la oroarea ei de frig. Mi-era dor de Ondina și parcă mi-era frică să o revăd pe Ada. Însă totul era învăluit în prea multe straturi de depărtare. Încercam mai degrabă regretul plecării decît emoția revenirii. Am străbătut un peisaj albastru, cu păduri înecate în griuri mătăsoase de chiciură și case încă nedesprinse din geometria neguroasă a aerului de la 5 dimineața. Vedeam plantațiile ordonate de viță-de-vie, cu liniile lor de ghidaj ca niște frînghii de bumbac scămos, le bănuiam pierdute în întunericul din ce în ce mai diluat. Așezat pe scaunul șoferului, Roland părea o mogîldeață cu mănuși. Se simțea vinovat pentru împlinirea cu valiza, iar în momentul în care a văzut crucea Sfîntului Anton care anunța trecerea peste calea ferată, a frînat brusc și trupul meu prins în chinga

rigidă a centurii s-a repezit în față, de parcă ar fi fost vorba de o reacție voluntară de spaimă. „Pisici!“ a șoptit Roland. „Scuză-mă, bătrîne, mă gîndeam la altceva.“

Am ajuns în Polt-Sölten, mi-am cumpărat bilet, am așteptat amîndoi pe peron, fumînd cu aspirații dese și scurte, mișcîndu-ne ca doi oameni nervoși care abia așteaptă să se despartă. La urcare, am tras geamantanul după mine pe scările trenului ca pe o sanie. „Dă-l, mă, dracului de geamantan“, a strigat Roland cînd trenul s-a pus în mișcare. „Lasă că-ți aduc eu unul nou cînd vin în România. Și să-mi scrii, bă, să-mi scrii!“ În compartiment era cald, cele două persoane împreună cu care am călătorit pînă la Budapesta păreau două figuri vii de ceară. Două prezențe umane, cu gesturi și fețe normale, atît. Frigul de pe peron mă înviorase teribil, vîrîse în venele mele otrava irezistibilă a acțiunii. Întoarcerea aceasta mă excita. Gata, s-a terminat, îmi spuneam. Voi fi un dur, voi fi un pur, vreau o viață curată ca sticla. Și cît mai puțină implicare. Cît mai puțin efort. Celulele nervoase nu se mai recuperează în veci. De ce să i le fac cadou lui Alain? Ce, eu n-am nevoie de ele? În buzunarul de la piept țineam discheta șederii mele la Melk și mă gîndeam cu lehamite la semnele diacritice pe care va trebui să le pun cu mîna, cuvînt cu cuvînt. Gata, mă întorceam în țara mea cu ă-uri și ț-uri, cu țurțuri care-ți cad în cap chiar pe Calea Victoriei, în București, într-o dimineață de iarnă cu soare, cu țipete de oameni beți în cutiile de chibrituri ale blocurilor, cu tundre păstorești de Maramureș oferite la colț de stradă și țac-țacul vagoanelor de tramvai pe Calea Moșilor, cu șalău la tavă și șaluri turcești de duzină, cu șpicheri agramați și șmecheri de cartier, dar mai ales cu șanțuri și gropi, garaje de beton și behăit de manele, cu mititei la grătar și grădini boierești căzute în paragină, pardoseli cariate și carpete de bîlci, bătrîni livizi și limuzine de ultimul tip, tipărituri lucioase cu pipițe obscene și traficanți de copii.

Duceam cu mine și aceste imagini. Duceam cu mine și acest complex, o suferință fără obiect, o răzvrătire abstractă. Hoții din România se

răspîndeau ca pecinginea prin toată Austria. Știam asta. Pușcăriile erau pline. Paharul dădea peste margine. Ziarele erau pline de știri. Aflasem. Roland era român și Roland nu mai suporta să fie român. Roland, micuțul Roland, spaima geamantanelor chinezești, cunoscătorul tuturor promoțiilor și reducerilor de preț la produsele de strictă necesitate, șomerul cu mașină de ocazie cu portiere scîrțitoare, soțul abandonat, tatăl strivit de griji, visătorul de șapte stele, prietenul meu Roland nu mai putea. Nici nu mai accepta, nu mai dorea, se revolta, se înroșea, își umplea repede paharul de vin și se înroșea cu un rac. „Cioran, mă, Cioran, neantul valah...“, dar atunci trebuia să fie deosebit de disperat, să se simtă deosebit de părăsit. Ca în unele seri din camera mea de la Institut. Trenul se pusese în mișcare. Roland nu se mișca de pe peron, ținea o mîină ridicată, rigidă, cu degetele lipite, cu palma albă. Palma lui albă ieșea din hanoracul lui roșu și Roland era tot mai mic. Viteza crescătoare a trenului îl micșora, îl transforma într-un punct. Un punct eram și eu.

Uneori, mai ales sîmbăta dimineața, mă trezesc în garsoniera Ondinei cu o poftă nebună de lucru. De obicei, nu e nici 7. Dar ce știți voi ce înseamnă sublimul cotidianului! Voi nu prea aveți timp să savurați extraordinara liniște a fenomenelor care nu au încă nici o semnificație. E 7, dar pentru mine asta nu contează, sînt în afara presiunilor timpului. Prin transperantele închise ale geamurilor ce dau spre balcon străbate o lumină fumegoasă, inofensivă. Toate obiectele tac, ochii mei deschiși tac. Ondina doarme așa cum o știu: nici n-o auzi cum respiră. Masa delicată de carne a trupului ei obosit e vîrîtă cu totul în căldura plăpumii. Foșnetele mele n-o ating. A uitat că sînt lîngă ea. Sau poate că n-a uitat, dar în temperatura placentară a alveolei de sub plapumă e mai bine decît în brațele mele. Nu poate niciodată să-mi povestească ce visează. Cînd simte că n-a dormit de ajuns, îmi spune că a avut coșmaruri. Cred că și eu sînt la fel. Urăsc somnul. E doar un intermezzo enervant al organismului meu epuizat de tensiunile zilei.

De multe ori, dimineața, cînd trebuie s-o iau din nou de la capăt, sîmbătă dimineața, cînd acest capăt nu prevede la cealaltă extremitate a lui scopuri și datorii, în mine încep să urce, ca o duhoare dintr-o fîntînă otrăvită, feromonii dezastrului. Sînt iarăși singur și sălbatic cum eram în anii liceului. Vreau iarăși totul și, dacă se poate, încă ceva pe deasupra. Dar trebuie mai întîi să-mi pansez rănilor, să-mi pun genuncherele și casca de protecție, să caut ciocanul și cuiele, cleștele și foarfeca de tăiat tablă, pentru a repara în fugă pereții, gardurile și acoperișul ființei mele. Dar ce naiba fac? Scriu și alunec într-un fel de spațiu paralel. Asta îndulcește situația. Pentru ca totul să fie mai suportabil, ar trebui oare să mă

ironizez? Nu mi-au plăcut niciodată analogiile, punctele de fugă, substituirile.

Așa că am deschis calculatorul și scriu. Pofta mea de lucru e în realitatea ascunsă a creierului meu mai degrabă o poftă de răzbunare. Dar e depozitată în ea și o dorință de ordine. Am făcut un duș, m-am bărbierit, m-am spălat pe dinți, dar asta nu înseamnă că am scăpat de murdărie. Sînt la cheremul acelorași pulsiuni de sîmbătă dimineața. Aș vrea să fac dragoste cu Ondina, dar știu că n-am atîta putere. Aproape întotdeauna e așa. Cîteodată am mai multă energie și o trezesc din somn. Nu-mi mai pasă cum trece timpul, și așa nu am nimic de făcut. Mă-ntorc cu fața spre spatele ei și-o iau în brațe. Nu mă simte sau e mult prea docilă. Nu-mi dau seama. Încep cu mîngîieri ușoare, moi, insensibile și pentru unul, și pentru altul. Îmi spun că o las să doarmă, că o ajut să se cuibărească și mai mult în tunelul somnului ei răvășitor, dar mîinile mele încep să gîndească singure, să se miște singure. Îmi las toată palma deschisă pe laterala unei coapse, vîrfurile degetelor par fascinate de subțierea mușchiului în jos, spre genunchi. Cobor mult, pînă îi ating glezna, mă liniștesc o clipă pe rotunjimea acelei sfere ca un ou de porumbel și dacă îmi retrag palma înapoi, simt că pielea ei e ușor țepoasă și mă gîndesc că toate metodele de epilare de care uzează femeile sînt doar rezolvări provizorii. Pielea ei emană o căldură provocatoare, dar Ondina rămîne mai departe nemișcată, adormită. Nu-i place să doarmă în fundul gol. Poate atunci mi-ar fi mai ușor. Nu-i place nici pijamaua. Își ascunde torsul în tricouri strîmte, mulate. Plus chiloțeei ei de păpușă, albi și subțiri ca o batistă. O inutilă cochetărie. Sau poate nu. Toată situația asta mă enervează. Știu că-i place să o dezbrac și că ea nu mă ajută niciodată cu nimic ca și cum n-ar ști ce i se întîmplă. Știu că-i place să mă vadă învins, îndîrjit. De aceea am preferat să deschid calculatorul. Scriu, dar nu-mi pot scoate trupul Ondinei din cap. E mult prea devreme ca ea să se trezească, să mă privească mirată, să dea plapuma la o parte și să vină în spatele meu,

cuprinzându-mi gâtul cu brațele, obligându-mă să-mi ridic degetele de pe tastatură.

Dar de ce să nu-mi ridic degetele de pe tastatură chiar și fără prezența ei? În baie, sub stropii de apă, mă gîndeam la Nicole. Nu m-am apropiat încă destul de ea, am văzut-o în prea puține filme, toate părerile mele de pînă acum sînt exagerate, pentru că eu vreau ca Nicole, care este o actriță de film, să nu se poarte ca o actriță de film. Tot așa, dacă eu sînt treaz, Ondina n-ar mai trebui nici ea să doarmă. Dacă eu o vreau de la început, ea n-ar trebui să ajungă să mă vrea abia la sfîrșit, după nesfîrșite mîngîieri și săruturi. Cred că fascinația mea față de Nicole Kidman e un semn clar de masochism. O vreau și nu o vreau pentru că ea nu poate să fie așa cum cred eu că ar trebui să fie. Îmi place doar pentru că-mi dau seama ce nu-mi place în identitatea ei de celuloid. Stau acum în fața monitorului și nu în pat, cu buzele lipite de gâtul Ondinei, pentru că masochismul meu e un mijloc de a-mi conserva energia. Cine știe să-și amîne plăcerile are mai multă putere să îndure viața. Aici ar trebui să pun punct. Dar nu-l pun. Cred că Ondina nu doarme, ci mă așteaptă. Cred că pielea ei e deja înfrigurată de gîndul la curentul electric al mîngîierilor mele. Cred că ea doar se prefacă. De fapt și ea e o mică actriță, toate femeile sînt niște actrițe. Unele sînt actrițe din carne, altele sînt actrițe din celuloid. Nu există celuloid fără carne. Nu există așteptare fără reverie, închipuire fără păcat, fum fără foc, femeie fără piele.

N-am avut curiozitatea s-o întreb pe Ada dacă a văzut *Cold Mountain*. Ei nu-i plac siropurile, mi-ar spune. Ei nu-i plac întâmplările neverosimile. Neverosimilul e în suflet sau nu e deloc. Numai sensibilitatea interioară are curajul să rupă granițele și să sfideze obișnuitul. Ada din film e o ființă exterioară și decorativă. E o ființă atât de exterioară, că în obscuritatea bordeiului în care ea și Inman fac dragoste pentru prima dată, am văzut deasupra veșmintelor femeiești răvășite de sălbăticia dragostei sînul mic și rotund, cu vîrf palid de jar, al sălbăticei Nicole Kidman. Am văzut în semiîntunericul acela cald coapsele ei înguste, prelungi, fesele ei netede, alburii, înfiorător de exacte. Minghella a avut grijă să ni le arate. E un regizor care cunoaște valoarea vizuală a intermitențelor corporale.

Pe acest simpatic regizor american l-am auzit într-o seară vorbind la televizor la *mariustucăshow* și mi-am dat seama că e un tip deștept. Și el știe că cele mai frumoase povești sînt poveștile vieții și că aparatul de filmat e un hoț care fură imagini și le îndeasă în traista scenariului, amestecînd peisaje și fizionomii, hainele acoperite de noroi ale soldaților morți și buruienile unei grădini parăginite, irizațiile de petromax ale unei ferestre în care bate ploaia și transpirația unei frunți pămîntii, cai și arme, cești de cafea și pete de zăpadă, fotografii sepia și împrejmuiri de bușteni. Și el știe că în spatele vieții se află istoria și că oamenii obișnuiți nu-și dau întotdeauna seama de asta. Nici Mia și Barbu, prietenii mei, nu și-au dat seama, deși tocmai istoria recentă a României începută în ziua de 21 decembrie 1989 i-a făcut să se strîngă în brațe și să confunde libertatea cu moartea. Pentru că ziua aceea i-a transfigurat, așa cum n-a reușit s-o transfigureze pe Nicole Războiul de Secesiune. Dar ei deveniseră deodată mai vii. Pe cînd ea pur și simplu nu-și mai găsea fața. Fizionomia ei își

căuta scenă după scenă identitatea și aluneca de fiecare dată în materialul rigid al unei măști pe care se grăbea să-l părăsească. M-a obosit teribil. N-am putut s-o privesc. Cu toate că spre sfârșitul filmului ecranul s-a umplut de chipul ei și de chipul lui Inman și atunci am putut să-i văd venele încordate de deasupra tâmplei. Era vie și liniștită ca o femeie care n-are nevoie de deliciile sexului, ci doar de o nesfârșită strângere în brațe.

Ceea ce nu mi-a plăcut la Nicole în *Cold Mountain* a fost faptul că ea a intrat în scenă ca o femeie slabă, superficială, predispusă la flirturi nevinovate, elegantă ca o păpușă Barbie de epocă, îmbrăcată aproape turistic, ruptă cu totul, prin gesturi, zîmbete, priviri, de lumea brutală a muntelui. O lume rece, fără doar și poate. Nu-i vorbă, dulgherii de pe acoperișul casei în construcție păreau și ei scoși dintr-o operetă ieftină, de prost gust, ca în montajele comuniste cu muncitori pe schele, chiar dacă știau să lovească bine cu ciocanul. Ada era menită să marcheze diferența dintre sat și oraș, ea știa să cînte la pian, să întindă o față de masă albă ca zăpada, să cadă în melancolia unei vesele dezrădăcinări, să pună mîna pe un toc și să scrie. Își iubea tatăl bătrîn, era fiică de pastor, prin urmare, voia să ne spună nouă Anthony Minghella, era o fată lipsită de griji, inocentă și dispusă unei mari pasiuni în premieră. Apoi, după scena de sub copac, în care tatăl ei pare un mort care doarme, Nicole se trezește în rolul unei femei singure și neapărate. Or, Dumnezeu mare, nu era cazul! Nicole Kidman nu e făcută pentru rolul unei femei singure și neajutorate, dezabuzarea nu i se potrivește deloc, paragina casnică nu e mediul ei, Nicole nu poate fi o femeie de care să ți se facă milă, ea nu poate mânca hulpavă din farfuria unor vecini, ca o ființă flămîndă, doborîită de epuizare. Cealaltă da, actrița care a cîștigat Oscarul pentru rol feminin secundar (uite că nici nu i-am reținut numele!), ea și-a găsit natura, are și față pentru așa ceva, nici frumoasă, nici urîță, arțăgoasă, dar cu un suflet de aur, dură și pricepută, curajoasă, îndemînatică, aspră, prea puțin delicată, băiețoasă, bărbătoasă, masculină, încrezătoare, sfidătoare cu

bărbații, aparent absentă, înțeleghătoare, bună la apăsatul pe trăgaci, milităroasă, independentă, îndârjită ca un copil orfan. Lîngă ea, blonda Nicole face o figură palidă, dispare, se efasează, își pierde strălucirea ochilor, devine o anexă, o prezență decorativă, pe care rolul o poartă la întîmplare înainte.

Cum aş putea s-o pun pe Ada mea de la birou lîngă Iasmina? Sau lîngă Viky? Ada nu poate să stea lîngă nimeni, e singură, dar e puternică, iubește, dar nu scrie epistole leșinate, are răbdare, dar n-o arată, ea e un concentrat de tensiune psihică, o ființă care nu se gîndește la dezastre, deși e în stare să le înfrunte.

„Am fost la Rîșnov să duc fetele“, îmi scrie Roland, „și să reparăm cîte ceva la casa lu' mama, că arăta îngrozitor.“ Roland are trei fete pe care le iubește enorm, nici nu mai știe ce să facă pentru ele, vara fetele vor în România, așa că el îmi scrie mai departe, se disculpă, „am renovat bucătăria, baia, holul și antreul, eu am vrut să stau doar cîteva zile, dar totul s-a prelungit cu muncă de ocnaș, cu muncitori bețivi și cu căutarea a tot felul de materiale necesare, nu am căutat pe nimeni și nu am vizitat pe nimeni. Nu am avut timp“, îmi scrie Roland, iritat de reproșurile mele că a fost în România și n-a catadicsit să mă caute. Nu mai țin minte dacă pînă acum am apucat să vă spun cîte ceva despre cele trei fete ale lui, Arabela, Octavia și Hanelore (singura născută în Austria, și asta după ce Roland divorțase deja de nevastă-sa), care iubesc localitatea natală a tatălui lor mai mult decît el, care continuă să-mi dea explicații, „doar ce m-am întîlnit pe stradă, așa am întîlnit-o și pe verișoara ta, care mi-a spus că ești în Ungaria la o întîlnire cu scriitorii, așa că nu am avut unde să te anunț ca să ne vedem“.

Iar fetele lui Roland au talente artistice multiple, una dintre ele cîntă la pian, alta e studentă la Arte, mica Hanelore e încă în perioada ierbarelor și a esteticii empirice, dar toate trei iubesc natura, vor la bunica Teofana de la Rîșnov, cu care Roland nu se mai înțelege deloc, cum pot și să citesc mai departe în e-mailul lui. „Acasă am dus-o cu mama numai într-o ceartă, că nu vrea să facă nimic la casă, că nu vrea să renunțe la nimic din lucrurile ei, care erau niște gunoaie. Am reușit să reamenajăm totul și am cheltuit mai mulți bani decît aveam, așa că datoria de la tine nu am putut-o lăsa la verișoară-ta. Scuze.“ Chestia asta cu datoria mă lasă perplex, ce memorie are prietenul meu Roland și cît de frumos știe el să întoarcă pe

dos lucrurile! La Brens, în urmă cu cîteva luni, cînd mă întorceam împreună cu editorul meu de la Tîrgul de Carte de la Frankfurt, îi lăsasem 100 de euro pentru înregistrarea unei asociații culturale, de care el n-a mai avut chef să se ocupe, așa încît îmi scrie fără nici o ezitare: „Despre răceala relațiilor noastre, DA!, este. Dacă tu nu răspunzi la e-mailuri la timp, dacă nu suni, eu de ce să o fac? Eu am început acțiunea de care am vorbit la Brens, dar singur nu merge și fără comunicare nici atît. Și apoi aici nu prea există interes încă ptr. așa ceva, ei îi vor numai pe ai lor. Dna Megara Tronenfeld mi-a spus să o fac doar ca o mască. Așa ceva nu vreau, dacă nu funcționează, nu are rost, iar dacă nu am bani, este foarte, foarte greu“. De parcă eu n-aș fi știut toate lucrurile astea, de parcă nu le-am fi discutat de zeci de ori în camera mea de la Institutul de Cercetare Juridică, de parcă n-am fi pus la punct un plan, cu pași mici din aproape în aproape! Roland e însă un tip comod și orgolios, care adoră să fie împins de la spate, rugat de o mie de ori. „Eu sînt un tip independent, ce nu-mi place să mă milogesc la autorități, iar banii ptr. cultură sînt tot mai puțini“, îmi scrie el imperturbabil. „Am încercat să caut de lucru la cîteva fundații culturale din Austria, unde am prezentat programul, care le-a convenit, a fost o selecție și m-au anunțat că mă țin în evidență. Atît. Dl Bellu Krieger, pictorul și saxofonistul, nu a mai dat nici un fel de semn de viață, în plus i-a promis Octaviei că-i va trimite 50 eur. pentru traducerile la care a muncit o săptămîină și nici pînă acum nu a făcut-o. Să știi că muncă fără bani nu se mai poate. Eu sînt tot în șomaj, o duc greu cu banii, mai ales că trebuie să le mai dau și fetelor, singure cu maică-sa nu se descurcă, iar la întoarcere spre graniță, am avut un fel de accident foarte neplăcut. Între Deva și Arad, unde sînt foarte multe curve, un microbuz a intrat în depășirea unei coloane de mașini mici și mi-a ieșit în față, nu am avut ce face, am tras mult pe dreapta și am derapat în șanțul de beton de aproape un metru adîncime, că altfel se întîmpla o catastrofă. Idiotul a trecut, lumea a oprit, că am salvat situația, primii au fost niște unguri, care au

anunțat și poliția din loc. următoare, apoi un austriac din Linz, apoi niște nemți care mi-au dat nr. de circ. și marca microbuzului și apoi niște italieni, care au văzut totul și s-au întors să mă ajute. Idiotul nu s-a întors deloc“, completează Roland cu năduf și nu știu de ce, cu toate că împlinirea e cât se poate de urâtă, mie îmi vine să rîd, pentru că Roland e realmente un personaj, un om care-ți poate stîrni compasiunea și simpatia, mai ales prin generozitatea lui dusă la extrem, dar niciodată compensată de fapte bune care să i se împlină lui. Iar prietenul meu e un dușman neîmpăcat al instituțiilor statului, cu care intră frecvent în război, întotdeauna fără nici o șansă. „Poliția mi-a spus că dacă nu am nici o zgîrietură de la autovehiculul din sens opus nu beneficiaz de reparații din partea asigurării românești, s-a făcut că-l caută pe cel vinovat, nu a făcut nici un fel de constatare ca să pot să-mi repar direcția la mașină pe asigurarea austriacă și mi-a dat o singură adeverință, să pot repara mașina la Arad. Noroc cu Automobil Clubul Austriac unde sînt membru și care au contactat ACR de la București, iar ăia mi-au trimis o mașină de m-au depanat. Mașina am scos-o din șanț cu mîinile, m-au ajutat italieni și femei, era și un șofer de camion din Arad, care mi-a spus că nu voi mai putea merge așa, că toată direcția e distrusă și roata din dreapta. Am așteptat depanarea șase ore și am ajuns în Arad la 3 noaptea. A doua zi am reparat mașina cu bani de la Bancomat, am plătit două zile la hotel că eram distrus și nu puteam așa obosit să conduc și am plecat numai pe data de 10 aug. din România, mașina arată jalnic, dar nu am bani să fac nimic la ea. Fetele sînt acum la Rîșnov la maică-mea, care mi-a mîncat sufletul cu reparațiile la casă, cum ți-am spus, cică vor să facă un fel de reportaj cu *Cold Mountain*, filmul ăla cu iubita ta, acum le-a apucat și pe ele, cred că s-au luat după tine, după care vor să meargă la Făgăraș, că acolo e o cetate care nu știu ce cu Dracula, și la București, o expoziție sau cam așa ceva, și voiau să te sune, că nu au unde sta, este nu știu ce festival acolo. Iar dacă-l mai ții minte pe Viciu Năftănăilă, fiul vecinului meu, a lu' mama de fapt,

află că ăsta i-a făcut poze lu' Nicole Kidman, cînd a filmat acolo la filmul ăla, n-avea voie să-i facă, dar el i-a făcut, știu că te interesează subiectul, poate-l cauți, poate-i dai un sfat, pozele sînt inedite, sau poate le cumperi chiar tu. Asta mi-au transmis fetele. Astea sînt evenimentele. Eu nu știu exact cînd voi veni să iau fetele, dar sigur după data de 8 sept., că vărul meu Costi cu Mariluna (fica lu' fosta mea șefă) sînt în România cu un Wohnmobil, acum sînt la mare. Tipei îi place mult țara, e înnebunită după peisaj și după oameni, cum au primit-o. Costi va fi student la BOKU în Viena, asta e un fel de univ. ptr. agricultură, va fi student ca să poată să stea cu ea. Caută-le pe fete, telefonul de la Rîșnov este 0268/222425. Te salut, Roland. Și mai scrie și tu.“

Lucrurile au început s-o ia razna, fără nici un fel de avertisment, exact la începutul acestei toamne. Într-o zi am citit într-un ziar că Nicole Kidman e suspectă de osteoporoză. A doua zi Alain a fost implicat într-un accident de mașină și s-a ales cu un picior pus în ghips, Ada și-a pierdut cheile garsonierei și a trebuit să cheme un lăcătuș care i-a spart ușa, Ondina n-a reușit să câștige o bursă de documentare în țările foste comuniste și a pierdut o diurnă destul de consistentă, cu care ar fi vrut să dea o primă rată pentru Matizul de mult visat. Apoi Ada și-a revenit și a fost atât de fericită că era din nou stăpînă peste intimitatea garsonierei în care făcuse cu mine dragoste din pur altruism, încît a hotărît să aibă și mai multă încredere în mine și mi-a dat să-i citesc jurnalul.

Dar lucrul cel mai grav dintre toate a fost că Teacher a dispărut. Într-o bună dimineată, orașul Bruxelles s-a trezit cu un locuitor mai puțin și au început să sune telefoanele. Autoritățile românești au declanșat o anchetă discretă, poliția belgiană s-a implicat și ea în aceste cercetări fără nici un rezultat, au început să urle ziarele, era doar vorba de un diplomat român, dar tot degeaba. O parte din lumea bucureșteană a fost zguduită de curiozitate și neliniște, cabinetul nostru nu mai puțin. Ada plîngea, Alain nu-și dădea încă seama care ar fi cea mai bună atitudine, iar eu mă trezisem cu Roland pe cap. Muream de curiozitate să-mi bag nasul în jurnalul Adei, dar l-am pus într-un sertar, hotărît să aștept zile mai bune. Roland venise în România să-și ia acasă fetele, plus cu treburi la București, avea probleme cu dubla cetățenie, primise o moștenire pe care trebuia s-o împartă cu verii lui și nu prea avea unde să doarmă. L-am

găzduit în garsoniera mea de burlac, m-am mutat pentru a nu știu cîta oară la Ondina și am început să abordez împreună cu ea subiectul Teacher.

Acum, în circumstanțele atît de misterioase ale dispariției, costumul lui albastru de blugi nu-mi mai ieșea din minte și simțeam tot mai des nevoia să deschid un album Van Gogh, deși Ondina considera reacția mea exagerată, mă agitam inutil și n-ar fi trebuit, mi-a explicat încă o dată că potrivit unui vechi dicționar francez al culorilor la care ea ținea ca la ochii din cap, albastrul e o culoare liniștitoare, calmă, echilibrată, omogenă, profundă, imaterială. Că albastrul e o acumulare de vid de apă și de vid de aer, un rezultat al transparenței cristalului, o culoare rece și pură care despovărează formele, le desfoliază și le desface din chingi. Ondina îmi spunea că albastrul dematerializează tot ceea ce pătrunde în el, deschizînd calea reveriei și a visului, iar eu mă gîndeam la rochia în care o văzusem pe Nicole în ziarul acela german în care Roland împachetase o sticlă de ulei, simțeam în ochi răceala rochiei în care o văzusem pe Ada Comenschi în ziua aia în care am înțeles brusc că ea e o femeie fierbinte, cu picioare insuficient de șlefuite de mama natură, și mă uitam în același timp și la inelul cu piatră albastră al Ondinei, la pleoapele ei vineții, la părul ei care se albăstrea în lumina televizorului. Peste cîteva zile Ondina trebuia să plece în Polonia pentru cîteva transmisiuni și reportaje, iar mie faptul ăsta îmi ieșise din minte și situația mi se părea fără ieșire, pentru că mă gîndeam la Nicole și la oasele ei subțiri de pasăre, la țesuturile ei osoase atinse de osteoporoză, mă gîndeam la ea ca la un copil bolnav de anorexie, ca la o femeie fără fese de femeie și cu sîinii ca doi pumni strînși la piept de o păpușă cu pielea roz, prea rigidă, prea rece.

Plec la Bruxelles, ce să fac? Plecarea asta e opera Adei. Se aventurase singură acolo, în acea metropolă cosmopolită, din proprie inițiativă și pe proprie cheltuială, dar eșuase lamentabil. După două săptămîni, se întorsese la București cu o mică recoltă detectivistică de cărți de vizită, numere de telefon, pliante care făceau propagandă vieții de noapte a capitalei establishment-ului european, hărți, nume de portari de hoteluri și cameriste, cîteva liste de meniuri culese de pe la bistrourile din centrul orașului. Ridicol, cum i-am și spus. Timp pierdut degeaba. Ca să vezi cum se treziseră în ea instincte de Vitoria Lipan!

Așa că Ada nu m-a iertat. A vrut să-mi dea o lecție sau continua să aibă cu adevărat încredere în mine? Se întorsese din Belgia, îmi ascultase tăcută reproșurile și observațiile și se pusese pe treabă. Pe ea n-o interesa ancheta oficială declanșată de Ministerul Justiției, nici inițiativele neputincioase ale familiei lui. N-avea cum să creadă în astfel de întreprinderi formale. Ea îl iubise pe acest bărbat, se lăsase fascinată de vocea și de mîinile lui, parfumul lui îi intrase în piele. Nu-l putea abandona în memorie și să meargă liniștită mai departe. A înființat o fundație, i-a făcut un statut, a deschis un cont și a început tot felul de demersuri. În scurtă vreme a strîns o sumă frumoasă, așa încît proiectul „Persoane dispărute. Modalități de cercetare juridică” putea fi pornit. Pînă și nu știu ce departament al UE găsisese că ar fi interesant să se implice în așa ceva și oferise nu doar bani, ci și facilități de călătorie și documentare. Iată de ce plec la Bruxelles împreună cu Ada. Iată de ce va trebui să mă obișnuiesc cu noua mea condiție, semiclandestină, de detectiv. Cred că vom forma un cuplu destul de interesant, dacă nu chiar suspect. Diferența de vîrstă dintre noi nu poate fi ignorată chiar atît de ușor. Cine vom fi noi,

în fond? O jumătate de fiică împreună cu o jumătate de tată, gata oricînd să depășească această situație prin relațiile lor incestuoase? Dar cum aș fi putut să refuz această postură de însoțitor al Adei, cînd eu sînt vicepreședintele fundației? Și nu doar un vicepreședinte cu statut oficial, ci și unul dintre apropiații Adei, unul dintre curtezanii ei... Exagerez, firește, în relațiile mele cu această angajată a firmei de avocatură a lui Alain n-a fost deloc vorba de așa ceva. Spre deosebire de șeful și prietenul meu, eu n-am fost căzut în limbă după ea. Din momentul în care m-am despărțit de prima și singura mea nevastă, am fost sigur că nu voi mai putea vreodată să mă îndrăgostesc. Am rămas cu acest handicap. Ondina știe asta și s-a obișnuit cu mine. Mi-e dragă ca ochii din cap, dar nu cred că o iubesc. Nu mai știu ce înseamnă asta. Privesc femeile cu mai multă detașare și nu mai sînt în stare decît de aventuri. E bine, e rău? Nici eu nu știu.

De Ada mi-a plăcut de la bun început, i-am simțit atracția otrăvitoare, într-o noapte din primele ei luni de activitate, cînd a trebuit să rămînem cu toată echipa la birou pentru a pune la punct niște dosare ale unui mare proces. Îmi amintesc că era o noapte de vară fierbinte, în care abia căderea întunericului părea să aducă puțină răcoare, Ada purta o fustă muștar și o bluză albastră, i-am simțit mirosul de carne tînără obosită, în care secrețiile diurne ale corpului se amestecau cu vaporii unui parfum aproape epuizat, distanța dintre noi nu era mare, dar încăperea mai conținea și alte două-trei trupuri tinere, Codruța, Viky și nu mai știu cine, deși mirosurile lor erau atît de corecte, încît nici nu puteau fi percepute, ele erau mai degrabă niște păpuși de cîrpe îmbrăcate, iar pieptul meu se umplea de mirosul de femeie irezistibilă pe care îl degaja Ada și respirația mea devenise atît de dureroasă, încît la un moment dat am intrat în toaleta biroului, am deschis robinetul pentru un minim zgomot de fond și m-am masturbat ca un nebun, cu o viteză furibundă, împrăștiindu-mi sperma fierbinte în palma deschisă a celeilalte mîini. Știu că mi-a străfulgerat

atunci prin gînd că dacă Ada ar fi știut ce făcusem, ar fi năvălit peste mine în baie să-mi lingă palma ca o pisică flămîndă.

Nu știu ce mă făcea s-o văd în stare de așa ceva. Mai târziu însă, cînd am început s-o cunosc mai bine și cînd au început să se deruleze relațiile noastre secrete, mi-am dat seama că nu e așa și că Ada e o femeie uscată, prăfoasă, netedă, aridă, electrică, urînd secrețiile corporale de orice natură. Ea nu e o femeie cu pielea albă, ar vrea să fie și faptul că nu poate fi o face să sufere. Ea n-are genunchii aceia subțiri și pulpele acelea prelungi ale lui Nicole Kidman și asta o face să sufere, pielea ei de creolă o împinge irezistibil într-un fel de întuneric al simțurilor cu dominante aseptice. Dar e atît de orgolioasă și se iubește atît de mult și ar vrea atît de mult să nu greșească, încît uneori mi se pare că ea începe să semene cu o altă Ada dintr-un alt film, cu Holly Hunter din *Pianul* lui Campion. Am revăzut azi-noapte acest film. Deși ar fi trebuit să încep să-mi pun la punct un plan de bătaie pentru plecarea la Bruxelles, am deschis televizorul și brusc am auzit valurile oceanului. Ceva enorm de viu și de captivant. I-am văzut pe bărbații maori, am văzut barca, fetița, femeia în rochie neagră cu acoperămîntul ei de cap ca o pîlnie, pianul împachetat în scînduri, valurile lingînd nisipul, ceața, muntele din depărtare. Și oare ochii Adei noastre nu seamănă mai mult cu ochii acelei femei scoțiene obligată de căsătorie să vină în Noua Zeelandă decît cu ochii lui Nicole? Sigur că da. Ochii Adei Comenschi sînt și ei rotunzi și negri și plini de ambiție și aparent lipsiți de căldură. Și ochii ei par făcuți să servească o voință imensă pusă în slujba unei plăceri secrete. Holly Hunter cîntă la pian și se transpune, trupul ei cel rigid, rigidizat și mai tare de veșmintele bine încopciate și prinse în șnururi, înnebunește, se chircește, respiră lipsit de curaj, ar vrea să zboare. Trupul Adei Comenschi se consumă și el ca o sursă de lumină misterioasă, lăsată aprinsă nu se știe prea bine pentru cine. Nici ea nu știe. Cred că nici Teacher nu știa. Dacă ar fi căsătorită, și soțul ei ar fi în stare să-i taie un

deget. Și soțul ei ar simți nevoia s-o pedepsească, știind că orice gest al lui e inutil și că în sângele femeii lui clocotește o pasiune demonică.

Plec cu Ada la Bruxelles, știu că între noi totul e mort, pietrificat, îngropat, părem doi buni prieteni, dar nu sîntem, ne vom pîndi unul pe altul ajutîndu-ne, vom coopera pentru a trece și prin scene de tensiune, vom forma un cuplu ciudat compus dintr-o tînă ră care ar trebui să fie ceva mai bătrînă și dintr-un bărbat nu foarte bătrîn, pentru a nu încerca să fie ceva mai tînăr decît îl arată actul de naștere.

„Bătrîne“ – îmi scrie Roland într-un e-mail –, „convorbirea de aseară cu tine (el mă sunase, de fapt) mi-a făcut plăcere, scopul de a vorbi cu tine a fost relația ta cu dl Dumitru Petroneac și articolul lui despre Avangarda românească la Paris de care avea nevoie fiică-mea la facultate, că pînă la urmă sāraca s-a gîndit sār-și facā dizertația cu moda de la începutul secolului, ceva cu Art Deco și suprarealismul, arta neagrā și nu mai știu ce, dacā am înțeles bine. Dar s-a rezolvat și sînt mulțumit cā am ajutat-o. Bā, mi-a plăcut de tine, cā ești un optimist dur. Așa și trebuie în împutita asta de lume. Am aflat atîtea și ți-am spus atîtea, cā m-am eliberat pentru o jumătate de secol. Pāi nu știu cum dracu, dar am început sā devin un tip important. Åștia de la ambasadā mā cautā în mod neobișnuit de insistent. Nu știu ce vor acum cā s-a schimbat politica și a venit opoziția la putere, dar mā lasā rece totul. Vor probabil sā mā implic, cā pe la Centrul Cultural nu se întîmplā nimic. N-are nimeni încredere în ei. Ambasadorul e un moșulică de pe vremea lui Ceașcă, iar directoarea o fufā cu bocanci și pantaloni verzi, așa apare ea pe la recepții, zice sā fie în ton cu moda. Mā umflā rîsul, pe cuvînt. Bā, sînt tībăcit, iar interesele mele sînt modeste și neinteresante. La mine, un pahar de vin, o țigarā, o cafea bună, o carte, un tablou pe perete, o femeie pasagerā... Cā de securiști m-am săturat. Mișună ca șobolanii peste tot, doar cā și-au schimbat costumele. Acum cu Gucci, cu Armani, cu dracu' sār-i ia. Eu caut lucruri noi, vreau sā vād cum e lumea asta. Nu mā angajez în nimic. N-am bani, e adevărat, și ce dacā?

Despre petrecerea cu homosexuali și transvertiți este mai mult de scris și nu știu cum sā fac sā înțelegi cā este o lume de artiști. Și ei sînt oameni. M-au făcut bādăran și primitiv cā o luasem un pic la măsca și ca sā mā conving ce sunt, femei sau bărbați, i-am controlat la sex ca-n filmul āla

american cu Dandy Crocodilul, la care m-au pălmuit fără să mă doară și au țipat ca niște cocote, dînd din mîini disperate. C-am atît pentru azi. Suspans...

Răspunde-mi și mă voi concentra să-ți scriu pe îndelete totul, fără să jignesc pe cineva. Dar îți spun drept, a fost f. interesant totul, ideile, atmosfera, muzica, costumele, conversația și asta toată noaptea pînă la 6 în zori. Nu m-am dat cu ei, cum ai spus tu, dar să poți să-i înțelegi fără să-i jignești și fără să faci un compromis este o adevărată artă. Îți dau idei despre care să scrii într-o viitoare carte, că la Welk am văzut eu bine că nu ai făcut nimic. Te cred și eu, pe aici e plictiseală, nu ca în România, și dacă n-ar fi românii, sîrbii și polonezii să mai fure cîte ceva, să mai dea cîte o spargere, totul ar fi ca o ciorbă sleită. Ăștia n-au pic de viață în ei, uite de ce încerc eu să-i înțeleg pe homo, e forma lor de protest, înțelegi? Caută și ei altceva. Nu-i vorbă, că sînt plini de bani, nu știu de unde dracu' îi au. I-am tras cu vinul și whisky pînă m-am făcut pleasnă, că așa era toată lumea, dar nu m-a agresat unul, eu am fost porc, m-am purtat urît, ei însă nu s-au supărat, știau de unde vin. Confundau Bucureștiul cu Budapesta și asta m-a jignit puțin, apoi le-am dat dreptate. Ce, parcă tu știi capitalele tuturor statelor din Africa? Păi vezi?

Mi-ai spus aseară că pleci la Bruxelles. Bun, și eu ce să fac? Să mă sui în rabla asta a mea și să bat atîta drum ca să te văd? Cine mai sînt și belgienii ăștia? Niște francezi ratați, că olandezii nu pun mare preț pe ei. Plus că am devenit comod, bătrîne, mașina mea e un hîrb, e și frig, am început să am probleme cu frigul, scîrțîi din toate încheieturile, poate pe altă dată. Da' cum a dispărut ăla, domnule? Pe aici n-am văzut nimic prin ziare. Poate că nici nu era un tip așa de important ca să scrie despre el. Și poliția ce face, se cacă pe ea, ca peste tot? Bă, îmi pare rău că trebuie să-ți spun asta, dar pentru străini pe aici ăștia nu mișcă un deget. Au fost nenumărate cazuri de români bătuți de skinhezi și s-a mușamalizat totul. Poliția îi lasă să-și facă de cap. Unii nu l-au uitat nici acum pe Hitler, că

ăsta de pe aici se trage, chiar din zona pe unde stau eu. Nu știu ce ai să faci tu pe acolo, dar dacă zici că pleci împreună cu o gagică, poate că ai să faci. Profită, mă, cât poți, că viața-i scurtă!“

Mă sună din Varșovia de la hotelul Marriot. Ondina habar n-are de plecarea mea la Bruxelles. Nici n-am curajul să-i spun că-mi fac bagajele. Are o voce moale, caldă, somnoroasă, voalată, trenantă. Îmi spune că e încă sub plapumă, nu vede cum e afară, jaluzele și geamuri blocate, să nu se arunce de la etaj ăia care pierd la ruletă, îmi explică, abia și-a deschis mobilul, voia să mă audă. A dormit bine, va avea o zi grea cu întâlniri și interviuri oficiale, nici nu știe cum să se îmbrace, și eu care adorm în fiecare noapte cu mîna în chiloți, gîndindu-mă la fesele ei dolofane, un pic prea pline, mai ales pe părțile laterale, ceea ce nu prea dă bine în pantalonii ei stretch cu inserții de piele, pentru că ea nu e o femeie cu fundul mare, nu se poate spune așa ceva, însă ce i-aș mai mîngîia acum fesele încălzite de somn, ce i-aș mai despica picioarele lipite, cu cîtă brutalitate calculată, așa cum știu că-i place, m-aș arunca apoi în galop, texte, prostii, îi e bine acum, nu se mai simte ca o cîrțiță, i-a revenit moralul, și-a recîștigat tonusul, de altfel are și ecouri foarte bune din țară, transmisiunile și interviurile ei sînt urmărite, a fost felicitată, și îi e dor de mine, nu mai poate, mă visează, știe că mai e puțin, asta mă face poate să mă simt ca o veveriță, îmi spune, tu cum rezisti? Nu faci prostii? Da, e și asta o tactică, să ataci tu primul și să-l pui pe adversar în stare de apărare, așa ne tachinăm noi, Varșovia e un oraș imens, se construiește în draci, și ce bulevarde aerisite, ce curățenie, ce lume spilcuită, la Gdansk nu mi-a plăcut, și nici prietenul ăla al tău, Sobieski sau Sobolewski, Markus și nu mai știu cum, își dădea aere, abia răspundea, se uita la mine cu superioritate, ce mi-ar mai fi tras-o, porcu' dracului, o chestie ratată, spune Ondina, dar asta nu i-a stricat deloc buna dispoziție, se gîndește la mine, mă visează jucînd tenis sau trăgînd cu pușca, fugind prin pădure,

aruncându-mă într-un lac, numai prostii, de aceea mă ține în brațe, mă strânge tare chiar dacă știe că e doar în somn, abia așteaptă să se întoarcă și să-mi toarcă la piept ca o pisică, ceea ce mă iluminează brusc, pentru că îmi dau seama că pe lângă cele două faze pomenite deja, Ondina mai are și o fază pisicoasă, care e numai a mea, și că dacă ea se simte veveriță câteodată, e pentru că-i place lumea din jur, se simte bine în lichidul ei placentar, dar asta doar pentru o perioadă, și eu care acum ar trebui să-i explic faptul că se va întoarce la București și n-o să mă găsească în garsoniera ei, pentru că plec cu Ada la Bruxelles în căutarea Profesorului, îmi pare rău, e aiurea, dar asta e, am promis, a dispărut un om, ce Dumnezeu, și nimeni nu face nimic! dar am să las totul în ordine, bucătăria curată, vasele spălate, florile udate în fiecare zi, ba pînă și ordine pe balcon, obligație care nu era inclusă în plan, aspiratorul reparat, întreținerea plătită. Ea continuă să viseze la apropiata noastră revedere, iar eu mă întreb dacă să-i spun acum, cînd vorbim la telefon, de această plecare sau să-i scriu un e-mail pe yahoo și să o rog să meargă să-l citească la vreun internet cafe.

Ea vorbește și eu n-am curajul să-i mărturisesc cît de irepresibilă e în mine această dorință de a pleca, mai ales acum, după ce am revăzut *Pianul* și m-am bucurat enorm să constat că regizorul Jane Campion e o femeie care știe să asculte zgomotul vîntului și fluieratul păsărilor într-o pădure din Noua Zeelandă aflată nu departe de malul oceanului. Dacă i-aș spune că tocmai femeia aceea mută din film a stîrnit în mine această stare nomadă, Ondina n-ar mai putea rezista și mi-ar declara că le urăște și pe Nicole Kidman, și pe colega mea Ada Comenschi. Pisica din ea și-ar scoate ghearele și eu n-aș avea nici un motiv s-o aduc în starea asta, ce să fac, ce să fac, cînd deodată aud voci în camera ei, cred că a deschis televizorul, da, a deschis televizorul, e pe euronews, da, ar trebui să-l deschid și eu pe al meu, ea chiar îmi spune asta, să-l deschid, scoate o interjecție, pare mirată, stupefiată, ce naiba s-o fi întîmplat, hai repede-

repede, merită să vezi, Bush și Kerry, lui Bush i-au descoperit sub haină un aparat, da, uite, se vede, e ceva plat ca o tabacheră, hai că asta nu se poate, era la confruntarea electorală și primea răspunsurile, nu știu cine din stafful lui îi transmitea răspunsurile, nimic nu te mai miră pe lumea asta, hai pa, vorbim diseară!

Pasiunea mea pentru Nicole e stupidă. În fiecare om cu capul pe umeri există o oarecare doză de stupiditate și kitsch. Lumea e cenușie. Noi sîntem niște ființe cenușii, prizoniere ale instinctului de conservare. Stau cu Ada într-o cafenea din Bruxelles. Am ajuns ieri aici și am tras la un hotel modest, de mare trafic, cu televizor, aer condiționat, sală de baie, frigider și halate flaușate atinse de un grad destul de avansat de uzură. Am ajuns la Bruxelles ca s-o revăd din nou pe Nicole. Am deschis televizorul într-o doară, noaptea la ora 2, cînd m-am trezit brusc dintr-un coșmar în care vecina mea de cameră (eu la 432, ea, Ada Comenschi, la 433) se afla deasupra mea goală, neagră, cu sîinii tari ca piatra, inumani, avînd o rigiditate de materie geologică înghețată ce s-ar fi putut fărîmița la cea mai mică atingere, despletită ca o valkirie (deși fosta amantă a Profesorului nu poartă plete) și ținînd în mînă o seringă cu un ac enorm. Apropiu acul de gîtul meu, ochii ei erau cînd verzi, cînd căprui, pentru că și lumina încăperii se schimba mereu, după horcăiturile lichide ale oceanului cu valuri uriașe izbite de geam. Am împins-o cu groază pe spate, abia am reușit să mă smulg de sub pilota umedă și m-am repezit la frigider să deschid o sticlă de apă plată Evian. Era furtună afară și luminile stroboscopice ale discotecii de la parter vălureau aerul cu inserții tăioase și moi de indigo, albastru și roșu sîngeriu.

Atunci am aprins televizorul și am văzut-o pe Nicole mergînd. Nu înțelegeam nimic din acțiunea filmului și de fapt nici nu-mi păsa. Am tăiat sonorul și am căutat încă o dată senzația de *secondness*. Îi urmăream mișcările, ea se afla pe o stradă cu case vechi, de burg medieval hughenot, păstrînd încă pe ziduri urme uscate de sînge, și se îndrepta grăbită spre o țintă necunoscută. Îi urmăream silueta, privirea mea se confunda cu

mersul ei energic, cu pletele blonde care-i jucau sacadat pe umeri. Avea pe umăr o geantă, în geantă ar fi trebuit să țină ascuns un pistol cu țeava scurtă, buzele ei strânse, rujate cu un roșu foarte pal, aproape roz, o îndepărtau de mine, parcă aveam în față o altă femeie care purta un costum deux-pièces, de culoarea piersicii ofilite, iar picioarele ei călcau ferm, se auzea țcănitul pantofilor cu tocuri joase, un zgomot ușor de pași mici atingând pietrele. Sigur că n-ar fi trebuit să-i aud pașii, pentru că televizorul mergea fără sonor, însă în mintea mea pașii ei existau și atunci am înțeles brusc că pentru mine Nicole înseamnă și un tip de greutate feminină, o proporție anume de carne și oase adunate în formula unui trup năprasnic de viu, agil și nervos, de femeie ninja. Asta îi spun acum Adei în timp ce privesc afară în stradă pe ușa deschisă a cafenelei și-mi torn pliculețul de zahăr în cafea, că sînt mirat de faptul că încă n-am văzut-o pe Nicole într-un rol de femeie ninja care mînuiește cu dexteritate o bîță de bambus sau o sabie cu tăiș sclipitor. Mă opresc o clipă și adaug că aș fi în stare de nu știu ce sacrificiu numai s-o văd într-o zi pe stradă, să-i simt o clipă respirația pe obraz. Știu că dorința mea este penibilă, iar Ada zîmbește și mă privește curioasă sau amuzată. Eu sorb prima gură de cafea și adaug amănuntul că filmul ne-a distrus definitiv sistemul ontologic de așteptări și a făcut din noi niște indivizi teribil de distorsionați, cu un psihic de maimuță crescută la zoo, teatrul și filmul sînt în realitate, îi spun, un fel de pușcării ale libertății, niște enorme lagăre de concentrare cu sute de mii de încăperi în care putem experimenta frica de moarte și credința în iubirea absolută. Altceva nici n-avem de experimentat, mai adaug. Irealitatea lor este o garanție a realității noastre, precizez și această idee, ceea ce o face pe Ada să mă privească mirată de-a dreptul, pentru că de data asta chiar am depășit competențele mele de filozof matinal care are în față o cafea cu piper și scorțișoară și ține între degete o țigară Sovereign extrasă din pachetul auriu *produced by Gallaher Ltd Weybridge UK*.

Fumez și tac, mă uit la această femeie cu care m-am iubit cîndva din pură ambiție, într-o mecanică sexuală mai degrabă mondenă decît pulsională, îmi aduc aminte de Nicole și de secvența de film văzută peste noapte, plătesc și ieșim afară într-un aer cețos, adipos, de o consistență nordică, în galbenul aseptice al unei zile bruxelleze de octombrie. Intrăm de fapt într-un film cu finalul incert ca doi actori care nu știu nimic despre rolurile pe care le vor interpreta, scenariul în care urmează să ne topim privește viața sau moartea Profesorului, străzile sînt gălăgioase, oameni, cîini, comisionari pe scutere și mașini de toate culorile, decorurile de carton ale filmului sînt case de beton și cărămidă, cerul este închis, parcurile goale și curate, machiajul nostru lipsește cu totul, n-am mai avut timp pentru așa ceva, doar pleoapele obosite ale Adei îmi spun o frumoasă istorioară despre praful auriu scuturat de pe aripile unui fluture ucis de o trombă de vînt.

[Disparația lui Teacher. Naratorul și Ada găsesc hotelul în care a stat el, discută cu un lift-boy și află că la câteva zile după dispariție a fost căutat de poliție. Se pare că era implicat într-o delapidare de fonduri europene. Cei doi se sperie și se întorc acasă fără nici un rezultat. Poliția română la biroul de avocatură pentru investigații. E groasă! Naratorul e stupefiat pentru că el avea o altă părere despre Profesor. Pune și plecarea lui Alain în legătură cu acest caz¹.]

Nu voi înceta niciodată să mă minunez de caracterul imprevizibil al vieții. La întoarcerea în București mă aștepta o adevărată lovitură de măciucă. Alain se căsătorește în mare pripă cu Adriana și plecase cu ea în luna de miere în insula Capri. Întâmplarea depășea orice imaginație.

[În timp ce naratorul e la Bruxelles, Alain se căsătorește cu Adriana, își cumpără o casă în insula Capri și pleacă în Italia. Acte prin care îi cedează naratorului 49% din acțiuni. Îl numește administrator al firmei. Lasă totul unui avocat. Îi lasă naratorului o scrisoare în care îi explică de ce a procedat așa. Știe de relația lui cu Adriana. A obosit, s-a săturat. Nu simte nevoia să-l mai vadă pe narator, nici a unor explicații.]

¹. S-au marcat cu croșete paragrafele în care autorul schițează posibila evoluție a romanului, aflate, în majoritate, la finalul manuscrisului (n.ed.).

Mi se făcea din ce în ce mai rușine de Ondina, dar nu mai puteam să renunț. Eram vrăjit, mă fermecase vreo țigancă, naiba știe. Ochii de cafea ai Adei nu-mi mai ieșeau din minte, pleoapele ei crispate peste orbitele rotunde în timp ce făceam dragoste pe canapeaua îngustă a garsonierei ei pulsau în creierul meu, amețindu-mă. Mă întrebam cât mai are Ondina putere să mă suporte. Ne vedeam tot mai rar. Îi bălmăjisem ceva în legătură cu greutățile de la serviciu. Nu-i spuseseam nimic despre căsătoria lui Alain și plecarea lui în Italia. Voiam să salvez situația firmei și munceam pe brînci, asta era varianta pe care i-o serveam. Ondina nu găsea de cuviință să comenteze nimic. Îi spuneam că voi ajunge devreme, dar, nu știu cum, făceam ce făceam și ajungeam în garsoniera ei noaptea târziu, când o găseam dormind. Dimineața plecam înainte ca ea să se trezească. Îi lăsam vreun bilet prins de geamul cuptorului cu microunde. Probleme, nesfîrșite probleme de serviciu. Mă simțeam ușurat pentru că nu trebuia să dau explicații. Nici ea nu le cerea. Deși nu mai aveam nici o îndoială că ea știe.

Să știe ce? Dacă ar fi aflat adevărul, probabil că ar fi rîs. Ar fi analizat situația cu detașare, ar fi constatat cât e totul de caraghios (să nu uităm că Ada avea o fetiță, iar eu eram genul de bărbat care nu prea suportă copiii) și ar fi zîmbit cu superioritate. Criza unui mascul care începe puțin câte puțin să îmbătrînească. O luasem razna cu totul, dar nu pentru mult timp...

Ei bine, nu era chiar așa. Aproape că nu exista întîlnire privată între mine și Ada care să nu se încheie cu un act sexual. O întrebuințare reciproc mecanică, uneori în absența oricărei pulsioni. De cele mai multe

ori rămîneau stupefiat că asta se întîmplase încă o dată. În realitate nu ne doream. Și nici nu existau motive ca Ada să-mi fie în vreun fel recunoscătoare. Faptul că se culca cu mine nu era pentru ea o modalitate de plată a unor obligații morale. Iar felul în care noi ne încleștam în actul acuplării era impropriu. N-aș fi putut numi ceea ce se întîmpla între noi dragoste fizică. Mișcările noastre nu erau însoțite de mîngîieri, iar dacă uneori îi strîngeam sîinii în palme sau îi mîngîiam coapsele, asta nu venea dintr-un surplus de excitație. Faptul mă făcea să mă simt întrucîtva mai uman. Nici nu ne sărutam. Ne atingeam buzele, limbile, ne sugream unul altuia respirațiile ca doi vampiri.

De multe ori, cînd dinții mei îi încleștau gura și nările noastre își zdrobeau cartilagiile în respirații horcăitoare, fără suficient aer, asta era și pentru a găsi un punct solid de sprijin în efortul de a o penetra. Îmi înfundam nasul în obrazul ei, îi strîngeam buzele între dinți ca într-o menghină și-mi concentram puterea în coapse și omoplați. Era un efort care-mi dădea un ușor sentiment de măreție. Stăteam deasupra ei cu palmele lipite de saltea, strîngînd între degete marginile cearceafului, iar brațele ei îmi încolăceau spatele. Călcîiele Adei mi se înfigeau în fese ca niște piteni. Păream probabil un animal monstruos cu o femeie lipită de pîntec. Ea se depărta și se apropia de mine. Intra și ieșea, își legăna coapsele pentru a face cît mai pregnante atingerile cu membrul meu insuficient erectat. Îi respectam această dorință de a săvîrși ea ceea ce ar fi trebuit să împlinesc eu. Dar mă simțeam ca un bărbat de cauciuc. Pielea ușor asprită a călcîielor Adei alunecînd în sus și în jos pe rotunjimea mușchilor mei fesieri deschidea ușa necunoscută a unei plăceri pe care n-o puteam ghici pînă la capăt. Senzația asta mă ținea în priză și mă făcea să mă gîndesc la nebănuitele surprize ale zonelor erogene.

Știam că femeile sînt antrenate să sufere, dar nu-mi puteam imagina în ce măsură această suferință e condiționată de respectul de sine. Vorba

prietenului meu Roland, „unele sînt niște vaci, bătrîne, care nu pricep nimic și ajung să confunde plăcerea cu simpla descoperire în fofoloanca lor a unui corp străin. Bun și ăla! Poate că asta e totul și ele sînt mulțumite“. Sarcasmul prietenului meu mă amuza. Îmi plăcea să-i urmăresc analizele: „Dar ăsta e genul de femeie care nu știe ce-i aia suferință neîmplinită, astea n-au nici un pic de respect față de viață, bagă toată ziua în ele tot felul de porcării pe post de mîncare și se umflă ca niște dulapuri. Pentru ele orgasmul e ca o prăjitură bine însiropată, ca un borcan de castraveți murați. Ce vreau să spun e că tipele astea n-au pic de educație, se fut degeaba, se trezesc că au copii de crescut și mor cu conștiința împăcată. Mă, eu la viața mea am cunoscut destule frigide, dar toate erau *zeiss*, intelectuale sadea, femei cu probleme. Pentru că și aici e chestie de aptitudine, nu toate pot, să ajungă în punctul acela, vreau să zic, și să-l caute singure. Unele vor, dar nu reușesc. Iar curvele fac o singură greșeală, în loc să se culce cu un singur bărbat, se culcă cu toți. N-au răbdare să caute și să învețe. De-asta, vezi tu, cu cît o lume e mai grăbită, cu atît ea produce mai multe putane. E logic, nu?“.

După întoarcerea mea de la Welk, mi-l amintisem de nenumărate ori pe Roland. Era singurul care știa ceva despre relația mea cu Ada. Bruneta mea colegă era și ea, într-adevăr, o femeie grăbită, o femeie aparent disponibilă, care făcuse fără să vrea un copil, o femeie care căuta cu disperare plăcerea, dar nu o curvă. Nici măcar o curvă de lux. O ființă fisurată, asta da. Dar cum să-i explic eu așa ceva lui Roland?

Nu ne pierdeam niciodată cu firea. Mai ales Ada rămînea lucidă, mișcîndu-se sub trupul meu în explorări matematice, de parcă ar fi încercat să ducă la bun sfîrșit, prin calcule prudente, un proiect de cercetare de care nu părea prea convinsă. Coapsele ei aveau mișcări de șurub, unghiile ei mi se înfingeau în carnea spatelui cu exactitate, păstrînd această priză sigură oricît de lente sau de rapide ne-ar fi fost gesturile de

posesiune. Cine poseda pe cine, de fapt? Unde voiam să ajungem? Respirațiile noastre agitate nu reușeau să ascundă luciditatea minții. Ochiul ei închis arăta pur și simplu dorința de a nu mă vedea. Nu ne priveam niciodată în ochi. Ar fi fost insuportabil. Ada își strângea pleoapele, sprâncenele ei se arcuiau, pe frunte îi apăreau mici dungi orizontale. În plăcerea ei se afla ascuns un refuz. Dar ce căutam atunci unul la altul? Ce doream să ne demonstrăm? Cîteodată, cînd ea simțea nevoia să-și grăbească mișcările, îi descopeream osul ușor curbat de dedesubtul pubisului ca pe un prag dureros acoperit iluzoriu de carnea moale a sexului. Poate că atunci mă gîndeam la moarte și la deșertăciunea tuturor actelor noastre care, privite așa, în mecanica lor instinctuală, duc la suspendarea oricărei morale și la pierderea celui mai mic sentiment de vinovăție. Cert este că marginea de jos a osului ei pubian de care falusul meu întărit devenea din cînd în cînd conștient se transforma în catalizatorul tuturor pornirilor mele nihiliste. Era prea simplu și prea stereotip. Toți bărbații din lume simțiseră probabil asta și li se păruse neimportant. Or, mie mi se părea important. Pe mine marginea dură a osului ei pubian mă îndemna la dezertare, la mizantropie și iresponsabilitate. Trapele unei sexualități sadice se puteau deschide în mine oricînd. Poate că plăcerea e un simplu moft. Poate că egoistul Schopenhauer avea dreptate. Poate că totul ar fi trebuit căutat dincolo de senzațiile comune.

Mai era însă ceva. Simplul fapt că o lăsam pe Ada să-mi cuprindă placidă între degete sexul întărit și că eram obligat să mă întind peste ea ca să și-l înfigă în vulvă îmi umplea mușchii de crispare. Știam că femeia asta nu poate fi a mea. Și mă însciam în carnea ei cu această conștiință irefutabilă. Era mai puțin decît o mîngîiere adevărată. Nici un frison de frig. Nici cea mai mică dorință de decuplare de la tabloul de comandă al creierului. Pură mecanică. Pur consum de energie, un fel de gimnastică, o

încercare eșuată de a scăpa de dorință. Faptul a continuat să se petreacă și după dispariția lui Teacher. Nu-l găsisem, nu reușisem să facem nici măcar un pas înainte. Nu reușisem s-o ajut cu nimic pe fosta amantă a Profesorului. Poate că ea se și așteptase la eșecul acesta. Ada nu mă disprețuia, dar îi devenisem indiferent. Nu mai eram pentru ea un confesor. Și cu toate acestea, acuplările noastre puteau să continue zilnic ca niște acte somnambulice de o dezarmantă precizie. Apoi, într-o noapte, în timp ce ea dormea ca o drogată, cu fața îngropată în pernă și abia respirând, am avut revelația. Da, în afară de mine nu mai era nimeni. Nici un alt bărbat. Teacher nu ajunsese pînă în punctul în care mă aflam eu. Cu mine Ada era în stare să facă orice, fără nici o rușine. Se obișnuise cu mine. Eram un adjuvant de care nu se mai putea lipsi. Am fi putut să ne căsătorim și să trăim toată viața așa. Ce oroare! Dar, în același timp, și cîtă compasiune! Cîtă speranță! Singurul care ar fi putut să facă din Ada o femeie adevărată, completă și sexual, eram eu. Dar merita acest efort?

Nu vreau să fiu îngăduitor cu orice preț, dar ceea ce-mi place mie la Nicole e faptul că se văd în ea o energie și o hotărîre pe care viața în general le interzice. Nu poți să fii cum e ea decît în film. Descoperirea asta mă face să-i trec totul cu vederea. Toate așa numitele ei sclifoseli, faptul de pildă că nu-i plac ziariștii, faptul că face totul pentru a fi cît mai puțin văzută în viața ei din afara filmului. Ține la intimitatea ei, disprețuiește gloria, își bagă picioarele în curiozitatea publicului. E o femeie profund nefericită, dar nu se lasă. Așa îmi explic rolurile ei geniale. Așa îmi explic mersul ei resemnat, avîntat, gesturile ei care trădează o mărinimie secretă, fragilă de femeie cu sînge albastru.

Ada nu are nimic din toate acestea. Mersul ei e o ȝopăială de vrăbiuță. Toaletele ei superbe schimbate zilnic fac parte dintr-un fel de recuzită actricească. Asta se vede de la distanță. Dar actoria ei ezitantă, cu toate că îndelung șlefuită, îmi place. Mă atrage chipul Adei de dincolo de rolul pe care și l-a luat. Cînd îmi place foarte tare o femeie, vreau să fac dragoste cu ea în plină lumină. Așa s-a întîmplat și cu colega mea de birou. Nu credeam că vom ajunge vreodată acolo, să facem dragoste. Evoluția înceată și sinuoasă a evenimentelor ne transformase însă în doi complici. Ajunsesem cu ea la o camaraderie dezgustătoare. Acuplările noastre se transformau în exerciții de antrenament sexual. Mi-era jenă de acel libertinaj al ei fără miză. Mă simțeam umilit. Mă simțeam un profitor ordinar. Nu meritam acele cadouri. De fapt, mi se făcea teamă că nu voi mai fi în stare să cred în profunzimea ființei ei. Pentru că Ada e într-adevăr o ființă profundă și felul în care se vor sfîrși evenimentele încă în curs depinde de ea. La fel ca în film.

De aceea, de o vreme încoace am început să caut asemănarea esențială dintre Nicole și Ada. Ce au cele două în comun? Există câteva amănunte mai degrabă temperamentale la care m-am gândit pînă acum. O anume sălbăticie psihică, un anume voluntarism, zvîcniri interioare imprevizibile și, înainte de toate răceala, ținuta trupului. Cînd am văzut-o pe Nicole în *Dogville*, am fost frapat de silueta ei giacomettiană profilată pe scena străzii. O femeie neajutorată, dar rece, de o bunătate fără margini, cu un cap de regină în exil, gata să îndure orice. Aparențe, pentru că în finalul filmului eroina va pune mîna pe armă. Și Ada e o femeie care n-ar ezita. Însă rezerva ei de îngăduință este enormă. Oriunde s-ar afla, chipul ei de ființă pierdută în ocean iese deasupra valurilor, respiră calm, ochii ei sînt luminoși sau întunecați, privirea ei e împăcată. Aparență și de data aceasta. Ada Comenschi nu are nevoie de pantofi cu tocul înalt. Pășește sigură de sine, dreaptă, tălpile ei abia ating pămîntul, o senzație de plutire ușor mecanică. Nu are picioarele lungi. Membrele ei inferioare sînt normale. Pulpele ei puțin cam prea groase se rotunjesc provocator prin pelicula de cafea diluată a ciorapilor. Genunchii ei sînt mici, coapsele pline și înguste. Cupa pelviană a sexului ei n-are nimic ațîțător. Arcuirea urcătoare a feselor pare în schimb imposibil de definit. E o femeie cu fundul obraznic. Asta o face să semene cu Nicole. Cînd zic obraznic, n-am în minte conotații sexuale. În cazul divei blonde mă gândesc la mersul ei înțepat, calin, cu tălpile care-și repartizează greutatea în vîrfurile degetelor, ridicate mai mult decît ar fi normal. Mă gândesc la vîrfurile arcuite ale picioarelor ei și mă apucă un fel de amețeală. E o femeie cu fundul sus și cred că această trăsătură explică ținuta ei aeriană, rece și atrăgătoare în același timp, superioară. Corpul ei e o linie verticală orientată spre cer. Își ține capul drept nu din mîndrie, ci ca un efect al conformației trupului. Nu se luptă cu gravitația, nu se zbate să iasă deasupra. Sînt femei mai frumoase ca ea, dar trupurile lor sînt prea legate de pămînt. Nici privirea lor nu poate fi altfel. Asta mă fascinează la Nicole. Nu pot uita privirea ei

rece, nepăsătoare, plină de speranță din lada camionetei încărcate cu lăzi de mere. Singura secvență cu adevărat memorabilă a filmului. În rest, cinism cu carul, Lars von Trier mi se pare un tip care încearcă să-și bată joc de singurele lucruri pe care nu le poți spune pentru că ele fac parte din carnea, din pielea și conștiința noastră. Nu mi-a plăcut deloc *Dogville*. Nu sînt un cinic. N-am putut să privesc fața lui Nicole, n-am fost în stare să urmăresc pas cu pas un lung și inutil proces de siluire la care e supusă o ființă lipsită de protecție și adăpost. Am fost tot timpul intrigat de ce vedeam și doar silueta ieșită din lumea lui Giacometti a fetei răătăcite printre desene de case mă făcea să răsuflu din cînd în cînd ușurat. Nicole a acceptat acest rol și n-am înțeles de ce. Am fost scandalizat și apoi mi-am dat seama că ea e o actriță croită să accepte orice, croită să învețe, să arate și să învingă. Aici o altă asemănare cu Ada. Nu mă gîndesc la histrionism, nu mă gîndesc la talent. Mă gîndesc la ideea de înfruntare. Viața e dată pentru a fi înfruntată. Nici Ada nu e o actriță, o femeie care să fi învățat cum poate fi păcălită viața. Nu e în stare de așa ceva. Mă gîndesc la sutele de ipostaze ale naturii feminine ascunse straturi-straturi în orice femeie adevărată. Iată de ce după scandalul Teacher Ada a continuat să rămîină alături de noi la fel de impasibilă, la fel de străină. Biroul nostru de avocatură a devenit un Dogville în miniatură.

[Într-o noapte Alain iese beat dintr-un bar. Este bătut și jefuit. Își cumpără pistol.

Dosarul Nicole. Povestea tăieturilor din ziare. Ada le descoperă într-o zi pe biroul naratorului. Discuție, tachinări, legături.

Despre bunicul Adei, armatorul grec.

Despre străbunicul francez al lui Alain.

Fetele lui Roland. Pasiunea pentru arhitectură și fotografie.

Josef belgianul și familia lui.

Despre doctorul Darvari, prietenul lui Alain, și fiica lui Berta.

Teroriștii, minerii, primele alegeri, candidații la președenție. Revista 22 cu relatarea administratorului clădirii despre ce s-a întâmplat în piață.

Sighișoara. Iubirea naratorului pentru Corina, în comparație cu cea pentru Ada.

Prietenul lui Roland. Ochelarii de șmecher. Trăiește din trafic de țigări, zugrăvit, transport, golirea caselor scoase la vânzare. Casa de zugrăvit în care am fost și eu.

Naratorul devine șeful casei de avocatură. Își pune pe perete un tablou de Van Gogh. Din când în când se pierde în acel peisaj. Pe fondul ăsta se termină cartea. Ce va urma?

Glonțul de la revoluție. Pornește din pușca unui soldat, se izbește de ziduri, străbate cîteva sute de metri din oraș și se înfige în capul unui om care stă la birou și citește o carte. Descrierea traseului – viziune despre ce fac oamenii în noaptea de 22-23 decembrie.

După întoarcerea de la Bruxelles, criză de anxietate. Naratorul intră într-o farmacie Sensiblu să cumpere aspacardin și calciu. Revista *Blu* pe care o răsfoiește. O tipă care seamănă în același timp cu Ada și Nicole. Considerații despre femeile sensiblu. Cuvîntul prezentat ca logo.

Naratorul se hotărăște brusc să se însoare cu Ada. E singura lui salvare. O părăsește pe Ondina pentru că nu vrea să-și bată joc de ea. Ada e o mică ticăloasă. Și el se simte un ticălos, pot face împreună un cuplu suportabil.]